

Worldwide Travel, Inc.

Call for special fares

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਦਿੱਲੀ, ਬੰਬੇ

734-525-7304 ਜਾਂ 800-504-3044

ਵਾਜ਼ਬ ਰੇਟ, ਵਧੀਆ ਸਰਵਿਸ

APPROVED MORTGAGE
THE LENDER YOU CAN TRUST

C.S. Ahluwalia
Mortgage Consultant

916.747.5801 cell
317.423.7000 fax
317.634.4391 office
cgate007@yahoo.com

1740 Lafayette Rd Indianapolis, IN 46222
Headquarters: 107 N. State Rd 135 Ste. 301 Greenwood, IN 46142
www.approvedonline.com

Lunch Buffet

Dosti
Bar & Restaurant

\$5.99
*Weekday Only

"Open 7 Days" ਸੱਤੇ ਦਿਨ ਖੁੱਲ੍ਹਾ

853 S. Roselle Rd, (Behind Littman Bro.)
Schaumburg, IL 60193, Tel: 847-895-0100

Eleventh Year in Publication ਮਿਡਵੇਸਟ ਐਡੀਸ਼ਨ **Price 50¢** Email: punjabtimes1@sbcglobal.net
www.punjabtimesusa.com

ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਸੈਨ ਫਰਾਂਸਿਸਕੋ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਇਕੋ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 11, Issue 38, September 18, 2010 20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074 Ph: 847-359-0746, Fax: 847-705-9388

ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਸੱਥਰ ਵਿਛਣੇ ਜਾਰੀ ਅਮਨ ਪਹਿਲਕਦਮੀ 'ਚ ਹਿੰਸਾ ਬਣੀ ਰੁਕਾਵਟ

ਬਿੰਦਰ ਬਸਰਾ
ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੂਬੇ 'ਚ ਅਮਨ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਅੜਿੱਕਾ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਸੋਧ ਲਈ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਸਰਬ ਪਾਰਟੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਰਾਹ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਗੁੱਟ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇਕ ਵਾਰ ਫੇਰ

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ

ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਜਿਥੇ ਸੂਬੇ 'ਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਫੌਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਰਾਜ 'ਚੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸੋਧ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੇਂਦਰ ਨੂੰ ਖਬਰਦਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਅੱਗਜ਼ਨੀ ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਤਾਜ਼ਾ ਘਟਨਾਵਾਂ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਸੱਟ ਮਾਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕੈਬਨਿਟ ਫੌਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਸੋਧ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 10 'ਤੇ)

ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨ ਪਹਿਲਵਾਨ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਉਤੇ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਖੇਡ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨੋਹਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ

ਸੁਸ਼ੀਲ ਬਣਿਆ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਪੇਈਚਿੰਗ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਕਾਂਸੀ ਦਾ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਉਚਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਪਹਿਲਵਾਨ ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਮਾਅਰਕਾ ਮਾਰਦਿਆਂ ਮਾਸਕੋ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਕੁਸ਼ਤੀ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਦੌਰਾਨ ਸੋਨ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਐਤਵਾਰ ਦੇਰ ਰਾਤ 66 ਕਿਲੋ ਵਰਗ ਵਿਚ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਰੂਸ ਦੇ ਪਹਿਲਵਾਨ ਗੋਗਾਏਵ ਏਲੇਨ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾ ਭਾਰਤੀ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬਣਨ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ।

ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਆਲਮੀ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਭਾਰਤੀ ਪਹਿਲਵਾਨ ਸੋਨ ਤਮਗਾ ਨਹੀਂ ਜਿੱਤ ਸਕਿਆ। ਸੁਸ਼ੀਲ ਦੇ ਕੋਚ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਤੇ ਦਰੋਣਾਚਾਰੀਆ ਐਵਾਰਡੀ ਸਤਪਾਲ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਉਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਬਹੁਤ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 6 'ਤੇ)

ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ ਰੋਕਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਭਖਿਆ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ
ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਓਹਾਇਓ ਸਟੇਟ ਨੇ ਇਕ ਅਹਿਮ ਫੈਸਲੇ ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਕਾਰ ਕਰਵਾਉਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਓਹਾਇਓ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲਏ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨੀਕ (ਆਈ ਟੀ) ਖੇਤਰ ਲਈ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਈ ਟੀ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਖਦਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਓਹਾਇਓ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹੋਰ ਸੂਬੇ ਵੀ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 10 'ਤੇ)

ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਅਜਮਾਈ ਮੁੜ ਤੇਜ਼

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ
ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਕਾਰਨ ਆਖਿਰ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣਾ 27 ਸਤੰਬਰ ਵਾਲਾ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਚ ਅੱਠ ਉਤਰੀ ਰਾਜਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮਿੰਨੀ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਲਈ ਜੋੜ-ਤੋੜ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੇ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਚ 27 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮਿੰਨੀ ਸੈਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੋਲਕੱਤਾ ਵਿਖੇ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਿੰਨੀ ਸੈਸ਼ਨ ਵੀ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਗਮ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਬਾਰਸ਼ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ

ਹੈ ਪਰ ਅਸਲੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ ਵੀ ਮੁਹਾਲੀ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਮੰਨੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਂਜ਼ ਵੀ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੇ ਜ਼ੋਨਲ

27 ਸਤੰਬਰ ਦਾ ਮੁਹਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਲਤਵੀ

ਸੈਸ਼ਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੂਬਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਗਠਨ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ ਅਯੁਧਿਆ ਵਿਵਾਦ ਬਾਰੇ 24 ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਪਜਣ ਵਾਲੇ ਕੌਮੀ ਸਿਆਸਤ ਦੇ ਰੁਖ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋਣ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ 'ਤੇ ਪਾਣੀ ਫਿਰ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜਥੇਬੰਦਕ ਤਾਕਤ ਦਾ

ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਸਾਹਮਣੇ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਵਿਚ 14 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁਲਤਵੀ ਹੋਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਆਈ ਤਾਂ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਮਾਯੂਸੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੋਵੇਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਸੀ। ਕਈ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਘਿਓ-ਖਿਚੜੀ ਹੋਣ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਮੁਲਤਵੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਮੁੜ ਤੋਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਮੋਰਚੇ ਵਿਚ ਆ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਕ ਧੜੇ ਵਲੋਂ ਚੋਣ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਦੂਜੇ ਧੜੇ ਵਲੋਂ ਮਿੰਨੀ ਸੈਸ਼ਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 4 'ਤੇ)

Wraich Transport LLC

NORTH AMERICAN TRUCK STOP

ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ (ਟੀਮ ਅਤੇ ਸੋਲੋ)
ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਤੋਂ ਮਿਡਵੇਸਟ ਜਾਂ ਨੌਰਥ ਈਸਟ ਦੇ ਰੂਟ ਹਨ

*We have trailer engine for carrier and Thermo King
*North American truck stop offers all kinds of truck repair @ economy price.
*We have special deal on oil change \$189 +

14320 Slover Ave., Fontana, CA 92337
ਤੁਰੰਤ ਕਾਲ ਕਰੋ : 800-746-6201, 909-350-3310

Dhillon Truck Stop / Dhillon Road Service

ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ Gill Manj Gurdaspur Wale

ਭੀਜਲ ਅਤੇ ਰੇਤ ਸਰਵਿਸ
New & Used Tires
Oil Change

ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਸਕੇਲ ਉਤੇ ਵੀ ਸਰਵਿਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

Interstate 40, exit 356, San Jon, NM
Ph : 575-576-4111, 317-918-6776

ਸਿਖਿਆ ਸ਼ਾਸਤਰੀ, ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਅਨ
ਅਤੇ ਉਘੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ

ਪ੍ਰੋ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ ਨੂੰ
80ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੁਬਾਰਕ!

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਅਤੇ
ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਬਖਸ਼ੇ

ਵਲੋਂ

ਰਾਜੂ, ਸੀਮਾ, ਡਾ. ਰਿਕ ਸਿੰਘ, ਕ੍ਰਿਸ ਸਿੰਘ, ਮਨੀਸ਼,
ਨੇਤਨ, ਰੇਚਲ, ਅਲੀਨਾ, ਨੇਟਲੀ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਹੂਜਾ, ਨੀਟੂ ਕਾਹਲੋਂ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸੰਧੂ,
ਡਾ. ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ ਸੰਧੂ, ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਕੁਲਜੀਤ-ਅਨੁਰੀਤ,
ਬੀਬੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੰਘਾ, ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ,
ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ (ਕੈਨੇਡਾ), ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ, ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਵਿਰਦੀ, ਅਮੋਲਕ
ਸਿੰਘ ਗਿੱਧਾ, ਨਰਿੰਦਰ ਸੂਦ, ਸ. ਗਹਿਲੇ, ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਅਮੈਰੀਕਨ
ਏਸ਼ੀਅਨ ਸੀਨੀਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਸਤਕਾਲ ਦੇ ਟਰੱਸਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਭ ਸ਼ੁਭਚਿੰਤਕ

RELEASING SEPT 17th IN Cinemark Theatres in Bloomingdale (CHICAGO)

One World Entertainment Presents
VIRSA
ਵਿਰਸਾ ...rediscover your roots
A Wize Mindz Entertainment Production Directed By Pankaj Batra

Tune to Desi Junction Radio on AM1530 Sunday 12 to 4 pm or visit www.Desijunction.com/virsa

Cinemark Theatre - Stratford Square
804 Stratford Square, Bloomingdale, IL 60108
Show times & Tickets : 1 - (630) 893-0271

ONE WORLD ENTERTAINMENT PRESENTS "VIRSA", WIZE MINDZ ENTERTAINMENT PRODUCTION PRESENTS PANKAJ BATRA DIRECTED BY DR. AMANULLAH KHAN JAMAL AHMAD VIKRAM KHAKHAR PRODUCED BY AMANDA KHAN JYOTISH CHUGANI AMAN MAHAJAN WRITTEN BY A KRISHNAN MUSIC BY JAMAL AHMAD CASTING BY AHMAD ANEES DR. AMANULLAH KHAN COSTUME DESIGNER PANKAJ BATRA EDITOR ARUN BEHL EXECUTIVE PRODUCERS PRAVEEN PRADHANAKARAN PRODUCED BY JIM FILMOLOGY PVT. LTD. "VIRSA" MANTRASOS & JIM UNIVERSAL COMMUNICATIONS

Supported by:

Desi Junction, Punjab Times, PHO Chicago, Desi Talk, PCS Chicago
Desi Junction WWW.DESIJUNCTION.COM
SadaPunjab.com, PunjabiLekhak.com, Punjabi Youth Association, AASA
PAO, Rangeen Mehfil, Raunaq Mela, Sher E Punjab Sports Club, Punjab Sports Club

ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦਾ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਨੇ ਜਿੱਤਿਆ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਮਿਡਵੈਸਟ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਸ ਦੇ 8ਵੇਂ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਕਬੱਡੀ ਅਤੇ ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੇ ਮੈਚ ਵੇਖਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਉਥੇ ਮੈਚਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਸਰਬਜੀਤ ਚੀਮਾ

ਸਰਬਜੀਤ ਚੀਮਾ

ਸੁਨੀਤਾ ਭੱਟੀ

ਅਤੇ ਸੁਨੀਤਾ ਭੱਟੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਖੁਲ੍ਹੇ ਅਖਾਂਤੇ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਸੂਬੇਦਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਕੱਪ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ

ਤੋਂ ਆਈ ਕਿੰਗਜ਼ ਕਲੱਬ ਨੇ ਜਿੱਤਿਆ।

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀ ਇਕ ਸਬਰਬ ਮੇਅਵੁਡ ਦੇ ਮਿਲਰ ਮੈਡੋ ਫਾਰੈਸਟ ਪ੍ਰਿਜ਼ਰਵ ਵਿਚ ਲੰਬੀ 4 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਸ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਕਬੱਡੀ ਦੀਆਂ ਕੁਲ ਛੇ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਨਿਊ ਯਾਰਕ, ਕਿੰਗਜ਼ ਕਲੱਬ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ, ਈਸਟ ਤੋਂ ਵੈਸਟ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਦੋਆਬਾ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਇਥੇ ਹੋਏ ਇਕ ਹੋਰ ਕਬੱਡੀ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਮੈਚ ਅਰੰਭ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਵਿਚ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਖੁਲ੍ਹੇ-ਫੁਲ੍ਹੇ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਨੂੰ ਰੰਗ-ਬਿਰੰਗੇ ਬੈਨਰਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਬਹੁਤ

ਵਡਾ ਬੈਨਰ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਕਬੱਡੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਉਡਰ ਰਹੀ ਸੀ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਿਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਸੀ।

ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮੈਚ ਕੈਨੇਡਾ ਈਸਟ ਅਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੈਨੇਡਾ ਈਸਟ ਦੀ ਟੀਮ ਜੇਤੂ ਰਹੀ। ਦੂਜਾ ਮੈਚ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦੀ ਕਿੰਗਜ਼ ਕਲੱਬ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਕਿੰਗਜ਼ ਕਲੱਬ ਜੇਤੂ ਰਹੀ। ਇਸ ਪਿਛੋਂ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਤੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਏ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਦੀ ਟੀਮ ਜੇਤੂ ਰਹੀ। ਅਗਲਾ ਮੈਚ ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਈਸਟ ਵਿਚਾਲੇ ਸੀ ਜੋ ਕਾਫੀ ਫਸਵਾਂ ਰਿਹਾ ਪਰ ਜਿੱਤ ਅਖੀਰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਹੋਈ। ਸੈਮੀ ਫਾਈਨਲ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਕਿੰਗਜ਼ ਕਲੱਬ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵੈਸਟ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਸਿੰਗ ਭਿੱਤੇ ਅਤੇ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦੀ ਟੀਮ ਜੇਤੂ ਰਹੀ।

ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਕਿੰਗਜ਼ ਕਲੱਬ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਈਸਟ ਵਿਚਾਲੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਫਸਵਾਂ ਰਿਹਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾ ਜ਼ੋਰ ਜਾਫੀਆਂ ਅਤੇ ਰੇਡਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਇਕ ਅੰਕ ਲੈਣ ਉਪਰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਰੀਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਜੋਰ ਖੇਡ ਮੈਦਾਨ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਕ ਦੋ ਵਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਈਸਟ ਵਲੋਂ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਨਾਮੀ ਧਾਵੀ ਸਵਰਨਾ ਵੈਲੀ ਵਿਰੋਧੀ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਫੜ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਾਮੀ ਦਰਸ਼ਕ ਜਿਥੇ ਉਸ 'ਤੇ ਖਿਝਦੇ ਵੇਖੇ ਗਏ, ਉਥੇ ਵਿਰੋਧੀ ਟੀਮ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਗੋ ਬਾਗ ਹੁੰਦੇ ਵੇਖੇ ਗਏ। ਕਿੰਗਜ਼ ਕਲੱਬ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅੰਕਿਤ ਅਤੇ ਮੌਲੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਖੇਡ ਦਿਖਾਈ, ਜਿਸ ਦਾ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਡਾਲਰਾਂ ਵਿਚ ਮੁੱਲ ਵੀ ਪਾਇਆ। ਜਿੱਤ ਅਖੀਰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਕਿੰਗਜ਼ ਕਲੱਬ ਦੀ ਟੀਮ ਦੀ ਹੋਈ ਜੋ ਕਿ ਨਵੀਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਯੂ ਐਸ ਏ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਬੈਨਰ ਹੇਠ ਖੇਡ ਰਹੀ ਸੀ।

ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਗੱਲ ਦਿਲਚਸਪ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਸੌ ਦਾ ਨੋਟ ਉਸ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸੁਈ ਦੱਸੀ ਗੱਲ 'ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ। ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਤੋਂ ਆਏ ਕੁਝ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਿਆਂ

ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਤਵਾ ਲਵਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਇਹੋ ਤਰੀਕਾ ਵਰਤਿਆ।

ਕਬੱਡੀ ਅਤੇ ਵਾਲੀਬਾਲ ਦੇ ਮੈਚਾਂ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਸਰਬਜੀਤ ਚੀਮਾ ਅਤੇ ਸੁਨੀਤਾ ਭੱਟੀ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਅਖਾਤਾ ਲੱਗਿਆ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਕਰੀਬ ਡੇਢ ਘੰਟਾ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਚੰਗਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਸਾਉਂਡ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਖਰਾਬੀ ਨੇ ਜ਼ਰੂਰ ਵਿਚ-ਵਿਚ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਕਿਰਕਿਰਾ ਕੀਤਾ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਵਲੋਂ ਖੇਡਾਂ ਦੇਖਣ ਆਏ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਲਈ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ (ਪੀ ਐਚ ਓ) ਦੇ ਵਾਲੰਟੀਅਰ ਜੈਰਾਮ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਅਤੇ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਵੈਸ਼ਨੋ ਭੋਜਨ ਕੜੀ ਚੌਲ, ਚੌਲ ਛੋਲਿਆਂ ਅਤੇ ਨਾਨਾਂ ਨਾਲ ਆਏ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਮੂੰਹ ਮਿੱਠਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਜਲੇਬੀਆਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਚਾਹ ਦਾ ਪਤੀਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਚੁਲ੍ਹੇ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਿਆ ਰਿਹਾ। ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਹੁਸੀਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਸ਼ੁਕੀਨੇ ਲਾਲ ਪਰੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਉਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ਮਾਣਦੇ ਰਹੇ।

ਮੇਲੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਨੈਸ਼ਨਲ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂਤ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਹੱਥ ਵਟਾਇਆ। ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ ਮਿਲਵਾਕੀ ਦੇ ਬਿਜਨਸਮੈਨ ਸ੍ਰੀ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸੂਬੇਦਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ. ਧਾਲੀਵਾਲ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ) ਦੇ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਵਿੰਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖਤਾ ਤੇ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚੇ

ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਟਰਾਫੀਆਂ ਵੀ ਵੰਡੀਆਂ।

ਇਹ ਖੇਡ ਮੇਲਾ ਵੇਖਣ ਲਈ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਇਲੀਨਾਏ ਦੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਮਿਸ਼ੀਗਨ, ਓਹਾਇਓ ਅਤੇ ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ

ਸੰਧੂ, ਸੋਨੀ ਜੱਜ ਤੇ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਜ, ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਲੋਂ ਸੰਨੀ ਤੇ ਰੋਨੀ ਕੁਲਾਰ, ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭਠਲ (ਪੰਜਾਬ ਆਟੋ), ਸੁਖਮੇਲ ਅਟਵਾਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰੀਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਦੇ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ

ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਸਾਊਥਬੈਂਡ, ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਦਰਸ਼ਕ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਮਿਡਵੈਸਟ ਦੀਆਂ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ-ਪੰਜਾਬੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰੀਕਨ ਯੂਥ

ਮੁਲਤਾਨੀ, ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਦੇ ਸੀ ਆਈ ਸੀ ਮੈਂਬਰ ਹਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਲੈਲ ਅਤੇ ਸੰਧੂ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਵਾਲੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਔਲਖ, ਡਾ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ ਤੇ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਟਰੱਕ ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰ,

ਕਲੱਬ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸਾਊਥਬੈਂਡ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਹੁੰਮਹੁਮਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰੀਕਨ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੰਗ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਤੇ ਧਰਮਿੰਦਰ ਖਟਤਾ, ਸਾਊਥਬੈਂਡ ਤੋਂ ਕਿਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਵਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ, ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਪਾਲ ਖਲੀਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ, ਇੰਡੀਅਨਐਪੋਲਿਸ ਤੋਂ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਪਿੱਕਾ, ਪ੍ਰਿਥਾਲ ਸਿੰਘ ਘੋਤਤਾ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਲਾਂ, ਜਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਗਰੀਨਵੁਡ ਤੋਂ ਅਮਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ, ਡਿਟਰਾਇਟ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ) ਤੋਂ ਫਿਲਮ ਕਲਾਕਾਰ ਬੋਬ ਖੇਰਾਰਾ, ਕਰਨ ਗਿੱਲ, ਰਾਜ ਜਾਮਾਰਾਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨ ਆਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਕੈਲਮਜ਼-ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਮਿਲਵਾਕੀ ਤੋਂ ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ, ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ, ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਕੈਪਟਨ ਬਾਜਵਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੱਜਣ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੋਂ ਪੀ ਐਚ ਓ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਮੇਲੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਹਮਾਇਤ ਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਵਰਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ, ਰਾਘਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ, ਸਾਬਕਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜੱਸੀ ਸੰਧੂ ਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪੁਰਾਣੇ ਹਮਾਇਤੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟ, ਰਮੀ ਗਰੇਵਾਲ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਏਵਨ ਕਾਰਪੈਟ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਰ ਕੇ ਕਾਰਪੈਟ, ਵਾਕੀਗਨ ਤੋਂ ਲੱਕੀ ਤੇ ਜੱਸੀ ਸਹੋਤਾ, ਮੇਲੇ ਦੀ ਰੌਣਕ ਵਧਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ ਉਲੀਕੇ ਗਏ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਉੱਤੇ ਤਸੱਲੀ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਅਤੇ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਰਸ਼ਕ ਮੇਲੇ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹੇ ਖੁਸ਼ ਸਨ ਕਿ ਕਈਆਂ ਨੇ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਲਈ ਬਲੈਂਕ ਚੈਕ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਥ ਕਲੱਬ ਇੰਡੀਆਨਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪਰਮਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸੰਧੂ ਤੇ ਹਰਵਿੰਦਰ ਲੈਲ ਨੇ ਵੀ ਖੁਲ੍ਹੀ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਕੀਤੀ।

ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਨ ਵਿਚ ਚੇਅਰਮੈਨ ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਨੋਆ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਕੱਤਰ ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ, ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਮੈਂਬਰਾਂ-

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਦਵਾਣ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਰੰਧਾਵਾ, ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਰੂਪ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸੁਭਾਸ਼ ਸਿੰਘ, ਜਗਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਿੰਦਾ, ਸੋਨੂ ਖਹਿਰਾ, ਅਜੇਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ ਅਤੇ ਗੁਰਿੰਦਰ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਭਰਵਾਂ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਕਲੱਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕਰਨਲ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘਾ, ਮਿੱਕੀ ਕਾਹਲੋਂ ਅਤੇ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਗੀ ਵੀ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲੇ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਸਬੰਧੀ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ 22 ਨੂੰ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਮੈਟਰੋ ਏਸ਼ੀਅਨ ਫੈਮਿਲੀ ਸਰਵਿਸਜ਼, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਇਲੀਨਾਏ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੈਲਾਟਾਈਨ ਵਿਖੇ ਆਉਂਦੀ 22 ਸਤੰਬਰ ਬੁਧਵਾਰ ਨੂੰ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਲਈ ਇਕ ਮੈਡੀਸਨ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿਚ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਲਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਦਵਾਈਆਂ ਬਾਰੇ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰ ਕੇ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਦਿਤਾ ਜਾਏਗਾ।

ਸਿੱਖ ਰਿਲੀਜੀਅਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਹੜੇ ਬਜ਼ੁਰਗ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਆਪਣੀ ਦਵਾ ਬਾਰੇ ਸਲਾਹ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ੀਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਤੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਆਉਣ। ਫਾਰਮੋਸੀ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਐਨ ਕੁਚਤਾ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣਗੇ। ਡਾਇਬਟੀਜ਼ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਖਤਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿਤੀ ਜਾਏਗੀ। ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੇਮਾਲੀ ਬ੍ਰਹਮਭੱਟ ਫੋਨ 773-465-3105 ਜਾਂ ਠਾਕਰ ਸਿੰਘ ਬਸਾਤੀ ਫੋਨ 847-736-6092 ਤੋਂ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਅਜਮਾਈ ਮੁੜ ਤੇਜ਼

ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਬੁਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਮਿੰਨੀ ਸੈਸ਼ਨ ਹੁਣ ਦਸੰਬਰ ਦੇ ਅੰਤ ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਜਨਵਰੀ ਮਹੀਨੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਸੈਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਲਈ ਹੋਟਲਾਂ ਅਤੇ

ਹੋਰਨਾਂ ਬਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਮਰੇ ਬੁੱਕ ਕਰ ਲਏ ਸਨ। ਤਿੰਨਾਂ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ., ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਅਤੇ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸੈਸ਼ਨ 'ਤੇ ਖਰਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤਕਰੀਬਨ 4-5 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠੇ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਧੜੇ ਵਲੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਫੈਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਆਮ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ-ਪਰੋਖੇ ਕਰਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਗਮ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਪੀ. ਅਤੇ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਪਿੱਛੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਬਾਰਸ਼ਾਂ ਹੋਣਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਬਾਰੇ ਕਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਹੀ: ਕੇ.ਪੀ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਰੋਸ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਧੜੇ ਵਲੋਂ ਵੋਟ ਪੈਂਡਿਲਿਟ ਰਾਹੀਂ ਜੋ ਮੁੱਦੇ ਉਠਾਏ ਗਏ ਹਨ,

ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਠੀਕ ਹਨ। ਵੈਸੇ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਦੀ ਚੋਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਕੇਂਦਰੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਖਬਰਾਂ ਸਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਸਬੰਧੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚਲੇ ਪਰਸਪਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧੜਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕਸੁਰਤਾ ਬਣਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਹਲਕਿਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਤਿੰਨੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬੀਬੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਇਕੱਠੇ ਆਉਂਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਲੀ ਜਾ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਆਸਕਰ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦੇ ਦੂਜੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਰਜ਼ਾਮੰਦੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਹਿਮਾਚਲ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਸਮੇਤ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਲੋਂ ਡੈਲੀਗੇਟ ਇਜਲਾਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ. ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਰਮਿਆਨ ਬੀਤੀ 12 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇੜੇ ਇੱਕ ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਤੇ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਇਸ ਡੈਡਲਾਕ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼੍ਰੀ ਕੇ.ਪੀ. ਵਲੋਂ ਵੀ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅਵਤਾਰ ਹੈਨਰੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਸੁੱਖ ਸਰਕਾਰੀਆ, ਸ਼੍ਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਖੰਨਾ ਆਦਿ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਭੱਠਲ ਨਾਲ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਟ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਦੇ ਹਾਵੀ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਆਏ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਉਪਰ ਡੈਲੀਗੇਟ ਸੂਚੀ 'ਤੇ ਮੁੜ ਤੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਸਫ਼ਬੰਦੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ

ਨੇਤਾ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਬੀਬੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੇ

ਮੁਖੀ ਆਸਕਰ ਫਰਨਾਂਡੇਜ਼ ਨੂੰ ਡੈਲੀਗੇਟ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸੁਧਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹੀ ਇੱਕ ਧੜੇ ਵਲੋਂ 'ਹਮਦਰਦੀ' ਬਣੇਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਆਰੰਭੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਚਾਰ ਪੰਨਿਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਪੈਂਫਲਿਟ ਛਾਪ ਕੇ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੰਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈ ਕਮਾਨ ਨੂੰ ਦਖਲ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਚ ਪਰਿਵਾਰਵਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ, ਖਾਸਕਰ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੀ ਨੇਤਾ ਬੀਬੀ ਰਾਜਿੰਦਰ

ਕੌਰ ਭੱਠਲ, ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਵਿਚ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਨਾਮ ਰਹਿ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਮਿਹਨਤ ਕਰਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਉਂਜ ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਆਗੂਆਂ ਨੇ 'ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ' ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਰਤਕ ਰਹੀ ਹੈ।

ਡੈਲੀਗੇਟ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰਹਿ ਗਏ ਕਾਂਗਰਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕਈ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜਾਤੀਵਾਦ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਡੈਲੀਗੇਟ ਸੂਚੀ 'ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਡੈਲੀਗੇਟ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਬਹੁ ਗਿਣਤੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਾਲ ਹੀ, ਕੱਟਤ ਅਤਿਵਾਦੀ ਵਰਗੇ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਵੀ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਰੋਚਕ ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਹ ਆਮ ਵਰਕਰ ਲਈ 'ਹਾਅ ਦਾ ਨਾਹਰਾ' ਮਾਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਡੈਲੀਗੇਟ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਤਰਲੇ ਮਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ

ਨੂੰ ਤਰਸ ਦੇ ਪਾਤਰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਜਿਹੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਸੰਗਰੂਰ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਿਬੀਆ, ਸਮਾਣਾ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹਿੰਦਰਾ, ਬਠਿੰਡਾ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਹਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੈਣੀ, ਗੋਪਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਚਤਰਥ, ਐਮ.ਐਮ. ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਤੇ ਬੁਢਲਾਡਾ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਮੰਗਤ ਰਾਮ ਬਾਂਸਲ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਮਹਿਲਾ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਦਲਿਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੱਖੋਂ-ਪਰੋਖੇ ਕਰਨ ਦੇ ਦੌਸ਼ ਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ

ਬਰਾੜ ਦੇ ਭਰਾ ਰਿਪਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਜੋ ਕਿ ਕੇਂਟਕਪੂਰਾ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਹਨ, ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਵੀ ਮੈਂਬਰ ਭਰਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਈ.ਟੀ.ਟੀ. ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਾਲੇ ਸਮਝੌਤਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਹੜਤਾਲੀ ਈ.ਟੀ.ਟੀ. ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਰਮਿਆਨ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੇ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਅੰਮਿਤਸਰ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ 68 ਅਧਿਆਪਕ ਬੀਤੀ 13 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ ਮੋਗੇ ਵਿਚ ਹੋਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹੜਤਾਲੀ ਈ.ਟੀ.ਟੀ. ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

*ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ
ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
*ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/
ਜੌਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ
*ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ
*2-3 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ
ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ
ਬਣੋ

*National Truck
Driving School*

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi
Office: (866) 933-3038
Balhar S. Ranu
Cell: 916-502-7733

4585 Pell Dr. Sacramento CA, 95838

ਅਲਬਾਮਾ ਵਿਚ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਕਾਊ ਹੈ

ਅਲਬਾਮਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਚਲਦਾ
ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਕਾਊ ਹੈ।

*ਫਰੀ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਬਿਲਡਿੰਗ *ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲੋਕੇਸ਼ਨ
*ਵਾਜ਼ਬ ਰੈਂਟ *ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੀਜ਼
ਮਾਸਿਕ ਆਮਦਨ 35 ਤੋਂ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ

ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਫੋਨ 850-510-3466

PANNUN THE LAW FIRM
ATTORNEYS & COUNSELLORS

ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂੰ
ਅਟਾਰਨੀ ਐਂਡ ਲਾਅ

ਤੁਹਾਡਾ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਬੰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਡੀਪੋਰਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ?
ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ

ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਅ

ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸਿਜ਼

☐ ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਪੀਲਜ਼

☐ ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਜ਼

☐ ਰੀਲੀਜ਼ਿਅਸ ਵਰਕਰਜ਼

☐ 9th & 2nd ਸਰਕਿਟ ਅਪੀਲਜ਼

☐ ਬੋਨਾਫਾਇਡ ਅਸਾਇਲਮ ਪਟੀਸ਼ਨਜ਼

☐ ਕੈਨਸੇਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ

NEW YORK

T 718.672.8000

JACKSON HEIGHTS, NY 11370

• ADMITTED IN THE STATE OF NEW YORK

CALIFORNIA

T 510.796.9000

3930D CIVIC CENTER DR.
SUITE 170 FREMONT, CA 94538
FREMONT, CA 94538

ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਮੱਘੀ, ਅਰਥਚਾਰਾ ਮੁਖ ਮੁੱਦਾ

ਡਿਟਰਾਇਟ (ਕਰਨ ਗਿੱਲ): ਆਉਂਦੀ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਗਵਰਨਰ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਮੈਦਾਨ ਲਗਾਤਾਰ ਭਖਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਡੈਮੋਕਰੈਟ ਅਤੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ-ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਚੋਣ ਜਲਸੇ, ਫੰਡਰੇਜ਼ਰ ਅਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਢੰਗ-ਤਰੀਕੇ ਅਪਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਜਦੋਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 7 ਹਫ਼ਤੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਡੈਮੋਕਰੈਟ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਉਸੇ ਜੋਰ ਨਾਲ ਢੁਕਵਾਂ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਇਸ ਸਮੇਂ ਚੋਣ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਉਮੀਦਵਾਰ ਡੈਮੋਕਰੈਟਾਂ ਤੋਂ 9 ਪੁਆਇੰਟ ਅੱਗੇ ਚਲ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਡੈਮੋਕਰੈਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕੁਝ ਹਮਾਇਤੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਪਾਰਟੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਜੋਰ ਨਾਲ ਆਖੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਓਬਾਮਾ ਦੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਆਰੰਭ ਉਦਮਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਬੇਸ਼ਕ ਹੋਣੀ ਹੀ ਸਹੀ ਪਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਬਦਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਡੈਮੋਕਰੈਟ ਵਰਕਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਰਾਂ ਤਕ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਪੂਰੇ ਜੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਵੋਟਰ ਵੀ ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਹੁਤੇ ਡੈਮੋਕਰੈਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀ ਹਨ।

ਪਤਨੀ ਵਲੋਂ ਲਾਪਤਾ ਪਤੀ ਵਿਰੁਧ ਪੁਲਿਸ ਪਾਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਸ਼ਿਕਾਗੋਵਾਸੀ ਤਾਹਿਰਾ ਅਹਿਮਦ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਪੁਲਿਸ ਪਾਸ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਸੁਲਿੰਦਰਪਾਲ ਅਹਿਰ ਘਰ ਵਿਚ ਲੜਾਈ ਝਗੜੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿਛਲੇ ਕਰੀਬ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਗੁਮ ਹੈ ਅਤੇ ਘਰ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਪਰਤਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਪਾਸ ਲਿਖਵਾਈ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਤਾਹਿਰਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਸੁਲਿੰਦਰਪਾਲ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਉਸਦੇ ਕੁਝ ਗਹਿਣੇ ਅਤੇ ਕੁਝ ਨਕਦੀ ਵੀ ਲੈ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਮੂਲ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਤਾਹਿਰਾ ਨੂੰ ਸ਼ਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਪਤੀ ਸੁਲਿੰਦਰਪਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇੰਡੀਆ ਹੀ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਸਰਾ ਵਿਆਹ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ।

ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਤਾਹਿਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਕਾਹ ਮਾਰਚ 2006 ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੁਲਿੰਦਰਪਾਲ ਨੇ ਕਲਮਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਇਸਲਾਮ ਵੀ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਲੇਮਾਨ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਸਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਅਛੀ ਨਿਭਦੀ ਰਹੀ ਪਰ ਫਿਰ ਉਹ ਖਫ਼ਾ ਰਹਿਣ ਲਗ ਪਿਆ, ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਉਸ ਨੂੰ ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ ਮਿਲਣ ਵਿਚ ਦੇਰੀ ਸੀ। ਤਾਹਿਰਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਵਾਂ ਸ਼ਹਿਰ ਜਿਲੇ ਤੋਂ ਸੀ ਅਤੇ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹੁਣ ਉਹ ਹੋਰ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਹੋਵੇ। ਉਸ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਦਾ ਵਿਆਹ ਅਜੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਇਮ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਲੇਮਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਨੂੰਨ

ਸੁਲਿੰਦਰਪਾਲ ਉਰਫ ਸੁਲੇਮਾਨ

ਦੰਦਾਂ ਦਾ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਇਲਾਜ ਸਿੱਧੀ ਕਾਲ ਕਰੋ 630-479-0031

- ਇੰਸਪੈਰੈਂਸ ਨਹੀਂ? ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ। 20-40% ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ Invisalign (Clear Braces) ਦੇ ਯੋਗ ਹਨ? ਮੁਫਤ ਮਸ਼ਵਰਾ ਲਵੋ।
- ਦੰਦਾਂ ਤੇ ਮਸੂਤਿਆਂ ਦੀ ਬਦਬੂ, ਖੂਨ ਨਿਕਲਣ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ? ਇਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਨਵੀਨ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਦੰਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ, ਸਾਫ਼
ਸੁਥਰੇ ਤੇ ਚਮਕਦੇ
ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ
ਅੱਜ ਹੀ
ਅਪੁਆਇੰਟਮੈਂਟ
ਬਣਾਓ

Fillings,
Dentures,
Crowns,
Bridge,
Veneers,
Extractions,
Cleaning,

Dr. Harjinder Khaira DMD & Associates

Lakestreet Dental
490 W. Lake Street, Suite 107 Roselle, IL 60172
630-894-8008

Lakeland Dental
115 E. State Rd., Island Lake, IL 60042
847-526-1920

TUESDAY(S)
8:00 PM till 9:00 PM
680/690 AM

Karn Gill, Realtor
44644 Ann Arbor Road Suite A
Plymouth, MI 48170
Cell: (734) 612-9984
Email: KarnGill@hotmail.com
Website: www.KarnGill.com

COLDWELL BANKER
Preferred, Realtors

Serving Michigan's Greater Detroit Communities

Topics:
- Bollywood Movie Songs
- Discussions / Debates
- Community Events
- Every Day Issues
- Interviews

Language:
- Hindi
- English
- Punjabi
- Gujarati
- Urdu

If you want to buy or sell a home in Michigan always go with the winner!

Quick Stop 40, Oklahoma

Help Wanted

ਓਕਲਹੋਮਾ ਵਿਚ ਫਰੀਵੇ ਉਤੇ
ਸਥਿਤ ਟਰੱਕ ਸਟਾਪ ਲਈ ਹੇਠ
ਲਿਖੇ ਸਟਾਫ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ:

ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮੈਨੇਜਰ ਅਤੇ ਕੈਸ਼ੀਅਰ
ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ
ਕੈਸ਼ੀਅਰ, ਕੁੱਕ ਅਤੇ ਵੇਟਰ ਸਟਾਫ
ਟਰੱਕ ਰਿਪੇਅਰ ਸ਼ਾਪ ਲਈ
ਮਕੈਨਿਕ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਰ

ਕਾਲ ਕਰੋ: 832-512-7172

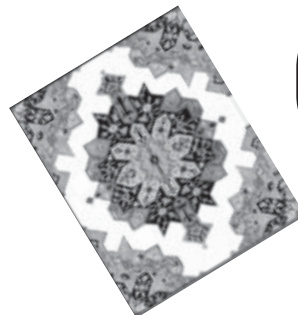
ਅਮਰ ਕਾਰਪੈਟਸ

ਘਰਾਂ/ਦਫਤਰਾਂ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵਧੀਆ
ਕੁਆਲਟੀ ਦਾ ਕਾਰਪੈਟ ਸਸਤੇ
ਭਾਅ ਪੁਆਉ

ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ

ਦੀਵਾਨ ਐਵਨਿਊ, ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਵਿਚ ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ
ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਸਟੋਰ ਜਿੱਥੋਂ ਤੁਸੀਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹੋ
ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੇਂ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੇ ਰੱਗ ਹਰ ਇਕ
ਕਵਾਲਿਟੀ ਵਿਚ, ਕੀਮਤਾਂ ਇਨੀਆਂ ਘੱਟ ਕਿ ਤੁਸੀਂ
ਸੋਚ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ! ਆਓ! ਦੇਖੋ ਅਮਰ
ਕਾਰਪੈਟਸ ਦਾ ਨਵਾਂ ਤੇ ਬੇਹਤਰੀਨ ਚੋਣ ਭਰਪੂਰ
ਨਵਾਂ ਅਤੇ ਵੱਡਾ ਸ਼ੋਅਰੂਮ

ਫਰੀ ਐਸਟੀਮੇਟ, ਆਰਡਰ ਕਰਨ ਦੇ
ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਕਾਰਪੈਟ ਪਾਵਾਂਗੇ

Same day service in
Chicago and suburbs

Amar Carpets Inc

ਵੈਸਟਰਨ ਐਵਨਿਊ ਤੋਂ ਅਧਾ ਬਲਾਕ ਵੈਸਟ, 2423 W Devon Ave. Chicago IL 60659

ਕਾਲ ਕਰੋ : ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ

Ph: 773-508-5253, 773-507-8043, Fax: 773-508-5249

Punjab Times
Established in 2000
11th Year in Publication

Published every Saturday
by **A B Publication Inc.**
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:
Amolak Singh Jammu
Astt. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:
Mandeep Singh

Our Columnists
Ashok Bhaura
Tarlochan Singh Dupalpur
Baljit Basi
Prof. Kulwant S. Romana

California Bureau:
Mandeep Mann
661-889-1927
Shiara Dhindsa
Photographer
661-703-6664

Director Community & Business Relations:
Sunita Chopra
Ph:773-370-7106

Jalandhar Bureau:
Jasvir Singh Sheeri
181-325-1889
181-279-1422

Distributed in:
California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Mississippi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusetts, Washington, Kansas, Minnesota, New York

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 80 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 375 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer
The views expressed in the articles published in the columns of Punjab Times are that of their writers, and it is not implied that Punjab Times endorses them.
Sameway Punjab Times does not necessarily endorses the claims made in the advertisements published in Punjab Times.

All disputes subject to Chicago jurisdiction.

ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀ ਖਬਰ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ’ਚ ਹਿੰਸਾ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ
ਜਲੰਧਰ: ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੂੰ ਅਗਨ ਭੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਪਿੱਛੋਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਗੁਸੇ ਦੀ ਲਹਿਰ ਫੈਲ ਗਈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਇਸ ਖਬਰ ਪਿੱਛੋਂ ਵਾਪਰੀ ਹਿੰਸਾ ਵਿਚ 15 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਦੋਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਵਸੋਂ ਵਾਲੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਬੀਤੀ 13 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਰੋਸ ਮੁਜ਼ਾਹਰੇ ਕੀਤੇ। ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਵਿਚ ਸਥਿਤੀ ਕਾਫ਼ੀ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਹੋ ਗਈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਣਮਿੱਥੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਰਫਿਊ ਲਾ ਦਿਤਾ ਗਿਆ, ਜਦਕਿ ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ ‘ਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਰਖਿਆ ਗਿਆ। ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੂੰ ਸਾੜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕ ਭੜਕ ਪਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਕ ਚਰਚ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਵਿਚ ਹਾਲਾਤ ਆਮ ਵਾਂਗ ਹੋਣ ਤਕ ਕਰਫਿਊ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ।
ਯਾਦ ਰਹੇ ਬੀਤੀ 12 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ ਸੀ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਭਵਨ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਇਸਾਈਆਂ ਦੇ ਇਕ ਸਮੂਹ ਨੇ ਕੁਰਾਨ ਦੇ ਕੁੱਝ ਪੰਨੇ ਪਾੜ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰੈਡਲ ਟੈਰੀ ਨਾਮੀ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਬੁਝਾਰਤ ਬੰਦ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸਲਾਮ ਇਕ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਧਰਮ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਐਂਡਰਿਊ ਬੇਕਹਮ ਨੇ ਕੁਰਾਨ ਦੇ ਕੁਝ ਸੰਦੇਸ਼ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੋਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸਾਈਆਂ ਅਤੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫਰਤ ਵਾਲਾ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਕੁਰਾਨ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਵਿਚੋਂ ਕੁੱਝ ਪੰਨੇ ਪਾੜ ਦਿੱਤੇ।
ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਰੋਧੀ ਨਾਹਰੇ ਲਗਾਏ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਝੰਡੇ ਨੂੰ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਸਾੜਿਆ। ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਵਾਧੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੁਸ਼ੀਲ ਬਣਿਆ ਕੁਸ਼ਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨ

ਖ਼ੁਸ਼ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਸ਼ੀਲ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਇਹ ਕਾਰਨਾਮਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰ ਸਕਿਆ।”
ਸੁਸ਼ੀਲ ਨੇ ਏਲੇਨ ਨੂੰ 2-0 ਅੰਕਾਂ ਨਾਲ ਮਾਤ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵੇਰੇ 66 ਕਿਲੋ ਵਰਗ ਵਿਚ 32 ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਬਾਈ ਮਿਲੀ ਸੀ ਅਤੇ ਫ਼ਾਈਨਲ ਜਿੱਤਣ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ 6 ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦਿੱਤੀ। ਇਹ ਕੁਸ਼ਤੀ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਅਤੇ ਆਖ਼ਰੀ ਦਿਨ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੇ 3 ਔਰਤਾਂ ਸਮੇਤ 10 ਪਹਿਲਵਾਨਾਂ ਦਾ ਦਸਤਾ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਸੁਨਹਿਰੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਸੁਸ਼ੀਲ ਦੇ ਹੀ ਹੱਥ ਲੱਗੀ। ਭਾਰਤ ਉਂਜ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕੁਸ਼ਤੀ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਵਿਚ ਚਾਂਦੀ ਅਤੇ ਕਾਂਸੀ ਦੇ ਤਮਗੇ ਜਿੱਤ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸੋਨੇ ਦਾ ਤਮਗਾ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੁਸ਼ੀਲ ਨੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਦਿਵਾਇਆ।
ਪਹਿਲੇ ਰਾਊਂਡ ਵਿਚ ਬਾਈ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁਸ਼ੀਲ ਨੇ ਦੂਜੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਯੂਨਾਨ ਦੇ ਏ. ਏਕਰੀਟਿਏਡ ਨੂੰ, ਤੀਜੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਯੂਨਾਨ ਦੇ ਹੀ ਡੋਮ ਮਾਰਟਿਨ ਨੂੰ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਗੇੜ ਵਿਚ ਮੰਗੋਲੀਆ ਦੇ ਬਾਇਨਾਜੇਵ ਬੈਤੋਰਿੰਗ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਸੈਮੀ ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਥਾਂ ਬਣਾਈ। ਸੈਮੀ ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ ਦੇ ਹਸਾਲੇਵ ਜੈਬ੍ਰੀਅਲ ਨੂੰ ਮਾਤ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਅਖ਼ੀਰ ਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਏਲੇਨ ਨੂੰ ਹਰਾ ਕੇ ਖ਼ਿਤਾਬ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਵਾਇਆ।

ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬੀਤੀ 12 ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਰਾਤ 8 ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਥਿਤੀ ਉਦੋਂ ਵਿਗੜਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ. ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੋਬਾਇਲ ਫੋਨਾਂ ‘ਤੇ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਅੱਗੇ ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਸਾੜਨ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨ ਭੜਕ ਉਠੇ। ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਇਹਤਿਆਤ ਵਜੋਂ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵਿੱਦਿਅਕ ਅਦਾਰੇ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਸ ਈਸਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਏ ਰਖਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।
ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਜਤਿੰਦਰ ਜੈਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਕਾਬੂ ਹੇਠ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਹੁੱਲੜਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਮਨ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਸਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਚਰਚ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ

ਕਾਰਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੰਜਾਬ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਦੀ 10ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ। ਕਰਫਿਊ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਮਾੜੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ, ਪੁਲੀਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਗਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਅਤੇ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮੋਹਤਬਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਬੈਠਕਾਂ ਕਰਕੇ ਆਮ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ।

12-13 ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਰਾਤ ਤੋਂ ਹੀ ਹਾਲਾਤ ਬੇਕਾਬੂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ੋਨ ਦੇ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਸ੍ਰੀ ਜਤਿੰਦਰ ਜੈਨ ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਹਰਕੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਨੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਰਣਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਸ. ਐਚ.ਐਸ. ਭੁੱਲਰ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਮੋਹਤਬਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਫ਼ਲੈਗ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁਫ਼ਤੀ ਅਤੇ ਪਾਦਰੀ ਸਿਲਬਾਦਾਸ ਨੇ ਕੁਰਾਨ ਸਾੜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਦਿਆਂ

ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਹਿੰਸਾ, 15 ਮੌਤਾਂ
ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ: ਈਸਾਈਆਂ ਦੀ ਇਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਲੋਂ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿਖੇ ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੂੰ ਅਗਨ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਕਰਫਿਊ ਤੋਂ ਬਾਗ਼ੀ ਹੋ ਕੇ ਬੀਤੀ 12 ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਰਾਤ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹਿੰਸਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਫ਼ਾਇਰਿੰਗ ਵਿਚ 15 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਜਦਕਿ 70 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆਈ ਭੀੜ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਜੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ। ਨਿੱਜੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਭੰਨਤੋੜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ‘ਅਮਰੀਕਾ ਮੁਰਦਾਬਾਦ’ ਅਤੇ ‘ਕੁਰਾਨ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਰਦਾਬਾਦ’ ਵਰਗੇ ਨਾਹਰੇ ਲਗਾਏ।
ਇਕ ਚੈਨਲ ਉੱਤੇ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੁਰਾਨ ਨੂੰ ਅਗਨ ਭੇਟ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਵਿਖਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਸ਼ਮੀਰੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਰਫਿਊ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਗ਼ੈਰ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਰਾਤ ਭਰ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ, ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਬਡਗਾਮ ਅਤੇ ਬਾਰਾਮੂਲਾ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਰੁਧ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ। ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਸੜਕਾਂ ਜਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਉੱਤੇ ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਦੀ ਤਿਲਾਵਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਤੀ। ਮੁਸਲਿਮ ਨੇਤਾ ਆਗਾ ਸਈਅਦ ਹਸਨ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, “ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮੰਦਭਾਗੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਦੋਂ ਤਕ ਚੁੱਪ ਕਰ ਕੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਾਂਗੇ ਜਦੋਂ ਤਕ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ।” ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਹਾਲਾਤ ਨਾਜ਼ੁਕ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ 70 ਨੌਜਵਾਨ ਮਾਰੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਤ ਕਾਬੂ ਹੇਠ ਹਨ। ਖ਼ਬਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਥਾਨਕ ਐਚ.ਐਚ.ਓ. ਸ. ਉਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਉੱਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਜਮਤ ਅਲੀ ਖ਼ਾਨ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਡਾ. ਅਨਵਾਰ ਸਿਦੀਕੀ, ਅਬਦੁਲ ਰਹਿਮਾਨ, ਤਾਹਿਰ ਕਾਸਮੀ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਉਸਮਾਨ ਸਣੇ 150 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਣਪਛਾਤੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁਧ ਧਾਰਾ 307 ਅਧੀਨ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।
ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ 12 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸਵੇਰੇ ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਈਦਗਾਹ ਨੇੜੇ ਅਹਿਮਦਗੜ੍ਹ ਛੰਨਾ ਨਜ਼ਦੀਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਪ੍ਰਤੀ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਰੋਸ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਝੰਡੇ ਕਾਲੇ ਕਰ ਕੇ ਫੜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਰੁਧ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਨਾਹਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ। ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਸ੍ਰੀ ਨਦੀਮ ਅਨਵਾਰ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕੀਤਾ। ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਸਿਟੀ ਸ. ਸੁਬੋਗ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਾਇਬ ਤਹਿਸੀਲ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੇਸ਼ ਨਹਿਰਾ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ

ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਵਿਦਿਅਕ ਅਦਰਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿਤੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਖੇ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ।
ਲੁਧਿਆਣਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਰਾਏਕੋਟ ਵਿਚ ਵੀ ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਨੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਪੂਰਵਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕਰ ਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੁਰਾਨ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੂੰ ਸਾੜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਿਰੁਧ ਅਪਣਾ ਰੋਸ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ। ਸਥਾਨਕ ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ ਤੋਂ ਹਾਫ਼ਿਜ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਮੁਰਸਲੀਨ, ਮੁਹੰਮਦ ਅਨਵਰ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਇਮਰਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਤਲਵੰਡੀ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਵਿਖੇ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।
ਲੁਧਿਆਣਾ ‘ਚ ਤਣਾਅ: ਉਧਰ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸਾਈ ਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅੱਡੋ-ਅੱਡ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤੇ। ਇਸਾਈਆਂ ਨੇ ਸੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਚੈਕ ਵਿਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਜੰਮ ਕੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਉਥੇ ਸਥਿਤੀ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਰਹੀ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮਲੇਰਕੋਟਲਾ ਵਿਚ ਵਾਪਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਜਿਊ ਹੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਇਸਾਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕ ਭਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਚੈਕ ‘ਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨ ਤਲਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਸੀ.ਐਮ.ਸੀ. ਚੈਕ ਵਿਚ ਟਾਇਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸਾਈ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਚਰਚ ਵਿਚ ਲਾਊਡ ਸਪੀਕਰ ‘ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਜੰਮ ਕੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤੇ ਉਹ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਰਹੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਉਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਭਾਰੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਲੈ ਕੇ ਉਥੇ ਪਹੁੰਚੇ।
ਲੁਧਿਆਣਾ ਮਹਾਂਨਗਰ ਵਿਚ ਫੀਲਡਗੇਜ ਚੈਕ ‘ਚ ਸਥਿਤ ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ‘ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਝੰਡੇ ਸਾੜ ਕੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ ਰੋਸ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਨੰਗੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਲਹਿਰਾ ਕੇ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਰਸਤਾ ਜਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਇਮਾਮ ਮੌਲਾਨਾ-ਉਰ-ਰਹਿਮਾਨ ਸਾਨੀ ਲੁਧਿਆਣਵੀ ਨੇ ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪਵਿੱਤਰ ਕੁਰਾਨ ਦੇ ਪੰਨੇ ਪਾੜ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸਲਾਮ ਫਿਰਕਾਪ੍ਰਸਤਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਪੈਗਾਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਨਾਲ ਝੜਪ ’ਚ ਲਾਡਵਾ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਮੌਤ

ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਸ.ਪੀ. ਪੰਕਜ ਨੈਨ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਜਾਟ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਸੱਦੇ ‘ਤੇ ਸੋਨੀਪਤ ਵਿਚ ਜਾਟ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਮੀਹ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸੜਕਾਂ ‘ਤੇ ਉਤਰ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੌਮੀ ਸ਼ਾਹਰਾਹ ‘ਤੇ ਜਾਮ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਦੋਵੇਂ ਪਾਸੇ ਟਰੈਫਿਕ ਜਾਮ ਹੋ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਇਆਤ ਪਿੰਡ ‘ਚ ਗੁੱਸੇ ‘ਚ ਆਏ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ‘ਤੇ ਪਥਰਾਓ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਪੁਲੀਸ ਕਰਮੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਜਾਟਾਂ ਨੇ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਇਕ ਬੱਸ, ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦੀਆਂ ਦੋ ਗੱਡੀਆਂ, ਇਕ ਟਰੱਕ ਤੇ ਪੁਲੀਸ ਦੇ

ਦੋ ਵਾਹਨ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ।

ਯੂ.ਕੇ. ’ਵਰਸਿਟੀ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਸਮਝੌਤਾ

ਲੰਦਨ: ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਵੁਲਰਹਮਟਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸਮਝੌਤੇ ‘ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ।
ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਐਨ. ਆਰ.ਆਈ. ਉਦਯੋਗਪਤੀ ਲਾਰਡ ਸਵਰਾਜ ਪਾਲ ਨੇ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਵਧਾਉਂਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ

ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸ਼੍ਰੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਸ. ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਸ. ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ
ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ (ਮਿਲਵਾਕੀ)

ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰਤ
ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ
ਸ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੁਰਾ
ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)

ਬੀਬੀ ਨਵਦੀਪ ਕੌਰ (ਡਾ.)
ਸ਼੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂੜ (ਮਿਸ਼ੀਗਨ)
ਪ੍ਰੋ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਮਦੇਵ
ਸ. ਸਵਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿਲੌਂ
ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦਿਓਲ
ਡਾ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾਨ

ਨਵਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣਗੇ ਸੋਨੇ ਦੇ ਭਾਅ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਭਲੇ ਵੇਲਿਆਂ 'ਚ ਸੁਨਿਆਰੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਲੁਹਾਰ ਲੋਹਾ ਕੁੱਟਦੇ ਸਨ, ਤਰਖਾਣ ਲੋਕਤ ਦੀ ਇਮਾਰਤਸਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਜੱਟ ਵਾਹੀ ਖੇਤੀ ਕਰਕੇ ਪਿੰਡ-ਗਰਾਂ ਦੀਆਂ ਅੰਨ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਕਿੱਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦਾ ਲੱਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਸੋਨਾ ਸੁਨਿਆਰਿਆਂ ਦਾ, ਜ਼ਮੀਨ ਜੱਟਾਂ ਦੀ। ਪਰ ਵੇਲਿਆਂ ਦੀ ਸਿਤਮਜ਼ਰੀਫੀ ਵੇਖੋ ਕਿ ਸੋਨਾ ਹੁਣ ਬਹੁਕੋਮੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਚਲਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਹੀ ਗੱਲ ਜੱਟਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੀ, ਉਹ ਵੀ ਧਨਾਢ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ 'ਚ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵਾਹੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਥਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਉਪਰ ਮੈਟਰੋ ਵਿਛਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤੇਲ ਪਾਈਪਾਂ ਵਿਛਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਮਲਟੀਪਲੈਕਸ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਚੁੰਧਿਆ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਚੀਜ਼ ਸਮੇਤ ਬਰਾਂਡਡ

ਸਵਰਨ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਉਤਪਤੀ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਹੀ ਸੋਨਾ ਵਪਾਰੀਆਂ, ਸੁਨਿਆਰਿਆਂ ਤੇ ਨਾਰੀਆਂ ਲਈ ਇਕ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਗਲੋਬਲ ਪਿੰਡ ਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਸੋਨੇ 'ਤੇ ਹੀ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੋਨੇ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੇ ਸੋਨਾ ਭੰਡਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਰੁਚੀ ਦਿਨ-ਬ-ਦਿਨ ਵਧਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਏਸੇ ਚਲਨ ਕਾਰਨ ਸੋਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਛੂੰਹਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਸੋਨੇ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕਤਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੋਨੇ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਖਪਤ ਸਾਰੇ ਮੁਲਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੀਰੋ-ਮੋਟੋਰੀਜ਼ ਜੜੇ ਸਵਰਨ

ਬਰਾਂਡਡ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦ 'ਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਧਾ

ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਚੌਥੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਏਥੋਂ ਦੀ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਮਾਰਕੀਟ ਵੀਹ ਤੋਂ ਤੀਹ ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਰਫਤਾਰ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਵਿਜਨ-2015 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ

ਮੁਤਾਬਕ 2015 ਤਕ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਵਿਚਲੀ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਮੰਡੀ ਅਮਰੀਕੀ ਮੰਡੀ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਜਾਏਗੀ ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਅੱਜ ਵਿਸ਼ਵ ਮਾਰਕੀਟ ਦੇ ਪੰਜਾਹ ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰੀ ਬੈਠੀ ਹੈ।

ਇਕ ਵੇਲਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਨਿੱਕੇ-ਮੋਟੇ ਸੁਨਿਆਰੇ ਪਿੰਡ, ਕਸਬੇ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਤਿਬ-ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਵੇਲੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਿਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਵੇਲੇ ਇਸ ਕਦਰ ਬਦਲੇ ਹਨ ਕਿ ਬਹੁਕੋਮੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵੀ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਕੁੱਦ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਨੇ ਛੋਟੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਦੇ ਧੰਦੇ ਨੂੰ ਵਾਹਵਾ ਢਾਹ ਲਾਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਖਰੀਦਦਾਰ ਤਨਿਸ਼ਕ, ਗੀਤਾਂਜਲੀ,

ਜਾਇਰਾ, ਗਿਲੀ ਨਕਸ਼ਤਰਾ, ਆਸਮੀ, ਡੀ. ਡਾਮਸ, ਸੰਗਨੀ, ਦਿਵਾ, ਮਾਇਆ ਗੋਲਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਗਰੰਟੀ/ਵਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਗਹਿਣੇ ਖਰੀਦਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਬੜੇ ਆਕਰਸ਼ਕ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕ ਸ਼ੁੱਧ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲੇ ਵਪਾਰ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿਚ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੋਨੇ ਦੇ ਵਪਾਰ ਵਿਚ ਬੈਂਕ ਤੇ ਡਾਕਖਾਨੇ ਵੀ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਸੰਸਾਰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਇਕ ਵੇਲੇ ਲਤਖਤਾਈ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਹੁਣ ਲਗਪਗ ਸਥਿਰ ਹੈ। ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂਯੋਗ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਜੋੜ-ਸਾਂਝ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਥਾਂ ਖਰਚਣ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਨਾਰੀਆਂ ਵੀ ਫੈਸ਼ਨ ਦੇ ਇਸ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਹਾਨਣਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬੜੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਿਆਰਾਂ ਵਾਲੇ ਗਹਿਣੇ ਸਟੋਰਾਂ

ਵਿਚੋਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਗਹਿਣਿਆਂ ਦੀ ਖਰੀਦੋ-ਫਰੋਖਤ ਵਲ ਰੁਚਿਤ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਰਾਵੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਜੁਲਦੇ ਗਹਿਣੇ ਪਾਉਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਵਰਲਡ ਗੋਲਡ ਕੋਲਡ ਦੇ ਅੰਕਤੋਂ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਛਿਮਾਹੀ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 365 ਟਨ ਸੋਨਾ ਬਾਹਰੋਂ

ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਔਰਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਜਲੰਧਰ: ਪੰਥੇ ਨਾਲ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸ਼ਾਦੀ ਰਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇਕ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਸ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ 'ਚ ਸੀ। ਥਾਣਾ ਸਦਰ ਇੰਚਾਰਜ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿੰਡ ਪਤਾਰਾ ਨਿਵਾਸੀ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁੱਤਰੀ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ 29 ਦਸੰਬਰ, 2008 ਨੂੰ ਪੁਲਸ ਕੋਲ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ਾਦੀ 21 ਦਸੰਬਰ, 2007 ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਟੋਡਰਪੁਰ ਨਿਵਾਸੀ ਔਰਤ ਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਹੋਈ ਸੀ। ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ ਤੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਤੰਗ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਉਸਦੀ ਸ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹ ਦੂਜੀ ਸ਼ਾਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਦੀ ਦੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ। ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁਲਸ ਨੇ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ 'ਤੇ ਮਾਂ ਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰਕੇ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਚਲਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਨੇ ਦੋਹਾਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਭਰੋਸ਼ਾ ਕਰਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਥਾਣਾ ਇੰਚਾਰਜ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਔਰਤ ਨੂੰ ਜਲੰਧਰ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਫਰਾਰ ਪੁੱਤਰ ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਤਿਰਛੀ ਨਜ਼ਰ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ, ਸਟਾਕਟਨ
ਫੋਨ: 209-992-7185

***ਕਾਂਗਰਸੀ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਉਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਜ਼ੁਲਮ ਕੀਤੇ- ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੁਹਾੜ**

-ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਾਲਮ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਤਪਨਾਹੀ ਦਾ ਠੇਕਾ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਐ।

***ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਮਤਭੇਦ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਗੇ ਪਰ ਦੋਵੇਂ ਦਲ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ**

-ਅਜੀਬ ਚੀਠਤਾਈ ਐ!

***ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੀਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ**

-ਘਪਲਿਆਂ ਵਾਲੀ ਤਸਵੀਰ ਵਾਹਵਾ ਸੋਹਣੀ ਸੀ, ਹੋਰ ਵੀ ਹੈਗੀਆਂ?

***ਪੰਜ ਪਿੰਡਾਂ ਪਿਛੇ ਇਕ ਸਿਹਤ ਕੇਂਦਰ ਤੇ ਦੋ ਪਿੰਡਾਂ ਪਿਛੇ ਇਕ ਠੇਕਾ**

-ਤੋਂ ਵਿਰੋਧੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਰੋਲਾ ਪਾਈ ਜਾਂਦੇ ਐ ਬਈ ਬਾਦਲ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

***ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਫਲੌਸਿੰਗ ਵਿਖੇ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ**

-ਮੰਦਿਰ 'ਚ ਮਾਤਾ ਦੀਆਂ ਭੇਟਾਂ ਗਾਉਣ ਲਈ?

***ਨਲਵੀ ਤੇ ਝੀਂਡਾ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਚਮਚੇ-ਮੱਕੜ**

-ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਭਾਜਪਾ ਦੇ।

***ਮੰਦਿਰ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਵੀ. ਐਚ. ਪੀ. ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਬਾਰੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਵਿਚਾਰਾਂਗਾ-ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ**

-ਵਿਚਾਰ ਲਓ ਪਰ ਹੁਕਮ ਤਾਂ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਈ ਚੱਲੂ।

***ਫੌਜ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ- ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਗਿਲਾਨੀ**

-ਦਿਲ ਕੇ ਖੁਸ਼ ਰਖਨੇ ਕੇ ਗਾਲਿਬ ਯੇ ਖਯਾਲ ਔਛਾ ਹੈ।

Easy Travel Inc.

Consolidator of Major Airlines

ਸਸਤੀਆਂ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ

Detroit-Delhi \$1110
Chicago-Delhi \$1050

Tel: 734-451-9526, Toll Free 866-51-INDIA

Freeway Travel Inc

ਸਸਤੀਆਂ ਟਿਕਟਾਂ, ਖਰਾ ਸੌਦਾ, ਬਿਹਤਰ ਸਰਵਿਸ

Call Raju

Tel: 773-973-0200

Fax: 773-973-0557

2542 W Devon Ave. Chicago IL 60659

RK

Carpet & Flooring, Inc.

6346 N. Claremont Ave. Chicago, IL 60659

ਵਾਜ਼ਬ ਭਾਅ, ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਰਵਿਸ

*Commercial *Installation
*Residential *Cleaning
*Industrial *Repair
*Sales

Ravinder Singh Ravi

Ph: 773-761-6888

Fax: 773-761-6865

SYAN VIDEO PRODUCTION, INC.

Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera Shooting / Digital Still Photography

(with flush mount Album)

Live Video Display with Large Screens

DJ Service with Laser Lights

Call Toll Free : 1-888-RAJ- SYAN

(725-7926)

(With 14 years Experienced)

734-261-0936 / 734-890-1767

E-mail: raj@syانvideo.com

or visit at: www.syanvideo.com

Loose Weight Feel Great!

*Natural *Guaranteed *Doctor Recommended

ਮੋਟਾਪਾ

ਦੁਖੀ ਨਾ ਹੋਵੋ, ਕੁਦਰਤੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਓ

ਕੁਦਰਤੀ ਹਰਬਲ Products ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਭਾਰ ਘਟਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ Side Benefits ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਘਟਾ ਜਾਂ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

IQBAL KAUR

Ph: 708-444-0554

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਪਾਸਪੋਰਟ ਗੁਆਚਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਧਣ ਲੱਗੇ

ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ : ਪਾਸਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਗੁੰਮਣਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇਕ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਗੁੰਮ ਹੋਣੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵੀ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਲਗਾਤਾਰ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਦੋਆਬੇ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੋਆਬੇ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਥਾਣਿਆਂ ਤੋਂ ਹਿਊਮਨ ਇੰਪਾਵਰਮੈਂਟ ਲੀਗ ਆਫ ਪੰਜਾਬ (ਹੈਲਪ) ਵਲੋਂ ਲੋਕ ਸੂਚਨਾ ਅਧਿਕਾਰ ਤਹਿਤ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਵਰੀ 2009 ਤੋਂ ਫਰਵਰੀ 2010 ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਸਾਢੇ 6 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਸਪੋਰਟ ਗੁੰਮ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਹੋਈਆਂ। ਜਲੰਧਰ ਦੇ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਲਗਭਗ 5 ਹਜ਼ਾਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਿਚ ਕਰੀਬ ਇਕ ਹਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ 500 ਦੇ ਕਰੀਬ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੀ ਡੀ.ਡੀ.ਆਰ. ਵੀ ਕੱਟੀ ਗਈ ਅਤੇ ਇਕ ਵੀ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਕਿਸੇ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਦਰਜ ਨਹੀਂ।

ਪੁਲਿਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਹੀ ਸਿਲਸਿਲੇ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਦੋਂ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਵਿਚ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਥਾਣਿਆਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਬਿਓਰਾ ਵੀ ਇਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਲਗਭਗ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਡਿੱਗਿਆ ਲਿਖਵਾਇਆ ਤਾਂ ਕਿ ਨਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਵਾਹ।

ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਅਗਰਵਾਲ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਵੀ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਪਾਸਪੋਰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਡੀ.ਡੀ.ਆਰ. ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਥਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਕੱਟੀਆਂ ਮਿਲਣਗੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਦੂਦ ਅੰਦਰ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਸਥਿਤ ਹਨ। ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਨੂੰ ਜਾਣਦਿਆਂ ਪੁਲੀਸ ਵੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਗੁੰਮਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀ ਅਤੇ ਡੀ.ਡੀ.ਆਰ. ਲਿਖਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ

ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਸਪੋਰਟ ਗੁੰਮਣ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਨਵਾਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਬਣਵਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪਾਸਪੋਰਟ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਦੁਰਵਰਤਾ ਵਲੋਂ ਵੀਜ਼ਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਨਵਾਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਬਣਵਾਕੇ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਵੀਜ਼ਾ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲਈ ਪੁਰਾਣੇ ਦੀ ਗੁੰਮਸੁਦਗੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਥਾਣੇ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਖਾਨਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਕੇਸ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਟਰੇਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਵਲੋਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਨਾ ਮੌਤਨ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਲੋਂ ਨਵੇਂ ਸਿਰਿਓਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਬਣਵਾ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਪਾਸਪੋਰਟ ਦਫਤਰ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਨਵਾਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਪਾਸਪੋਰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਰੋਲ ਬਹੁਤ ਸੀਮਿਤ ਸਮਝਦੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਗਰਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮਹਿੰਗਾ ਅਤੇ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਅਯੁਧਿਆ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਸਿੰਘਲ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਸ਼ਰਨ 'ਚ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੀਤੀ 12 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਯੁਧਿਆ ਦੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਬਾਰੇ ਮਿਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘਲ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਨਹੀਂ ਸੱਦੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਅਦਾਲਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਹੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸਨ। ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਸਿੰਘ ਸਭਾ, ਫੇਜ਼ ਇਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬੀਬੀ ਗੁਰਦੇਵ ਕੌਰ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੀ ਸਾਹਬ ਅਤੇ ਸਿਰੋਪਾਓਂ ਭੇਟ ਕੀਤੇ।

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲੈ ਕੇ ਪੁੱਜੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਈ.ਟੀ.ਟੀ. ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਸਤਾਰਾਂ ਤੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਸੀਹਤ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਕਮਰਾਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਉਪਰ ਵਾਅਦਾਖਿਲਾਫੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਈ.ਟੀ.ਟੀ. ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਵਲੋਂ 19 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸਮੂਹਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਵਾਲੀਆਂ ਸੀ.ਡੀਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਫਿਰ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਰਲਗੱਡ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁਤਾਹੀ ਨਾ ਕਰੇ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਪੱਖੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਝ ਤਾਕਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਜਾਲ ਬੁਣ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਰਾਹੇ ਪਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਯਾਦ ਰਹੇ ਬੀਤੀ 11 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘਲ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਯੁਧਿਆ ਵਿਚ ਵਿਵਾਦਗੂਸਤ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ

ਅਦਾਲਤੀ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ - ਜਥੇਦਾਰ

ਧਰਮਾਂ ਅਤੇ ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਆਰੰਭ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਇਸ ਤਹਿਤ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘਲ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਦੀ

ਅੱਤਵਾਦ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ। ਭਗਵੰਕਰਨ ਸਾਡੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਸਵੈ ਸੰਯਮ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਕੋਈ ਵੋਟ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਮੂਹ ਹਿੰਦੂਆਂ ਦੀ ਆਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਂ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਕੇ ਗਲਤ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਖ਼ਿਮਾ ਜਾਚਨਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਕੌਮ ਹੈ ਪਰ ਕੁਝ ਜੇਹਾਦੀ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦਾ ਯਤਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਾ ਦੇਸ਼ ਭਗਵਾਨ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਇਕੱਠਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਮੰਦਰ ਬਣੇ।

ਡੇਰਾ ਸਿਰਸਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਸੰਤ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦੋਫ਼ਤ ਕਰਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਤ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ 'ਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਦੁਰਗਿਆਣਾ ਮੰਦਿਰ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ।

ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਲਾਮਬੰਦੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹੇ- ਉਧਰ ਖਾਲਸਾ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਵਲੋਂ ਅਯੁਧਿਆ ਵਿਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਲਾਮਬੰਦੀ ਦੀ ਸਖਤ ਨਿਖੇਧੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਦੇਵਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਭਾਈ ਮੋਹਕਮ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੀਤੀ 12 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਆਗੂ ਸ੍ਰੀ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘਲ ਅਯੁਧਿਆ ਵਿਚ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਉਸਾਰਨ ਲਈ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਲੈਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੀ ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਹਮਾਇਤ ਦੇਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਮਤਲਬ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੂਨ 1984 ਵਿਚ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉਪਰ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੌਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਦੇਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦਰਦ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਯੋਜਨਾ ਸੀ ਪਰ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਰੁਝੇਵੇਂ ਕਾਰਨ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘਲ ਨੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਮੰਦਿਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਸ੍ਰੀ ਸਿੰਘਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰਨ ਮਗਰੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ। ਵੀ.ਐਚ.ਪੀ. ਵਲੋਂ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ 15 ਅਗਸਤ ਤੋਂ 17 ਨਵੰਬਰ ਤੱਕ ਚੱਲੇਗੀ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਹੀ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਿਰਮਲੇ ਅਤੇ ਉਦਾਸੀ ਸੰਪਰਦਾ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਸਬੰਧੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 24 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵੀ.ਐਚ.ਪੀ. ਵਲੋਂ ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 24-25 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹੀ ਸੱਦ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿੰਦਬਰਮ ਵਲੋਂ ਭਗਵੇਂ ਅੱਤਵਾਦ ਬਾਰੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਬਿਆਨ ਸਬੰਧੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਜਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ.ਐਚ.ਪੀ. ਆਗੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਗਵੇਂਕਰਨ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ

ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ) ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ

ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਵਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖਤਾ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ ਲਈ ਇਕ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ ਨੂੰ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੀਫ਼ ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਟਰ ਅਤੇ ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ ਨਿਊਯਾਰਕ, ਸ. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਸ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਅਤੇ ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਨੂੰ ਕੋ-

ਅਟਾਰਨੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਤੇ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਆਰਡੀਨੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੁਝਾਅ ਸ. ਰੱਖਤਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਵੇਗੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਕਰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਕਾਈਆਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸ. ਰੱਖਤਾ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਕਰੇਗੀ।

ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁੱਚੇ ਅਤੇ ਸੁਚਾਰੂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ। ਕਮੇਟੀ ਇਹ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਵੇਗੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੋਚ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਜੋੜਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿਚ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖਤਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਲਿਖਤੀ ਹਿਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਉਪਰ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ: ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੇਗੀ। ਇਸ ਵਲੋਂ ਪਾਰਟੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਬਾਈਲਾਜ਼ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਬਾਈਲਾਜ਼ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਵਰਕਰ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਟੀ ਨੀਤੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲੇਗਾ ਉਸ ਖਿਲਾਫ਼ ਜਾਬਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਵਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਲਾਹ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਜਾਂ ਵਰਕਰ ਪ੍ਰੈਸ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਇਕਾਈਆਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵੀ ਕਰੇਗੀ। ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਇਕਾਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ, ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ, ਫੋਨ ਨੰਬਰ, ਈਮੇਲ ਐਡਰੈਸ, ਫੈਕਸ ਅਤੇ ਪਤੇ ਆਦਿ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਵੇਗੀ।

ਭਵਸਾਗਰ ਗ੍ਰੰਥ ਮਾਮਲਾ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਬੀਤੀ 9 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਭਨਿਆਰੇ ਸਾਧ ਦੀ ਵਿਵਾਦਤ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚਲੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਲਈ ਪੰਜ ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਗਠਤ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ।

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭਨਿਆਰੇ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਿਛਲੀ 7 ਮਈ ਨੂੰ 'ਭਵ ਸਾਗਰ ਸਮੁੰਦਰ ਅਮਰਬਾਣੀ ਗ੍ਰੰਥ' ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਲਈ ਕਮੇਟੀ ਗਠਤ ਕਰ ਕੇ 10 ਸਤੰਬਰ ਤੱਕ

ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਦੋ ਸਿੱਖ ਮਾਹਰਾਂ, ਦੋ ਸਰਕਾਰੀ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਇਕ ਭਨਿਆਰੇ ਵਾਲੇ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਖਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਪਿੱਛੋਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸੁਝਾਉਣ ਲਈ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਨੇ ਇਸ ਮੰਗ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿਤਾ। ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਸੋਧ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਮੁੜ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਡਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਲੈਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਆਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਲਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਜਾਟ ਅੰਦੋਲਨ ਮੁਲਤਵੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਮੰਗਲਵਾਰ ਦਿਨ ਭਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਦਕਾ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਜਾਟ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਮਿਤੀ ਵਿਚਾਲੇ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਮਿਤੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅੰਦੋਲਨ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮ੍ਰਿਤਕ ਸੁਨੀਲ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦਸ ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਇਕ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮੀ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਾਬਕਾ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰ. ਸੰਪਤ ਸਿੰਘ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪ੍ਰ. ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਛਤਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਮੀਡੀਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਸੁੰਦਰਪਾਲ ਸਮੇਤ ਕਈ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਤੀ 14 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਅੰਦੋਲਨ ਦੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਹਿੱਸਾ 'ਤੇ ਉਤਰਨ 'ਤੇ ਹਿਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਕਰਫਿਊ ਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗਾਂ ਲਾਈਆਂ, ਟੱਰਕ ਲੁੱਟੇ ਅਤੇ ਸੜਕੀ ਰੇਲ ਆਵਾਜਾਈ ਠੱਪ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਗੈਰ ਪੁਸ਼ਟੀਸ਼ਦਾ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰੇਲ ਟਰੈਕ 'ਤੇ ਲੋਟੇ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਇਥੇ ਉਕਲਾਣਾ ਨੇੜੇ ਇਕ ਮਾਲ ਗੱਡੀ ਹੇਠ ਆ ਕੇ ਕੱਟੇ ਗਏ ਪਰ ਰੇਲਵੇ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ. ਈਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭੀੜ ਨੇ ਹਿਸਾਰ ਕੈਂਟ 'ਚ ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਇਕ ਸ਼ਾਖਾ, ਅਗਰੋਹ 'ਚ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਦੀ ਇਮਾਰਤ, ਐਚ.ਪੀ. ਕਪਾਹ ਮਿੱਲ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ।

ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਮੰਗਿਆ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਿਟੀਜਨਸਿਪ ਅਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਜੋਸਨ ਕੈਨੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਇਕ ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਵਫਦ ਬੀਤੀ 9 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਇਥੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸਮਰਥਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕੈਨੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਢਿੱਲ ਨਾ ਵਰਤਣ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰਾਹ ਲੱਭਣ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਏ.ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਇੰਟੇਲੀਜੈਂਸ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਧਾਰਤ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕੌਂਸਲੇਟ ਜਨਰਲ ਦੇ ਦਫਤਰ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਡਲ ਅਫਸਰ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੋਹੇ 'ਤੇ ਆਏ ਵਫਦ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਣ-ਅਧਿਕਾਰਤ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਨੂੰ ਮਾਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਕਿ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਵਿਚ ਰੁੱਝੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕੈਨੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕਨੈਡੀਅਨ ਅੰਬੈਸੀ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕਰਨ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਰਹੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਖੇ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਲਿਆਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੇਚ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾ ਕੇ ਸਮੱਸਿਆ ਵਿਚ ਫਸ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕੈਨੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਕਨੈਡੀਅਨ ਅੰਬੈਸੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਰਨ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨੇੜੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਨਿਯਮਤ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕੈਨੀ ਨੂੰ ਵੀਜ਼ੇ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਰਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋ ਸਕੇ।

ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਸ੍ਰੀ

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਜੋਸਨ ਕੈਨੀ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਹਿੰਦੇ ਸ. ਬਾਦਲ

ਕੈਨੀ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਜਟਰ ਵੀਜ਼ੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀਜ਼ਾ ਅਰਜੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਲਗਭਗ ਦੁੱਗਣੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਉਚ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਵੀਜ਼ਾ ਅਰਜੀਆਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਵਿਚ ਵੀ ਚੋਖਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਵਲੋਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਟ੍ਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਦਖਲ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਉਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਭੇਜਣ ਜੋ ਆਪਣੀ

ਉਚ ਸਿੱਖਿਆ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਉਪਚਾਰਿਕਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਨੈਡੀਅਨ ਹਾਈ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੇਗੁਨਾਹ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੋਸ਼ਣ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਟਰੈਵਲ ਏਜੰਟਾਂ ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਖਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਵੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਕੈਨੀ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਹੋਰ ਦੂਸਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਜਿਥੇ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੋਵੇਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਤਬਾਦਲੇ ਜਾਂ ਫਿਰ

ਸਾਡੇ ਉਦਮ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਬਾਰੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀ ਵਿਚ ਪਾਏ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਸਰਾਹਨਾ ਕੀਤੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਕੈਨੀ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦੁਆਇਆ ਕਿ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਕਾਰ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਕੈਨੀ ਵਲੋਂ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀ, ਹਾਈਟੈਕ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਚ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ।

ਇਥੇ ਸ੍ਰੀ ਕੈਨੀ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਹਾਇਕ ਸ੍ਰੀ ਜੈਮੇ ਇਲੈਰਟੇਨ, ਐਮ.ਪੀ. ਨੀਨਾ ਗਰੇਵਾਲ, ਐਮ.ਪੀ. ਸ੍ਰੀ ਟਿਮ ਉਪਲ, ਐਮ.ਪੀ. ਸ੍ਰੀ ਪੈਟਰਿਕ ਬਰਾਉਨ, ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸ੍ਰੀ ਸਕਾਟ ਸੈਲੇਸਰ, ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਰਿਜ਼ਨ ਸ੍ਰੀ ਰਿਨਾਲਡ ਗਿਲਬਰਟ, ਇੰਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੈਨੇਜਰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਸ੍ਰੀ ਡੈਵਿਡ ਮੈਨੀਕਾਮ ਅਤੇ ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮੈਨੇਜਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਸ੍ਰੀ ਐਸ.ਸੀ. ਅਗਰਵਾਲ, ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਸ੍ਰੀ ਪੀ.ਐਸ. ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ/ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਡੀ.ਐਸ.ਗੁਰੂ ਵੀ ਇਸ ਮੌਕੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਨਵੀਂ ਮੀਡੀਆ ਨੀਤੀ-ਡੈਸਕ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮਿਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: 'ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਮੀਡੀਆ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਕੇ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਗੱਠਜੋੜ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਚੋਣ ਮਨੋਰਥ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।' ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਬੀਤੀ 8 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਇਥੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਤੇ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਮੰਤਰੀ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੈਖਵਾਂ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਵੀਂ ਮੀਡੀਆ ਨੀਤੀ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਗਰੁੱਪ ਬੀਮਾ, ਨਵੀਂ ਐਕਰੀਡਿਟੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ,

ਵੈਟਰਨ ਅਤੇ ਡੈਸਕ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਕਾਰੀ ਗੈਸਟ ਹਾਊਸਾਂ ਵਿਖੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ, ਪਰੂਫ ਰੀਡਰਾਂ ਨੂੰ

ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਸਹੂਲਤ, ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਲੱਬ/ਮੀਡੀਆ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਮੀਡੀਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਗਠਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫੀਲਡ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਆਦਿ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪਹਿਲੂ ਹਨ।

ਨਵੀਂ ਮੀਡੀਆ ਨੀਤੀ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ. ਸੇਖਵਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੀਡੀਆ ਭਲਾਈ ਫੰਡ 'ਚੋਂ 286 ਐਕਰੀਡਿਟੇਡ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦਾ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਸਾਲਾਨਾ ਬੀਮਾ ਯੁਨਾਈਟਿਡ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ ਕੰਪਨੀ, ਐਸ.ਏ.ਐਸ ਨਗਰ ਤੋਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਉਭਾਰ ਉਪਰੰਤ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਆਈਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ 1982 ਵਿਚ ਬਣੇ ਮੀਡੀਆ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲ ਕੇ ਨਵੇਂ ਤਰਕ ਸੰਗਤ ਮੀਡੀਆ ਐਕਰੀਡਿਟੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮ 2009 ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਰਬਉੱਚ ਪਹਿਲ ਪੱਤਰਕਾਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਬਿਊਰੋ ਮੁਖੀਆਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੱਤਰਕਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨਾਂ, ਇਲੈਕਟ੍ਰੋਨਿਕ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਪ੍ਰੈਸ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰਾਂ ਨੂੰ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਦੇ ਕੇ 21 ਮੈਂਬਰੀ ਮੀਡੀਆ ਐਕਰੀਡਿਟੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਐਕਰੀਡਿਟੇਸ਼ਨ ਲੈਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਾ ਆਵੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵੈਟਰਨ ਅਤੇ ਡੈਸਕ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਐਕਰੀਡਿਟੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਸਮੇਂ ਸਰਕਾਰੀ ਗੈਸਟ ਹਾਊਸਾਂ ਵਿਚ ਠਹਿਰਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲੈ ਸਕਣ। ਸ. ਸੇਖਵਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਖਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪਰੂਫ ਰੀਡਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਰਕਿੰਗ ਜਰਨਲਿਸਟ ਐਕਟ

1955 ਅਧੀਨ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਫਤ ਬੱਸ ਸਫਰ ਸਹੂਲਤ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਥਿਤ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 600 ਅਤੇ 400 ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਮੁਫਤ ਸਫਰ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ ਦੁੱਗਣਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ. ਸੇਖਵਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਫੀਲਡ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ

ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਧਾਰਤ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਜ਼ੁਆਇਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ 'ਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 10 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਾਇਤਾ ਫੰਡ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

Matrimonials

ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ

Alliance for handsome, clean shaven, sincere, God fearing, 43, 5'-7" Sikh boy. Masters in Edu., Bachelor in Computer math from US, teaching professional, divorcees considered, cast no bar, Ph: 323-573-9315, e-mail: Singhb1@yahoo.com

Match for clean shaven, handsome, Saini boy 36, 5'11", US citizen, divorcee, Veterinary doctor. Girl from California will be prefer. Contact at raj@grfbontime.com

Parents seek well educated USA settled family girl for Sikh cleanshaven son, 28, 5'-10", M.S from USA, Settled in Michigan-USA, permanent job, Call: 214-677-6465 or e-mail to: jit.simer@gmail.com.

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ

US citizen vegetarian, professional match for pretty, sincere, honest, obedient and never married girl, 30, 5'-2". Only serious inquiries, cast no bar: Singhb1@yahoo.com"

Professional Jatt Sikh match, for beautiful Jatt Sikh girl 28, 5'3" Canadian immigrant, registered Nurse in USA. Call 248-974-1131. Send Bio-data with photo to karamjittsandhu@yahoo.com

Handsome & educated Jatt Sikh match, preferably from California for Jatt Sikh beautiful girl, 24, 5'4", MBA. Call at 408-794-5382. Send Bio-data with pictures to Jatt_Sikh2010@yahoo.com

Change of Name

I, Gurmail S/O Mansa Ram Village Barnala, District Nawan Shehar, Punjab, India, now living at 8050 Boxter Ave. # SE, Elmhurst, NY 11373-1358, have changed my name to Gurmail Singh. My date of birth is October 10, 1946. All concerned please note.

Gas Station For Sale

BP Gas station in Fairborn Ohio, well organized convenience store, liquor, lottery, ATM machine, Food Licence, eight gas pumps Walk in cooler. Located near WPAFB in Fairborn downtown.

Inside sale: 36,000 monthly

Outside Sales: 70,000 gallons on an average.

Call: 937-271-2216

ਫੇਅਰਬੈਰਨ, ਓਹਾਇਓ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਚਲਦਾ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ/ਕਨਵੀਨੀਐਂਸ ਸਟੋਰ ਵਿਕਾਊ ਹੈ।

ਲਾਟਰੀ, ਲਿਕਰ, ਏ ਟੀ ਐਮ ਮਸ਼ੀਨ, ਫੂਡ ਲਾਇਸੈਂਸ, 8 ਗੈਸ ਪੰਪ, ਵਾਕ ਇੰਨ ਕੂਲਰ, ਡਾਊਨਟਾਊਨ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਇੰਨ ਸਾਈਡ ਸੇਲ 36000 ਡਾਲਰ ਗੈਸ 70,000 ਗੈਲਨ ਮਾਸਿਕ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ: 937-271-2216।

SUPER TRAVEL

847-676-9090, 773-465-5566

E-mail: supertravel2003@yahoo.com

Lowest Fares With Excellent Service

AMERICAN AIR,
CONTINENTAL AIR

For Emergency
Call anytime at

847-673-3825

JET AIRWAYS
DELTA, AIR INDIA,
KLM, LUFTHANSA.

India \$545
London \$250

EARLY BIRD SALE!!!!

Desi Bazar

916 E. Main Street #118, Greenwood, IN, 46143

Tel: 317-888-2040, Fax: 317-887-6116

We specialize in all kind of Indian Groceries and Sweets

- FRESH VEGETABLES EVERY THURSDAY
- FRESH GOAT MEAT

10% off on all Gurudwara supplies
and Religious programs!!

We Are Open 7 Days a Week

ਖੁਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸਾਫ ਸੁਥਰਾ ਸਟੋਰ, ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ ਦੇਸੀ ਬਾਜ਼ਾਰ

ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਸਬੰਧੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਪਰਨੀਤ ਕੌਰ ਵਲੋਂ ਭਰੋਸਾ

ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ: ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਦਾ ਵਫ਼ਦ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਪਰਨੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਕਤ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਹਾਰਾਣੀ ਪਰਨੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਵਫ਼ਦ ਨੂੰ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨਗੇ ਤੇ ਇਸਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਹਰ ਸੰਭਵ ਯਤਨ ਕਰਨਗੇ।

ਇਸ ਵਫ਼ਦ ਵਿਚ ਭਾਈ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੜਾ ਪਿੰਡ, ਕਮਿਕਰ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਖਡੂਰ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਈਸਤੂ, ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਸਲਾਣਾ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਗਾ ਤੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਉਕਤ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਮਾਨਸਿਕ ਪੀੜਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ ਭਾਵੇਂ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਸੂਚੀ ਕਦੇ ਵੀ ਜਨਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਇਸਦਾ ਠੱਪਾ ਲਗਾ ਕੇ ਅਕਸਰ ਹੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਦਾਖਲ ਹੋਣੋਂ

ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਅਤੇ ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ

ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਸਬੰਧੀ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਮੰਤਰੀ ਪਰਨੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ) ਦੇ ਆਗੂ ਭਾਈ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੜਾ ਪਿੰਡ ਤੇ ਹੋਰ ਆਗੂ

ਬੜਾ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤੀ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ

ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਲੋਂ ਸੰਬੰਧਤ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ

ਹੈ। ਜਨਵਰੀ 2009 ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ 2010 ਵਿਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕੈਨੇਡਾ ਨਿਵਾਸੀ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਰਾਜਾਸਾਂਸੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਨਿਵਾਸੀ ਬੀਬੀ ਸੁਭਨੀਤ ਕੌਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ ਜਦਕਿ ਜਨਤਕ ਹੋਈ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਦੇ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਜਨਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। ਮੀਡੀਏ ਰਾਹੀਂ ਜਨਤਕ ਹੋਈ ਇਸ ਸੂਚੀ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਹ ਗੈਰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਜੋ 185 ਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿਚ 169 ਨਾਂ ਹੀ ਬਣਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੋ-ਦੋ ਅਤੇ ਤਿੰਨ-ਤਿੰਨ ਵਾਰ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਰੁਧ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ, ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ

ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਹ ਤੱਥ ਵੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪਰਵਾਸੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਲੁੱਟ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਮੁੱਚੀ ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਦਰਜ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਈ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਤੇ ਦਲ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀਆਂ 'ਅਤਿਵਾਦ' ਦਾ ਠੱਪਾ ਲਗਾ ਕੇ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਰੰਜਸ਼ਾਂ ਤੇ ਆਗਾਮੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਪਾਏ ਗਏ ਕੇਸ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਬੂਠੇ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਿਸੇ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀ ਤੋਂ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਠੋਸ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

(ਸਫ਼ਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਲਈ ਮਤਭੇਦ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਈਦ-ਉਲ-ਫ਼ਿਤਰ ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੋਈ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਸਾੜ ਫੂਕ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਸਥਾਈ ਹੱਲ ਦਾ ਸਵਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰਾਜਸੀ ਮੰਚ 'ਤੇ ਇਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮੁੱਦਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਕਈ ਪਹਿਲੂਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਚ ਜੁਟੀ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਹਾਲਾਤ ਬੇਕਾਬੂ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਸਾੜ ਫੂਕ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਅਤੇ ਵਾਦੀ ਦੇ ਹੋਰ ਕਸਬਿਆਂ ਅਨੰਤਨਾਗ, ਬਿਜਬਹੋੜਾ, ਪੁਲਵਾਮਾ, ਕਾਕਪੋਰਾ ਤੇ ਸੋਪੋਰ (ਸਾਰੇ ਦੱਖਣੀ ਕਸ਼ਮੀਰ) ਅਤੇ ਬਾਰਾਮੁਲਾ (ਉਤਰੀ ਕਸ਼ਮੀਰ) ਵਿਚ ਮੁੜ ਕਰਫਿਊ ਲਾ ਦਿੱਤਾ

ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਸੱਥਰ ਵਿਛਣੇ ਜਾਰੀ

ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ 9 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਹੀ ਹਟਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਲਾਲ ਚੌਕ ਵਿਖੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕ ਰੋਸ ਰੈਲੀ ਪਿੱਛੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਭਤਕੇ ਹਜ਼ੂਮ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਕਰਾਈਮ ਬਰਾਂਚ ਸਣੇ ਪਾਵਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਦੇ ਦਫਤਰ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਹਜ਼ਾਰਤਬਲ ਦਰਗਾਹ ਸਥਿਤ ਪੁਲਿਸ ਚੌਕੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਲਾਲ ਚੌਕ ਵਿਖੇ ਇਹ ਰੈਲੀ ਹੁਰੀਅਤ ਦੇ

ਨਰਮ ਖਿਆਲੀ ਧੜੇ ਦੇ ਆਗੂ ਮੀਰਵਾਇਜ਼ ਉਮਰ ਫਾਰੂਕ, ਜੇ.ਕੇ.ਐਲ.ਐਫ. ਦੇ ਮੁਹੰਮਦ ਯਾਸੀਨ ਮਲਿਕ ਅਤੇ ਗਰਮਖਿਆਲੀ ਆਗੂ ਨਿਸਾਰ ਹੁਸੈਨ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੱਦੀ ਸੀ।

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਵਿਚ ਹੋਈ ਤਾਜ਼ਾ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਸਾੜਫੂਕ ਲਈ ਹੁਰੀਅਤ ਦੇ ਨਰਮ-ਖਿਆਲੀ ਨੇਤਾ ਮੀਰਵਾਇਜ਼ ਉਮਰ ਫਾਰੂਕ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਿਆਸੀ

ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੇ ਰਾਹ 'ਚ ਰੋੜਾ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਧਰ ਮੀਰਵਾਇਜ਼ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਟਿੱਪਣੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਸੀ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਂ ਇਸ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਵਾਂਗਾ।

ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਇਸ ਜਾਰੀ ਦੌਰ ਦੌਰਾਨ ਹਜ਼ੂਮ ਨੇ ਲੰਘੀ 12 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਪੀਰਜ਼ਾਦਾ ਮੁਹੰਮਦ ਸਈਦ ਦੀ ਅਨੰਤਨਾਗ ਵਿਚਲੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਹਵਾ ਵਿਚ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾਉਣੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਇਸ ਘਟਨਾਕਰਮ 'ਚ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਿਆ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੀ 11 ਜੂਨ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਤਾਜ਼ਾ ਦੌਰ ਵਿਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 70 ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਤਾਜ਼ਾ ਹਿੰਸਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਕੁਝ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਐਕਟ (ਏ.ਐਫ.ਐਸ.ਪੀ.ਏ.) ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਵਜ਼ਾਰਤ 'ਚ ਮੱਤਭੇਦ ਦੀਆਂ ਆਈਆਂ ਖਬਰਾਂ ਪਿੱਛੋਂ ਕੇਂਦਰੀ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਏ.ਕੇ. ਐਂਟੋਨੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੱਤਭੇਦਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕੋਰ ਗਰੁਪ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ। ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਸੋਧ ਅਤੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਕੁਝ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸ਼ਾਂਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਬਾਰੇ ਕੈਬਨਿਟ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਕਿਸੇ ਅੰਤਿਮ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਘਾਟੀ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹਿੰਸਾ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੂਬੇ 'ਚ ਅਮਨ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਰਾਹ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਗੁੱਟ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਅਪੀਲ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਗਰਮ ਖਿਆਲੀ ਧੜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਸਾਰਥਿਕ ਸਿੱਟੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਏ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਨੌਜਵਾਨ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਹੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੂਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਰਾਹ ਛੱਡਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਗੁੱਟ ਨਾਲ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਚ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ

ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਪਾਦਕਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਇਕ ਪੇਚੀਦਾ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ। ਸਾਡੇ ਰੋਸ਼ਨ ਦਿਮਾਗ ਆਗੂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਡਤ ਨਹਿਰੂ, ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਤੇ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਲਈ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਕਾਂਗਰਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨੋਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਉਧਰ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੈਬਨਿਟ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਬੰਧੀ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦੀ, ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਬਦੁੱਲਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਅਸਫਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ (ਏ.ਐਫ.ਐਸ. ਪੀ.ਏ.) ਵਿਚ ਕੋਈ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਡਿੱਗੇਗਾ ਅਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀਆਂ ਤੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਮਿਲ ਜਾਵੇਗੀ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਉਚ ਆਗੂਆਂ ਸੁਸ਼ਮਾ ਸਵਰਾਜ, ਅਰੁਣ ਜੇਤਲੀ, ਐਸ.ਐਸ. ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਅਤੇ ਰਵੀ ਸ਼ੰਕਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਹਾਲਾਤ ਅਚਾਨਕ ਬਦਲ ਰਹੇ ਗਏ ਹਨ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਜਪਾ ਜਿਸ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਸੋਧ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਠਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਕੁ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਹੋਰ ਵੀ ਜੋਰ ਨਾਲ ਉਠ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪੱਥਰਬਾਜੀ ਕਰਦੇ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੈਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਜਵਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਨਾਲ ਮੌਤਾਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵਜੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਭਤਕ ਰਹੀ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੜ ਚਲਾਉਣੀ ਪੈਂਦੀ ਗੋਲੀ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਬੰਦਣ ਦਾ ਨਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ। ਇਸ ਕਤੀ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਾਦੀ 'ਚ ਅਮਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਅਟਕ ਰਹੇ ਰੋੜੇ ਕੇਂਦਰ ਲਈ ਸਿਰਦਰਦੀ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਵਾਦੀ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪੈਕੇਜ ਮੰਗਿਆ ਹੈ।

ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ ਰੋਕਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਭਖਿਆ

ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਵੀਜ਼ਾ ਫੀਸ 'ਚ ਵਾਧਾ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਓਹਾਇਓ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਟੈਡ ਸਟਰਕਲੈਂਡ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਜਿੱਥੇ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ ਕਰਨ 'ਚ ਦੇਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਕੰਮਕਾਰ ਵੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਆਈ ਟੀ ਮਾਹਰ ਓਹਾਇਓ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸੋਚੀ-ਸਮਝੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਦਰ 10 ਫ਼ੀਸਦੀ ਤੋਂ ਟੱਪ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸਸਤਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਇਸ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਤਰਜ਼ੀਹ ਦਿੰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੂਚਨਾ ਤਕਨੀਕ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਓਹਾਇਓ ਸਟੇਟ ਦੀ ਸਖਤ ਆਲੋਚਨਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨੈਸਕਾਮ (ਨੈਸ਼ਨਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਐਂਡ ਸਰਵਿਸ ਕੰਪਨੀਜ਼) ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨੀਕ ਇੰਡਸਟਰੀ ਨੇ ਓਹਾਇਓ ਦੇ ਨਵੇਂ ਬਿਲ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤੀ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਨੈਸਕਾਮ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੋਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਉਣਗੇ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਕੰਪਨੀ ਇਨਫੋਸਿਸ ਨੇ ਵੀ ਇਸ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਇਨਫੋਸਿਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕਰਿਸ਼ ਗੋਪਾਲਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਓਹਾਇਓ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਚਿੰਤਤ ਜ਼ਰੂਰ ਹਾਂ ਪਰ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਾਡੇ ਵਪਾਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤਾ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ,

ਕਿਉਂਕਿ ਉਥੇ ਸਾਡਾ ਵਪਾਰ ਘਰੇਲੂ ਸਪਲਾਈ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਨੈਸਕਾਮ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਖਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਨੈਸਕਾਮ ਨੇ ਓਹਾਇਓ ਦੇ ਇਸ ਕਦਮ ਨੂੰ ਚੋਣ ਨਾਹਰਾ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਐਲਾਨ ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦ ਨਵੰਬਰ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਓਹਾਇਓ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਨੈਸਕਾਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਲੈਣ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਲਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਓਹਾਇਓ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਟੈਡ ਸਿਟ੍ਰਿਕਲੈਂਡ ਦਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜੀ-20 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸੂਬੇ ਵਲੋਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਬਾਕੀ ਸੂਬੇ ਇਹ ਕਦਮ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀ ਖਿਲਾਫ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੀ-20 ਵਿਚ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਦ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਓਹਾਇਓ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਕ ਸੂਬੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਦੌਰਫਾ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਕੇਗਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਘੱਟ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਲਏ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਿਆ, ਬਲਕਿ ਸੰਬੰਧ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਏ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਜਦੂਤ ਟਿਮੋਥੀ ਰੋਮਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਓਹਾਇਓ ਵਲੋਂ ਆਈ ਟੀ ਕੰਮਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ 'ਤੇ ਲਾਈ ਗਈ ਪਾਬੰਦੀ ਨਾਲ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਵਪਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਸਰ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ। ਰਾਜਦੂਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਇਕ ਨਵੇਂ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਉਧਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਸ ਨੀਤੀ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਦਾ 51 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦਾ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨੀਕ ਉਦਯੋਗ (ਆਈ.ਟੀ.) ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਓਹਾਇਓ ਵਲੋਂ ਲਗਾਈ ਰੋਕ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਐਚ-1ਬੀ ਅਤੇ ਐਲ-1 ਵੀਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਫੀਸਾਂ 'ਚ ਵੱਡਾ ਵਾਧਾ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਇਨਫੋਸਿਸ, ਵਿਪਰੋ, ਐਚ ਸੀ ਐਲ, ਟੀ ਸੀ ਐਸ ਆਦਿ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਨਿਰਯਾਤ ਆਮਦਨ 'ਚੋਂ 60 ਫੀਸਦੀ ਆਮਦਨ ਅਮਰੀਕੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਛੋਟ ਨਹੀਂ- ਓਬਾਮਾ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਸੁਰੱਖਿਆਵਾਦੀ ਏਜੰਡੇ ਵਲ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਵਧਦੇ ਹੋਏ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਵਿਚ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਬੁੱਝ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਛੋਟ ਦੇਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਧਾ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ ਨਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ, ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹੋਣ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੂਬੇ ਓਹਾਇਓ ਵਿਚ ਚੋਣ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹੀ ਫਰਕ ਹੈ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਅਤੇ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਵਿਚ।

ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲਵਾਂਗੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ

ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਿਗ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰਾਗ ਮਾਲਾ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ

ਝਾਰਖੰਡ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਬਾਹਰੋਂ ਆ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਲਾਈ ਗਈ ਰੋਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲੈਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜੋਕੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਪੰਜੇ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਆਪਸੀ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਬੀਤੀ 8 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਥਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਿਰਫ਼ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕ ਫੈਸਲਾ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਉਪਰ ਪੰਜ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਕੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਸ ਫੈਸਲੇ

ਮੁਤਾਬਕ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਾਕੀ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਖੇਤਰੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕਰਕੇ ਵਿਚਾਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਕੌਮੀ ਅਤੇ ਪੰਥਕ ਫੈਸਲੇ ਸਿਰਫ਼ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਰਾਗ ਮਾਲਾ ਬਾਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਉਥੋਂ ਦੇ ਪੰਜ ਪਿਆਰਿਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ 18 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਟਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਬਾਹਰੋਂ ਆ ਕੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਬਾਟਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੂਰੇ ਬਿਹਾਰ ਅਤੇ ਝਾਰਖੰਡ ਵਿਚ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦਾ ਬਾਟਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਗੁਰਮਤੇ 'ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ,

ਮੀਤ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਹਨ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਮਸ਼ੇਦਪੁਰ ਦੀ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਕੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਇਕ ਗਿਣੀ ਮਿਥੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਆਪਣਾ ਦਬਦਬਾ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਕੋਲੋਂ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਥ ਵਿਚ ਦਵਿਧਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਥਕ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ੍ਰੀ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਲਕੱਤਾ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਤੁਰੰਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ। ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਕਲਕੱਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਦਾ ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਭਗਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਪਰਸੂਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਤੇ ਪੁਸ਼ਪਾਂਜਲੀ ਭੇਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਭਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਦੇਵੀ ਦਿਆਲ ਪ੍ਰਾਸ਼ਰ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਭਗਵਾਨ ਪਰਸੂਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਚੇਅਰ ਸਥਾਪਤ ਹੋਵੇਗੀ

ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ : ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਭਾ ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਬੀਤੀ 11 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਪਰਸੂਰਾਮ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿਚ ਆਯੋਜਤ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਪਰਸੂਰਾਮ ਜੀ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਵੀ ਓਨੀ ਹੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਸਭ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਰਲ ਕੇ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਦੇ ਨਾਤੇ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮਨਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਦਰਸਾਏ ਸਚਾਈ ਦੇ ਮਾਰਗ ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭੀਏ।

ਸ: ਬਾਦਲ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਸਮੁੱਚਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਮਾਜ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਵਿਚ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਈ ਮਤੀ ਦਾਸ, ਭਾਈ ਸਤੀ ਦਾਸ ਅਤੇ ਭਾਈ ਦਿਆਲਾ ਜੀ ਵੀ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਮਾਜ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਰਹਿੰਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੱਕ ਭੁੱਲਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਯੁਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਭਗਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਪਰਸੂਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਚੇਅਰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਸ: ਬਾਦਲ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਭਗਵਾਨ ਸ੍ਰੀ ਪਰਸੂਰਾਮ ਜੀ ਦੇ ਮੰਦਰ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਤੇ ਪੁਸ਼ਪਮਾਲਾ ਵੀ ਭੇਟ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ 25 ਲੱਖ ਦੀ ਸੁਪਾਰੀ

ਜਲੰਧਰ : ਐਨ. ਆਰ. ਆਈ. ਮਹਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਲਈ ਨਿਊਯਾਰਕ ਤੋਂ 25 ਲੱਖ ਦੀ ਸੁਪਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਾਊਂਟਰ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੀ ਟੀਮ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਜਲੰਧਰ ਦਿਹਾਤੀ ਪੁਲਸ ਸਨਸਨੀਖੇਜ ਵਾਰਦਾਤ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਵਾਰਦਾਤ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਭਿੰਦਾ ਸ਼ਾਦੀਪੁਰੀਆ, ਛਿੰਦਰ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਨੇ ਵਾਰਦਾਤ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਮਹਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਬਹਿਰਾਮ ਸਰਿਸ਼ਟਾ ਨੇੜੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਾਰਦਾਤ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਲੰਧਰ ਦਿਹਾਤੀ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਵਾ ਵਿਚ ਪੈਰ ਮਾਰਦੀ ਰਹੀ।

ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਏ.ਆਈ.ਜੀ. ਉਪਦਿਰਜੀਤ ਘੁੰਮਣ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਪੁਲਿਸ

ਨੇ ਵਾਰਦਾਤ ਨੂੰ ਅੰਦਾਜ਼ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕਰ ਲਈ। ਵਾਰਦਾਤ ਵਿਚ ਮੋਸਟ ਵਾਂਟੇਡ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਭਿੰਦਾ ਸ਼ਾਦੀਪੁਰੀਆ ਦੇ ਨਾਲ ਛਿੰਦਰ, ਪ੍ਰਦੀਪ, ਜੱਪੀ ਅਤੇ ਦੀਪੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਨੌਜਵਾਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਵਾਰਦਾਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਭਿੰਦਾ, ਛਿੰਦਰ ਦੀ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਵੀ ਘਟਨਾ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਟਰੇਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਜਲੰਧਰ ਰੇਂਜ ਵਰਿੰਦਰ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿਚ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਨਵਾਸ਼ਹਿਰ, ਜਲੰਧਰ ਦਿਹਾਤੀ ਦੀ ਪੁਲਸ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਕਿ ਵਾਰਦਾਤ ਲਈ 25 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਸੁਪਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਮਹਿੰਦਰਜੀਤ ਦੀ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੀ ਭੈਣ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਸੁੱਧ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗ੍ਰੰਥ ਨਹੀਂ?

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਬੀਤੀ 9 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਕਲਗੀਧਰ ਨਿਵਾਸ ਵਿਖੇ ਸਥਾਪਤ 'ਸਿੱਖ ਸਰੋਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗ੍ਰੰਥ ਸੰਪਾਦਨਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ' ਦੁਆਰਾ ਰਿਸਰਚ ਸਕਾਲਰਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਅਤੇ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲੈਕਚਰ ਲੜੀ ਦਾ ਸਮਾਗਮ ਹੋਇਆ। ਲੈਕਚਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ 'ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਮੂਲ ਸਰੋਤ' ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅਜੇ ਤੱਕ ਪੂਰਨ ਸੁੱਧ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗ੍ਰੰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਕਸਵੱਟੀ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਮਿਲਗੋਭਾ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਸੱਚ ਕੱਢਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਹਿਲਾਂ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਡਾ. ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਰਵਾਇਤਾਂ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਰਪੱਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਮੂਲ ਸਰੋਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਮੂਲ ਸਰੋਤ ਫਾਰਸੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਫਾਰਸੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਤਰਜਮੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਮੁੱਖ ਵਕਤਾ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਡਾ: ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨਈਅਰ ਨੇ ਫਾਰਸੀ,

ਗੁਰਮੁਖੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਰੋਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ 18ਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦਿਖਾਈ ਅਤੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ 19ਵੀਂ ਵਿਚ ਰਵਾਇਤੀ ਪਰ ਤੱਤ-ਪੂਰਵਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਮਾਨ ਕੀਤਾ। ਫਾਰਸੀ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਧਿਆਨ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਰਿਹਾ। ਰਵਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਦਲੀਲ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਿਖਤਾਂ ਅਤੀਤ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ।

ਡਾ: ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਨ੍ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਰਿਸਰਚ ਸਕਾਲਰ ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੱਜਣਵਾਲਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਡਾ. ਨਈਅਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸੂਰਜ ਗ੍ਰੰਥ' ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਤੇ ਕੀਮਤੀ ਮੂਲ ਸਿੱਖ ਸਰੋਤ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਰਲੇ ਕੱਢ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ।

ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਭਾਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਭਾਈ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘ ਬਾਗਤੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਸਨਾਤਨੀ ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਚ ਬਦਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਟੇਜ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਰਿਸਰਚ ਸਕਾਲਰ ਚਮਕੌਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਵੇਟਰਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਮੁਕੁਲ ਮੁਦਗਲ ਤੇ ਜਸਟਿਸ ਅਜੈ ਤਿਵਾੜੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਬੈਂਚ ਨੇ ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਝੀਂਡਾ ਵਲੋਂ ਦਾਇਰ ਉਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ 'ਚ ਵੇਟਰ ਦੀ ਉਮਰ 21 ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 18 ਸਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਗੁਹਾਰ ਲਗਾਈ ਹੈ।

ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਾਇਰ ਜਨਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨ (ਐਡਮਿਟ) ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਵੇਟਰ ਦੀ ਉਮਰ ਹੱਦ 18 ਸਾਲ ਹੈ ਤਾਂ ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਚੋਣ ਲਈ ਇਹ ਉਮਰ ਹੱਦ 21 ਸਾਲ ਕਿਉਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ? ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਬਟਾਲਵੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ 'ਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 326 ਦੀ, ਜੋ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਸੰਸਦ ਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਉਮਰ ਹੱਦ ਬਾਰੇ ਇਹ ਧਾਰਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਇਸ ਜਵਾਬ 'ਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੀ 66ਵੀਂ ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਨਫਰੰਸ

ਮੋਗਾ : ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਬੀਤੀ 13 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ 66ਵੀਂ ਸਾਲਾਨਾ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿਚ 'ਸਿੱਖ ਇਨਸਾਫ ਲਹਿਰ' ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਅਗਸਤ 1947 ਤੋਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਸਿਆਸੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਆ ਰਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਬੇਹਤਰੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖ ਸੋਸ਼ਣ ਦਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਕਿਸਾਨ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਨੌਜਵਾਨ ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿਚ ਗਲਤਾਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਸਿੱਖ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਕੋਝੇ ਯਤਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਵੱਖਵਾਦੀ ਗਰਦਾਨ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨਾਲ ਬਲੈਕਮੇਲਿੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਸੋ ਇਸ ਵੇਲੇ 'ਸਿੱਖ ਇਨਸਾਫ ਲਹਿਰ' ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਸਹੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾਈ

ਵਕਤ ਹੈ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੈਮੀਨਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ

ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ (ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ) ਵਲੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ

- ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਸਰਬ ਉਚ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਮੁੜ ਸਥਾਪਿਤ ਅਤੇ ਪੱਕਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੇ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
- ਜੂਨ 1984 ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵਲੋਂ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਿੱਖ ਰੈਫਰੈਂਸ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਵਾਪਿਸ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।
- ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਧਰਮ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਹਿੰਮ ਵਿੱਚੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਮਹਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੱਕ ਸੱਚ ਤੇ ਨਿਆਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਤੇ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ

- ਜੂਨ 1984, ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੀ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾਉਣਾ।
- ਜੂਨ 1984, ਨਵੰਬਰ 1984 ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਵਾਲੀ ਦਹਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਸਿੱਖਾਂ ਤੇ ਕਤਲੇਆਮ ਨੂੰ 'ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ' ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਕ ਸਰਕਾਰੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
- ਨਵੰਬਰ 1984 ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਲਈ ਹਰ ਇਕ ਮੌਤ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਪੰਦਰਾਂ ਲੱਖ ਰੁਪਏ, ਹਰ ਇਕ

66ਵੀਂ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਮਨਾਉਣਾ ਵਧੀਆ ਸੋਚ ਤੇ ਚੰਗਾ ਉਪਰਾਲਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਨਾਲ ਨੌਜਵਾਨ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚ ਪਰਪੱਕ ਹੋਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਪੰਥ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ ਲਈ ਵਡਮੁੱਲੇ ਕਾਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ ਪਰ ਅੱਜ

ਲਿਖੇ ਮਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਜ਼ਖਮੀ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਪੰਜ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਲਈ ਹਰ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਸੱਤ ਲੱਖ ਪੰਜਾਹ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ।

- ਸਾਰੇ ਚੰਗੇ ਪਤੇ ਲਿਖੇ (ਗਰੈਜੂਏਟ ਤੇ ਪੋਸਟ ਗਰੈਜੂਏਟ) ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ 'ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਭੱਤਾ' ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਅਗਸਤ 1947 ਤੋਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਸਿਆਸੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਸੋਸ਼ਣ ਨੂੰ ਜੱਗ ਜਾਹਿਰ ਕਰਨ ਲਈ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ 2010 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਬੰਦ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਧੜੇਬੰਦੀ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੋੜ ਹੈ ਅੱਜ ਧੜੇਬੰਦੀ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਇਕ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਦੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ। ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮ ਹੈ ਜੋ ਸਾਰੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਤੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਰਿਸ਼ਤਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਕਾਇਮ ਰਹੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਗਿਆਨੀ ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵੇਦਾਂਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਇਨਸਾਫ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਨਵੰਬਰ 1984 ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਲੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਹਿਮ ਮੁਕਾਮ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਖੰਡ ਕੀਰਤਨੀ ਜੱਥਾ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਭਾਈ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵੀ ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

ਸਨਿਚਰਵਾਰ, 18 ਸਤੰਬਰ 2010

ਸਰਕਾਰਾਂ ਰਿਆਇਤਾਂ ਵੰਡਣ ਅਤੇ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹਨ ਤੇ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੰਦ ਹਨ। -ਟੋਮ ਜੀ ਪਾਰਲਰ

ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ

ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵੱਖਰੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜਦੋਂਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਆਧਾਰਤ ਚੱਲ ਰਹੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਲੱਗ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਦੀ ਬੀਤੀ 9 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ. ਚਿੰਦਬਰਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਾਤੀ ਗਿਣਤੀ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਜੂਨ ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ ਤਕ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਨ-ਗਣਨਾ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੁਣ ਵਾਲੀ ਵਿਅਕਤੀ ਆਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਾਂਗ ਹੀ ਘਰ-ਘਰ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਤ ਦਰਜ ਕਰਨਗੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਉਪਰ 3 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਖਰਚਾ ਆਉਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਿਛੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਉਪਰ ਵੀ ਦੋ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚਾ ਆਵੇਗਾ। ਉਂਝ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤੀ ਗਣਨਾ ਸਮੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਾਉਣ ਜਾਂ ਨਾ। ਇੰਝ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਅਤੇ ਆਬਾਦੀ ਆਧਾਰਤ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਇਕੱਤਰੀਕਰਨ ਦਾ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦਾ ਮੁੱਢ 'ਚ ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦਕਿ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਯਾਦਵ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਨਤਾ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਲਾਲੂ ਪ੍ਰਸਾਦ ਯਾਦਵ ਸਮੇਤ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਹੀ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਉਪਰ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਪੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅੰਦਰਲੇ ਪਛੜੇ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਆਰ. ਐਸ. ਐਸ. ਨੇ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਘ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਸਮਾਜ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਪਰ ਟੁੱਟ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਦੋਂਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਆਗੂ ਆਖ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਦਲਿਤਾਂ ਅਤੇ ਪੱਛੜੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਲੈ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਸਾਧਨਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਇੰਤਜ਼ਾਮੀਆਂ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ 10-15 ਫੀਸਦੀ ਉਚ ਜਾਤੀ ਲੋਕ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਜ-ਭਾਗ 'ਤੇ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਹਾਵੀ ਹਨ। ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਤ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਆਗੂ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਤ ਜਨਗਣਨਾ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਤ ਜਨਗਣਨਾ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਲੰਗਰ ਅਤੇ ਪੰਗਤ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਵੀ ਸਥਾਪਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਤਕਾਲੀ ਫੈਸਲਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਮੁੜ ਉਭਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਮਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇੰਝ ਭਾਵੇਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਾਤੀ ਜਨਗਣਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ। ਭਾਵੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਸਮੇਤ ਬਹੁਤੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਤ ਜਨਗਣਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਨ ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਝ ਧਿਰਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਨਗਣਨਾ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਉਠਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਪਰ ਵਿਆਪਕ ਅੰਕੜੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉਪਰ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਜਥੇਬੰਦ ਕਰਨਾ ਹੋਰ ਵੀ ਸਾਹਿਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਤੱਥ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਨਹੀਂ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਜਾਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਕਸਦਾਂ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਜਾਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਆਪਸੀ ਕਲੇਸ਼ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤੀ ਆਧਾਰਤ ਅੰਕੜੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਜਾਤਾਂ ਉਪਰ ਆਧਾਰਤ ਸਿਆਸੀ ਸਫ਼ਬੰਦੀ ਤਿੱਖੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੱਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਜਾਂ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੇਠਲੀਆਂ ਜਾਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਕਿ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਜਾਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਕਿੰਨੇ ਲੋਕ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਭਾਈਵਾਲੀ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੀ ਸਥਾਨ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹੈਸੀਅਤ ਦਾ ਵੀ ਇਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਰਵੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਵਰਗਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਿਚ ਲਾਭ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਂਝ ਸਾਰੀ ਭਲਾਈ ਇਸ ਗੱਲ ਉਪਰ ਮੁਨੱਸਰ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਦਿਆਨਤਦਾਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤਦੀਆਂ ਹਨ।

ਠਾਹ-ਸੋਟਾ

-ਚਾਚਾ ਬੋਲਿਹਾਜ਼

ਆਪਾ-ਧਾਪੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ!

ਕੋਈ ਲੱਭਦਾ ਫਿਰੇ 'ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ' ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਭਜਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਕੋਈ 'ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ' ਫਾਹੁਣ ਨੂੰ ਪਿਆ ਕਾਹਲਾ, ਖਾਲੀ ਪਿਤਾਂ ਵਿਚ ਘੋੜੇ ਦੁਤਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਜਾਨ-ਮਾਲ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਕੇ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵਕਤ ਟਪਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਲਾਲ ਝੰਡਾ ਵੀ ਲੀਹਾਂ ਤੋਂ ਲੰਬਿਆ ਏ, ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਵਿਚ ਮਗਜ਼ ਖਪਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਪਹੁੰਚਣ ਦਿੰਦਾ ਨਹੀਂ ਹੇਠਾਂ ਗ੍ਰਾਂਟ ਪੂਰੀ, ਉਤਲਾ ਅਫਸਰ ਹੀ ਛਕੀ-ਛਕਾਈ ਜਾਂਦਾ।
ਇੰਦਰ ਦੇਵਤਾ ਕ੍ਰੋਧ ਦੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ, ਬੇ-ਮੋਸਮਾਂ ਮੀਂਹ ਹੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦਾ!

ਗੱਲ 'ਰਿਸ਼ਵਤ ਮੰਡਲ' ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਵਾਹ ਦਿੱਲੀਏ ਨੀਂ ਤੇਰਾ ਕੋਈ ਨਾ ਬੇਲੀ

ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਟਹਿਣਾ*

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚਾਰੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਉਦਾਸ ਖੜੀ ਬਿਟ-ਬਿਟ ਤੱਕ ਰਹੀ ਏ। ਉਹਨੂੰ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਹੀ ਕਿ 'ਆਪਣਾ' ਕੌਣ ਏ ਤੇ 'ਬੇਗਾਨਾ' ਕੌਣ? ਆਪਣਿਆਂ ਵਲੋਂ ਜਦੋਂ ਵੀ 'ਬੇਗਾਨਿਆਂ' ਵਾਲਾ ਕਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਜ਼ਖ਼ਮ ਮੁੜ ਹਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਨੇ।

ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਮਾਣ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਦਿਲ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਨਗਰੀ ਆਖ ਕੇ ਵਡਿਆਇਆ ਜਾਂਦੇ, ਪਰ ਦੁੱਖ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਪਣੇ ਢਿੱਡਾਂ ਦੇ ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਕੇ ਨੇ। ਇੱਥੇ ਬੈਠ ਨੀਤੀਆਂ ਘੜਨ ਵਾਲੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀਆਂ ਚੋਰ ਮੋਰੀਆਂ ਲੱਭਦੇ ਨੇ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਅਲਮਾਰੀਆਂ ਭਰਦੇ ਨੇ ਤੇ ਬਚਿਆ-ਖੁਚਿਆ ਦਿੱਲੀ ਤੱਕ ਪੁਚਾਉਣ ਵਾਲੇ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਵੰਡ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦੇ।

ਦਿੱਲੀ ਅਣਗਿਣਤ ਮੁਗਲ ਧਾਤਵੀਆਂ, ਠੱਗਾਂ, ਜਾਬਰਾਂ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਂ ਤੇ ਚਿੱਟੇ ਕੱਪੜੇ ਪਹਿਨ ਕਾਲੇ ਧੰਦੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਵਾਹ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ, ਉਦੋਂ ਹੀ ਨਵਾਂ ਚੰਦ ਚੜ੍ਹਿਆ। ਸੁਰਖੀਆਂ 'ਚ ਘਿਰੀ ਦਿੱਲੀ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਅਸਲ ਵਿਕਾਸ ਚਾਹੁਣ ਵਾਲੇ ਕਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੇ, ਉਸਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਕਦੋਂ ਮਾਰ ਪਵੇਗੀ?

ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਮੁਰਝਾਇਆ ਚਿਹਰਾ ਅਣਗਿਣਤ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਰਿਹਾ? ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਜਦੋਂ ਤੋਂ 'ਰਿਸ਼ਵਤ-ਮੰਡਲ' ਵਜੋਂ ਨਸ਼ਰ ਹੋਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈਆਂ ਨੇ, ਉਸ ਦੇ ਕਾਲਜੇ ਦਾ ਰੁੱਗ ਭਰਿਆ ਗਿਆ? ਮੀਡੀਆ ਇਕਹਿਰੀ-ਇਕਹਿਰੀ ਕੁਤਾਹੀ, ਕੁਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੇ ਹੋ ਰਹੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਤੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਾ ਰਿਹਾ ਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸੋਚਦੀ ਏ ਕਿ ਏਨੇ ਵੱਡੇ ਖੇਡ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਉਲੀਕਣ ਕਰਕੇ ਜਿਹੜੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਹਰ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਉਸ ਵੱਲ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਣਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅੱਡੇ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਦਿੱਲੀ 'ਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ 'ਤੇ ਪੰਤਾਲੀ ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਖਰਚੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਲੱਖ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀ ਤੇ ਘੁੰਮਣ-ਫਿਰਨ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨਾਂ ਦੇ ਆਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਦਸ ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਲੰਟੀਅਰ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਸਫ਼ਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਵੈ-ਸੇਵੀ ਹੰਭਲੇ ਮਾਰਨਗੇ, ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਵੱਟਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਭ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੱਦ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਕਸ਼ੇ 'ਤੇ ਹੋਰ ਉੱਚਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਹਕੀਕਤ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਏ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ 'ਚ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪਰਤ ਦਰ ਪਰਤ ਖੁੱਲ੍ਹਦੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ, ਮੰਤਰੀਆਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਤੇ ਡੋਪਿੰਗ ਦੇ ਡੰਗਾਂ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਅਕਸ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ।

ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਮਣੀਸ਼ਿਕਰ ਅਈਅਰ ਦੇ ਬਿਆਨ ਫੀਫਾ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਦੀਆਂ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਪਾਲ ਨਾਲੋਂ ਰੱਤੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਜਾਪ ਰਹੇ। ਅਈਅਰ ਨੇ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਸਿਰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਚੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਮਾਣ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਅਪਮਾਨ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ, ਗ਼ਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਥੱਲੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਰੋਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵੇਂ ਤਿਕਤਮ ਫਿੱਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਲਈ ਦੁਆ ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਟ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦਿਨ ਤੇ ਆਹ ਦਿਨ, ਲੀਰਾਂ ਵਾਲੀ ਖਿੱਚੋ ਵਾਂਗ ਹਰ ਮਾਮਲਾ ਉਧੜ ਰਿਹਾ। ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਹੋ ਰਹੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਤਾਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਹਨ ਹੀ, ਸ਼ਾਇਦ ਕੁਦਰਤ ਵੀ ਡਾਢੀ ਖੜਾ ਹੋ ਗਈ ਏ।

ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਲਾਂਭਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਤੇ ਲੀਡਰਾਂ ਸਿਰ ਹੈ ਜਿਹੜੇ 'ਬੂਰੇ ਆਈ ਜਨ ਤੇ ਵਿਨੋ ਕੁਤੀ ਦੇ ਕੰਨ' ਕਹਾਵਤ ਸੱਚ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਿਆਨ ਦੇ ਰਹੇ ਨੇ, 'ਕੰਮ ਦੁੱਗਣੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ...'। ਨਾਲ ਹੀ ਮੀਡੀਏ ਨੂੰ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵੇਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਬਚਾਉਣ

ਦਾ ਹੈ, ਦੱਬੇ ਮੁਰਦੇ ਪੁੱਟਣ ਦਾ ਨਹੀਂ।

ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਬੁੱਕਲ 'ਚ 27 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਝੁੱਗੀਆਂ ਝੋਪੜੀਆਂ ਵਾਲੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ ਤੇ 2011 ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 39 ਲੱਖ ਹੋ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਦੇ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ, ਪਰ ਮਮਤਾ ਦਾ ਨਿੱਘ ਵੰਡਣ ਵਾਲੀ ਦਿੱਲੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਾਂ ਵਾਂਗ ਸਮਝਦੀ ਏ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਝੁੱਗੀਆਂ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੁੱਲੀ-ਬਿਸਤਰਾ ਪਰ੍ਹੇ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਹ ਕਦੇ ਵਰਦੀਆਂ ਪਹਿਨ ਸਕੂਲ ਜਾਣਗੇ, ਬਿਮਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਮਿਲੇਗੀ ਤੇ ਢਿੱਡੋਰਾ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਿੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਇਸ ਆਯੋਜਨ ਨਾਲ ਕਈ ਸਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਗਈ ਹੈ।

ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਖੇਡਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਦਿਨ ਘਟ ਰਹੇ ਨੇ ਤਿਉਂ-ਤਿਉਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀਆਂ ਦੀ ਪੰਡ ਵਧ

ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਕੁੱਕੜਾਂ ਵਾਂਗ ਲੜਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਉਦੋਂ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਪਾਰ ਉਤਾਰਾ ਭਲਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੈ? ਜਦੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚਲੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਖਿਡਾਰੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਟੇਡੀਅਮਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਵੇ, ਖੇਡ ਸਾਮਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਖੇਡਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਦਮ ਤੋੜ ਰਹੀ ਹੋਵੇ, ਚੰਗੇ ਖਿਡਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹੋਣ ਤਾਂ ਆਯੋਜਨਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਪੱਧਰ ਕਿਵੇਂ ਸੁਧਰ ਸਕਦੈ?

ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਇੱਕ ਚਿਪੋਰਟ ਨੇ ਜਾਹਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਖਰਚਾ ਪੱਚੀ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਦਿੱਲੀ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਮੋਢਿਆਂ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਰਹੇਗਾ, ਜੇ ਇਹ ਗੱਲ ਸਹੀ ਤਾਂ ਹੈ ਤਾਂ ਭਲਾ ਕਿਹੜੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਗ਼ਰੀਬ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਏਥਨਜ਼ 'ਚ 2004 'ਚ ਜਿਹੜੀਆਂ ਉਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਅੱਜ ਤੱਕ ਉਥੋਂ ਦੇ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ।

ਕੌੜਾ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਗ਼ਰੀਬੀ ਰੇਖਾ

ਰਹੀ ਏ। ਪਹਿਲਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਲਾਉਣ ਨਾਲੋਂ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਨੂੰ ਅੰਨ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਿਆ, ਫਿਰ ਕਲਮਾਡੀ ਦੀ ਤੋਏ-ਤੋਏ ਹੋਈ, ਫਿਰ ਸਟੇਡੀਅਮਾਂ 'ਚ ਲੱਗੇ ਮਾੜੇ ਮਟੀਰੀਅਲ ਦੀ ਪੋਲ ਖੁੱਲ੍ਹੀ, ਫੇਰ ਅਤਿਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਾਲੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਉਡੀਆਂ ਤੇ ਹੁਣ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਨਾਂਹ ਸਭ ਦਾ ਧਿਆਨ ਮੱਲੀ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਖਿਡਾਰੀ ਆਪਣੀਆਂ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਦੱਸ ਰਹੇ ਨੇ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਮੁੱਕਰਿਆਂ ਨੂੰ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਲਾ ਰਹੇ ਨੇ। ਇਹ ਦੇਖਦਿਆਂ ਸਭ ਸੋਚ ਰਹੇ ਨੇ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਖੇਡਾਂ ਸ਼ਾਨਮੱਤੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਿਰੇ ਚੜ੍ਹ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਕ੍ਰਿਸਮਾ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਖੇਡ ਆਯੋਜਨ ਦੇਸ਼ ਵਿਚਲਾ ਖੇਡ ਢਾਂਚਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਜਾਗੇਗਾ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਜਾਗ ਲੱਗੇਗੀ, ਉਹ ਭਾਰਤ ਦਾ ਬੇੜਾ ਤਾਰਨ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰੇਗੀ ਪਰ ਸੱਚਾਈ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਨੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਖੇਡ ਢਾਂਚਾ ਖੇਰੂ-ਖੇਰੂ ਕਿਉਂ ਹੋਇਆ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਕੋਚ ਕੌਸ਼ਿਕ 'ਤੇ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਜਿਹੜੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਖੇਡ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜਾਂ ਵਿਨਾਸ਼? ਜਦੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚਲੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਾਬਲੀਅਤ ਨਾਲੋਂ 'ਅਪਣਤ' ਕਰਕੇ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇ, ਉਦੋਂ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਭਲਾ ਕਿਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੈ? ਜਦੋਂ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨਾਂ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ

ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਰਹਿਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸਰਵੇਖਣਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੀਆਂ ਸਹੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਤਾਂ ਆਯੋਜਨ ਭਾਵੇਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਬਹੁਤਾ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਣ ਲੱਗਾ।

ਦਿੱਲੀ ਇਹ ਵੀ ਸੋਚ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿੱਪ-ਪੋਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਉਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਖੇਡਾਂ ਦੇਖਣ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸੈਲਾਨੀ ਜਦੋਂ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਗੰਦਗੀ ਦੇ ਲੱਗੇ ਢੇਰਾਂ, ਗੰਧਲੇ ਪਾਣੀ ਤੇ ਬੁਰੇ ਹਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕੈਮਰਿਆਂ 'ਚ ਕੈਦ ਕਰਕੇ ਇੰਟਰਨੈਟ 'ਤੇ ਪਾਉਣਗੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਇੱਜ਼ਤ ਕਿਵੇਂ ਵਧੇਗੀ? ਇਹ ਸਭ ਦੇਖ ਇੰਜ ਜਾਪ ਰਿਹਾ ਜਿਵੇਂ ਕੁੱਢਰ ਔਰਤ ਨੇ ਚੁੱਲ੍ਹੇ ਚੌਂਕੇ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਤਾਂ ਲਿੱਪ-ਪੋਚ ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਕੰਧੋਲੀਆਂ ਵੱਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਾ ਦਿੱਤਾ?

ਦਿੱਲੀ ਖੁਦ ਨੂੰ ਤਾਂ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤ ਸਮਝਦੀ, ਜੇ ਇਹ ਖੇਡਾਂ ਉਸ ਦੀ ਝੋਲੀ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਭਰ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਜੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਥਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਨਸ਼ਰ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਜੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸਵਾਲਾਂ 'ਚ ਘਿਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਸਿਰ 'ਤੇ ਬੰਨ੍ਹਾਉਂਦੀ। ਦਿੱਲੀ ਹੁਣ ਵੀ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਹੋ ਗਿਆ, ਸੋ ਹੋ ਗਿਆ, ਜੇ ਰਹਿੰਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਚੰਗੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਿਪਟਾ ਲਏ ਜਾਣ, ਖਿਡਾਰੀ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾਉਣ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਝੋਲੀ ਮੈਡਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹਰੇ ਹੋਏ ਜ਼ਖ਼ਮਾਂ 'ਤੇ ਮੁੜ ਮੱਲ੍ਹਮ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ।

*ਫੋਨ:91-98141-78883

ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਚੱਲ ਵਸੇ

ਮਾਨਸਾ:ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਅਤੇ 'ਪੰਜਾਬੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੀਫ ਸਬ ਐਡੀਟਰ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਦਮਾ ਲੱਗਾ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਰਾਂ, ਸਾਬਕਾ ਸਰਪੰਚ ਪਿੰਡ ਝੱਬਰ (ਮਾਨਸਾ) ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਬੀਤੀ 11 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ 32 ਸੈਕਟਰ ਦੇ ਜਨਰਲ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਸਵੇਰੇ ਪੰਜ ਵਜੇ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 84 ਸਾਲ ਦੀ ਸੀ।

ਪਿੰਡ ਝੱਬਰ ਵਿਖੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ, ਪਿੰਡ ਵਾਸੀ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂ, ਰਾਜਸੀ ਨੇਤਾ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਮਰਹੂਮ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਵਿਚ ਬੜੇ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਰਪੰਚੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਮਿਸਾਲ ਬਣ ਕੇ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ। ਉਹ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਟਕਸਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਆਗੂ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ।

ਕੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੀ ਮੁੱਕ ਗਈ ਹੈ ਇਰਾਕ ਦੀ ਸੱਤ ਸਾਲ ਲੰਮੀ ਜੰਗ

ਸੁਕੀਰਤ

ਲੰਘੇ ਹਫ਼ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਾਲ ਵਿਚ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਸੀ ਕਿ ਭਾਸ਼ਣ ਸਿੱਧਾ 'ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ' ਦੇ ਇਸ ਦਫ਼ਤਰ-ਕਮਰੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਆਸਤੀ ਰਵਾਇਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸਿਰਫ਼ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿੱਧਾ ਇਸ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਮੁਖਾਬਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਓਬਾਮਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਇਰਾਕ ਨਾਲ ਜੰਗ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, “ਸਾਡਾ ਵਿੱਢਿਆ ਐਂਪਰੇਸ਼ਨ ਇਰਾਕੀ ਫਰੀਡਮ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਰਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੋਵੇਗੀ।” ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, “ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਹੁਣ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਬਹਾਲ ਕਰਨਾ ਹੈ।” ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਕਹਿਣ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਜੰਗ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨਾ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਇਰਾਕ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਵਿਚ ਹੈ, “ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਰਾਕ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਕੀਮਤ ਤਾਰੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਾਲ (ਧਨ) ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਖੱਚਤ ਕੀਤਾ, ਜਦੋਂ ਸਾਡੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਾਲਾਤ ਤੰਗਦਸਤੀ ਵਾਲੇ ਬੱਜਟ ਦੇ ਸਨ... ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਇਰਾਕ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਇਸ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਅਧਿਆਏ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਗਲਾ ਵਰਕਾ ਪਲਟਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।”

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਸ ਭਾਸ਼ਣ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਟੁਕਾਂ ਨੂੰ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਇਹਤਿਆਸ ਵਰਤੀ ਹਾਂ, ਮਤਾਂ ਕਿਸੇ ਗਲਤ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਆਖੀ ਹੋਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੱਲ ਦੀ ਸੁਰ ਜਾਂ ਸੋਧ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਬਦਲੀ ਹੋਈ ਨਾ ਜਾਪੇ। ਸੋ ਇੰਨਬਿਨ ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ “ਸਾਡਾ ਵਿੱਢਿਆ ਐਂਪਰੇਸ਼ਨ ਇਰਾਕੀ ਫਰੀਡਮ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਇਰਾਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੋਵੇਗੀ।” ਇਹ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹਾਂ ਪਰ ਕੀ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਪੁੱਛਣਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਰਾਕ ਦੀ ‘ਸੁਤੰਤਰਤਾ’ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਵਿੱਢੇ ਗਏ ਇਸ ਐਂਪਰੇਸ਼ਨ (ਦੇਖਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਚਲਦੀ ਰਹੀ ਜੰਗ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ‘ਕਾਰਵਾਈ’ ਕਹਿਣਾ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਲੱਛਣਾਂ ਦੀ ਅਨੋਖੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ) ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਦਾ ਇਰਾਕ ਦੀ ਜਨਤਾ ਵਲੋਂ ਆਇਆ ਸੀ ਕਿ ਆਇ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਕਰਾਓ?

ਪ੍ਰਧਾਨ ਓਬਾਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੋਣ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਕਿ 2003 ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਾਰਜ ਬੁਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਹਮਲਾ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੰਮੀ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਰਵਾਇਤ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਮਿਸਾਲ ਸੀ। ਪੰਜਾਹਵਿਆਂ ਵਿਚ ਕੋਰੀਆ, ਸੱਠਵਿਆਂ ਵਿਚ ਵੀਅਤਨਾਮ, ਇਸ ਦਹਾਕੇ ਵਿਚ ਇਰਾਕ, ਇਹ ਸਭ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਮਰਾਜ ਵਲੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਨਕਸ਼ਾ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ

ਬਦਲਣ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਉਘੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਮੁਲਕ 'ਤੇ ਹੱਲਾ ਬੋਲਦੇ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਘੜਿਆ। ਇਰਾਕ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਹ ਹਊਆ ਖਤਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਇਰਾਕ ਨੇ ਵਿਆਪਕ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾ ਕੇ ਲੁਕਾਏ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭ ਕੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਨਸ਼ਟ ਕਰ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸੱਤ ਸਾਲ ਇਹ ‘ਖੋਜ’ ਜਾਰੀ ਰਹੀ, ਪਰ ਲੱਭਿਆ ਕੁਝ ਵੀ

ਨਾ। ਜੋ ਮੌਜੂਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਲੱਭ ਕਿੱਥੋਂ ਜਾਣਾ ਸੀ! ਅਤੇ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਕੱਤਰ ਰੋਬਰਟ ਗੇਟਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਪਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੀ ਗਲਤ ਸੀ। (ਇਕੋਰਾਂ ਫੇਰ ਗੌਰ ਕਰਨਾ, ਸੱਤ ਸਾਲ ਚੱਲੀ ਜੰਗ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ‘ਕੋਸ਼ਿਸ਼’ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਵੀ ਇੰਨ-ਬਿੰਨ ਹੀ ਅਨੁਵਾਦਿਆ ਹੈ)। ਲੰਘੀ 1 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਓਬਾਮਾ ਵਲੋਂ ਜੰਗ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦੇ ਐਲਾਨ ਦੇ ਕੁਝ ਹੀ ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਇਰਾਕ ਵਿਖੇ ਰਾਮਾਦੀ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੇ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਇਸ ਜੰਗ ਵਿਚ ਕੁੱਦਣ ਦੀ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕੋਈ ਲੋੜ ਸੀ, ਸਕੱਤਰ ਗੇਟਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣਾ ਪਿਆ, “ਇਸ ਜੰਗ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ, ਮੇਰੇ ਖਿਆਲ ਵਿਚ, ਬਹੁਤੇ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਲਈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਜੰਗ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸਹੀ ਨਾ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਨਤੀਜੇ ਭਾਵੇਂ ਚੰਗੇ ਵੀ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਇਸ ਜੰਗ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਢੰਗ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਇਕ ਸੰਸਾ ਜਿਹਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ।”

ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਉਸ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਵਿੱਢੀ ਜੰਗ ਬਾਰੇ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਬਹੁਤ ਨਪੇ-ਤੁਲੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਸੋ ਜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਥਨਾਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਮੁਲੰਮੇ ਨੂੰ ਖੁਰਚ ਕੇ ਦੇਖੀਏ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਸਾਫ਼-ਸਾਫ਼ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਰਾਕ 'ਤੇ ਹੱਲਾ ਬੋਲਣ ਲਈ ਸਰਾਸਰ ਝੂਠਾ ਬਹਾਨਾ ਘੜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਇਹ ਜੰਗ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੀ ਪਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦਾ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਾਂ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਖੁਰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅਮਰੀਕੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਹੈ, ਹਰ ਹੀਲੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰਲੀ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਘਟਾਉਣ ਦਾ ਹੈ।

2003 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਸ ਜੰਗ ਉਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਇਕ ਟ੍ਰਿਲੀਅਨ ਜਾਂ ਦਸ ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਫੁੱਕੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਅਤੇ 4400 ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਹਲਾਕ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਰਾਏਸੁਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ 72 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕ ਇਸ ਜੰਗ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਹਨ। 4400 ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਡੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜੰਗ ਦੀ ਭੱਠੀ ਵਿਚ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਝੋਕੇ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਏਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 1,00,000 ਇਰਾਕੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਵੀ ਹਲਾਕ ਹੋਏ। ਯਾਨਿ

ਇਰਾਕ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਮਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਪਾਹੀ ਪਿੱਛੇ 25 ਨਿਹੱਥੇ ਇਰਾਕੀ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਸਮੇਤ ਔਰਤਾਂ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ। ਕੀ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਇਕ ਵੀ ਬੰਦਾ ਅਜਿਹਾ ਲੱਭੇਗਾ ਜੋ ਇਹ ਕਹੇ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ‘ਸੁਤੰਤਰ’ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਆਏ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਨੇ ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਹੱਲਾ ਬੋਲ ਕੇ ਚੰਗਾ ਕੀਤਾ?

ਪ੍ਰਧਾਨ ਓਬਾਮਾ ਦਾ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਿ “ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ

ਇਰਾਕ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਇਸ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਅਧਿਆਏ ਰਾਹੀਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ” ਦਰਅਸਲ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਅਧਿਆਏ ਦਾ ਭੋਗ ਪਾਉਣ ਸਮੇਂ ਉਸ ਵਲੋਂ ਸ਼ਬਦ-ਜਾਲ ਬੁਣਨ ਦੀ ਇਹ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਜਿਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਵੈਸੇ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਸਮਝ ਵੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਆਖਰ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਿੱਧਾ ਸਿੱਧਾ ਇਹ ਕਹਿਣੋਂ ਤਾਂ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਨੇ ਸੱਤ ਵਰ੍ਹੇ ਇਕ ਬੇਰਹਿਮ ਅਤੇ ਫਜ਼ੂਲ ਜੰਗ ਛੇਤੀ ਰੱਖੀ। ਆਪਣੇ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮਰਵਾਇਆ ਹੀ, ਇਕ ਲੱਖ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰਕੇ ਇਰਾਕੀ

ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੱਕ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ-ਵਿਰੋਧੀ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਾਰੇ ਹੀ ਤਾਂ ਜਿਹਾਦੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਅਨਸਰਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਅਜੀਬ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਈ ਹੈ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਕਿਹੋ ਜਿਹੇ ਜ਼ਿਕਰ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਇਕ ਨਿਰਾਧਾਰ ਜੰਗ ਦਾ ਇਹ ਅਧਿਆਏ!

ਪਰ ਨਹੀਂ, ਰਤਾ ਠਹਿਰੇ। ਕੋਈ ਵੀ ਜੰਗ ਬਿਲਕੁਲ ਨਿਰਾਧਾਰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ 5000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੀਲ ਦੂਰ ਵਸਦੇ ਮੁਲਕ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਿਰਾ ਪ੍ਰਛਾਵਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਅਸਲੀਅਤ ਏਨੀ ਸਿੱਧਰੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਿੰਨੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗ ਦੇ ਰਸਮੀ ਖਾਤਮੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਲੜਾਕੂ ਦਸਤੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਅਜੇ ਵੀ ਉਥੇ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਰਾਕੀ ਫੌਜ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕੀ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਹਿੰਸਾ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਸੋ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਦੁਵੱਲੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮਝੌਤੇ ਤਹਿਤ ਅਜੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਫੌਜੀ ਟੁਕੜੀਆਂ 2011 ਦੇ ਅੰਤ ਤਕ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਤੈਨਾਤ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। 50,000 ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀ ਅਜੇ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਹੀ ਟਿਕੇ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੁਝ ‘ਨਿੱਜੀ ਠੇਕੇਦਾਰ’ ਵੀ।

ਇਰਾਕ ਦੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਬਾਬਾਕਿਰ ਜ਼ੇਬਾਰੀ ਦਾ ਬਿਆਨ ਹੈ, “ਜੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਅਜੇ 2020 ਤੱਕ ਇਥੇ ਹੀ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦ ਤੱਕ ਸਾਡੀ ਫੌਜ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀ।” ਦੂਜੇ ਪਾਸਿਓਂ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਜਰਨੈਲ ਜੇਮਜ਼ ਡਿਊਬਰਿਕ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 2011 ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜੀਆਂ ਦੀ ਮਿੱਥੀ ਹੋਈ ਵਾਪਸੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਰਾਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਅਤੇ ਫੌਜ ਦੇ ਆਧੁਨਿਕੀਕਰਨ ਲਈ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਮਦਦ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਇਰਾਕ ਆਪਣੇ ਤੇਲ ਭੰਡਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲੋਂ ਐਮ. 1 ਐਬਰਾਮਜ਼ ਟੈਂਕ ਅਤੇ ਐਫ-16 ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਵਰਗੇ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗੇ ਹਥਿਆਰ ਖਰੀਦ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲੈਣ ਲਈ ਹੁਣ ਅਮਰੀਕੀਆਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਦਦ ਦੀ ਲੋੜ ਪਵੇਗੀ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਓਬਾਮਾ, ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨਾ ਪਰ ਹੁਣ ਕਿਸ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਗੁੱਝੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਕਿ ਇਹ ਜੰਗ ਜਿਸ ਨੂੰ ‘ਇਰਾਕ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ’ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਦਰਅਸਲ ‘ਇਰਾਕ ਦੇ ਤੇਲ ਭੰਡਾਰ ਹਥਿਆਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ’ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਤੇਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਜੰਗੀ ਲੁੱਟ ਰਾਹੀਂ ਮਨਚਾਹਿਆ ਕਥਜ਼ਾ ਨਾ ਵੀ ਮਿਲਿਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹਥਿਆਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸਨਅਤ ਦੀ ਚਾਂਦੀ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸੋ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਇਸ ਜੰਗ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਦੇ ਰਸਮੀ ਐਲਾਨ ਰਾਹੀਂ ਇਰਾਕ ਦੇ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਹੋਣੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਆਪ ਹੋ ਜਾਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਅਮਰੀਕੀ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਛੇਤੀ ਕੀਤੇ ਇਰਾਕ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਦੇ ਕੋਈ ਆਸਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੇ। ਹੁਣ ਨਿਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਪਾਹੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਛਾਪ ਛੱਡਣਗੇ। ਆਖਰਕਾਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, “ਤੰਗਦਸਤੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਲਈ ਹੁਣ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨਾ ਹੈ।” ਅਤੇ ਅਰਬਾਂ-ਖਰਬਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰ ਵੇਚ ਕੇ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਇਸ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਲਈ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਹਥਿਆਰ-ਬਣਾਉ ਸਨਅਤ ਲਈ ਇਸ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਮੰਡੀ ਕਿਹੜੀ ਲੱਭ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਮਾੜੇ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਿੱਝਣ ਲਈ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਅਮਰੀਕੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਨੂੰਮੁਣਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਇਸ ਭਾਸ਼ਣ ਦਾ ਆਮ ਅਮਰੀਕੀ ਜਨਤਾ ਵਲੋਂ ਭਰਵਾਂ ਸਵਾਗਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ (ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੁਕਵੇਂ ਲਾਭਾਂ) ਦੀ ਸਮਝ ਭਾਵੇਂ ਨਾ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਇਹ ਸਮਝ ਤਾਂ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੀਲ ਦੂਰ ਜਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਮਰਨਾ ਜਾਂ ਅਪਾਹਜ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਪਰ ਇਰਾਕ ਦੀ ਆਮ ਜਨਤਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਜੰਗ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਇਸ ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਟੈਲੀਵੀਜ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਰਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਤ ਸਾਲ ਲੰਮੀ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਰਾਕ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਤੱਕ ਵੀ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ। ਬਿਜਲੀ ਤਾਂ ਕੀ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਵੀ ਘਾਟ ਹੈ, ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨਾਂਹ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹਨ। ਇਸ ਸੱਤ ਸਾਲਾ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੁੰਨੀ ਅਤੇ ਸ਼ੀਆ, ਅਰਬ ਤੇ ਕੁਰਦ ਵਰਗੀਆਂ ਭਰਾ-ਮਾਰੂ ਵੰਡੀਆਂ ਵਿਚ ਟੋਟੇ ਟੋਟੇ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਇਰਾਕ ਹੁਣ ਖਾਨਾਜੋਰੀ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿੱਢੀ ਹੋਈ ਜੰਗ ਜ਼ਰੂਰ ਖਤਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਮਾਰੂ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕੀ ਬਰਤਾਨੀਆ ਕੋਹਿਨੂਰ ਹੀਰਾ ਵਾਪਸ ਦੇਵੇਗਾ

ਮਨੋਰਮਾ ਦੀਵਾਨ

ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਕੋਹਿਨੂਰ ਹੀਰਾ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਹੀ ਸੰਪਤੀ ਬਣਿਆ ਰਹੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਹੀਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੱਕ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਤਾਜ ਵਿਚ ਸਜਿਆ ਰਿਹਾ। ਸਾਬਕਾ ਮਲਿਕਾ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ-1 ਦੇ ਤਾਜ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਚਮਕਦਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਵੇਂ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਕੀਥ ਵੇਜ਼ ਨੇ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ 'ਚ ਮਤਾ ਰੱਖਿਆ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਨੂੰ ਕੋਹਿਨੂਰ ਹੀਰਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਸੀ ਕਿ ਬਰਤਾਨਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਕੈਮਰੋਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਦਿੱਲੀ ਯਾਤਰਾ ਦੌਰਾਨ ਕੋਹਿਨੂਰ ਹੀਰੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ। ਕੀਥ ਵੇਜ਼ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਭੁੱਲ ਗਏ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਭਾਰਤ ਨਾਲ 500 ਮਿਲੀਅਨ ਪੌਂਡ ਦੇ ਹਾਕ ਜੈਟ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਝੌਤੇ ਕਰਨ ਆਏ ਸਨ ਤਾਂ

ਕੋਹਿਨੂਰ ਹੀਰਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਵਿਹਲ ਭਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਮਿਲਦੀ? ਇਹ ਕੀਮਤੀ ਕੋਹਿਨੂਰ ਹੀਰਾ ਸੰਨ 1849 ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਲੁੱਟ ਕੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹਾਰ ਹੋਈ ਸੀ। ਕੋਹਿਨੂਰ ਹੀਰੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਿਆਉਣ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਕੌਮੀ ਮੁੱਦਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਨਾ ਹੀ ਬਰਤਾਨੀਆ ਉਤੇ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਉਹ ਕੋਹਿਨੂਰ ਹੀਰਾ, ਟੀਪੂ ਸੁਲਤਾਨ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਨਾਯਾਬ ਚੀਜ਼ਾਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰੇ। ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਰਤਾਨਵੀ ਹਾਕਮ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਹੁਮੁੱਲੇ ਖਜ਼ਾਨਿਆਂ ਨਾਲ ਲੰਡਨ ਦਾ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ।

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਦੇਖਿਆ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਥੋਂ ਭਾਰਤ, ਚੀਨ, ਮਿਸਰ ਅਤੇ ਇਰਾਕ ਦੀਆਂ ਕਲਾ-ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਹਟਾ ਲਈਆਂ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹ ਖਾਲੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਮੂਰਤੀਆਂ, ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਅਤੇ ਦੁਸਰੀਆਂ ਅਨੇਕ ਕਲਾ-ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਉਥੇ ਸਜੀਆਂ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਖੂਨ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਖੌਲਣ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰਨਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਹੀ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਮਿਸਰ, ਇਰਾਕ ਤੇ ਚੀਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਲੈਗਜ਼ੈਂਡਰੀਆ (ਮਿਸਰ) ਵਿਚ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਮਾਹਰਾਂ ਦਾ ਇਕ ਸੰਮੇਲਨ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਮੇਲਨ ਵਿਚ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਰਤ, ਮਿਸਰ

ਤੇ ਇਰਾਕ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਮਿਲ ਕੇ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਨ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਕਲਾ-ਕ੍ਰਿਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਣ। ਇਹ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਹ ਡਰ ਲੱਗਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਖਰਾਬ ਨਾ ਹੋ ਜਾਣ। ਇਹੋ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਜਦੋਂ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਐਲਿਜ਼ਾਬੈਥ ਭਾਰਤ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸੁਆਗਤ ਵਿਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਯਾਬ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਲੰਡਨ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲਿਜਾਇਆ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਉਹ ਸਾਰੀਆਂ ਪੇਂਟਿੰਗਾਂ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ। ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਇਹੋ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਠੇਸ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ।

ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੀ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ ਕੋਹਿਨੂਰ ਹੀਰਾ 1294 ਈ. ਵਿਚ ਮਾਲਵੇ ਦੇ ਮਾਹਰਾਜੇ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਸੀ। ਅਗਲੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਨਾਦਰ

ਸ਼ਾਹ, ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਅਬਦਾਲੀ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਰਿਹਾ। ਕੋਹਿਨੂਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬਾਰੇ ਨਾਦਰ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਹੀ ਇਕ ਸਹਿਯੋਗੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਉਤਰੀ, ਦੱਖਣੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜ ਵੱਡੇ ਪੱਥਰ ਸੁੱਟੇ ਜਾਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਫਾਸਲੇ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਅਤੇ ਜਵਾਹਰਾਤ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਜਾਏ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਿੰਨੀ ਕੀਮਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਹੋ ਕੋਹਿਨੂਰ ਹੀਰੇ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਰਥਾਤ ਕੋਹਿਨੂਰ ਹੀਰੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਇਹੋ ਕੀਮਤੀ ਕੋਹਿਨੂਰ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਮਹਾਰਾਣੀ ਦੇ ਤਾਜ ਦੀ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੱਕ ਸ਼ੋਭਾ ਵਧਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਉਹ ਬਰਤਾਨੀਆ ਕੋਲ ਹੈ। ਹਰ ਵੰਨਗੀ ਦੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਪੱਛਤੇ ਰੱਖਿਆ। ਸਾਡੇ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਉਹ ਲੁੱਟ ਕੇ ਲੈ ਗਏ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਡੇਵਿਡ ਕੈਮਰੋਨ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਵਿਚ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਚਲੇ ਗਏ ਅਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਸੁਧਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਕ ਟੀ. ਵੀ. ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਬਰਤਾਨਵੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿਚ ਪੁੱਛਿਆ, “ਕੀ ਬਰਤਾਨੀਆ ਕੋਹਿਨੂਰ ਹੀਰਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਦੇਵੇਗਾ?” ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹੈਰਾਨੀ ਭਰੇ ਲਹਿਜੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ, “ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਤਾਂ ਕੋਹਿਨੂਰ ਹੀਰੇ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।”

ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨ ਸਪੇਨ 'ਤੇ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ

ਬਿਓਨਸ ਆਇਰਸ: ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਹੋਏ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਫੁਟਬਾਲ ਵਿਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਨਤੀਜੇ ਤੋਂ ਉਭਰਦਿਆਂ ਕਾਰਲੋਸ ਟੈਵੇਜ਼ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਖੇਡ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨ ਸਪੇਨ ਨੂੰ 4-1 ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਦੇ ਕੇ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਗੇੜ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿਚ ਉਹ ਜਿੱਤ ਨਾ ਸਕੇ ਪਰ ਉਂਜ ਉਹ ਅਜ ਵੀ ਫੁਟਬਾਲ ਦੇ ਚੈਂਪੀਅਨ ਹੀ ਹਨ।

ਇਥੇ ਖੇਡੇ ਗਏ ਇਕ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਦੋਸਤਾਨਾ ਮੈਚ ਵਿਚ ਟੈਵੇਜ਼ ਨੇ ਜਿਥੇ ਇਕ ਗੋਲ ਕੀਤਾ ਉਥੇ ਦੋ ਗੋਲ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਮੱਦਦ ਕਰ ਕੇ ਵੱਡੀ ਜਿੱਤ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਟੀਮ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਤੇਜ਼ ਤਰਾਰ ਖੇਡ ਦਿਖਾਈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਤਿੰਨ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਦੋ ਗੋਲ ਦਾਗ ਦਿੱਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਟੈਵੇਜ਼ ਨੇ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ।

ਪਹਿਲਾ ਗੋਲ ਸਟਾਰ ਖਿਡਾਰੀ ਲਿਓਨਲ ਮੈਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਹਿਗੁਇਨ ਨੇ ਕੀਤਾ। ਦੂਜੇ ਅੱਧ ਵਿਚ ਟੈਵੇਜ਼ ਨੇ ਖੁਦ ਗੋਲ ਕੀਤਾ। ਸਪੇਨ ਵੱਲੋਂ ਫਰਨਾਂਡੋ ਨੇ 84ਵੇਂ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਪੈਡਰੋ ਦੇ ਪਾਸ 'ਤੇ ਟੀਮ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਗੋਲ ਕਰ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨ ਟੀਮ ਦੀ ਬੇੜੀ ਇੱਜ਼ਤ ਰੱਖੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਗੁਇਰੇ ਨੇ ਗੋਲ ਕਰ ਕੇ ਅਰਜਨਟੀਨਾ

ਬਿਓਨਸ ਆਇਰਸ ਵਿਖੇ ਦੋਸਤਾਨਾ ਮੈਚ ਦੌਰਾਨ ਸਪੇਨ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਲਾਂ ਗੋਲ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦਾ ਲਿਓਨਲ ਮੈਸੀ

ਦੀ 4-1 ਨਾਲ ਜਿੱਤ ਪੱਕੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਸਪੇਨ ਦੀ

ਫੁਟਬਾਲ ਟੀਮ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਾਰੇ ਖਿਡਾਰੀ ਇਸ ਮੈਚ ਵਿਚ ਖੇਡੇ ਸਨ।

ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ-ਭੱਤਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦਾ ਕਿੰਨਾ

ਜਲੰਧਰ: ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਚਲ ਪਿਆ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ, ਮੰਤਰੀਆਂ, ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਾਬਕਾ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਧੇ ਦਾ ਗੱਫਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ, ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੀ ਸਰਵਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸੰਜੀਦਾ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਅਤੇ ਸੁਹਿਰਦ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ

ਭੂਮਿਕਾ ਲਗਾਤਾਰ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਅਤੇ ਸਲੀਕਾ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਾਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਵਿਚਰਨ ਦਾ ਸਲੀਕਾ ਸਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਬੰਦੋਬਸਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰੀ ਘਟ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਰਕਸ਼ਾਪ ਵਿਚ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਿਗੂਣੀ ਹੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਜਲਾਸਾਂ ਵਿਚ ਰੋਲੋ-ਰੋਪੇ ਅਤੇ ਹੰਗਾਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁਲਤਵੀਆਂ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਹੁਣ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਬਦਕਲਾਮੀ ਅਤੇ ਬਦਸਲੂਕੀ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਹਰ ਇਜਲਾਸ ਵੇਲੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਇਜਲਾਸਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਬੈਠਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘਟਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇਜਲਾਸਾਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀਆਂ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਸਵਾਲਾਂ-ਜਵਾਬਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੀ ਸਿੱਕੋਬੰਦ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਅਤੇ ਅਗਾਮੀ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਤਸੱਲੀਬਖ਼ਸ਼ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਕਿਸੇ ਸੂਬੇ ਤੱਕ ਮਹਿਦੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੀਆਂ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਸ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਹਨ। ਮੁਕਾਮੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ

ਹਾਲਤ ਹੋਰ ਵੀ ਖਸਤਾ ਹੈ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਇਜਲਾਸ ਦੌਰਾਨ ਤਸੱਦਦ ਅਤੇ ਪਰਮਾਣੂ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਰਗੇ ਅਹਿਮ ਬਿੱਲ ਬਿਨਾਂ ਗੰਭੀਰ ਬਹਿਸ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਲੋਕ ਸਭਾ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਆਖ਼ਰੀ ਦਿਨ ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰੀਬ ਦਰਜਨ ਬਿੱਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ, ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਕੇ ਗ਼ੈਰ-ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਇਜਲਾਸ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਸ਼ਬਦ ਵੀ ਨਾ ਬੋਲਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ। ਸਮੁੱਚੇ ਮੁਲਕ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਪ੍ਰਤੀ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਗ਼ੈਰ-ਸੰਜੀਦਾ ਵਤੀਰਾ ਗੰਭੀਰ ਨਜ਼ਰਸਾਨੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਦੇ ਆਵਾਮ ਦਾ ਟੈਕਸ ਵਜੋਂ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੈਸਾ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤਬਕੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਮੰਦੀ ਦੀ ਮਾਰ ਹੇਠ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੇ ਸੰਸਿਆਂ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੇ ਦਿਹਾੜੀਦਾਰ ਕਾਮੇ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਹੱਡ ਭੰਨਵੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਉਹ ਦੇ ਡੰਗ ਦੀ ਰੋਟੀ ਜੋਤਨ ਲਈ ਚਾਰਾਜੋਈ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸੇ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਵੈਟ, ਸੇਲਜ਼ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਟੈਕਸਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਦੇ ਖਾਲੀ ਹੋਣ ਦਾ ਰੋਲਾ ਸਾਡੇ ਵਜ਼ੀਰ ਅਤੇ ਅਫ਼ਸਰ ਹਰ ਲੋਕ-ਕਲਿਆਣ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦਾ ਵਧੀ ਹੋਈ ਤਨਖ਼ਾਹ

ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੇ ਜਿੱਤਿਆ

ਰੋਸਾਰੀਓ : ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੇ ਬੀਤੀ 12 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਚੈਂਪੀਅਨ ਹਾਲੈਂਡ ਨੂੰ 2-0 ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਹੈ। ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦਾ

ਇਹ ਦੂਸਰਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਹੈ। ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 2002 ਵਿਚ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਦੇ ਪਰਥ ਵਿਚ ਹੀ ਮਹਿਲਾ ਵਰਗ 'ਚ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਜਿੱਤਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਮੈਚ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੀ ਸਟਾਰ ਖਿਡਾਰਨ ਲੂਸੀਆਨਾ ਐਮਰ ਲਈ ਵੀ ਖਾਸ ਸੀ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਆਪਣਾ ਤਿੰਨ ਸੌਵਾਂ ਮੈਚ ਖੇਡ ਰਹੀ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਮੈਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲੈਂਡ ਦੀ ਖਿਡਾਰਨ ਜਨੇਕੇ ਸ਼ਾਪਮੈਨ ਨੇ ਸੰਨਿਆਸ ਲੈਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਾਈਨਲ ਦੌਰਾਨ ਕਾਰਲਾ ਰੇਬੇਚੀ ਨੇ ਤੀਜੇ ਹੀ ਮਿੰਟ ਵਿਚ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੂੰ ਲੀਡ ਲੈ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਚਾਰ ਮਿੰਟ ਬਾਅਦ ਹੀ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੇ ਪਹਿਲੇ ਪੈਨਲਟੀ ਕਾਰਨਰ ਨੂੰ ਗੋਲ ਵਿਚ ਬਦਲ ਕੇ ਟੀਮ ਦੀ ਲੀਡ ਦੁੱਗਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਾਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਨੇ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ਼ ਅਖ਼ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਮੈਚ

ਬੇਹੱਦ ਤੇਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਹਾਲੈਂਡ ਦੀ ਟੀਮ ਕੋਈ ਗੋਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਬਾਰੀਓਨੇਵੂ, ਸਿਲਵੀਨਾ ਡੇ ਏਲੀਆ, ਕਲੋਡੀਆ ਬੁਰਕਕਾਰਟ ਅਤੇ ਗੋਲਕੀਪਰ ਬੇਲੇਨ ਸੂਚੀ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਖੇਡ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਨੇ ਰੋਮਾਂਚਿਕ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਦੱਖਣੀ ਅਫਰੀਕਾ ਨੂੰ 4-3 ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ 9ਵੀਂ ਥਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮੈਚ ਦੌਰਾਨ ਰਾਣੀ ਰਾਮਪਾਲ ਨੇ ਦੋ ਗੋਲ ਕੀਤੇ ਜਦੋਂਕਿ ਸਬਾ ਅੰਜੁਮ ਅਤੇ ਜਸਜੀਤ ਕੌਰ ਹਾਂਡਾ ਨੇ ਇਕ-ਇਕ ਗੋਲ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਨੇ 1978 ਵਿਚ ਸੱਤਵਾਂ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿਚ ਸਰਵਉਤਮ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ।

ਰਾਣੀ ਨੇ ਬਿਖੇਰੀ ਚਮਕ : ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਵਿਚ ਆਯੋਜਿਤ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ 9ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਹੀ ਪਰ ਸਿਰਫ 15 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਰਾਣੀ ਰਾਮਪਾਲ ਨੇ 7 ਗੋਲਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਸਿੱਧ ਕੀਤੀ।

ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਦੌੜ ਵਿਚ ਰਾਣੀ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਹੀ। ਉਸਨੇ 6 ਫੀਲਡ ਗੋਲ ਕੀਤੇ, ਜਦੋਂਕਿ ਇਕ ਗੋਲ ਉਸਨੇ ਪੈਨਲਟੀ ਕਾਰਨਰ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਰਾਣੀ ਦੇ ਨਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਫੀਲਡ ਗੋਲ ਹਨ। ਹਾਲੈਂਡ ਦੀ ਦਿੱਗਜ ਖਿਡਾਰਨ ਐਮ. ਪਾਰਮੈਨ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ 12 ਗੋਲ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੇ ਕੁੱਲ 10 ਗੋਲ ਕੀਤੇ ਅਤੇ 7 ਗੋਲ ਰਾਣੀ ਦੇ ਨਾਂ ਦਰਜ ਹੋਏ। 6 ਮੈਚਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਵਿਰੁਧ ਕੁੱਲ 20 ਗੋਲ ਹੋਏ।

ਕੁ ਨੈਤਿਕ ਹੱਕ

ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਹੈ।

ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੱਕ ਨਾਲ ਤਾਂ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਨੈਤਿਕਤਾ ਵੀ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਕਿਰਦਾਰ ਦਾ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਨੇ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਤਨਖ਼ਾਹਾਂ ਅਤੇ ਭੱਤਿਆਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੈਤਿਕ ਹੱਕ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਵੇਟਲਿਫਟਰ ਸਾਨਾਮਾਚਾ ਚਾਨੂ ਡੋਪਿੰਗ 'ਚ ਫਸੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਭਾਰਤੀ ਵੇਟ ਲਿਫਟਰ ਬੀਤੀ 8 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਫੇਰ ਡੋਪਿੰਗ ਵਿਵਾਦ 'ਚ ਫਸ ਗਏ ਜਦੋਂ 53 ਕਿਲੋ ਵਰਗ ਦੀ ਵੇਟ ਲਿਫਟਰ ਸਾਨਾਮਾਚਾ ਚਾਨੂ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਨਾਡਾ ਦੇ ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਵਿਚ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਪਾਈ ਗਈ। ਭਾਰਤ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਵੇਟ ਲਿਫਟਿੰਗ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਮੋਟੀ ਰਕਮ ਭਰ ਕੇ ਪਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਵੇਟ ਲਿਫਟਰ ਆਗਾਮੀ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਦੇ ਏਸ਼ਿਆਈ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਸਨ। 2004 ਵਿਚ ਏਥਨਜ਼ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਡੋਪਿੰਗ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿਚ ਫੜੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਾਨੂ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਡੋਪਿੰਗ 'ਚ ਫਸੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਵੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਭਾਰਤੀ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਡੋਪਿੰਗ ਦਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ 11 ਖਿਡਾਰੀ ਡੋਪ 'ਚ ਫੜੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਚਾਨੂ 12ਵੀਂ ਖਿਡਾਰਨ ਹੈ।

ਦੋਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਫਲ ਵੇਟਲਿਫਟਰਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਚਾਨੂ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਦਵਾਈ ਮਿਥਾਇਲ

ਹੋਕਸਾਨਿਏਮਾਇਨ ਲਈ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਜੇ ਚਾਨੂ ਦਾ 'ਬੀ' ਨਮੂਨਾ ਵੀ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਆਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਨਾਡਾ ਅਪੀਲੀ ਪੈਨਲ ਸਾਹਮਣੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਸਾਬਤ ਕਰ ਸਕੀ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀ 11 ਖਿਡਾਰੀ ਵੀ ਇਸੇ ਪਦਾਰਥ ਲਈ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਪਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਪਦਾਰਥ ਫੂਡ ਸਪਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਏਸ਼ਿਆਈ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਚੈਂਪੀਅਨ ਚਾਨੂ ਇਥੇ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦਿੱਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਟਰਾਇਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਟੈਸਟ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਵੇਟ ਲਿਫਟਿੰਗ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸਹਿਦੇਵ ਯਾਦਵ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕ ਵੇਟ ਲਿਫਟਰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਐਲਾਨੀ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨੇ ਵਾਡਾ ਦੇ ਡੋਪ ਟੈਸਟ ਵਿਚ ਛੇ ਭਾਰਤੀ ਵੇਟ ਲਿਫਟਰਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪੰਜ ਲੱਖ ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਮਿਲੀ ਹੈ।

ਚਾਨੂ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਕ ਹੋਰ ਵੇਟ ਲਿਫਟਰ ਪ੍ਰਤਿਮਾ ਕੁਮਾਰ 'ਤੇ ਵੀ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਵੇਟ ਲਿਫਟਿੰਗ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਇਕ ਸਾਲ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗੀ ਸੀ।

ਚਾਰ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ 'ਬੀ' ਟੈਸਟ ਵੀ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਰਹੇ- ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਚੁਣੇ ਤੈਰਾਕਾਂ ਅਤੇ ਡਿਸਕਸ ਥਰੋਅ ਦੇ ਅਥਲੀਟ ਸਮੇਤ ਚਾਰ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੇ 'ਬੀ' ਨਮੂਨੇ ਦਾ ਟੈਸਟ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀਸ਼ੁਦਾ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸੇਵਨ ਲਈ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਨਾਡਾ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਰਾਹੁਲ ਭਟਨਾਗਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਟੀ ਦੀ ਮਹਿਲਾ ਤੈਰਾਕ ਰਿਚਾ ਮਿਸ਼ਰਾ ਤੇ ਜਯੋਤਸਨਾ ਪਨਾਸਰੇ, ਗੋਲਾ ਸੁੱਟਣ ਦੇ ਅਥਲੀਟ ਸੌਰਵ ਵਿੰਜ ਅਤੇ ਡਿਸਕਸ ਥਰੋਅ ਦੇ ਅਥਲੀਟ ਆਕਾਸ਼ ਅੰਟਿਲ ਦਾ 'ਬੀ' ਨਮੂਨਾ ਵੀ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਰਿਹਾ।

ਅਮਰੀਕੀ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਕਮਲ ਨਾਥ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਹੁਕਮ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਇਥੋਂ ਦੀ ਜ਼ਿਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਰੋਬਰਟ ਸਵੀਟ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਵਾਜਾਈ ਮੰਤਰੀ ਕਮਲ ਨਾਥ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸੰਬਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਉਂਦੀ 29 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ, ਤੱਥਾਂ ਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਸਮਾਂ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇੱਥੇ ਦਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਮਲ ਨਾਥ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਹ ਕੇਸ ਅਪ੍ਰੈਲ 2010 ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਪੀਤਤ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਟਾਰਨੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ 7 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਕਮਲ ਨਾਥ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 1 ਨਵੰਬਰ 1984 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀੜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦੀ ਦੇ ਸਾਝ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੇ 'ਜ਼ਿੰਦੀ ਟਰਾਇਲ' ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੀ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਕਮਲ ਨਾਥ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਅਟਾਰਨੀ ਪੰਨੂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਕੋਲ ਨਵੇਂ ਸਬੂਤ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਮਲ ਨਾਥ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਹਲਕੇ ਛਿੰਦਵਾੜਾ ਵਿਚ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ।

ਅਟਾਰਨੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਸਿਆ ਕਿ ਕਮਲ ਨਾਥ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਏਲੀਅੰਟ ਟੋਰਟ ਕਲੇਮਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਚਲੇਗਾ ਤੇ ਇਹ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਤੇ ਮਾਵਜ਼ਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ ਵਜੋਂ ਵੀ ਬੁਲਾਉਣਗੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਨਵੰਬਰ 1984 ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਤਲ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਯੂ ਐਨ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਵਿਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਪਿਛਲੀ 6 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੰਮਣ ਦਾ ਕਮਲ ਨਾਥ ਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਦੇ

ਗਾਇਕਾਂ ਵਲੋਂ ‘ਉੜੇ’ ਨਾਲ ਕਮਾਈ, ‘ਜੂੜੇ’ ਨਾਲ ਬੇਵਫ਼ਾਈ

ਇਕ ਨਾਮਵਰ ਸਿੱਖ ਰਾਗੀ-ਢਾਡੀ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਲੜਕਾ ‘ਗਾਇਕ ਕਲਾਕਾਰ’ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਸ ਰਾਹੇ ਪੈਣ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੌੜੀ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਕੁ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਆਪੇ ਸਿਰਜ ਲਈ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ‘ਹੱਸ ਕੇ’ ਪਾਰ ਕਰ ਲਈ, ਭਾਵ ਮੂੰਹ ਸਿਰ ਸਫ਼ਾ ਚੱਟਾ। ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸਟੇਜਾਂ ਉਪਰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸੁਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਬਾਪ ਨੇ ਬੁਰਾ ਤਾਂ ਮਨਾਇਆ ਪਰ ‘ਪੁੱਤ ਰਾਜ ਮਲੇਛ ਰਾਜ’ ਵਾਲੀ ਕਹਾਵਤ ਚੇਤੇ ਕਰਕੇ ਸਬਰ ਦਾ ਘੁੱਟ ਭਰ ਲਿਆ। ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਰਾਗ ਤਾਂ ਵਿਰਸੇ ‘ਚੋਂ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੋਰ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਚੰਗੀ ਗੁੱਡੀ ਚੜ੍ਹ ਗਈ।

ਰਾਗੀ ਬਾਪ ਨੇ ਜਦੋਂ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਮੁੰਡਾ ਹੁਣ ਆਪਣੀਆਂ ਚਿਕਨੀਆਂ ਚੋਪੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਰਗੀ ਲਿਸ਼ਕਦੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਘੁੰਮਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਕੋਠੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਵੀ ਬਣ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਗਲ ਵਿਚ ਮੋਟੀ ਸਾਰੀ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚੋਨੀ ਨਾਲ ਖੰਡੇ ਵੀ ਲਟਕਾਈ ਫਿਰਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਇਕ ਦਿਨ ਮੌਕਾ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਲਾਕਾਰ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਪਤਿਆਉਂਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, “ਕਾਕਾ, ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਹੁਣ ਦਾੜੇ ਦੀ ਤੇਰੇ ‘ਤੇ ਫੁੱਲ ਕ੍ਰਿਪਾ ਹੈ। ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਰੱਬ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤੂੰ ਘੋਨ-ਮੋਨ ਦੇਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਰਮ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਪੁੱਤਰਾ, ਅਸੀਂ ਖਾਨਦਾਨੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਹਾਂ। ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਮੈਂ ਦੇਸਾਂ-ਪਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਲੋਕ ਮੈਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹੋਣਗੇ? ਸੋ ਪੁੱਤ, ਮਿੰਨਤ ਦੀ ਗੱਲ ਐ, ਹੁਣ ਤੂੰ ਭੁੱਲ ਬਖਸ਼ਾ ਕੇ ਦਾਹੜੀ, ਕੇਸ ਰੱਖ ਲੈ।” ਬਾਪ ਨੇ ਘਿਗਿਆਈ ਬੋਲੀ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚਲੀ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਨਿਘਰਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹਾਲਤ ਦਾ ਵੀ ਵਾਸਤਾ ਪਾ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਆ।

ਮੋਹਰਿਓਂ ਮਾਰਨ ਵਾਲੀ ਮੱਝ ਵਾਂਗ ਚਾਰੇ ਖੁਰ ਚੱਕ ਕੇ ‘ਕਲਾਕਾਰ’ ਕਤਕਿਆ, “ਕਿਆ ਸਿੱਖੀ, ਸਿੱਖੀ ਕਰੀ ਜਾਨੈ ਤੂੰ ਬੁੜਿਆ...ਤੈਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ‘ਚ ਓਨੀ ਕਮਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੋਣੀ, ਜਿੰਨੀ ਮੈਂ ਇਕ-ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਲਾਣੀ ਮਿਸ...ਨਾਲ ਵੀਡੀਓ ਐਲਬਮ ਕੱਢੀ ਐ, ਫੇਰ ਹੋਰ ਦੇਖੀਂ ਵਾਰੇ-ਨਿਆਰੇ ਹੁੰਦੇ।”

“ਕਮਲਿਆ, ਮਾਇਆ ਤਾਂ ਕੰਜਰਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਬਥੇਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਲਾ ਈ ਧੰਦਾ ਕਰ...।” ਆਪਣੀ ਉਮਰ ਭਰ ਦੀ ਕੀਤੀ ਕੱਤਰੀ ਨੂੰ, ਔਲਾਦ ਵਲੋਂ ਮਾਇਆ ਦੇ ਫੀਤੇ ਨਾਲ ਨਾਪਣ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋਏ ਬਾਪ ਦੇ ਕੰਠ ‘ਚੋਂ ਉਠਿਆ ਉਕਤ ਅਧੂਰਾ ਵਾਕ, ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਆਉਂਦਾ-ਆਉਂਦਾ ਦਮ ਤੋੜ ਗਿਆ। ਹਾਰੇ ਹੋਏ ਖਿਡਾਰੀ ਵਾਂਗ ਨਿਮੋਝਣਾ ਜਿਹਾ ਹੋ ਕੇ ਪਿਓ ਨੇ ਇਕ ਤਰਲਾ ਹੋਰ ਕੱਢਿਆ, “ਚੱਲ ਫੇ, ਥੋੜ੍ਹੀ-ਥੋੜ੍ਹੀ ਦਾਹੜੀ ਰੱਖ ਕੇ ਪੱਗ ਤਾਂ ਬੰਨ੍ਹ ਲਿਆ ਕਰ, ਤੂੰ ਸਿੱਖ ਦਾ ਪੁੱਤ ਐ।” ਹੁਣ ਕਲਾਕਾਰ ਪੁੱਤ ‘ਭਲਮਾਣਸੀ’ ਦਿਖਾ ਗਿਆ...ਬਹੁ ਚੜ੍ਹੇ ਪਸੂ ਵਾਂਗ ਲਾਲ ਔਖਾਂ ਕਰਕੇ ਪਿਓ ਵਲ ‘ਸਿਰਫ’ ਘੁਰ ਕੇ ਦੇਖਿਆ, ਕਿਹਾ ਕੁਝ ਨਾ।

ਥੋੜ੍ਹੇ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ‘ਤੇ ਇਹੋ ‘ਹਰਦਿਲ ਅਜੀਜ਼’ ਗਾਇਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦਿੰਦਾ ਹੋਇਆ ਚਪੜ-ਚਪੜ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, “ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਰੱਬ ਵਰਗੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸਦਿਆਂ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ‘ਪੂਜਯ ਪਿਤਾ ਜੀ’ ਦੇ ਅਸੀਰਵਾਦ ਸਦਕਾ ਇਸ ਮੁਕਾਮ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਹਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੋਹ ਭਰਿਆ ਨਿਘਾ ਬਾਪਤਾ ਮਿਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ...ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਮੈਂ ਸੰਗੀਤ ਵਲ ਰੁਚਿਤ ਹੋਇਆ ਹਾਂ।

ਐਂਕਰ ਵਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਸਵਾਲ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਵਿਚ ਕੁੱਦਣ ਦਾ ਕੀ ਸਬੱਬ ਬਣਿਆ? ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਕੰਡੇਰਨੇ ਵਾਂਗ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਵਾਲਾਂ ਉਪਰ ਫਿਲਮੀ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਾਲ ਹੱਥ ਫੇਰਦਿਆਂ ਗਾਇਕ ਜੀ ਫੁਰਮਾਉਣ ਲੱਗੇ, “ਦੇਖੋ ਜੀ, ਕਿੱਡੀ ਨਮੋਸ਼ੀ ਦੀ ਗੱਲ ਐ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਭੁੱਲਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਗੈਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਬੋਲ ਕੇ ਅਕ੍ਰਿਤਘਣ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਇਸ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਠੱਲ੍ਹ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਖੇਤਰ ਚੁਣਿਆ। ਮੈਂ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਦਾ ਮੁਦੰਦੀ ਹਾਂ। ਆਪਣੀ ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਰਪਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹਾਂ...ਸ਼ਿਅਰ ਐ...ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਜੇ ਭੁੱਲ ਜਾਓਗੇ, ਕੱਖਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਰੁਲ ਜਾਓਗੇ।” ਇਹ ਸਤਰਾਂ

ਸੁਣ ਕੇ ਐਂਕਰ ਵੀ ਝੁਮਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ।

ਪਿਤਾ ਪੁਰਖੀ ਧਰਮ ਤੋਂ ਕਿਨਾਰਾਕਸ਼ੀ ਕਰ ਚੁੱਕੇ, ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ‘ਚਿੰਤਾ’ ਵਿਚ ਗ੍ਰੇਸ ਪਏ ਇਸ ਗਾਇਕ ਦੀ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਨਮੂਨੇ ਵਜੋਂ ਜਿਹੜਾ ਵੀਡੀਓ ਕਲਿੱਪ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ, ਉਹਦੇ ਵਿਚ ਦੋ ਅਰਬੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਅਤ ਨਾਲ ਮੇਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਖਾਂਦਾ। ਹਾਂ, ਉਸਨੂੰ ਬੇਹਯਾਈ ਦਾ ਨੰਗਾ ਨਾਚ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਇਹ ਸਾਰਾ ਬਿਰਤਾਂਤ ਇਸੇ ‘ਕੱਲੇ-ਕਾਰੇ ਗਾਇਕਾ ਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਥੋੜ੍ਹੇ-ਬਹੁਤੇ ਫੇਰ-ਬਦਲ ਨਾਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਗਾਇਕਾਂ ‘ਤੇ ਢੁਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਸਿੱਖ ਘਰਾਣਿਆਂ ਨਾਲ ਹੈ ਜਾਂ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਗਾਇਕ ਭਰਾਵਾਂ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟਾਂ ਉਪਰ ਐਂਕਿਤ ਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ‘ਸਿੰਘ’ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਪਰ ਫੋਟੋਆਂ ਵਿਚੋਂ ਗਾਇਬ ਹੋਈਆਂ ਪੱਗਾਂ-ਦਾਹੜੀਆਂ, ਇਹੀ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀਆਂ ਨੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ‘ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ’ ਤੋਂ ਬੇਮੁਖ ਹੋ ਕੇ ਬੱਸ, ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਨਾਂ ਹੇਠ ਨਾਮਾਂ ਅਤੇ ਨਾਮ ਕਮਾਉਣ ਦੀ ਘੂਕੀ ਚੜ੍ਹੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਕਈਆਂ ਦੀ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ, ਕਈਆਂ ਦੀ ਬੱਲੇ-ਬੱਲੇ ਅਤੇ ਬਹੁਤੇ ਕਰਮਾਂ ਮਾਰੇ ਵਿਚ-ਵਿਚਾਲੇ ਜਿਹੇ ਰੀਘੜ-ਫੀਘੜ ਕੇ ਆਪਣਾ ਤੀਰ-ਤੁੱਕਾ ਚਲਾਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕਵੀਸ਼ਰੀ-ਨੁਮਾ ਗਾਇਕੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਕੁ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਏ ਦੋ ਗਾਇਕ ਭਰਾਵਾਂ ਦੀ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਕਲਿੱਪ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ‘ਈ-ਮੇਲ’ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨੇ ਸਾਰੰਗੀ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਨੇ ਵੱਡੇ ਫਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ‘ਵਾਰ’ ਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਡਾ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, “ਪੂਰੇ ਛੱਬੀ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਅਸੀਂ ਇਸ ਰੂਪ ਵਿਚ (ਭਾਵ ਛੱਡ-ਸਾਰੰਗੀ ਨਾਲ) ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਾਂ...ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕਾਲਜ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਸਟੇਜਾਂ ‘ਤੇ ਗਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਾਂ...ਲਓ ਹੁਣ ਪੇਸ਼ ਹੋ...।”

ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗਾਈ ਹੋਈ ਇਹ ਵਾਰ ਸੁਣ ਕੇ ਨਿਹਾਲ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸਾਂ ਕਿ ਛੱਬੀ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਛੱਡੇ ਸਾਜ਼ ਚੁੱਕ ਕੇ ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਗਾਇਕ ਭਰਾ ਬਾਗੋ-ਬਾਗ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੇਕਿਨ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲਿਆ ਆ ਰਿਹਾ ਪਿਤਾ-ਪੁਰਖੀ ਦਸਤਾਰਧਾਰੀ ਸਰੂਪ, ਇਹ ਮੁੜ ਕਦੋਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਗੇ? ਕਲਾਕਾਰ ਸਦਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਗੀ ਸਾਬਤ-ਸੂਰਤ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇਗੀ? ਮਿੱਟੀ ‘ਵਾਜਾਂ’ ਮਾਰਦੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਛੋਟੀ ਸੁਣ ਗਈ, ਪਰ ਕੁਰਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਕਦੋਂ ਸੁਣਨਗੇ?

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੰਚ ‘ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਤੇ ਨੁੱਕਦਾਰ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਰਾਂ-ਭੈਣਾਂ ਦੀ ਘਾਲਣਾ ਨੂੰ ਕਤਈ ਅੱਖੋਂ-ਪਰਖੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਪਤਾ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ‘ਭੱਠ ਪਿਆ ਸੋਨਾ ਜਿਹੜਾ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਵੇ’ ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਸ ਵਰਗ ਦੀ ਰੀਸੇ-ਰੀਸੀ ਜਿਹੜਾ ਸਿੱਖੀ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਖੋਰਾ ਲੱਗਾ ਹੈ, ਉਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਸਾਜੇ ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ ਦੇ ਹਿਤੈਸ਼ੀਆਂ ਲਈ ਨਾਕਾਬਲੇ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਜੂੜੇ, ਦਾਹੜੀਆਂ, ਪੱਗਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਅਲੋਪ ਹੁੰਦੀਆਂ ਜਾਣ ਦੇ ਹੋਰ ਵੀ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਪਰ ਸਿੱਖ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੁੰਗੀ ਵਾਂਗ ਲੱਗੀ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਬਿਮਾਰੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਤੇ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ, ਅਜੋਕੀ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕੀ ਦਾ ਵੀ ਵੱਡਾ ‘ਯੋਗਦਾਨ’ ਹੈ।

ਸਕੂਲਾਂ-ਕਾਲਜਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਰੋਲ-ਮਾਡਲ ਹੁਣ ਨਾ ਕੋਈ ਦਾਤਾ ਹੈ, ਨਾ ਕੋਈ ਭਗਤ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਸੂਰਮਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਹੁਣ ਕਾਰਟੂਨਾਂ ਜੈਸੀਆਂ ਸੂਰਤਾਂ ਵਾਲੇ ਗਾਇਕਾਂ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਗਾਇਕ ਵਰਗ ਦੀ ਇਹ ‘ਮਹਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤੀ’ ਵਰਗੀ ਖੁਸ਼ਕਿਸਮਤੀ, ਸਿੱਖ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਾਸਤੇ ਘੋਰ ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਹੋ ਨਿਬੇੜੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦਾ ਕੋਈ ‘ਮਹਾਨਾਇਕ’ ‘ਮਸਤੀ ਮਨਾਉਣ’ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੰਦਾ, ਕਦੇ ਗੁੱਟ ਨਾਲ ਹਰੀ ਮਾਲਾ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਨਕੋਦਰ ਵਾਲੇ ਬਾਬੇ ਦੀ ਜਾਂ ਚੌਂਕੀ ਭਰੇ, ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਗਿਆਰਵੀਂ ਵਾਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾ ਬੈਠੇ ਅਤੇ ਕਦੇ ‘ਸਰਬੰਸ ਦਾਨੀਆਂ’ ਵੀ ਗਾ ਛੱਡੇ, ਭਲਾ ਉਸ ਦੇ ‘ਫੈਨ’ ਸਦਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ‘ਤੇ ‘ਆਗਿਆ ਭਈ ਅਕਾਲ ਕੀ...ਗੁਰੂ ਮਾਨਿਓ

ਗੁੰਬ’ ਵਾਲਾ ਦੋਹਿਰਾ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਅਸਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ? ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗਾਇਕਾਂ ਦਾ ਵਿਰਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਹ ਵੀ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਦਾ ਇਕ ਸ਼ੋਸ਼ਾ ਹੀ ਹੈ ਵਰਨਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰੋਂ ਦੇ ਸਾਗ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਾਇਕ ਨੂੰ ਕੌਕ ਆਪਣੇ ਗੀਤਾਂ ਵਰਗਾ ਨਾ ਜਾਪਦਾ।

‘ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਮੁਝੇ ਯਾ ਰੱਬ ਖੁਦਾ ਵੰਦਾਨਿ-ਮਕਤਬ ਸੇ,

ਕਿ ਸਬਕ ਸਾਹੀ ਕੇ ਬੱਚੋਂ ਕੇ, ਦੇ ਰਹੇ ਹੈ ਖਾਕ-ਬਾਜ਼ੀ ਕਾ।’

(ਰਾਹਨੁਮਾ ਉਸਤਾਦਾਂ ਵਿਰੁਧ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਹੈ ਜੋ ਬਾਜ਼ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਦਾ ਕੰਮ, ਭਾਵ ਮੁਰਦਾਰ ਦੀ ਭਾਲ ‘ਚ ਧਰਤੀ ਵਲ ਝਾਕਣਾ ਸਿਖਾ ਰਹੇ ਹਨ- ਡਾ. ਮੁਹੰਮਦ ਇਕਬਾਲ)

ਕੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਲਖ ਹਕੀਕਤਾਂ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਗਾਇਕ ਨਾਵਾਕਿਫ ਹਨ? ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਨਹੀਂ? ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ-ਫਿਲਾਸਫੀ ਦਾ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ?...ਜੀ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਹੀ ਪੁੱਤ ਭਰਾ ਹਨ। ਉਹ ਸਭ ਕੁਝ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ-ਬੁੱਝਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਹਮਦਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਚਹੇਤਾ ਗਾਇਕ ਬੱਬੂ ਮਾਨ, ਡਰਬੀ (ਇੰਗਲੈਂਡ) ਤੋਂ ਛਪਦੀ ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ 1 ਮਈ, 2008 ਵਾਲੇ ਅੰਕ ਦੇ ਸਫਾ 58 ਉਪਰ ਛਪੀ ਹੋਈ ਆਪਣੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਇੰਜ ਨਾ ਕਹਿੰਦਾ, “ਬਾਕੀ ਭੈਣ ਭਰਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਮੈਂ ਵੀ ਸਰਦਾਰ ਹਾਂ ਪਰ ਗਾਇਕੀ ਲਾਈਨ ਵਿਚ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਕਟਵਾਉਣੇ ਪਏ ਕਿਉਂਕਿ ਪੱਗ ਵਾਲਾ ਸਰਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੱਚਦਾ (ਟੱਪਦਾ) ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਜੇਕਰ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਮੈਂ ਵੀ ਕੇਸ ਰੱਖ ਕੇ ਅਸਲ ਸਰਦਾਰ ਬਣ ਜਾਵਾਂਗਾ। ਇਕ ਸਰਦਾਰ (ਸਿੱਖ) ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮੈਂ ‘ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਦਾਰ ਹਾਂ...’ ਗੀਤ ਲਿਖਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚਿਆ...।”

ਪੋਪ ਗਾਇਕ ਦਲੇਰ ਮਹਿੰਦੀ ਤਾਂ ਕੌੜਾ ਸੱਚ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲ ਗਿਆ। ਕੈਨੈਡਾ ਤੋਂ ਛਪਦੀ ‘ਹਮਦਰਦ ਵੀਕਲੀ’ ਦੇ 15 ਅਗਸਤ, 2008 ਵਾਲੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਫਿਲਮੀ ਐਕਟਰ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਦਿਆਂ ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, “ਜੇਕਰ ਅਕਸ਼ੈ ਕੁਮਾਰ ਵਿਰੁਧ ਸਿੱਖਾਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ (ਸਿੰਘ ਇਜ਼ ਕਿੰਗ ਫਿਲਮ ਵਿਚਲੇ ਰੋਲ ਕਾਰਨ) ਤਾਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਹ

ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕਾਂ ਦੀ ਵਿਰੋਧਤਾ ਵੀ ਕਰਨ ਜੋ ਉਂਜ ਘੋਨੇ-ਮੋਨੇ ਹਨ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਿੱਖੀ ਪ੍ਰਤੀ ਐਲਬਮਾਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਬਹਿਰੂਪੀਏ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਮਾਤਾ ਦੀਆਂ ਭੋਟਾਂ ਦੀ ਕੈਸਟ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਗਲ ਵਿਚ ਚੁਨਰੀ ਪਾ ਕੇ ਕੈਸਟ ਦੇ ਰੈਪਰ ‘ਤੇ ਫੋਟੋ ਖਿਚਵਾ ਕੇ ਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸ਼ਰਮ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ...।”

ਸਿਰ ‘ਤੇ ਪੱਗ ਬੰਨ੍ਹਦੇ, ਪਰ ਦਾਹੜੀ ਛਾਗਦੇ ਦਲੇਰ ਮਹਿੰਦੀ ਨੇ ਇਸੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ‘ਸਿੰਘ’ ਇਸ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਂ ਵੀ ਅਜੇ ਪੂਰਾ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਛੋਟੀ ਹੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਾਂਗਾ...।”

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ‘ਉੜੇ’ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ‘ਜੂੜੇ’ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਹਿਤ ਸਲਾਹੁਣਯੋਗ ਫਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਐਕਟਰ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਸ਼੍ਰੀ ਮੰਗਲ ਢਿੱਲੋਂ ਨੇ ਵੀ 25 ਸਤੰਬਰ, 2008 ਦੇ ‘ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼’ (ਡਰਬੀ, ਯੂ. ਕੇ.) ਵਿਚ ਛਪੀ ਇਕ ਖ਼ਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ‘ਤੇ ਦਾਹੜੀ ਕੇਸ ਰੱਖ ਲੈਣ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਕਰ ਲੈਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਟਲੀ ਦੀ ਗੋਰੀ (ਅੰਗਰੇਜ਼) ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹਿਆ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸੁੰਦਰ, ਸਾਦੀ ਦਸਤਾਰ ਸਜਾ ਕੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਦਾਹੜੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਸੁਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗਾਇਕ ਰੱਬੀ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ, ਉੜੇ ਅਤੇ ਜੂੜੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਆਪੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਦਰਦ ਮੰਨਦਾ ਹੋਇਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਰੁਣਾਮਈ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿਲਕਦਾ ਹੈ,

“...ਸਾਡੀ ਭਾਸ਼ਾ ਮਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਮਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਾਡਾ ਭਾਈਚਾਰਾ ਮਰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ...।(ਅਜਿਹੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ) ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਸ ਸਾਰੇ ਕੁਝ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਿਵੇਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹਾਂ? ਸਿੱਖ ਪੱਖੀ ਹੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਫਿਰਕੂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਫਿਰਕੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਹੋਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।” ਜਦੋਂ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ‘ਅਵੇਗੀ ਕਿ ਨਹੀਂ’ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੀ ਐਲਬਮ ਕਦੋਂ ਕੁ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ? ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉਲਟਾ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ, “ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਲਬਮਾਂ ਸੁੱਝਣਗੀਆਂ?”

ਇਟਲੀ ਦੀ ਇਕ ਲੋਕ-ਕਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਉਥੇ ਕਿਸੇ ਕਸਬੇ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਚੂਹਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੋ ਗਈ। ਜੀਵ-ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਲੋਕ ਚੂਹਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵੀ ਨਾ। ਪਰ ਚੂਹਿਆਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜੀਣਾ ਦੁੱਭਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਸਬਾ ਵਾਸੀਆਂ ਨੇ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ ਇਕ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੁਸ਼ੀਬਤ ਦੱਸੀ। ਦਰਦਮੰਦ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਨੇ ਜਦੋਂ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰੀ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮੂੰਹ ਮੰਗੀ ਰਕਮ ਦੇਣ ਦਾ ਵਚਨ ਦਿੱਤਾ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਕੋਈ ਸਾਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਐਸੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਵਜਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆ ਕਸਬੇ ਦੀ ਗਲੀ-ਗਲੀ ਘੁੰਮਿਆ ਕਿ ਤਮਾਮ ਚੂਹੇ ਮੰਤਰ-ਮੁਗਧ ਹੋ ਕੇ ਉਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੱਗ ਤੁਰੇ। ਅੱਗੇ-ਅੱਗੇ ਸਾਜ਼ ਵਜਾਉਂਦਾ ਉਹ ਪਹਾੜਾਂ ਵਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਮਗਰੋਂ-ਮਗਰ ਸਾਰੇ ਚੂਹੇ। ਪਹਾੜਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚ

ਲਿਖਤਮ

ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਦੁਪਾਲਪੁਰ

ਕੇ ਉਸਨੇ ਸਾਜ਼ ਵਜਾਉਣਾ ਇਕਦਮ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦ ਚੂਹਿਆਂ ਨੂੰ ਚੜ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ‘ਰਾਗ ਦਾ ਨਸ਼ਾ’ ਉਤਰਿਆ ਤਾਂ ਲੱਗ ਪਏ ਵਿਚਾਰੇ ਇਧਰ-ਉਧਰ ਝਾਕਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਿਗਾਨੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਭਟਕਦੇ ਛੱਡ ਕੇ, ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮਿਹਨਤਾਨੇ ਵਜੋਂ ਰਕਮ ਮੰਗਣ ਲੱਗਾ। ਸਮੱਸਿਆ ਖਤਮ ਹੋਈ ਜਾਣ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਨੂੰ ਟਰਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਇਆ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਮੁੜ ਪਹਾੜਾਂ ਵਲ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਕੋਈ ਹੋਰ ਧੁਨਾਂ ਵਜਾ ਕੇ ਉਸਨੇ ਸਾਰੇ ਚੂਹੇ ਫਿਰ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਲਏ ਤੇ ਕਸਬੇ ਵਿਚ ਲਿਆ ਵਾਤੇ।

ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜੇ ਸਿੱਖ ਘਰਾਣਿਆਂ ਵਿਚ ਜਨਮੇ ਪੰਜਾਬੀ ਗਾਇਕ ਕੋਈ ਐਸੀਆਂ ਧੁਨਾਂ ਵਜਾਉਣ, ਕੋਈ ਐਸਾ ਬੋਲ ਅਲਾਪਣ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ

ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਦੀ ਫਿਲਾਸਫੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋਇਆ ਨੌਜਵਾਨ ਤਬਕਾ ਮੁੜ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣ ਲਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਕੱਲੇ ਉੜੇ ਦੀ ਉਪਮਾ ਬਥੇਰੀ ਕਰ ਲਈ, ਹੁਣ ਜ਼ਰਾ ‘ਜੂੜੇ’ ਦੀ ਸ਼ੋਭਾ ਦੇ ਗੀਤ ਵੀ ਗਾ ਦੇਣ। ਪਰ ਜੂੜੇ ਦੇ ਗੀਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਤਾਂ ਹੀ ਜਚਣਗੇ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਿਰਾਂ ‘ਤੇ ਜੂੜੇ/ਪੱਗ ਸ਼ੋਭਦੇ ਹੋਣ। ‘ਦਿਲ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬੀ’ ਦਾ ਡੌਰ ਵਜਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਕਿਸੇ ਇਤਿਹਾਸਕਾਰ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਆਮਦ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕੋਈ ਦੋ-ਚਾਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਰੀਖ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਦਰਜ ਕਰਾਇਆ ਹੋਵੇ।

ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਦੇ ਕਥਨ ‘ਪੰਜਾਬੀ ਗੁਰ ਦੀ ਵਡਿਆਈ’ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰਕੇ ਉੜੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਜੂੜੇ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਦੇ ਵੀ ਨਗਮੇ ਗਾਓ।

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਤੂ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੈ

ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ॥

ਬਿਲਵਲ ਮਹਲਾ 5

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਤੂ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੈ

ਨਮਸਕਾਰ ਡੰਡਉਤ ਬੰਦਨਾ ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਜਾਉ ਬਾਰੈ॥ ਰਹਾਉ॥

ਉਠਤ ਬੈਠਤ ਸੇਵਤ ਜਾਗਤ ਇਹੁ ਮਨੁ ਤੁਝਹਿ ਚਿਤਾਰੈ॥

ਸੁਖ ਦੁਖ ਇਸ ਮਨ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਤੁਝਹੀ ਆਗੈ ਸਾਰੈ॥

ਤੂ ਮੇਰੀ ਓਟ ਬਲ ਬੁਧਿ ਧਨ ਤੁਮਹੀ ਤੁਮਹਿ ਮੇਰੈ ਪਰਵਾਰੈ॥

ਜੋ ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਸੋਈ ਭਲ ਹਮਰੈ ਪੇਖਿ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਭਰਨਾਰੈ॥

ਪੰਜਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਰਾਹੀਂ

ਉਸ ਪ੍ਰਭ ਦੀ ਉਸਤਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੇਕ ਰੂਪ ਅਤੇ ਅਨੰਤ ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਇਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਭ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ:

ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਤੂ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਨ ਅਧਾਰੈ॥

ਨਮਸਕਾਰ ਡੰਡਉਤ ਬੰਦਨਾ ਅਨਿਕ ਬਾਰ ਜਾਉ ਬਾਰੈ॥

ਹੇ ਮੇਰੇ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ, ਆਪ ਜੀ ਮੇਰੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਆਸਰਾ ਹੋ, ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੋ। ਹੇ ਸਰਬਕਾਲ ਸਮਰਥ ਪ੍ਰਭੂ, ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ‘ਤੇ ਮੇਰੀ ਨਮਸਕਾਰ ਹੈ, ਡੰਡਉਤ ਬੰਦਨਾ ਭਾਵ ਡੰਡੇ ਵਾਂਗ ਸਿੱਧੇ ਲੰਮੇ ਪੈ ਕੇ ਚਰਨ ਪ੍ਰਸਦਾ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ ਮੈਂ ਆਪ ਜੀ ਤੋਂ ਅਨੇਕਾਂ ਵਾਰੀ ਸਦਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹਾਂ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਿਆਨ

ਉਠਤ ਬੈਠਤ ਸੇਵਤ ਜਾਗਤ ਇਹੁ ਮਨੁ ਤੁਝਹਿ ਚਿਤਾਰੈ॥

ਸੁਖ ਦੁਖ ਇਸ ਮਨ ਕੀ ਬਿਰਥਾ ਤੁਝਹੀ ਆਗੈ ਸਾਰੈ॥

ਹੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ, ਉਠਦਿਆਂ-ਬੈਠਦਿਆਂ ਸੁੱਤਿਆਂ ਅਤੇ ਜਾਗਦਿਆਂ ਹਰ ਵੇਲੇ ਹੀ ਭਾਵ ਸਵਾਸ ਸਵਾਸ ਇਹ ਮੇਰਾ ਮਨ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਯਾਦ ਕਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣ ਆਧਾਰ ਪ੍ਰਭੂ ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸੁਖ-ਦੁਖ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਥਾ ਭਾਵ ਪੀੜਾ ਵੀ ਆਪ ਜੀ ਨੂੰ ਹੀ ਕਹਿਣੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਆਪ ਜੀ ਸਾਡਾ ਆਸਰਾ ਹੋ।

ਤੂ ਮੇਰੀ ਓਟ ਬਲ ਬੁਧਿ ਧਨ ਤੁਮਹੀ ਤੁਮਹਿ ਮੇਰੈ ਪਰਵਾਰੈ॥

ਜੋ ਤੁਮ ਕਰਹੁ ਸੋਈ ਭਲ ਹਮਰੈ ਪੇਖਿ ਨਾਨਕ ਸੁਖ ਚਰਨਾਰੈ॥

ਹੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਤਿਪਾਲਕ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ, ਆਪ ਜੀ ਮੇਰੇ ਓਟ ਆਸਰਾ, ਸਹਾਰਾ ਹੋ। ਬਲਿ ਬੁਧਿ, ਮੇਰੀ ਤਾਕਤ ਭੀ ਹੋ, ਮੇਰੀ ਹਿੰਮਤ ਹੋ। ਮੇਰਾ ਗਿਆਨ ਭੀ ਆਪ ਜੀ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਧਨ ਦੌਲਤ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਭੀ ਆਪ ਜੀ ਹੈ। ਭਾਵ, ਹੇ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਾਣਾਂ ਦੇ ਆਸਰੇ ਪ੍ਰਭ ਜੀਉ, ਆਪ ਜੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੁਣ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਭੀ ਨਹੀਂ ਭਾਉਂਦਾ। ਆਪ ਜੀ ਭੀ ਕਰੋਗੇ, ਉਹ ਸਾਡੇ ਭਲੇ ਲਈ ਹੀ ਕਰੋਗੇ। ਮੈਂ ਨਾਨਕ ਤਾਂ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ ਕੇ ਅਨੰਦਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਸੋ ਕ੍ਰਿਪਾ ਕਰੋ ਤੇ ਇਹ ਅਨੰਦ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਸਦਾ ਸਦਾ ਲਈ ਹੀ ਬਣੀ ਰਹੇ, ਇਹ ਹੀ ਮੇਰੀ ਅਰਦਾਸ ਹੈ।

ਆਓ ਦੇਹਧਾਰੀ ਗੁਰੂਆਂ ਨੂੰ ਤਜਕੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਏ।

-ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਸੈਕਰਮੈਂਟੋ

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!!

ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੇ 'ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਦਾ ਆਇਆ ਜੋ ਵੀ ਇਸ ਜਹਾਨ ਅੰਦਰ।

ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀ

25 ਸਤੰਬਰ, 2010

(ਦਿਨ ਸਨਿਚਰਵਾਰ)

ਸਵੇਰੇ 9 ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ

ਸਥਾਨ25800 Carlos Bee Blvd, Hayward,
CA-94542 (Cal State Hayward)

ਇਹ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ “ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ” ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹੋਵੇਗਾ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ ਸੰਪਾਦਕ ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਜੰਮੂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਚੇਅਰਮੈਨ
ਸ. ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ
831-247-4637

ਪ੍ਰਧਾਨ
ਸ. ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ
510-677-6248

ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ
ਸ. ਗੁਰਦਾਵਰ ਸਿੰਘ ਮਹੇਤੂ
510-468-9381

ਕਬੱਡੀ ਕੋਚ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਲੱਬ
ਸ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
510-387-6997

ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਕਮੇਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼: ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਦਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੱਡਾ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ

ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਸਟਾਰ ਪਲੇਅਰ

ਗੁਰਜੀਤ

ਕਾਲਾ

ਕੀਪਾ

ਕੁਲਜੀਤ

ਸੰਦੀਪ

ਸੋਨੀ

ਕੀਪਾ

ਹੈਪੀ ਆਲੋਵਾਲ

MEEKA SEATTLEWALA

HARDEEP TAU

KINDA BIHARIPURIA

DULLA SURKHPURIA

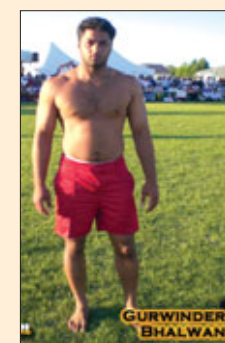
SONI SANETH

SANDEEP NANGAL

PAPPU CHUARCHAKIA

GURWINDER BHALWAN

ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

33372 Palomino Com., Fremont, CA 94555, Ph:510-468-9381 or e-mail:2gsmann@gmail.com

ਨੋਟ:ਰਾਜਾ ਸਵੀਟਸ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਾਜਬ ਕੀਮਤਾਂ ਉੱਤੇ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦਾ ਸਵਾਦਿਸ਼ਟ ਭੋਜਨ ਉਪਲਬਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਹਿੱਕਾਂ ਚੌੜੀਆਂ ਕਰਕੇ ਤੁਰਨ ਵਾਲੇ, ਪਰਖੇ ਸਦਾ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਮੈਦਾਨ ਅੰਦਰ।

ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ! ਖੁਸ਼ਖਬਰੀ!!

ਪੇਸ਼ਕਸ਼ 'ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ-2010'

ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ

ਸ. ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਬੱਲ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ

ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ (ਸਬਜ਼ੀ ਮੰਡੀ)

ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੋਂ ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ ਤੇ ਰਿਨੇ ਗਾਖਲ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੈਨਸਲਵੇਨੀਆ ਵੀ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕਰਨਗੇ

ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਨਿੱਕ ਗਾਖਲ (ਸ਼ਿਕਾਗੋ) ਤੇ ਰਿਨੇ ਗਾਖਲ ਵਲੋਂ ਬੈਸਟ ਰੇਡਰ ਤੇ ਬੈਸਟ ਸਟਾਪਰ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸ. ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ

ਸ. ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ

ਸ. ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ

ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ ਸ. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ ਅਤੇ ਸ. ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸਵਰਗੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਸਹੋਤਾ (ਬੜਾ ਪਿੰਡ) ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ 7500 ਡਾਲਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਦੂਜਾ ਇਨਾਮ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੂਟਾ ਅਤੇ ਸ. ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਲਾਕ ਸਮਿਤੀ (ਕਪੂਰਥਲਾ) ਵਲੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸਵਰਗੀ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧਵਾਂ ਦੇਨਾ ਦੀ ਨਿੱਘੀ ਯਾਦ ਵਿਚ 5500 ਡਾਲਰ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਸਵਰਗੀ ਬਿੱਕਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ 5100 ਡਾਲਰ ਨਾਲ ਕਲੱਬ ਦੀ ਮਾਲੀ ਮਦਦ ਕਰਨਗੇ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ

>ਕਬੱਡੀ ਕੋਚ ਸਰਦੂਲ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਅਤੇ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਖਿਡਾਰੀਆਂ- ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਲ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਮੰਦਰ ਤੇ ਪਾਲੀ ਮਹੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

>ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਕਬੱਡੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ ਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੰਧੂ ਅਤੇ ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ (ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਜੀਤ-ਜਲੰਧਰ) ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

>ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਏ-ਵਨ ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ (ਸ਼ਿਕਾਗੋ), ਜੋਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਧਵਾਂ ਦੇਨਾ ਤੇ ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੈਲਮ (ਓਰੇਗਨ) ਦਾ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੁਮੈਂਟੇਟਰ

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਕਰਾਲੀ, ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਡਿਆਲਾ, ਪ੍ਰੋ. ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ, ਬੀਬੀ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ

ਮੀਡੀਆ ਸਪਾਂਸਰ

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼, ਰੇਡੀਓ ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ (ਹੋਵਰਡ) ਤੇ ਰੇਡੀਓ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਉਤਮ ਖੇਡ ਕਬੱਡੀ, ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਡਾ ਪ੍ਰੈਸ ਕਵਰੇਜ ਇੰਚਾਰਜ ਹੋਣਗੇ

ਵੀਡੀਓ ਤੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ

ਲੌਗਮੈਨ ਸਟੂਡੀਓ ਤੇ ਰਾਮਾ ਵੀਡੀਓ, ਫਰੀਮਾਂਟ

ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਣੀਆ (ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਮਰੀਕਾ) ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਮੁੱਖ ਸਪਾਂਸਰ

ਗਾਖਲ ਭਰਾ-ਅਮੋਲਕ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ ਤੇ ਪਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਾਖਲ, ਰਾਜਾ ਸਵੀਟਸ ਅਤੇ ਤਾਜ ਇੰਸੋਰੈਂਸ (ਯੂਨੀਅਨ ਸਿਟੀ)

Our Sponsors

Gakhal Brothers-Watsonville
Raja Sweets – Union City
Jugraj and Narinder S.Sahota
Taj Insurance –Union City
Diamond Transportation-Stockton
Gurdev S. Sohal- Sacramento
Kulwant S. Nijjar
Santa Clara Sports Club
Kuldeep Singh (Buta) – Sacramento
Gurcharan S. Mann
Lakhbir S. Patwari
Tut Brothers –Watsonville
Kuldip S. Dhaliwal
Raj Bhanot-Hindu Temple Sunnyvale
Pritam S. Grewal (Jodha- Mansooran Wale)
Moga Tires- Fresno
Dalwinder S. Padda
Mangal S. Bhandal-Watsonville
Raghbir S. Gakhal (Kala)
American Reality and Business Corp
Balbir S. Bhatia
Cap. Rajinder S. Randhawa
Apna Punjab Asso.-Hayward
PS Carrier- Union City
Avtar S. Saran
Kuldeep Singh Mann

Gill Insurance- Cruthers
Avtar S. Bains- Salinas
Mohinder S Kaler& Baljinder Kaler
Gurjinder Pal Rai
Tracy Liquor- (Kala Tracy Wala)
Sarwan Singh- Stockton
Tirth S. Sahota
Sewa Singh Sidhwan Dona
Paramjit S. Khera- Folsom
Sunny Kumar
(Al Liquor & Food Mart)
Harbhajan S. Gakhal
Jassi Gill- Golden State Reality
Balraj Singh- San Jose
Bhupinder S. Parmar
Amar Kooner- USI Network
LTA Brothers Trucking Turlock
Kulwant S. Khera – San Francisco
Gurdev S. Nahal- Sacramento
Rana Kahlon- Commissioner
Manjit Singh & Mehanga S. Sarpanch
Sucha Ram Bharta
Randhir S. Kang
Kuldeep Bhadwal- San Jose
Joga Singh & Ajitpal S. Shergill
Sohan Singh Gakhal

Major S. Gakhal
Jagga Gakhal
Harwinder S. Dhaliwal (Chairman Sikh Sports)
Econo Liquor
Paramjit S. Sandhu- Head Coach
Kabal S. Tut
Dilawar Singh-Sub Way
Mr. Basti Danshmanda
Bakhtawar S. Gakhal
Paramvir Singh Gakhal
Surinder Pal Nijjar
Amrit Pal S. Nijjar
Pal Singh Sahota
Najjar Sahota
Neetu Badial
Tehal S. Thandi
Surinder Singh Atwal
Raghbir S. Shergill
Karnail S. Tracy
Surjit S. Nijjar
Randhir S. Nijjar
Paramjit S. Lidhar
Billa S. Sanghera
Sant Singh Hothi
Mohinder S. Mann
Kulwant S. Khera

Gurdial S. Dhillon
Mangal S. Dhillon
Balbir S. Dhillon (San Jose)
Gurmeet Singh Khalsa
Inderjit S. Dusanjh
Avtar S. Harry
Rajinder S. Dhillon
Kuljeet S. Rai
Amrik Chand
Brij Mohan Chandok
Ram Murti
Shashi (Vallejo)
Jagtar Singh
Harbhajan Singh
Dalwinder S. Dhoot
Gurminder S. Sandhu (Mittu)
Lakhi Kala Sangera
Kulwinder S Sangha
Pargat Singh USA Towing
(Salinas)
Satnam Singh
Jassi Shergill
Dharmpal Mahi
AAA Car Repair & Body Shop
Gurdarshan (Garry) Grewal
Kesar S. Gosal

Lakha Lakhwinder Deol Stockton
Dr. Ramesh Kumar
Aman Tiwana
Baldeep S Hundal
Pardeep S. Dhillon
Gurdeep S. Dhillon
Mavi Truck
Balwant S. Bains
Satwinder S. Atwal
Santokh S. Takhar
Jaswant S. Sran
Tirth S. Sandhu
Jasbir S. Raja
Surjit S. Nijjar
Dalwinder S. Gill
Rashpal S. Buttar
Mandir Singh
Harnek S. Sanghera
Sarabjit S. Dhaliwal
Lali Dhaliwal
Pargan S. Padda
Surinder S. Dhillon
Manjit S. Jagpalpur
Dhanna Bhalwan
Dalvir S. Hothi

ਸ਼ੇਰ-ਏ-ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ ਸ਼ਿਕਾਰੋ

ਸ਼ਿਕਾਰੋ ਕਬੱਡੀ ਕੱਪ 2010: ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨੀ

ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ ਗਿੱਲ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਆਫ ਵਾਕੀਗਨ-ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਤੇ ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਪਿੰਡ ਗਿੱਲ, ਲੁਧਿਆਣਾ) ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਇਨਾਮ ਸਵਰਗੀ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨੀਆ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੋਤੇ ਸ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੁੰਨੀਆ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਸ. ਹਰਜਾਪ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਬੀਬੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸੰਘਾ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਰਾਏ ਤੇ ਰਾਣਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ 'ਬੀ' ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

'ਬੀ' ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਇਨਾਮ ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਔਜਲਾ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਇਕ ਫਸਵੇਂ ਮੈਚ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼

ਸਾਡੇ ਗੋਲਡ ਸਪਾਂਸਰ

ਆਇਓਵਾ-ਸੇਤੋਖ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ, ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿੱਜਰ, ਕਮਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਘਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੱਕਰ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ। ਮਿਲਵਾਕੀ-ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਦੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਡਾ. ਹਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਬਲਹਾਰ ਸਿੰਘ ਦੁਲਾਂ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੈਣਾਂ, ਹਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਰੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ, ਤਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੂਸ, ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲੇਕਾ, ਕੈਪਟਨ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਗੁਰਨੇਕ ਸਿੰਘ, ਪਾਖਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਅਮਰਜੀਤ ਸੰਧਰ, ਜਗਦੀਸ਼ ਕਲੇਰ, ਬਚਨ ਗਿੱਲ, ਹਰਭਜਨ ਸੰਧੇਵਾਲੀਆ, ਗੁਰਦੇਵ ਜੌੜਾ, ਸੁਖਜੀਤ ਢਿੱਲੋਂ, ਕੁਲਵੰਤ ਢਿੱਲੋਂ, ਬਹਾਦਰ ਬੋਪਾਰਾਏ, ਹਰਿੰਦਰ ਚਾਹਲ, ਸੁਰਜੀਤ ਤੂਰ, ਸੋਨੂ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਲੋਕ ਤੂਰ (ਤੂਰ ਆਟੋ ਸਰਵਿਸ)। ਮਿਸੀਗਨ-ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁੰਦਰ, ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀ, ਕੁਲਦੀਪ ਗਿੱਲ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਪਲਵਿੰਦਰ ਬਾਠ, ਮਨਜਿੰਦਰ ਬੈਣੀਪਾਲ, ਦਲਬਾਰਾ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ, ਰਾਜਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ। ਕਰਾਊਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਆਨਾ-ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ, ਰਾਣਾ ਵਿਰਕ, ਕਮਲਜੀਤ ਵਿਰਕ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਲੰਗ, ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਧਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਟੜਾ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਟੜਾ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀਆ, ਸਿਕੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੂਰ, ਜਨਗੀਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਮੱਖਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਪਾਲੀ ਗਰੇਵਾਲ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਸਿਆਣਾ। ਸੇਂਟ ਲੂਈਸ-ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਨੀਟੂ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਨੀ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਪਰਮਜੀਤ ਪੰਮੀ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਗੋਲਡੀ। ਸ਼ਿਕਾਰੋ-ਡਾ. ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੰਦਰਾ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਮੱਲੂ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮੱਲੂ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੰਗ, ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਲਤਾਨੀ, ਸੰਨੀ ਗਿੱਲ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਦੀਵਾਨ ਐਂਡ ਕਲਾਕ ਆਟੋ), ਲਵ ਮਿਨਹਾਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ (ਵਾਕੀਗਨ), ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਲੱਕੀ ਤੇ ਜੱਸੀ ਸਹੋਤਾ ਬ੍ਰਦਰਜ਼-ਵਾਕੀਗਨ, ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਵਿਕਰਾਂਤ ਸਿੰਘ (ਆਈ ਐਨ ਓ ਸੀ, ਯੂ ਐਸ ਏ), ਗੁਰਮੁਖ ਭੁਲਰ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਜੱਸੀ ਸਿੰਘ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ, ਸੁਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਗੋਗਨਾ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਏਵਨ ਕਾਰਪੋਟਸ ਡਾ. ਪਾਲ ਬਦੇਸ਼ਾ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ (ਸਿਨਿਸੈਟੀ)

ਸ਼੍ਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ (ਸ਼ਿਕਾਰੋ) ਦਾ ਖੇਡ ਮੇਲਾ 2010: ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨੀ

ਸਾਡੇ ਸਿਲਵਰ ਸਪਾਂਸਰ: ਸਤੀਸ਼ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ-ਗਲੋਬ ਟੈਕਸਟ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਗੁਰਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਤੁਰ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਆਰ ਕੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ), ਇੰਦਰ ਦੇਵ (ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ), ਬਲੂ ਰਿਬਨ ਟੈਕਸਟ, ਸਟਾਰ ਫੂਡ ਐਂਡ ਗਿਫਟਸ ਇੰਕ, ਕਿਰਪਾਲ ਅਤੇ ਜਸਪਾਲ ਬਾਜਵਾ, ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ, ਨਿਲੇਸ਼ ਟੋਪੀਵਾਲਾ, ਰੰਮੀ ਗਰੇਵਾਲ (ਪੰਜਾਬ ਸਵੀਟਸ), ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਈਕ-ਹਾਲਸਟੈਡ ਆਟੋ ਰਿਪੇਅਰ, ਅਲ ਮਦੀਨਾ ਆਟੋ ਰਿਪੇਅਰ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ, ਹਰਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ (ਕਾਬਲ, ਮੰਗੀ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ), ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਕਿਨੋਸ਼ਾ), ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ (ਲਿਮੋ ਸਰਵਿਸ), ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਜੈਸੀ ਸਿੰਘ (ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਮਾਰਟਗੇਜ ਬਰੋਕਰ), ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਅਮੈਰਿਕਨ ਬਿਜਨਸ ਬਰੋਕਰ), ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਹਲ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ, ਲਖਵੀਰ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ (ਲਾਲੀ), ਐੱਲਾ ਬੁਦਰਜ਼ (ਮਣੀ ਤੇ ਲੱਕੀ), ਹਰਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਰਾਹੁਲ ਗਿੱਲ, ਕਿਰਪਾਲ ਰੰਧਾਵਾ, ਜੱਸੀ ਤੇ ਬਿੱਲਾ ਮਿਆਣੀ ਡਿਕੇਟਰ, ਸੋਨੀ ਘੋਤਤਾ, ਰਾਜ ਘੋਤਤਾ, ਰੋਕੀ ਭੱਲਾ, ਵਿੱਕੀ ਭੱਲਾ, ਐੱਸ ਐਲ ਵੀ ਇੰਕ (ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਐਂਡ ਸੰਨਜ਼, ਇੰਡੀਆਨਾ), ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਡਿਪਟੀ, ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਜਿੰਮੀ ਬਰਾਤ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਸੇਖੋਂ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ ਫੋਰਟਵੇਨ, ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਇੰਕ ਫੋਰਟਵੇਨ, ਮੱਖਣ ਬਦੇਸ਼ਾ, ਇੰਡੀਆ ਹਾਊਸ, ਸ਼ਾਮਬਰਗ, ਆਸ਼ਿਆਨਾ ਬੈਂਕ੍ਰਿਟ ਹਾਲ, ਦੋਸਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਸ਼ਾਮਬਰਗ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ (ਅਮਰ ਕਾਰਪੋਰੇਟਸ), ਦਰਸ਼ਨ ਪੰਮਾ (ਨਾਨਕ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ), ਹੋਬੀ ਗਰੇਵਾਲ, ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ, ਭਜਨ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ, ਟੈਕਸਟ ਪਾਰਟ ਇੰਕ-ਸ਼ਿਕਾਰੋ, ਯੂ ਐੱਸ ਆਟੋ ਪਾਰਟਸ। **ਟਰੱਕਰ ਸਪਾਂਸਰ:** ਘੁੱਮਣ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ, ਸਿੰਧੀ ਟਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਟਰੱਕਿੰਗ, ਦੀਪਾ ਵਿਰਕ, ਹਰਵੀਰ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਇੰਦਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਇੰਦੀ, ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਿਹਾਲ, ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ (ਗਰੀਨਵੇ, ਵਿਸਕਾਨਸਿਨ), ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਰੇਸੀਨ), ਜਸਵਿੰਦਰ ਲਾਖਨ ਅਤੇ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਮਿਸੀਸਿਪੀ)। **ਸਪਾਂਸਰ:** ਪ੍ਰੇਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਝੱਜ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਝਾਵਰ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ (ਐਡੀਸਨ), ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਗੁਰਮੇਲ ਸਿੰਘ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਰਾਜੂ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ, ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਚਮਨ ਲਾਲ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਤਾਰੀ, ਬਬਲੂ ਚੱਠਾ, ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਕਿਨੋਸ਼ਾ), ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ, ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘ, ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਵਾਲ, ਜੈਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਰਸ਼ਪਾਲ ਸਿੰਘ (ਡੀ ਜੇ), ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਂਗਟ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ, ਪ੍ਰਵੀਨ ਲੁਬਰਾ, ਕਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ। **ਸਹਿਯੋਗੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ:** (ਸ਼ਿਕਾਰੋ) ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਥ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਆਰਗੇਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ, ਫਰੈਂਡਜ਼ ਆਫ ਪੰਜਾਬ, ਪੀ ਸੀ ਐਸ। (ਮਿਲਵਾਕੀ) ਰੰਗਲਾ ਪੰਜਾਬ, ਪੀ ਸੀ ਓ। (ਇੰਡੀਆਨਾ) ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰਿਕਨ ਯੂਥ ਕਲੱਬ, ਫਾਈਵ ਰਿਵਰ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ; ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ-ਸਿਨਸਿਨੈਟੀ; (ਮਿਸ਼ੀਗਨ) ਪੀ ਸੀ ਐਸ ਕੈਲਮਜੂ, ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਏ ਡਿਟਰਾਇਟ

ਗਾਇਕ ਗੀਤਾ ਜੈਲਦਾਰ ਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਪੰਡੀ

ਸ਼੍ਰੇ ਪੰਜਾਬ ਸਪੋਰਟਸ ਐਂਡ ਕਲਚਰਲ ਕਲੱਬ (ਸ਼ਿਕਾਗੋ) ਦਾ ਖੇਡ ਮੇਲਾ 2010: ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੀ ਜੁਬਾਨੀ

ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਨੂੰ
ਕਾਮਯਾਬ ਕਰਨ
ਲਈ ਕਲੱਬ ਵਲੋਂ
ਸਮੂਹ ਸਪਾਂਸਰਾਂ,
ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਅਤੇ
ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ
ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦ

ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਵਰਗ ਬਨੇਰੇ ਲਈ ਫੰਡਰੇਜ਼ਰ

ਲੈਨਸਿੰਗ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ: ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ ਦੇ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਡੈਮੋਕਰੈਟ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਅਤੇ ਲੈਨਸਿੰਗ ਦੇ ਮੇਅਰ ਵਰਗ ਬਨੇਰੇ ਲਈ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਵਿਚ ਵਸਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਲੈਨਸਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂ ਦੇ ਉਦਮ ਨਾਲ ਇਕ ਫੰਡਰੇਜ਼ਰ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਬਨੇਰੇ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਮੁਕੰਮਲ ਹਮਾਇਤ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸ. ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੱਲੂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਵਰਗ ਬਨੇਰੇ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਆਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਫੰਡਰੇਜ਼ਰ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਜਿਥੇ ਸ੍ਰੀ ਬਨੇਰੇ ਦੀ ਚੋਣ ਮੁਹਿੰਮ ਲਈ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਉਥੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਧਾਉਣਾ ਵੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਮਰੀਕੀ ਮੁੱਖ ਧਾਰਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ

ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਲੈਨਸਿੰਗ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਡਿੱਪਲ ਨੇ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਮਿਸ਼ੀਗਨ 'ਚ ਵਸਦੇ ਸਮੂਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਗਵਰਨਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਬਨੇਰੇ ਦੀ ਡਟ ਕੇ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ

ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਲੰਬੀ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੱਪੀ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਡੈਮੋਕਰੈਟ ਆਗੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਸੰਨੀ ਧੂਤ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਬਨੇਰੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ

ਕਿ ਉਹ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਅੰਦਰ ਮਿਸ਼ੀਗਨ ਸਟੇਟ ਦਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਾਵਾਂਡੋਲ ਹੈ। ਕਾਰ ਸਨਅਤ ਦੇ ਮੰਦੇ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਬੇਹੱਦ ਵਧੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਬਿਜਨਸਮੈਨਾਂ ਉੱਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਿਆ ਹੈ।

ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਸਥਾਨਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਗੁਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਅਜੇ ਬਦਵਰ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਲੰਬੀ, ਬਖਸ਼ੀਸ਼ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੱਬੋ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜੱਬੋ, ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਜੱਬੋ, ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟਾ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਰਿੱਕੂ, ਜੈਕਸਨ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਲਾਬ ਸਿੰਘ, ਨਿਰਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸਾਬੀ, ਫਲਿੰਟ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਵਿੱਕੀ, ਪੰਮਾ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੱਗਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੱਜਣ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਾਗੀਨਾਅ ਤੋਂ ਹੈਰੀ ਸਿੰਘ, ਬੈਟਲ ਕਰੀਕ ਤੋਂ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ, ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਮਿਆਣੀ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੱਪੀ, ਕੈਲਮਜੂ ਤੋਂ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ, ਡਿਟਰਾਇਟ ਤੋਂ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਾਬ ਪਟੇਲ, ਗਰੈਂਡ ਰੈਪਿਡਜ਼ ਤੋਂ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੰਨੀ ਧੂਤ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਭੂਤਵਾੜੇ ਦੀ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਤਾਨ': ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ

ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ

ਨਵਤੇਜ ਭਾਰਤੀ ਨੇ ਕੁਲਵੰਤ ਗਰੇਵਾਲ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ, “ਉਸਦੀ ਕਵਿਤਾ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਅਨਪੜ੍ਹ ਬਣਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਕਵਿਤਾ ਲਿਖਦਾ ਵੀ ਅਨਪੜ੍ਹ ਬਣ ਕੇ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਲਿਖਣ ਵੇਲੇ ਪੁਰਾਣੀ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਨਵੀਂ ਜਾਂ ਪੁਰਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਪਹਿਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਹਰ ਵਾਰ। ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਵਿਕਾਸ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਕਵਿਤਾ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।”

ਇਕ ਦਿਨ ਗਣਿਤ-ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਪ੍ਰੋ. ਸ਼ਾਮ ਲਾਲ ਸਿੰਗਲਾ ਨੂੰ ਮੈਂ ਅਲਬੇਅਰ ਆਈਨਸਟੀਨ ਦੀ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਸੁਣਾਈ, “ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਚ ਜੇ ਕੁਝ ਤੁਸੀਂ ਸਿੱਖਿਆ, ਉਹ ਮਨਫੀ ਕਰਕੇ ਜੋ ਬਚਦਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹੋ।” ਵਾਕ ਸੁਣਦਿਆਂ ਸਿੰਗਲਾ ਸਾਹਿਬ ਹੱਸੇ, ਕਿਹਾ, “ਫੇਰ ਤਾਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨੀ ਬਚਦਾ, ਫੇਰ ਤਾਂ ਕੁਲਵੰਤ ਗਰੇਵਾਲ ਬਚਦਾ ਹੈ ਬਸ।” ਗਰੇਵਾਲ ਬਾਰੇ ਜਿਹੜੀ ਰਾਇ ਕਵੀ ਭਾਰਤੀ ਦੀ ਹੈ, ਉਹੀ ਗਣਿਤਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦੀ ਨਿਕਲੀ।

ਆਈਨਸਟੀਨ ਦੀ ਇਹ ਪੰਕਤੀ ਪ੍ਰੋ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੁਣਾਈ। ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਕਹਿਣ ਦੀ ਜਾਚ ਕਿਸੇ ਨੇ ਜੋ ਸਿੱਖਣੀ ਹੋਵੇ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖੇ। ਸੁਣ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ, “ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਭਲਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ ਪੰਨੂ ਸਾਹਿਬ?”

ਮੈਨੂੰ ਫਲਸਫੇ ਦਾ, ਸ਼ਾਇਰੀ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਸਾਖੀ ਪਰੰਪਰਾ ਰਾਹੀਂ ਮੈਂ ਕੋਈ ਕੋਈ ਗੱਲ ਸਮਝ ਲੈਂਦਾ ਹਾਂ। ਗੋਪੀ ਨਾਥ ਮਹੰਤੀ ਦਾ ਉਤੀਆ ਨਾਵਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਤਾਨ ਪੜ੍ਹੇ। ਕੰਧ ਨਾਮ ਦੇ ਕਬੀਲੇ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਸੱਤ ਸੌ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਕਬੀਲਾ ਹੈ ਜਿਹੜਾ ਜੰਗਲ ਵਿਚ ਵਸਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਬਾਹਰਲੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣ ਦੇਣ ਨਹੀਂ, ਯਾਨਿ ਕਿ ਸਭਿਅਤਾ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੂਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅਸਮਾਨੋਂ ਡਿਗੀ ਸਾਫ਼ ਸਫਾਫ਼ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਬੂੰਦ, ਮਿਟੀ ਘੱਟੋ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਤਾਨ। ਅੱਜ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਉਹ ਕਬਾ ਲਿਖਾਂਗਾ ਜਿਹੜੀ ਆਈਨਸਟੀਨ ਦੇ ਵਾਕ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਿਆਂ ਪ੍ਰੋ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਸੁਣਾਈ।

ਡਾ. ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੁਨੀਆਂ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਘੱਗੇ ਪੰਨੂਆਂ ਦਾ ਦੋਹਤਾ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਸਾਰਾ ਜੀਵਨ ਵਚਿੱਤਰ ਹੈ, ਜੀ ਕਰਦੈ ਸਾਰਾ ਲਿਖਾਂ ਪਰ ਅੱਜ ਕੇਵਲ ਇਕ ਘਟਨਾ ਲੰਦਨ ਦੀ ਕਬੂਲ ਕਰੋ। ਕੈਮਿਸਟਰੀ ਵਿਚ ਐਮ ਐਸ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀ ਐਚ ਡੀ ਇਥੋਂ ਕਰਕੇ ਉਹ ਲੈਕਚਰਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਰਸਾਇਣ ਵਿਗਿਆਨ ਵਿਚ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਲਿਖ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਾਇੰਸ ਮੈਗਜ਼ੀਨਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਦੂਜੀ ਮੰਜਲ ‘ਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਸੀ। ਖੋਜ ਪੱਤਰ 80-90 ਪੰਨਿਆਂ ਤੱਕ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਇਕ ਪਾਸੇ ਟਾਈਪ ਕਰਕੇ ਭੇਜੇ ਜਾਂਦੇ। ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਜਦੋਂ ਰੱਦ ਹੋ ਕੇ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਡਾਕੀਆ ਪੌੜੀਆਂ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੇਠੋਂ ਹੀ ਉਪਰ ਵਗਾਹ ਦਿੰਦਾ ਜੋ ਠਾਹ ਕਰਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ‘ਤੇ ਵੱਜਦਾ। ਬੱਚੇ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰਦੇ, ਹੱਸਦੇ- ਦੇਖੇ ਪਾਪਾ ਦਾ ਨੋਬਲ ਪ੍ਰਾਈਜ਼ ਆਇਆ ਹੈ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਪਾਪਾ ਜਦੋਂ

ਪਟਿਆਲੇ ਦਾ ਭੂਤਵਾੜਾ ਇਕ ਸੰਸਥਾ ਸੀ। ਇਕ ਦੰਤ ਕਥਾ। 1960-62 ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮਹਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਬਰਿਸਤਾਨ ਵਰਗੇ ਇਕ ਅਹਾਤੇ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹੋਣਹਾਰ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਦੀ ਉਸ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਭੂਤਵਾੜੇ ਦਾ ਨਾਂ ਕੁਲਵੰਤ ਗਰੇਵਾਲ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਸੰਗਤ ਦੇ ਅਸਲ ਰੂਪੇ ਰਵਾਂ ਲਾਲੀ ਬਾਬਾ, ਡਾ. ਗੁਰਭਗਤ ਸਿੰਘ, ਨਵਤੇਜ ਭਾਰਤੀ ਜਾਂ ਸਵਰਗੀ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਬੂਬ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਹੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਬੀ-ਸਿੱਖ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਕੀਮਤੀ ਦੇਣ ਇਹ ਆਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਹਿਬੂਬ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕਾਮਰੇਡਾਂ ਦੇ ਪਾਲੇ ਵਿਚੋਂ ਖੱਗ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਪਾਲੇ ਵਿਚ ਲਿਆਂਦਾ। ਖੁਦ ਗਰੇਵਾਲ ਦੇ ਦੱਸਣ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਹਿਬੂਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕਾਂ ਕਮਿਊਨਿਸਟ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗੂੰ ਰੋਡੇ ਭੋਡੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕਾਮਰੇਡੇ ਮਾਓ ਜੇ-ਤੁੰਗ ਦੀਆਂ ਕਵਿਤਾਵਾਂ ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਲੇਖ ਵਿਚ ਡਾ. ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਗਰੇਵਾਲ ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ‘ਤੇ ਇਕ ਝਾਤ ਪੁਆਈ ਹੈ-ਸੰਪਾਦਕ

ਖੁਦ ਨਾਲਾਇਕ ਹੈ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਝਿੜਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ ਕਿ ਪੜ੍ਹਦੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ। ਪਾਪਾ ਨੂੰ ਕਿਹੜਾ ਕੁਝ ਲਿਖਣਾ ਆਉਂਦਾ?

ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਖੋਜ ਪ੍ਰਵਾਨ ਹੋਣ ਲਗੀ। ਪੇਪਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਣ ਲੱਗੇ, ਛਪਣ ਲੱਗੇ। “ਸੋਡੀਅਮ ਦਾ ਜੀਵਾਂ ਵਿਚ ਸੰਚਾਰ” ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਚ ਛਪਿਆ ਤਾਂ ਸੰਪਾਦਕੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ - ਰਸਾਇਣ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਵਿਦਿਆ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਅਧਿਆਇ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ। (It is a new chapter in the science of chemistry), ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਨੇ ਅਖਬਾਰ ਵਿਚ ਫੈਲੋਸ਼ਿਪ ਦਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਛਾਪਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੀ ਐਸ ਸੀ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਵਾਸਤੇ ਖੋਜਾਰਥੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹੋਰਨਾਂ ਨਾਲ ਪੁਨੀਏ ਨੇ ਵੀ ਅਰਜ਼ੀ ਭੇਜ ਦਿਤੀ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨੱਥੀ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ। ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ। ਵੀਜ਼ਾ/ਟਿਕਟ ਆ ਗਏ। ਸਾਮਾਨ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਭ ਚੀਜ਼ਾਂ ਟਰੰਕ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿਤੀਆਂ ਤਾਂ ਪੁਨੀਏ ਨੇ ਸੋਚਿਆ, ਯਾਰੋ ਮੈਂ ਉਥੇ ਇਕੱਲਾ ਰਹਾਂਗਾ। ਕਈ ਵਾਰ ਦਾਲ ਸਬਜ਼ੀ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਆਪਾਂ ਚਟਣੀ ਰਗੜ ਕੇ ਮੱਖਣ ਧਰ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਚੱਲ ਜਾਂਦੇ। ਮੈਂ ਇਕ ਕੁੰਡੀ ਸੋਟਾ ਨਾ ਲੈ ਜਾਵਾਂ? ਕੁੰਡੀ ਸੋਟਾ ਖਰੀਦ ਕੇ ਟਰੰਕ ਵਿਚ ਧਰ ਦਿੱਤਾ। ਲੰਦਨ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਦੂਜੀ ਮੰਜਲ ਉਤੇ ਫਲੈਟ ਕਿਰਾਏ ‘ਤੇ ਲੈ ਲਿਆ। ਦੋ ਕੁ ਹਫ਼ਤੇ ਬੀਤੇ ਸਨ। ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਭੁੱਖ ਲੱਗ ਗਈ। ਨਾ ਦਾਲ ਨਾ ਸਬਜ਼ੀ। ਸੋਚਣ ਲੱਗਾ, ਕਰ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਦਿਮਾਗ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਕੰਮ, ਹੁਣ ਚਟਣੀ ਕੰਮ ਆਉਂਦੀ। ਹੁਣ ਕੁੰਡੀ ਸੋਟਾ ਵਰਤਦੇ ਆਂ। ਗੰਢਾ ਕੱਟਿਆ। ਹਰੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ, ਲੂਣ, ਅਦਰਕ ਸੁੱਟ ਕੇ ਅੱਧਾ ਕੁ ਨਿੰਬੂ ਨਚੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਹੋ ਗਈ ਚਟਣੀ ਕੁੱਟਣੀ ਸ਼ੁਰੂ। ਠਾਹ ਠਾਹ, ਦੜਾਕ ਦੜਾਕ ਹੋਈ। ਲੱਕੜ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਸ਼ੋਰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਗੋਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਛੱਤਾਂ ਦੜਾਕ ਦੜਾਕ ਠਾਹ ਠਾਹ ਨਾਲ ਗੂੰਜਣ ਲੱਗੀਆਂ ਤਾਂ ਚੀਕ ਚਿਹਾੜਾ ਮੱਚ ਗਿਆ।... ਚੇਨ ਐਕਸਪਲੋਜ਼ਨਜ਼, ਡੇਂਜਰਸ ਐਕਸਪਲੋਜ਼ਨਜ਼, (ਲਗਾਤਾਰ ਧਮਾਕੇ...ਖਤਰਨਾਕ ਧਮਾਕੇ...)”, ਕਰਦੇ ਚੀਕਾਂ ਮਾਰਦੇ ਬੱਚੇ, ਗੋਰੀਆਂ, ਗੋਰੇ ਬਾਹਰ ਭੱਜੇ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਫੋਨ ਖੜਕਾ ਦਿੱਤੇ। ਵਿਸਲ ਹੁਟਰ ਵਜਾਉਂਦੀ ਪੁਲਿਸ ਆ ਗਈ। ਟੱਲੀਆਂ ਖੜਕਾਉਂਦਾ ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਪੁੱਜ ਗਿਆ। ਲਾਊਡ-ਸਪੀਕਰ ਉਪਰ ਐਲਾਨ ਹੋ ਗਿਆ- ਇਹ ਬਿਲਡਿੰਗ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਹੀਂ, ਤੁਰੰਤ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਆਉ। ਚੌਥੀ ਫਲੈਟਾਂ ਦਾ ਇਹ ਕੰਪਲੈਕਸ ਜਦੋਂ ਫਟਾਫਟ ਖਾਲੀ

ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਉਦੋਂ ਪੁਨੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨਿਸਾਲੀ ਚਟਣੀ ਨਾਲ ਰੋਟੀਆਂ ਖਾਣ ਦਾ ਮਜ਼ਾ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਬਾਹਰ ਦੀ ਹਰ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ। ਚਟਣੀ ਰਗੜਨ ਵਾਲਾ ਬੰਦਾ ਵਜਦ ਵਿਚ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁੰਡੀ ਸੋਟੇ ਦਾ ਆਪਣਾ ਸੰਗੀਤ ਖੁਦ ਏਨਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਸੁਖਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬਾਹਰਲਾ ਸ਼ੋਰ ਸ਼ਰਾਬਾ ਬਿਲਕੁਲ ਸੁਣਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਸਾਰੇ ਬੰਦੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਪੁਚਾ ਕੇ ਪੁਛ ਗਿਛ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਿਸ ਛੱਤ ਉਪਰ ਧਮਾਕੇ ਹੋਏ ਉਸ ਫਲੈਟ ਅੰਦਰ ਇਕ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੂਡੈਂਟ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਆਏ ਦੁਖਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਇੰਡੀਅਨ ਸਟੂਡੈਂਟ ਨਹੀਂ ਆਇਆ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਲੱਭ ਗਿਆ, ਦੂਜਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹੋਰ ਧਮਾਕੇ

30 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ-ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ, ਸੰਗਰੂਰ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਬਡਬਰ ਦੇ ਇਕ ਪੁਰਾਣੇ ਮਜ਼ਾਰ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ

ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਵਿਉਂਤ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਵਾਰਨਿੰਗ ਦੇਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ। ਬਾਕੀ ਫੋਰਸ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਤਾਇਨਾਤ ਕਰਕੇ ਦਸ ਕਮਾਂਡੋ ਪੁਨੀਏ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਲ ਉਪਰ ਚੜ੍ਹੇ। ਜੋਰ ਨਾਲ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖਟਖਟਾਇਆ। ਪੁਨੀਏ ਨੇ ਚਿਟਕਣੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਤਾਂ ਦੋ ਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਲਪਕ ਕੇ ਦੋਵੇਂ ਬਾਹਵਾਂ ਫੜ ਲਈਆਂ, ਪਿੱਠ ਪਿਛੇ ਕਰਕੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਹੁੱਕ ਲਾ ਦਿਤੀ। ਫਿਰ ਪੁੱਛਿਆ, ਧਮਾਕੇ ਕਿਉਂ ਕੀਤੇ? ਬਾਹੂਦ, ਸਮੱਗਰੀ ਕਿਥੇ ਹੈ?

ਪੁਨੀਏ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਨਾ ਕੋਈ ਧਮਾਕਾ ਕੀਤਾ,

ਨਾ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਐਕਸਪਲੋਸਿਵ ਸਮੱਗਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿਰ ਕਿਹਾ, ਜਬਰਦਸਤ ਠਾਹ ਠਾਹ ਦੜਾਕ ਦੜਾਕ ਦੇਰ ਤੱਕ ਹੋਈ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਬਿਲਡਿੰਗ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾ ਲਈ ਹੈ। ਪੁਨੀਏ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਚਟਣੀ ਰਗੜੀ ਸੀ। ਕੁੰਡੇ ਸੋਟੇ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ਆਹ ਦੋਖੇ ਗੁਆਂਡਰ। ਜੇ ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿਉਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੁਆਂਡਰ ਚਲਾ ਕੇ ਵੀ ਦਿਖਾ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਤੇ ਚਟਣੀ ਖੁਆਵਾਂਗਾ ਵੀ। ਬਹੁਤ ਸੁਆਦ ਲੱਗੇਗੀ ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਭੁੱਖ ਲੱਗੀ ਹੈ। ਜੇ ਭੁੱਖ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਚਿਕਨ ਵੀ ਨੀ ਸੁਆਦ। ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ। ਅੰਦਰ ਕੁੱਤੇ ਗੇੜੇ ਕਢਦੇ ਰਹੇ। ਫੇਰ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, ਤੂੰ ਕਰਨ ਕੀ ਆਇਓਂ ਇਥੇ? ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੇਰੇ ਹੱਥ ਖੋਲ੍ਹੋ। ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸ਼ਨਾਖਤੀ

30 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ-ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਬੱਲ, ਸੰਗਰੂਰ ਜਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪਿੰਡ ਬਡਬਰ ਦੇ ਇਕ ਪੁਰਾਣੇ ਮਜ਼ਾਰ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ

ਕਾਰਡ ਦਿਖਾਉਣਾ। ਮੈਂ ਕੈਮਿਸਟਰੀ ਦਾ ਸਾਇੰਟਿਸਟ ਹਾਂ, ਡਾਕਟਰੇਟ ਕਰਕੇ ਆਇਆਂ, ਹੁਣ ਡਾਕਟਰ ਆਫ਼ ਸਾਇੰਸ, ਜਿਹੜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਡਿਗਰੀ ਹੈ ਉਹ ਕਰ ਰਿਹਾ।

ਪੁਨੀਏ ਨੇ ਇਕ ਹੌਲਦਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਜਰਾ ਖਾ ਕੇ ਤਾਂ ਦੇਖ, ਬੜੀ ਟੇਸਟੀ ਹੈ। ਖਾਣੀ ਤਾਂ ਕੀ ਸੀ, ਹੌਲਦਾਰ ਨੇ ਸਿਰ ਨੀਵਾਂ ਕਰਕੇ ਸੁੰਘੀ। ਉਸਨੂੰ ਉਹ ਧਾਂਸ ਚੜ੍ਹੀ ਕਿ ਛਿੱਕਾਂ ਮਾਰਦਾ ਮਾਰਦਾ ਬਾਹਰ ਵੱਲ ਭੱਜਿਆ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ਇਹ ਖਾ ਕੇ ਕਿਤੇ ਖੁਦਕਸ਼ੀ ਨਾ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਏਨਾ ਤਿੱਖਾ

ਪੰਜੈਟ ਮੈਟਰ ਤਾਂ ਬਾਹੂਦ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਕਮਰੇ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਨਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁੱਤਪੁਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਦੋ ਤਿੰਨ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਕੇ ਇਸ ਖਾਧ-ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਜੀ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਆਮ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਸਾਦੀ ਜਿਹੀ ਪੇਸਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਟ ਕੇ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮੁੰਡਾ ਨਵਾਂ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿ ਏਨਾ ਖੜਾਕ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਕਰੀਦਾ ਨਹੀਂ, ਉਹ ਵੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤੀ। ਦਰਅਸਲ ਹੋਇਆ ਇਹ ਕਿ ਨੀਦ ਵਿਚੋਂ ਅਭੜਵਾਹੇ ਉਠਦਿਆਂ ਬੰਦਾ ਬੋਂਦਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਝ ਵਿਚ ਆਉਂਦਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਖਤਰਾ ਲੋੜ ਤੋਂ ਵਧੀਕ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੋਣ ਲਗਦਾ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, ਤੂੰ ਇਹ ਗੁਆਂਡਰ ਖੀਦਿਆ ਕਿਥੋਂ? ਪੁਨੀਏ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਆਪਣੇ ਦੇਸ ਵਿਚੋਂ। ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਸੀ ਇਹ ਕੰਮ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਤੁਹਾਡੇ ਦੇਸ ਵਿਚ ਹੋਣੀ ਨਹੀਂ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਪੁਨੀਏ ਨੂੰ ਵਾਰਨਿੰਗ ਦਿਤੀ ਤੇ ਇਕ ਖਾਸ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਦਸ ਦਿਨ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲੈਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਗਏ ਏਸ਼ੀਆਈਆਂ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਤਹਿਜੀਬ ਸਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਗੱਲ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਹੌਲੀ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਹੌਲੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਹੱਥ ਵੀ ਇਉਂ ਨੀ ਮਿਲਾਉਣਾ ਕਿ ਮੋਢਾ ਉਤਰ ਜਾਵੇ, ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਬੂਟ ਪਾ ਕੇ ਨਹੀਂ ਤੁਰਨਾ, ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਤੁਰਦਿਆਂ ਵੀ ਅੱਡੀ ਨਾਲ ਧਮਕ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਪੱਤਰ ਲਿਖੇ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਲੈਤੀ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ ਸਿਖਾ ਕੇ ਭੇਜਿਆ ਕਰੋ। ਇਸ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਟਣੀ ਰਗੜਨ ਉਪਰ ਪੂਰਨ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਬਾਰੇ ਲਿਖਿਆ।

ਪੁਨੀਆ ਹੱਸ ਹੱਸ ਦੂਹਰਾ ਹੁੰਦਾ ਦਸਦਾ ਹੁੰਦੇ, ਕਈ ਦਿਨ ਮੈਂ ਇਹੀ ਸੋਚਦਾ ਰਿਹਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਦੁਨੀਆਂ ‘ਤੇ ਰਾਜ ਕਰ ਗਏ ਇਹ ਬੂਠੀ ਖਬਰ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਚਟਣੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਦੋ ਸੌ ਗੋਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪਦੀਤਾਂ ਪਾ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਪੁਨੀਏ ਦੇ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਆਈਨਸਟੀਨ ਦੇ ਵਾਕ ਦੀ ਅਜੇ ਵੀ ਜੋ ਵਿਆਖਿਆ ਅਧੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਫੇਰ ਕਈ ਗਰੇਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਗੋਡਬੰਦਨਾ ਕਰੋ। ਪੁਨੀਆ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਵਿਹਲਾ ਨਹੀਂ। ਚਾਰ ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਛੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਉਹ ਰਸਾਇਣ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਹੈ। ਪੁਨੀਏ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਸਾਇੰਸਦਾਨ ਦਾ ਸਟੇਟ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ।

ਸ਼ਾਇਰ ਉਦੇ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਇਕ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਇਰ ਦੇਸਤ ਕਿਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬੇਦਾਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਇਆ। ਘਰ ਪੁੱਜੇ ਤਾਂ ਦੇਖਿਆ, ਬੇਦਾਰ ਕੱਚੀ ਕੰਧ ਉਪਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੈਠਾ ਗਜ਼ਲ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਬੰਦਾ ਘੋੜੀ ‘ਤੇ ਸਵਾਰ ਹੋਵੇ। ਦੇਖਣਸਾਰ ਸ਼ਾਇਕ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਤਾਲੀਮ ਭੀ ਇਸ ਕੰਬਖ਼ਤ ਦਾ ਕੁਛ ਨਹੀਂ ਵਿਗਾੜ ਸਕੀ। ਬੇਦਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਰਬੀ, ਫਾਰਸੀ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੀ।

ਪੁਨੀਆ ਅਤੇ ਗਰੇਵਾਲ, ਵਿਦਿਆ ਮਨਫੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਵੀ ਬਹੁਤ ਬਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਲਹੂ ਲੁਹਾਣ ਸੰਸਾਰ ਵਿਚ ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਤਾਨ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਵਿੱਦਿਆ ਆਪਣੇ ਵਿਚੋਂ ਮਨਫੀ ਕਰਕੇ ਕਦੀ ਹਿਸਾਬ ਲਾਉਣਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਹੋ?

ਕੈਨੇਡਾ ਨੂੰ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਰੁਕਵਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਭਾਰਤੀ ਆਗੂ ਉਜਲ ਦੋਸਾਂਝ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਆਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਤੇ ਤੀਜੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਲੋਂ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬਾਰੇ ਖਬਰਦਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਬਾਰੇ 45 ਮਿੰਟ ਦੀ ਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਬੀਤੀ 11 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀ ਦੋਸਾਂਝ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੁਸੈਲਾ ਤੇ ਮੰਦਭਾਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਉਠਾਏ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਹੱਥੋਂ ਨਿਕਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਓਮਨੀ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੀ ਮੀਰਾ ਦੀਵਾਨ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਂਤਕ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਉਜਲ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਖਾਲਿਸਤਾਨੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਉਸ ਦੇ ਸਟੈਂਡ ਬਾਰੇ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਦਿਖਾਏ ਜਾਣ ਮੌਕੇ ਮੌਜੂਦ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਰਾਜ ਸਭਾ

ਐਮ.ਪੀ. ਦੁਸਾਂਝ ਦੇ ਬਿਆਨ ‘ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ’ਚ ਤਿੱਖਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ

ਮੈਂਬਰ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਕੌਂਸਲ ਜਨਰਲ ਸਕਾਟ ਸਲੈਸਰ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਰਾਮਿੰਦਰ ਦੋਸਾਂਝ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕੁਝ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਦੋਸਾਂਝ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ

ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਾਜ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਹਿੱਤ ਨਹੀਂ ਸੰਵਾਰ ਰਹੇ ਸਗੋਂ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਖਾੜਕੂਵਾਦ ਸਿਖਰ ‘ਤੇ ਸੀ ਤਾਂ ਦੋਸਾਂਝ ਉਤੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿਚ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜੋਹਨ ਮੇਜਰ ਜਾਂਚ ਕਮਿਸ਼ਨ ਜੋ ਕਨਿਸਕ ਕਾਂਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਕਾਫੀ ਰਾਹਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਜਲ ਦੋਸਾਂਝ 1996 ਵਿਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਬਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਜਨਵਰੀ 2000 ਵਿਚ ਪਹਿਲੇ ਭਾਰਤੀ-ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ ਬਣੇ ਸਨ। ਉਹ ਹਾਊਸ ਆਫ ਕਾਮਨਜ਼ ਵਿਚ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਪਾਲ ਮਾਰਟਿਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਰਹੇ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਮੈਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਹਰ ਪਲ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦਾ ਹਾਂ। ਫੇਰ ਭਾਵੇਂ ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚ ਹੋਵਾਂ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਵਿਚ। ਪ੍ਰਾਂਤਕ

ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਨਿਉ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨਾਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਪਾਲ ਮਾਰਟਿਨ ਦੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ‘ਤੇ ਮੈਂ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਅਤੇ ਸੰਘੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਵਡੇਰੇ ਕੈਨਵਸ ਵਿਚ ਉਤਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਗਿਆ।”

ਉਪਰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੀ ਨਿਉ ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ‘ਪਹਿਲੇ ਭਾਰਤੀ ਪ੍ਰੀਮੀਅਰ’ ਬਣਾਏ ਗਏ ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇਤਾ ਵਜੋਂ ਸੂਬਾਈ ਚੋਣਾਂ ‘ਚ ਹਾਰਨ ਮਗਰੋਂ, ਐਨ.ਡੀ.ਪੀ. ਛੱਡ ਕੇ, ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ‘ਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਐਮ.ਪੀ. ਉਜਲ ਦੁਸਾਂਝ ਵਲੋਂ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੌਰੇ ਮੌਕੇ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ‘ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਦਾ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਤਿੱਖਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਹੀ ਨਿਉਟਨ ਨਾਰਥ ਡੈਲਟਾ ਤੋਂ ਐਮ.ਪੀ. ਸੁਖਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਸੁੱਖ) ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਸ਼ਬਦਾਂ ‘ਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ‘ਚ ਸਿੱਖ ਵੱਖਵਾਦ ਦੇ ਫੈਲਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਖੋਖਲਾ ਅਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਹੈ, ਜਦਕਿ

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤਾਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਕੌਮ ਦਾ ਸੁਨਹਿਰੀ ਭਵਿੱਖ ਸਿਰਜਨ ਵਲ ਸਰਗਰਮ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ‘ਸਿੱਖ ਯੂਥ’ ਇਸ ਵੇਲੇ ਵਪਾਰ-ਕਾਰੋਬਾਰ, ਸਿਆਸਤ ਤੇ ਮੀਡੀਏ ਆਦਿ ਹਰ ਖੇਤਰ ‘ਚ ਵੱਡੀਆਂ ਮੱਲਾਂ ਮਾਰਕੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਹੀ, ਸਗੋਂ ਸਮੂਹ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਤੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ ‘ਤੇ ਬਿਹਤਰੀਨ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੈਤੀ ਦੇ ਭੂਚਾਲ ਪੀੜਤਾਂ ਲਈ ਮਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਇਕਠੇ ਕਰਨ, ਬੇਸਹਾਰਿਆਂ ਲਈ ਲੰਗਰ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ‘ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਯੂਨਿਟ ਖੂਨਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕਾਰਜ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਅਨ ਰਿਵੀਊ ਦੇ ਸ਼੍ਰੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਮੱਲੂ ਨੇ ਐਮ.ਪੀ. ਦੁਸਾਂਝ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅੰਦਰ ਵਖਰੇਵਾਂ ਪਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ, ਉਥੇ ਅਹਿਮ ਇੱਕਸ਼ਾਫ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਦੁਸਾਂਝ ਜਦੋਂ ਬੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਸਨ, ਉਸ ਵੇਲੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪੁਲਿਸ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਦਿਵਾਸੀ ਲੋਕਾਂ ‘ਤੇ 75,000 ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ, ਮਨੁੱਖੀ ਹੱਕਾਂ ਦੇ ਘਾਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਭਿਆਨਕ ਮਿਸਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਨਵੀਂ ਸੋਚ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਨਹੀਂ ਸਿਰਜ ਸਕੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ

—ਜਤਿੰਦਰ ਪਨੂੰ

ਉਹ ਵੇਲਾ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਰਹਿ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਅਤੇ ਪੁਜਾਰੀ ਬਣੇ ਬੈਠੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਸੇ ਕਰਨ ਦੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਚਲਾਈ ਸੀ, ਜਿਹੜੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਜੀ-ਹਜ਼ੂਰੀਏ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਇਹ ਮਨੋਰਥ ਉਸ ਲਹਿਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਅਸਥਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੁਕਮਤ ਲਈ ਅਸਿੱਧੀ ਹਮਾਇਤ ਜੁਟਾਉਣ ਦੇ ਅੱਡੇ ਨਾ ਬਣੇ ਰਹਿਣ, ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਯੁੱਗ ਦੇ ਹਾਣ ਦਾ ਬਣਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਦਮ ਜੇ ਪੁੱਟਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪੁੱਟਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਪੁਰਾਣੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਗੂ ਤਾਂ ਚਾਰ ਦਿਹਾੜੇ ਬਾਅਦ ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਹਟ ਗਏ ਤੇ ਨਵੇਂ ਆਗੂ ਉਹ ਅੱਗੇ ਆ ਗਏ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਰਾਸਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਇਹ ਮੁਹਾਰਨੀ ਭਾਵੇਂ ਰਟੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਵਾਈ ਸੀ, ਅਸੀਂ ਉਸ 'ਤੇ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਾ, ਪਰ ਇਸ ਅੰਦਰ ਹੋ ਰਹੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਾਲੇ-ਮਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਤਿਕਾਰਤ ਕਹੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਪਦਵੀਆਂ ਦਾ ਹੁਣ ਜੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਇਹ ਵੀ ਸੋਚਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਿਹਾ? ਸਾਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਗਿਰਾਵਟ ਵਲ ਕਿਉਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਬੜੇ ਠੋਸ ਕਾਰਨ ਹਨ ਇਸ ਦੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ 'ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਬੇਤਾਜ ਬਾਦਸ਼ਾਹ' ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੱਟੀ ਜਾਂਦੀ, ਹੁਣ ਉਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਲੀਡਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਮਰਜ਼ੀ ਭਾਵੇਂ ਹੁਣ ਵੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਬੰਦੇ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੀ ਪੁੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਵਾਲੇ ਸਤਿਕਾਰ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਕ ਸਿੱਖ ਧੜੇ ਦੀ ਦੂਜਿਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰੂ ਹੋ ਸਕਣ ਦੀ ਤਾਕਤ ਸਦਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਧੜਾ ਭਾਰੂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਜਾਂ ਆਮ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਪੈਸੇ ਵਾਲੀ ਗਾਗਰ ਵਲ ਵੇਖਦੇ ਹਨ, ਸਿੱਖੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇੱਲ ਦਾ ਨਾਂ ਕੋਕੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋਣਗੇ। ਸਤਿਕਾਰਤ ਪਦਵੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਹੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤਾਈਆਂ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਕਾਲ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਡੰਕਾ ਵੱਜ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਕੱਦਵਰ ਆਗੂਆਂ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਹੁਣ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਵਰਗੇ ਬੰਦੇ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਨ ਤੱਕ ਮੁਹੱਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ। ਆਉਂਦੇ ਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਇੰਜ ਚੜ੍ਹਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਰਗੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਨਗਰ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਇਕ ਸੀਟ ਖਾਤਰ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦਾ ਲਸ਼ਕਰ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਜਲਸ ਕਢਵਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗ ਕੇ ਖਹਿਤਾ ਛੁਡਾਉਣਾ ਪੈ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਾਲੇ ਇਕ ਆਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੇ ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਮੌਕੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਕਹੀ ਨਾਲ ਟੱਪ ਲਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦ ਨਾਲ ਇਕ ਸਕੈਂਡਲ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤੇ ਕਰਤੂਤ ਪੱਲੇ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਕਰਾਉਣ ਬਦਲੇ ਭਰੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਫੀਸ ਦੇ ਪੈਸੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ। ਜੇ ਉਹ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਰਬ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਗੋਡੀ ਹੱਥ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਪੈਸਾ ਨਾ ਦੇਣ ਦੀ ਉਸਦੀ ਜੁਰਅਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪੈਣੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਬੀਬੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਹੜੀ ਹੁਣ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੇ ਕਤਲ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਭੁਗਤਦੀ ਫਿਰਦੀ ਹੈ। ਖੁਦ ਉਹ ਇਕ ਡੇਰੇ ਦੀ ਮੁਖੀ ਸੀ ਤੇ ਕਹਿੰਦੀ ਇਹ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਡੇਰੇਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਕਿਰਦਾਰ ਦੇ ਕੱਚੇ ਇਹ ਲੋਕ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਕਿਵੇਂ ਲਿਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ?

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸੰਸਥਾ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਸੀ, ਅੱਜ ਦੁਰ-ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ ਬਣੀ ਪਈ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਬਾਹਰੀ ਤਾਕਤਾਂ ਵਲੋਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਅੰਦਰੋਂ ਹੈ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਹ

ਹਾਲਤ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਸਦਾ ਦੋਸ਼ ਦੂਜਿਆਂ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਘਾਣ ਕਰਨ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੀ ਸੇਧ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਇਕ ਪਿੱਛੇ ਦੂਜੀਆਂ, ਕਿਤਾਬਾਂ ਛਾਪੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਉਲਟ ਜਾ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਹੋਣੀ ਹੀ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਛਾਪੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਬਾਨੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਉਲ-ਜਲੂਲ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਸਾਨੂੰ ਚੰਗਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਗਲ ਰੱਸੇ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਤਿਆਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੇਠ ਸੋਟਾ ਮਾਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜਵਾਬ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਗੱਲਾਂ ਛਾਪਣ ਵਾਲੀ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣ ਜਾਂ ਛਾਪਣ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਭਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਕਿਤੇ ਲੱਭਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਹਾਸੇਰੀਣੀ ਗੱਲ ਇਹ ਵੀ ਆਖ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀਆਂ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਸੌ ਕਾਪੀਆਂ ਹੀ ਛਪਵਾਈਆਂ ਸਨ ਤੇ ਉਹ ਮੁੱਕ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਹੁਣ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਕਿਤਾਬ ਇਕ ਵਾਰੀ ਆ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਹਿਲੂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਿਤਾਬਾਂ 'ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਜਾਂ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਲਗਵਾਈ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸ ਵੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਦੱਸ ਸਕੀ।

ਇਕ ਕਿਤਾਬ ਬਾਬਾ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਭਨਿਆਰੇ ਵਾਲੇ ਨੇ ਲਿਖੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਹ 'ਭਵਸਾਗਰ ਗ੍ਰੰਥ' ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ 'ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਵਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਉਸੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਧੜੇ ਦਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਉਹ ਪਾਬੰਦੀ

ਸਰਕਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਵਰਤ ਕੇ ਬੜੇ ਜੋਸ਼-ਖਰੋਸ਼ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਫਿਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਦੇ ਸੰਘ ਦੀ ਹੱਡੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੇਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਸੀ ਤੇ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਥੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥ ਵਿਚਲਾ ਨੁਕਸ ਦੱਸਿਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਕਰ ਕੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਈ ਗਈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸਕੀ। ਫਿਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾ ਕੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ, ਪਰ ਤੱਥ ਲੱਭ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਇਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਕਾਨੂੰਨ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਲੋੜ ਦਾ ਮੁਬਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਪੱਕੀ ਲਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਲ ਨੱਸ ਤੁਰੀ ਹੈ। ਉਧਰ ਨੂੰ ਨੱਸਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਬਾਕੀ ਬਚਦਾ ਸਮਾਂ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੰਘਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਫਿਰ ਹਟ ਵੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਕਹਿ ਸਕਾਂਗੇ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਤੀਰਾ ਰਾਜਸੀ ਪੱਖੋਂ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ, ਸਮਾਜੀ ਇਖਲਾਕ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਨਹੀਂ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਇਹ ਵਤੀਰਾ ਪਿਆਰਾ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਡਾਕਟਰ ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ਕੋਈ ਡੇਰੇਦਾਰ ਸਾਧ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਕ ਮੰਨਿਆ ਹੋਇਆ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਲੰਮੀ ਖੋਜ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖੀ ਸੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਵਲੋਂ ਆਦਿ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਸੰਪਾਦਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਰੀ ਬਾਣੀ ਕਿੱਥੇ-ਕਿੱਥੇ ਪਈ ਸੀ ਤੇ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਇਕ ਥਾਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀ ਗਈ? ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਗੋਚਰੇ ਲਿਆਂਦੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀਆਂ ਪੁਰਾਤਨ ਬੀੜਾਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਕਿਸਮ ਦੇ ਫਰਕ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਖੋਜੀਆਂ ਦੀ ਆਹ ਰਾਏ ਹੈ। ਕੁਝ ਇਕ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਐਕਟਿੰਗ ਜਥੇਦਾਰ ਕੌਲ ਜਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ, ਮੌਕੇ ਦਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਮਾਤੀ-ਮੋਟੀ ਅੰਦਰ ਸੱਦ ਕੇ ਕੀਤੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ, ਜਿਹੜੀ ਕਿਤਾਬ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਭਾਣਾ ਮੰਨਣ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕਰਨ ਵਰਗੀ ਸੀ, ਤਾਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਕੇ, ਨਾਲ ਦੀ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਜ਼ਾ ਵਜੋਂ 'ਤਨਖਾਹ' ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਡਾਕਟਰ ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਉਹ ਤਨਖਾਹ ਨਿਭਾਈ ਘੱਟ ਤੇ ਉਮਰ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਵੇਲੇ ਭੁਗਤੀ ਵੱਧ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਪੂਰੀ ਕਰ ਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਕਰਾਉਣ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਐਕਟਿੰਗ ਜਥੇਦਾਰ ਉਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਖਿਸਕ

ਗਿਆ। ਇਹ ਇਖਲਾਕੀ ਜਿੱਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਡਾਕਟਰ ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ਇਹ ਪੁੱਛਦਾ ਹੋਇਆ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਰੁਖਸਤ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਨੁਕਸ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ, ਪਰ ਕੋਈ ਦੱਸ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਿਆ। ਡਾਕਟਰ ਪਿਆਰ ਸਿੰਘ ਤਾਂ ਮਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਵਿਦਵਾਨ ਬਾਰੇ ਇਕ ਹੋਰ ਕਿਤਾਬ ਲਿਖ ਕੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਗਿਆ, ਪਰ ਜਿਸ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਇਹ ਚੰਦ ਚਾੜ੍ਹਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰੀ ਤੋਂ ਪਾਸੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਡੀਲਰੀ ਦੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਬਹਾਨੇ ਕਬੂਤਰਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਵੀ ਅਤੇ ਬਦ-ਇਖਲਾਕੀ ਦੇ ਵੀ। ਕੀ ਇਸ ਨਾਲ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਸਿਰ ਉਚਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਵਾਰੀ ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਈ ਕਿ ਇਕ ਥਾਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰ ਦੇ ਆਖੇ ਲੱਗ ਕੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅੰਦਰ ਭਾਰਤ ਦਾ ਤਿਰੰਗਾ ਝੰਡਾ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਕਾਂਗਰਸੀ ਲੀਡਰ ਨੇ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਉਸ ਦਿਨ ਉਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਗੱਲ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਫੇ ਵਲ ਨੂੰ ਤੁਰ ਪਈ। ਐਨ ਇਸ ਮੌਕੇ ਇਕ ਸਿੱਖ ਰਸਾਲੇ ਨੇ ਇਕ ਫੋਟੋ ਛਾਪ ਦਿੱਤੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਖੰਭੇ 'ਤੇ, ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਝੰਡਾ ਵੀ ਝੁੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦਾ ਝੰਡਾ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਆਇਆ ਸਾਬਤ ਨਾ ਹੋ ਸਕਿਆ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਆ ਜਾਂਦਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਗੁਨਾਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਜਾਣਾ, ਪਰ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਝੰਡਾ ਜਿੱਥੇ ਝੁਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਖੜੇ ਸਨ। ਇਸ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ ਵਿਚ ਪੰਗਤ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਮੇਜ਼ ਕੁਰਸੀਆਂ ਰੱਖ ਲੈਣ ਦੀ ਸੇਧ ਪਿਛਲੀ ਸਦੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਹਿਤ ਮਰਿਯਾਦਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਸੀ,

ਪਰ ਸੱਠ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਇਕ ਜਥੇਦਾਰ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰ ਕੇ ਇਹ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਥੋਂ ਮੇਜ਼-ਕੁਰਸੀਆਂ ਚੁੱਕ ਦਿਓ। ਇਸ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੇ ਹੱਕ ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਖਹਿਬਾਜ਼ੀ ਨੇ ਕਤਲਾਂ ਦੀ ਨੋਬਤ ਵੀ ਲੈ ਆਂਦੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਹਾਲ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਲੰਗਰ ਵਿਚ ਮੇਜ਼-ਕੁਰਸੀਆਂ ਵੀ ਲੱਗੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸਫਾ ਵੀ ਵਿਛਾਈਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਇੰਜ ਇਕ ਬਰਾਬਰ ਬੈਠ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਪ੍ਰੰਪਰਾ ਇਕ ਸੂਝ ਤੋਂ ਸੱਖਣੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਹਉਮੈ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਈ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਕਈ ਥਾਈਂ ਕੁਰਸੀਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਲੰਗਰ ਛਕਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦੇਂਦਾ। ਏਦਾਂ ਦੇ ਕਈ ਹਾਸੇਰੀਣੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਰਹੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ। ਇਕ ਵਾਰ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬੈਠ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸੱਤ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਵਿਚੋਂ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਤੇ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਫੀਨਿਕਸ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਰਜ ਕੀਤੇ ਸੱਤ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਤਿੰਨਾਂ ਦੇ ਗਲ ਸਿਰੋਪੇ ਪਾ ਕੇ ਸਨਮਾਨ ਕਰ ਆਏ ਸਨ।

ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਫੋਰੀਆਂ ਡਾਲਰਾਂ ਦੀ ਝਾਕ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਚੋਖੀ ਭੰਡੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸਾਂਝੇ ਭਲੇ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਨੱਥੇ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲੈ ਆਇਆ ਤੇ ਫਿਰ ਇਸ ਦਾ ਧੂਆਂ ਨਾ ਨਿਕਲਣ ਦਿੱਤਾ। ਦੋ ਕੁ ਸਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਗੱਲ ਚੱਲੀ ਤਾਂ ਮੰਨ ਗਿਆ ਕਿ ਪੈਸੇ ਲਿਆਂਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਨਿੱਜੀ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਈ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੌਦਾ ਮਾਰ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਫੇਰੀ 'ਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੈਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਲਈ ਟਿਕਟਾਂ 'ਤੇ ਇਲਾਵਾ ਐਨੇ ਪੌਡ ਹਫਤੇ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਦੇ ਦਿਨ ਕਥਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਬਾਕੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਜਥੇਦਾਰ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ, ਜਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਉਥੋਂ ਹੋਣਗੇ, ਉਹ ਉਸ ਦੇ ਪੱਲੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਤਨਖਾਹ ਨਾਲੋਂ ਦਸ-ਬਾਰਾਂ ਗੁਣਾ ਜਦੋਂ ਇੱਕੋ ਫੇਰੇ ਵਿਚ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਇਥੇ ਬੈਠ ਕੇ ਫਾਈਲਾਂ ਫੋਲਣ ਜਾਂ ਮਰਿਯਾਦਾ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਥਾਂ ਬਾਹਰ ਦੀਆਂ ਦੌੜਾਂ ਕਿਉਂ ਨਾ ਲਾਉਣ? ਅੱਗੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਣ ਵਾਲੇ ਵੀ ਘੱਟ ਨਹੀਂ। ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਸੰਗਤ ਨੇ ਸੱਦਿਆ ਤਾਂ ਇਕ ਸੌ ਇਕ ਨੰਗੀਆਂ ਤਲਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਲਾਮੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਅਗਲੀ ਵਾਰ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧੜੇ ਦੇ ਆਖੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬਣਾ ਬੈਠਾ ਤਾਂ ਉਹੋਂ ਲੋਕ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰ ਲਾਹ ਦੇਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ।

ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਸਿਰਫ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮਿਲਾਪ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਹਨ। ਉਥੇ ਜਦੋਂ ਇਹ ਕੁਝ ਵਾਪਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਪੈਣ ਵਾਲੇ ਧਮੋਚਤ ਨਾਲ ਇਕੱਲੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਵੱਟਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਹਾਲੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਇਕ ਧੜੇ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਕੇ ਇਕ-ਗੁਰੂ-ਘਰ ਅੰਦਰ ਇਹੋ ਕੁਝ ਕਰਵਾ ਆਏ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨਾ ਤਾਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚਲਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਚਲਾ ਸਕਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੁਝ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਸਮੁੱਚੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਭਲੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਏਜੰਡੇ 'ਤੇ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧੜੇ ਜਾਂ ਧਿਰ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਵਿਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਭ ਰਹੀਆਂ। ਜੇ ਕੁਝ ਲੱਭ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਨਿੱਜੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਹੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕੀ ਨਿਕਲ ਸਕੇਗਾ? ਸਿਰਫ ਇਕ ਚੋਣ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ, ਜਿਹੋ ਜਿਹੀ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਜਾਂ ਅਸੈਂਬਲੀ ਲਈ ਹੁੰਦੀ ਵੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮੰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਬਦਨਾਮ ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਲਈ ਵੀ।

ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗ ਕੇ ਹੋ ਰਹੇ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ

ਜਲੰਧਰ : ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਬਦਲੀਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ ਜਿਹਾ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਅਮਲਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦਰਕਨਾਰ ਕਰ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 3 ਸਾਲ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਬਦਲੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਪਰ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਜਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵੀ ਤਬਾਦਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਦਲੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਮਨੋਬਲ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਲਕੇ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਕਾਰਜਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਅਮਲਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਉਪ ਸਕੱਤਰ ਵਲੋਂ

4 ਜੂਨ 2010 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਪੱਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ 3 ਤੋਂ 5 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਤਾਇਨਾਤੀ ਨੂੰ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਾਇਨਾਤੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਬਾਰਡਰ ਏਰੀਆ, ਬੇਟ ਏਰੀਆ ਅਤੇ ਕੰਢੀ ਏਰੀਆ ਵਿਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 2 ਸਾਲ ਲਈ ਉਥੇ ਹੀ ਰੱਖੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਬਾਦਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਤਬਾਦਲਿਆਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਖਾਸ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿਭਾਗਾਂ, ਡਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੇ ਕਮਿਸ਼ਨਰਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਉਪ ਮੰਡਲ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਸਿਵਲ) ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ

ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਮੇਤ ਸਮੂਹ ਮੰਤਰੀਆਂ, ਮੁੱਖ ਸੰਸਦੀ ਸਕੱਤਰਾਂ, ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ, ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਭੇਜੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹੈਰਾਨੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖੁਦ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਵਲ ਕੋਈ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਸਾਬਕਾ ਆਈ.ਪੀ.ਐਸ. ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ ਮਿਨਹਾਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਪੁਲਿਸ 'ਚ ਹੋ ਰਹੇ ਧੜਾ-ਧੜ ਤਬਾਦਲੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਪੁਲਿਸ ਐਕਟ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਨ। ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੂਰਦਰਸ਼ਤਾ ਨਾ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮ ਮੰਨ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ।

ਮੈਂ ਪਾਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਨੱਸਨਾ ਹਾਂ

ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਇਕ-ਦੂਸਰੇ ਤੋਂ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਵਾਪਸ ਪਰਤਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਇਕ ਵਿਚਿਤਰ ਸਿਲਸਿਲਾ ਹੈ ਕਿ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਇਕ ਨਿਰੰਤਰ ਗਤੀ ਵਿਚ, ਇਕ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਕ ਰਹੱਸਮਈ, ਇਕ ਨਿਰਵਿਘਨ ਆਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੁਦਰਤ ਵਿਚ ਹਰ ਛਿਣ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਕ ਸਜੱਗ, ਸੁਚੇਤ ਪ੍ਰਾਣੀ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ-ਵਡੇਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੀਆਂ ਇੰਦਰੀਆਂ ਦੀ ਸੂਝਬੂਝ ਰਾਹੀਂ ਗਿਆਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਦਾ ਸੱਜਰਾਪਨ ਘੋਲ ਕੇ ਅੱਗੋਂ ਨਵੇਂ ਨਰੋਏ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਅਸੰਖ ਤੋਹਫੇ, ਅਸੰਖ ਭੰਡਾਰ ਦੁਨੀਆਂ ਮੁਫਤ ਵਰਤਦੀ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਲੋਕ ਨੇ ਜੋ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਇਸ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕਰਦੇ ਨੇ। ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦਾ ਇਕ ਜੱਗ ਮਾਤਰ ਇਕ ਮਨੁੱਖ ਅਕਸਰ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਵਜੂਦ ਉਸ ਦੇ ਵੱਸ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸਰੀਰਕ ਖਿਡੌਣੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਹੋਰ ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕਦੇ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਤੋੜ-ਫੋੜ ਕੇ ਸੁੱਟ ਦੇਵੇਗਾ। ਮਨੁੱਖ ਇੰਨਾ ਸੁਆਰਥੀ, ਮੈਂ-ਮੁਖੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਜਾਪਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਕਿ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਉਹ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਦੀ ਉਹ ਵਕਤ ਹੁੰਦੇ ਸੀ ਜਦ ਇਕ ਅਰਸਾ ਉਸਤਾਦ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਕਲਾ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਪੈਰ ਧਰਦਾ ਸੀ। ਚੰਗੀ ਸੰਗਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਚੰਗੀ ਸੰਗਤ ਤੋਂ ਭਾਵ ਚੰਗੇ ਇਨਸਾਨਾਂ ਦੀ ਸੰਗਤ, ਚੰਗੇ ਸਾਹਿਤ ਦੀ ਸੰਗਤ, ਚੰਗੇ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸੰਗਤ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬੌਧਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਅਧਿਆਤਮਕ ਆਭਾ ਵੀ ਨਿਖਰਦੀ ਸੀ। ਇਕ ਲਿਖਾਰੀ, ਇਕ ਕਲਾਕਾਰ ਬੜਾ ਰਿਆਜ਼ ਤੇ ਮਸ਼ੁਕ ਕਰਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸਦੀ ਕਲਾ ਵਿਚ ਪਕਿਆਈ, ਰੁਸ਼ਨਾਈ ਤੇ ਤਾਸੀਰ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਮਾਸਟਰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਪੰਜ-ਪੰਜ, ਛੇ-ਛੇ ਵਾਰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਦਿੰਦੇ ਸਨ। ਲਿਖਣ ਨਾਲ ਅੱਖਰ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਛਪਣ ਲਗਦੇ ਨੇ।

ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਹਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਕਾਹਲ ਹੈ, ਇਕ ਭੀੜ ਹੈ, ਇਕ ਹੜਬੜਾਹਟ ਜਿਹੀ ਹੈ। ਹਰ ਬੰਦਾ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਗਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ, ਨੱਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀਰੋ ਬਣਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਿੱਖਣਾ, ਸੁਣਨਾ, ਪੜ੍ਹਨਾ, ਗੁੜ੍ਹਨਾ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਫਜ਼ੂਲ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਫਜ਼ੂਲ ਹੀ ਹੋਈ ਜਾ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਮਾਧਿਅਮ ਇੰਨੇ ਆ ਗਏ ਨੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕਾਬਲੀਅਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਸਵੱਟੀ 'ਤੇ ਪਰਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਵੋਟਾਂ, ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਬੋਲਬਾਲੇ 'ਚ ਬਹੁਤ ਛੋਟਾਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਧਰਮ, ਸਾਹਿਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਿਆਸਤ ਤੱਕ ਇਹੋ ਮੰਜ਼ਰ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਬੋਲ ਰਹੇ ਨੇ, ਪ੍ਰਵਚਨ ਹੋ ਰਹੇ ਨੇ, ਕਥਾਵਾਂ ਸੁਣਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨੇ, ਗਾਇਨ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਾਚ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਵਾਪਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਪਰੇਸ਼ਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ, ਉਸ ਵਿਚ ਅਨੁਭਵ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਭ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦਾ ਹੰਢਾਇਆ, ਤਪਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੀ ਵਾਰ ਵਾਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਰੇਡੀਓ, ਟੀ.ਵੀ., ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਸਮਝ ਹੈ, ਨਾ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦਾ ਕੋਈ ਅੰਦਾਜ਼ਾ, ਨਾ ਆਵਾਜ਼ 'ਚ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਨਾ ਅਧਿਐਨ। ਕੱਚੀ ਰੋਟੀ ਨਾਲ ਭੁੱਖ ਤਾਂ ਕੀ ਮਿਟਣੀ ਹੈ ਸਗੋਂ ਢਿੱਡ ਦੁਖਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਦੌਰ 'ਚ ਅੱਧ ਪੜ੍ਹੇ ਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹੁੰਦੇ ਨੇ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਉਂ ਲਿਖਣਾ ਸੀ:

“ਮੈਂ ਪਾਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਨੱਸਨਾ ਹਾਂ, ਮੈਂ ਪਾਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਨੱਸਨਾ ਹਾਂ।

ਆਲਮ ਫਾਜ਼ਲ ਮੇਰੇ ਭਾਈ ਪਾਪੜਿਆਂ ਮੇਰੀ ਅਕਲ ਗਵਾਈ।

ਕੋਈ ਮੁਨਸਫ਼ ਹੋ ਨਿਰਵਾਰੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੱਸਨਾ ਹਾਂ।

ਪਾਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਥੋੜ੍ਹਾ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਏ। ਥੋੜ੍ਹੇ ਪੜ੍ਹਿਆਂ 'ਚ ਉਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਨੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਦਿਅਕ ਯੋਗਤਾ ਘੱਟ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖੁਦ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਇਹ ਥੋੜ੍ਹਾ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂ ਅੱਧ ਪੜ੍ਹੇ ਹਰ ਥਾਂ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ ਬਖੇੜਾ ਖੜ੍ਹਾ ਰੱਖਦੇ ਨੇ ਤੇ ਬਹੁਤਾਤ ਵਿਚ ਨੇ। ਕਹਾਵਤ ਹੈ ਕਿ 'ਨੀਮ ਹਕੀਮ ਖ਼ਤਰਾ ਏ ਜਾਨ।' ਖ਼ਤਰਾ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨੀਮ ਹਕੀਮ ਵਧ ਗਏ ਨੇ। ਨਾਮ ਤੇ ਨਾਮੇ ਦੀ ਭੁੱਖ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਅੰਨ੍ਹਾ ਬੋਲਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਗੁਰਵਾਕ ਹੈ, “ਮਾਇਆਧਾਰੀ ਅਤਿ ਅੰਨ੍ਹਾ ਬੋਲਾ।” ਮਾਇਆਜਾਲ 'ਚ ਫਸਿਆ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ ਕਿ ਉਹ ਜੋ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਕਾਬਲ ਵੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਪਾਸੇ ਉਹ ਧਿਆਨ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਵਰਗਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਜੁੰਡਲੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਸਮੇਂ ਫੂਕਾਂ ਮਾਰ-ਮਾਰ ਕੇ ਉਸਦੀ ਹਊਮੈ ਦੇ ਗੁਬਾਰੇ ਨੂੰ ਫੁਲਾਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ, ਸੱਤਵੇਂ ਅਸਮਾਨ ਚੜ੍ਹਾਈ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਮੌਜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਕੁਝ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈਆਂ, ਰੇਡੀਓ, ਟੀ.ਵੀ. ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸੰਪਾਦਕ, ਪੱਤਰਕਾਰ, ਰੇਡੀਓ, ਹੋਸਟ, ਟੀ.ਵੀ. ਹੋਸਟ, ਕਾਲਮਨਵੀਸ, ਲਿਖਾਰੀ, ਕਵੀ ਵਗੈਰਾ ਵਗੈਰਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੇ ਨੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੱਲੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਗਤਾ ਹੈ, ਗਿਆਨ ਹੈ, ਤਜਰਬਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੈ। ਭੀੜ ਥੋਥੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਨਾ-ਕਾਬਲੀਅਤ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਆਪਣੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਨੇ। ਇਹ ਅਮਲ ਆਪਣੀ ਕੌਮ, ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਬੇਵਫ਼ਾਈ ਵਰਗਾ ਅਮਲ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਜੋ ਸੱਚਮੁੱਚ ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਗੱਲੋਂ ਨੀਵਾਂ ਕਿਵੇਂ ਹੋਣ ਦੇਵੇਗਾ? ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਹੋਵੇ, ਸ਼ੌਂਕ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਵਾਸਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਬਿਨਾਂ ਤਿਆਰੀ ਤੋਂ ਲੜਾਈ ਦੇ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਕੁੱਦ ਪਵੇ ਤੇ ਖਾਹਮਖਾਹ ਸਿਰ ਮੂੰਹ ਭਨਾ ਲਵੇ।

ਕੁਚੱਜ ਘੋਲਣ ਨਾਲੋਂ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਚੱਜ ਸਿੱਖ ਲਿਆ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਬੰਦੇ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਇਥੋਂ ਤੀਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੀ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਹੋਵੇ, ਪੱਲੇ ਚਾਹੇ ਕੱਖ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਲਈ ਉਹ ਇੰਨਾ ਉਤਾਵਲਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਪੱਲੇ ਚਾਹੇ ਕੱਖ ਨਾ ਰਹੇ ਪਰ ਜੈ ਜੈ ਕਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਾਉਣੀ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਇਕ ਸਮੇਂ ਬੜਾ ਗਿਆਨੀ ਬੰਦਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸਦੇ ਗਿਆਨ ਦਾ ਲੋਕ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਆਦਰ ਨਾਲ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਦੁਨੀਆਂ ਤੋਂ ਕੂਚ ਕਰ ਗਏ ਤਾਂ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਦਾ ਲੜਕਾ ਵੀ ਇਹੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖੇ ਕਿ ਲੋਕ ਉਸਨੂੰ ਵੀ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਣ। ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਕੋਈ ਨਾ ਕਹੇ। ਉਹ ਬੜਾ ਦੁਖੀ ਹੋਇਆ ਤੇ ਇਧਰ-ਉਧਰ

ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛਦਾ ਫਿਰੇ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਵਾਂਗ ਪੰਡਿਤ ਜੀ, ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਣ। ਅਖੀਰ ਇਕ ਸਿਆਣੇ ਨੇ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਬੱਚੇ ਤੇਰੇ ਘਰ ਮੂਹਰੇ ਖੇਡਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮਗਰ ਪਾ। ਉਹ ਤੈਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪੰਡਿਤ ਜੀ, ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਕਿਹਾ ਕਰਨ ਤੇ ਤੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਿਝ ਕੇ ਪਿਆ ਕਰ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਬੇਦਾ ਨਾ ਕਹੇ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਿਝਦਾ ਰਹੀ ਤੇ ਫਿਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਖਿਝਣੋਂ ਹਟ ਜਾਈ। ਉਸਨੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੀਤੀ। ਜਦ ਬੱਚੇ ਉਸਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਪੰਡਿਤ ਜੀ, ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਕਹਿ ਕੇ ਰੋਲਾ ਪਾਇਆ ਕਰਨ ਤਾਂ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਿਝ ਕੇ ਪਵੇ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਨਾ ਕਹੇ।

ਬੱਚੇ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਉਚੀ-ਉਚੀ ਕਿਹਾ ਕਰਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਗਰ ਲੋਕ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਕਹਿ ਕੇ ਖਿਝਾਉਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਖਿਝਣੋਂ ਹਟ ਗਿਆ ਤੇ ਲੋਕ ਉਸਨੂੰ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਪੰਡਤ ਜੀ ਉਸਦੀ ਛੇਤ ਪੈ ਗਈ। ਉਸਦਾ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਇਹ ਹੀ ਕਹਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕ ਉਸਨੂੰ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਕਹਿਣ, ਚਾਹੇ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਕਹਿਣ।

ਇਥੋਂ ਫਰਕ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਉਸਦੇ ਗੁਣਾਂ ਕਰਕੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ ਤੇ ਇਸਦੀ ਸਿਰਫ ਛੇਤ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਪੈ ਗਈ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਬਹੁਤ ਹਾਲ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਹੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਕੋਈ ਗੁਣ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਤਪੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਇਕ ਲੇਬਲ ਜ਼ਰੂਰ ਲੁਆਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਨੇ, ਚਾਹੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਲੱਗ ਜਾਵੇ।

ਸ਼ੇਖ ਸ਼ਾਅਦੀ 'ਗੁਲਿਸਤਾਂ ਬੋਸਤਾਂ' ਵਿਚ ਇਕ ਥਾਂ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰੀ ਇਕ ਕਾਫਲੇ ਨੂੰ ਯੂਨਾਨ ਵਿਚ ਲੁੱਟ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਡਾਕੂ ਬੇਹਿਸਾਬ ਮਾਲ ਲੈ ਗਏ। ਵਪਾਰੀ ਬਹੁਤ ਰੋਏ ਪਿੱਟੇ ਅਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਤੇ ਪੈਗੰਬਰ ਨੂੰ ਵਾਸਤਾ ਪਾਇਆ

ਪਰ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਾ ਹੋਇਆ। ਲੁਕਮਾਨ ਨਾਮੀ ਚਿੰਤਕ ਵੀ ਉਸੇ ਕਾਫਲੇ ਵਿਚ ਸੀ। ਕਾਫਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਡਾਕੂਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿਓ ਅਤੇ ਨਸੀਹਤ ਕਰੋ ਕਿ ਸਾਡਾ ਕੁਝ ਮਾਲ ਛੱਡ ਜਾਣ ਕਿਉਂਕਿ ਦੁੱਖ ਹੋਏਗਾ ਜੇ ਏਨੀ ਦੌਲਤ ਗੁਆਈ ਜਾਵੇ। ਲੁਕਮਾਨ ਨੇ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਡਾਕੂਆਂ ਨਾਲ ਅਕਲ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨੀਆਂ ਠੀਕ ਨਹੀਂ। ਮੁਹੰਮਦ ਬਖਸ਼ ਵੀ ਇਸੇ ਗੱਲ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦਾ ਹੋਇਆ ਲਿਖਦਾ ਹੈ:

“ਆਮਾਂ ਬੇਅਖਲਾਸਾਂ ਅੰਦਰ, ਖਾਸਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ,

ਮਿੱਠੀ ਖੀਰ ਪਕਾ ਮੁਹੰਮਦ ਕੁੱਤਿਆਂ ਅੱਗੇ ਧਰਨੀ।”

ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਦੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਉਹ ਜੋ ਵੰਡਦਾ, ਪ੍ਰਚਾਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਵਿਚ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸਦੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸੱਚ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਜਾਣ ਕੇ ਅੱਗੋਂ ਪ੍ਰਚਾਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਫਿਕਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਸਮਝੋ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਮੁਆਸ਼ਰੇ ਦਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਹੈ। ਇਕ ਗੁਰੀਲਾ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਅਜਿਹੇ ਕੁਰਾਹੀਆਂ, ਬਹਿਰੂਪੀਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹਰ ਦੌਰ 'ਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਸੰਜੀਦਾ ਸੱਚਾ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ 'ਤੇ ਵਕਤ ਜਾਇਆ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸਗੋਂ ਆਪਣਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦਾ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਹੈ, “ਪੜ੍ਹ ਅੱਖਰ ਏਹਾ ਬੂਝੀਐ, ਮੂਰਖ ਨਾਲ ਨਾ ਲੁਝੀਐ।”

ਮੂਰਖ ਨਾਲ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵੀ ਉਸ ਵਰਗਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਕੁਵਰਤੋਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਖੜ੍ਹ ਕੇ ਨਹੀਂ ਉਡੀਕਦਾ ਕਿ ਇਸ ਘਰ ਦੀ ਬਾਰੀ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਤਾਂ ਫੇਰ ਹੀ ਅੱਗੇ ਤੁਰੇ। ਉਹ ਤਾਂ ਚਾਨਣ ਵੰਡਦਾ-ਵੰਡਦਾ ਅੱਗੇ ਤੁਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ੇਰ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਜਦੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਜੰਗਲੀ ਕੁੱਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਸਤਾਉਣ ਲਗਦੇ ਨੇ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਿਕਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕੁੱਤੇ ਮੁਰਦਾਰ ਖਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ। ਇਕ ਜਾਨਵਰ 'ਚ ਵੀ ਕਿੰਨੀ ਸੂਝ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੱਥਾ ਮਾਰਨਾ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਜਾਇਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਇਹੀ ਕਹਿਣਾ ਮੁਨਾਸਬ ਲਗਦਾ ਹੈ:

“ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਗੋਂ ਮੇਂ ਉਠਨਾ ਬੈਠਨਾ ਅੱਛਾ ਲਗਾ ਹਮਕੋ,

ਜੋ ਅਪਨਾ ਦਿਲ, ਜੁਬਾ ਅਪਨੀ, ਔਰ ਅਪਨੀ ਫਿਕਰ ਰਖਤੇ ਹੈ।”

KHALSA

INSURANCE AGENCY, INC.

WE NOW INSURE IN 33 STATES

LARGEST INDEPENDENT INSURANCE BROKERS

REPRESENTING OVER 100 A+ RATED COMPANIES

TAXI—CABS • LIMOUSINES

COMMERCIAL AUTO

Gas Stations, Repair Shops,

Liquor/Grocery Stores,

Restaurants, 99 Cent stores,

Hotels & Motels

Licensed in: Alabama • Arkansas • Arizona • California • Colorado • Connecticut • DC • Georgia • Florida • Idaho • Iowa
Indiana • Illinois • Kansas • Louisiana • Maryland • Mississippi • Michigan • Minnesota • Nevada • New Jersey • New York
New Mexico • Oregon • Ohio • Oklahoma • Pennsylvania • Texas • Utah • Virginia • Vermont Washington • Wisconsin

WWW.KHALSAINSURANCE.COM

California License # 0F89805

3750 McKee Road, Suite A • San Jose, CA 95127 • Fax 408.493.4552

408-272-2500 • 1-800-954-5409

ਮੇਰੇ ਗ੍ਰਾਈਂ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਰਗਿਆਂ ਦਾ ਆਏ ਦਿਨ ਘੁੰਮਣ-ਘੁਮਾਉਣ, ਇੰਡੀਆ ਜਾਣ ਦਾ ਗੇੜ ਬਣਿਆ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਮਾਤਤ ਤਾਂ ਪੈਨੀਆਂ-ਡਾਈਮ ਹੀ ਗਿਣਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਡਬਲ ਜੋਬਾਂ ਤੇ ਓਵਰ ਟਾਈਮਾਂ ਵਿਚ ਵਕਤ ਝੋਕੀ ਰਖਦੇ ਹਨ। ਇੰਡੀਆ ਜਾਣ ਦੀ ਫੁਰਸਤ ਕਿੱਥੇ ਹੈ ਤੇ ਕਿੱਥੇ ਬਣਦੇ ਹਨ ਕਿਰਾਏ ਜੋਗੇ ਵੀ ਪੈਸੇ? ਉਸ ਦਿਨ ਫਿਰ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਮਿਲੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਇੰਡੀਆ ਜਾਣ ਦਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੁਣਾਇਆ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਮੂੰਹ ਗੀਣ ਕੁ ਰਹਿ ਗਿਆ।

ਗ੍ਰਾਈਂ ਕਾਹਦਾ ਮਿਲਿਆ, ਸਮਝੋ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਮਿਲ ਗਿਆ। ਗਲੀਆਂ ਗੁਆਂਢੀ, ਕੁੱਤੇ ਬਿਲੀਆਂ ਤੇ ਯਾਰ ਬੇਲੀਆਂ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਦਿਆਂ ਮਣਾਂ-ਮੂੰਹੀਂ ਭਾਰ ਲੱਥ ਰਹੇ ਸਨ। ਮਨ ਹੌਲਾ ਫੁਲ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਚਾਨਕ ਜਿਵੇਂ ਧੌਣ 'ਚ ਚੱਕੀ ਦੇ ਪੁੜ ਲਟਕ ਗਏ ਹੋਣ, ਤਨ ਮਨ ਇਕ ਦਮ ਸਿੱਧਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੋਇਆ ਇਉਂ ਕਿ ਗੱਲਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੱਲ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਈ ਮੇਰੇ ਜ਼ਿਹਨ ਦੇ ਅੰਗੇ ਦੀ ਗੁਜ਼ਰੀ ਤੇ ਸਰਪੱਟ ਕਰਕੇ ਦੌੜ ਗਈ। ਕਿਸੇ ਇਕ ਸ਼ਬਦ 'ਤੇ ਸਿਮਟੀ ਹੋਈ ਸੀ ਇਹ ਗੱਲ ਤੇ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਫਿਰਦਾ ਫਿਰਦਾ ਵਿਚੋਂ ਦਮ ਤੋੜ ਗਿਆ। ਸਭਾਵਿਕ ਹੀ ਅਹੁੜੀ ਗੱਲ ਸ਼ਾਇਦ ਏਨੀ ਅਹਿਮ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਨੂੰ ਫਟਾਫਟ ਉਗਲਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸਾਂ। ਭਾਵੇਂ ਕਹਿਣ ਨੂੰ ਇਹ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿਸੇ ਬਹੁਤ ਗਹਿਰੇ ਅਰਥਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ; ਜਾਣੋਂ ਇਕ ਧੁਰਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਲੇ ਮੇਰੀ ਹੋਂਦ ਦਾ ਪਹੀਆਂ ਘੁੰਮਦਾ ਘੁੰਮਦਾ ਭਟਕ ਗਿਆ ਸੀ। ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦਾ ਮੂੰਹ ਲਗਾਤਾਰ ਹਿੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਮੇਰਾ ਸਾਰਾ ਵਜੂਦ ਉਸ ਸ਼ਬਦ-ਤਿਤਲੀ ਨੂੰ ਫੜਨ 'ਤੇ ਲੱਗ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਕੀ ਸੀ ਉਹ ਸ਼ਬਦ? ਹੁਣੇ ਤਾਂ ਕੋਲ ਕੋਲ ਸੀ, ਮੱਥੇ ਦੇ ਐਨ ਵਿਚਕਾਰ, ਨੱਕ ਦੇ ਹੇਠਾਂ, ਸੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਾ, ਪਰ ਜੀਭ ਤੱਕ ਆਉਂਦਿਆਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਧਰ ਖਿਸਕ ਗਿਆ। ਜਾਣੋਂ ਉਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਵਡਮੁੱਲਾ ਖਜ਼ਾਨਾ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਕਿਉਂ ਸੀ ਉਹ ਵਡਮੁੱਲਾ? ਕੁਝ ਬਹੁਤ ਪਤਾ ਨਹੀਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਕੋਈ ਗਹਿਰੇ ਭਾਵਕੀ ਸੰਬੰਧ ਸਨ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਇਸ ਨਾਲ ਜਾਂ ਕੋਈ ਭਾਵੀ ਦੀਆਂ ਗੋਝ ਭਰੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸਨ। ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹ ਵੱਲ ਝਾਕੇ, ਇਹ ਉਖੜਿਆ ਕਿਉਂ ਪਿਆ ਹੈ? ਮੈਂ ਕਦੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਡੂੰਘਾਣਾਂ ਵਿਚ ਬਗਲੇ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੁਭੀ ਲਾ ਕੇ ਸ਼ਬਦ ਢੂੰਡਣ ਜਾਵਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਮੂੰਹ ਚਾਪੜ ਵਰਗਾ ਚੌੜਾ ਹੋ ਜਾਵੇ, ਕਦੇ ਸਿੱਧਾ ਸਾਵਧਾਨ ਹੋ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਾਂ ਤਾਂ ਮੂੰਹ ਲੰਬੂਤਰਾ ਹੋ ਜਾਵੇ। “ਭਾਅ ਅੱਜ ਹੋਰੂੰ ਹੋਰੂੰ ਲਗਦਾ, ਚਿੱਤ ਠੀਕ ਤਾਂ ਹੈ?”

“ਨਹੀਂ, ਨਹੀਂ, ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਮੈਨੂੰ, ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ ਸੀ।” ਮੇਰਾ ਜਵਾਬ ਠੀਕ ਵੀ ਸੀ ਤੇ ਗ਼ਲਤ ਵੀ।

ਮੇਰਾ ਵਿਗੜਿਆ ਕੀ ਸੀ ਭਲਾ, ਹੱਟਾ ਕੱਟਾ, ਡਾਕਟਰ ਕੋਲ ਕਦੇ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਸੇਲ 'ਤੇ ਲੱਗਾ ਦੁੱਧ ਗੈਲਨਾਂ ਦੇ ਗੈਲਨ ਭੀਕ ਜਾਨਾਂ, ਚਿਕਨਾਂ ਦੇ ਆਹੂ ਲਾਹ ਛੱਡੀਏ ਹਨ, ਓਵਰਟਾਈਮ ਨੂੰ ਇੱਲ ਵਾਂਗ ਪੈ ਜਾਨਾਂ, ਨਿੱਤ ਘੁਰਾਝੇ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪ ਸੌਨਾਂ ਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਜਗਾਈ ਰੱਖਦਾਂ। ਮੇਰਾ ਤਾਂ ਇਕ ਵਾਲ ਵੀ ਵਿੰਗਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਚਿੱਟੇ ਭਾਵੇਂ ਸਾਰੇ ਹੋਣ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਚਿੱਟੇ ਵਾਲਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਸਿਰ ਅੰਦਰ ਜੋ ਮਗਜ਼ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰ ਉਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਗੜਬੜ ਸੀ। ਪਹਿਲਿਆਂ 'ਚ ਕਦ ਅਜੇਹਾ

ਤਕੜਾ ਆਦਮੀ

ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਮਨ ਦੀ ਕੋਠੜੀ ਵਿਚ ਜੋ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਫੌਰਨ ਬਾਹਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸ਼ਬਦ ਬੋਲ ਬਣ ਕੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚੋਂ ਤਾੜ ਤਾੜ ਨਿਕਲਦੇ ਸਨ, ਜੋ ਨਹੀਂ ਸੀ ਨਿਕਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਉਹ ਵੀ ਨਿਕਲਦੇ ਸਨ। ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦਾ ਅਵਾਕ ਮੂੰਹ ਦਸਦਾ ਸੀ, ਉਸਨੂੰ ਮੇਰੇ ਜਵਾਬ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਚੇਤੇ ਦੇ ਪਤਾਲ ਪੁੱਟਦਿਆਂ ਹੱਥ ਪੈਰ ਵੀ ਤਾਲ ਦੇਣ ਲੱਗੇ। ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚਦੇ ਹੋਣਗੇ, ਇਹ ਜਣਾ ਅਕਾਰਨ ਹਵਾ 'ਚ ਮੁੱਕੀਆਂ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਪੈਰ ਕਿਉਂ ਮਾਰੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਗਲੂਣਿਆ, “ਭਾਅ ਚਿੱਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ, ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਤੇ ਘਰ ਦਾ ਰਾਹ ਫੜ, ਬਾਬਾ ਸਭ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਹੈ।” ਪਰ “ਚਿੱਤ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਿਆ” ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਮੰਨਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਸਾਂ। ਫੌਰਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਰੀਏ ਵਾਂਗ ਸਿਧਾ ਕਰ ਠਹਾਕੇ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਸਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਹੱਸਣਾ ਸਿਹਤ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਜੁ ਹੈ। ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਅਰਦਾਸ ਦਾ ਟਾਈਮ ਹੈ, ਅੰਦਰ ਚੱਲੀਏ। ਅਣਮੋਨੇ ਮਨ ਨਾਲ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤੁਰ ਪਿਆ। ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵੱਲ ਵਧਦਿਆਂ ਮੈਂ ਪੂਰਨ ਖਬਰਦਾਰੀ ਦਾ ਪੇਸ਼ ਬਣਾ ਲਿਆ ਪਰ ਇਸ ਪੇਸ਼ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਚੇਹਰਾ ਆਠੇ ਵਰਗਾ, ਸਿਰ ਟੇਵਾ ਤੇ ਤੋਰ ਵਿਚ ਸਕੜਾ ਸਪਸ਼ਟ ਝਲਕਦਾ ਸੀ। ਅੰਦਰੋਂ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਿਗੋਚੇ ਵਿਚ ਡੁਬੇ ਹੋਣ ਦਾ ਇਹ ਬਾਹਰੀ ਲੱਛਣ ਸੀ। ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਮਸ਼ਟ ਮਾਰ ਲਈ, ਮੇਰੀ ਖਾਤਰ ਉਹ ਕਿਉਂ ਬਾਬੇ ਨੂੰ ਨਰਾਜ਼ ਕਰੇ।

ਸ਼ਬਦ ਸੀ ਕਾਹਦੇ ਬਾਰੇ? ਕੀ ਉਹ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਦਾ ਖਾਸ ਨਾਮ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਬ੍ਰਿਛ ਬੂਟੇ, ਜਾਨਵਰ, ਪਿੰਡ, ਸ਼ਹਿਰ, ਘਟਨਾ ਆਦਿ ਦਾ ਸੰਕੇਤਕ ਸੀ?

ਅਰਦਾਸ ਵੇਲੇ ਸੰਗਤਾਂ ਝੁਕਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਖੜੇ ਦਾ ਖੜਾ ਇਸ਼ਟ ਬਣੇ ਗੁਆਚੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ। ਸੰਗਤਾਂ ਖਲੋਣ ਤਾਂ ਮੈਂ ਬੈਠੇ ਦਾ ਬੈਠਾ ਫਰਸ਼ ਤੇ ਮੁਕੀਆਂ ਮਾਰਦਾ, ਜਿਵੇਂ ਏਥੋਂ ਸ਼ਬਦ ਕਢ ਰਿਹਾ ਹੋਵਾਂ। ਬੇਅਸਰ ਹੋ ਗਿਆ ਮੈਂ, ਅਨੰਤ ਕਾਲ ਤੱਕ ਸਾਧਨਾ ਕਰਦਾ ਰਹਾਂ, ਇਛਤ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹਥਿਆਵੇਗਾ, ਲਗਦਾ ਇਸ ਜਨਮ ਮੁਕਤੀ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ। ਗਿਆਨ ਪਿਆਨ ਦੇ ਇਸ ਝਮੇਲੇ 'ਚ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਮੇਰੇ ਬੁਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਆ ਡਿੱਗਾ।

ਕਾਰ ਦੁੜਾਈ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਵੱਲ, ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੇ ਘਰ। ‘ਬੁਧੂਆ ਸੁਰਤ ਟਿਕਾਣੇ ਲਿਆ, ਕੀ ਸੰਵਾਰਨਾ ਤੇਰਾ ਉਸ ਬੇਵਫ਼ਾ ਸ਼ਬਦ ਨੇ?’ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੋਸ਼ ਟਿਕਾਣੇ ਲਿਆਂਦੀ ਤਾਂ ਘਰ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਜੁਗਾੜ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਮਾਉ ਘਰ ਦੇ ਜੀਅ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰ ਟੁਕੜਿਆਂ 'ਚ ਖੰਡਿਤ ਹੋਏ ਦੇਖ ਕੇ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਤੇ ਲੱਖ ਸਵਾਲ ਸਨ, ‘ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਥੇ ਤਾਂ ਅਸ਼ਾਂਤ ਲੋਕ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਕੀ ਸੱਪ ਸੁੰਘ ਗਿਆ?’ ਰਾਤ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਪਿਆ, ਫਿਰ ਉਸੇ ਪਿੰਜੂ ਦੇ ਡੰਗ 'ਤੇ ਡੰਗ, ‘ਕੀ ਹੈ ਉਹ ਸ਼ਬਦ, ਕਿੱਥੇ ਗਿਆ, ਕਿਸ ਨੇ ਖੋਹ ਲਿਆ ਮੇਰਾ ਸ਼ਬਦ?’ ਬਥੇਰੇ ਹੱਥ ਪੈਰ ਮਾਰੇ ਪਰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਕੋਈ ਅੱਖਰ ਵੀ ਰੋਸ਼ਨ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਉਸਲਵੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਬਿਤਾਈ। ਸਵੇਰ ਹੋਈ, ਫਿਰ ਸ਼ਬਦ-ਵਿਹੂਣਾ, ਖੁੱਸਾ ਖੁੱਸਾ, ਅੱਖਾਂ

ਵਿਚ ਰੜਕ, ਭੈੜਾ ਬੂਝਾ। ਡਿਗਦਾ ਢਹਿੰਦਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਮ 'ਤੇ ਪੁੱਜਾ। ਸਹਿ-ਕਰਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਤੀਰ ਮੇਰੇ ਵੱਲ ਸੋਧਤ। ਇਕ ਨੇ ਬਾਣ ਮਾਰ ਹੀ ਦਿੱਤਾ, “ਭਾਅ ਏਦਾਂ ਤੁਰਿਆ ਆਉਂਦਾ ਜਿਵੇਂ ਪਤੰਗ ਕੰਨੀ ਮੰਗਦਾ ਹੁੰਦਾ।” ਸਾਰੇ ਤਾੜੀ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਸ ਪਏ। ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਵੀ ਸੁਰਤੀ ਸ਼ਬਦ-ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੀ ਢੂੰਡ 'ਚ ਲੱਗੀ ਰਹੀ। ਕੰਮ ਦੀਆਂ ਚੱਕੀਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਮਲੂਮ ਹੋਈਆਂ। ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਦੂਰ, ਮਸ਼ੀਨਾਂ, ਮੈਨੇਜਰ, ਮਟੀਰੀਅਲ, ਫੋਰਕ-ਲਿਫਟ, ਕੂੜਾ, ਕੰਧਾਂ, ਕੰਧਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰਲਾ ਸੰਸਾਰ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਬਿਰਬੇ ਮੰਤਵਹੀਣ ਲੱਗ ਰਹੇ ਸਨ। ਜੀਅ-ਭਿਆਣਾ ਮੈਂ ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਆ ਗਿਆ।

ਨਤੀਜਾ ਕਢਿਆ, ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਰੋਗ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹਾਂ, ਸ਼ਾਇਦ ਭੁਲਣਵਾ, ਸ਼ਾਇਦ ਬੁਝਾਪਾ ਜਿਸਨੂੰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਜਰਹ ਕਾ ਰੋਗ ਆਖਦੀ ਹੈ, ਸ਼ਾਇਦ ਐਲਜ਼ਾਈਮਰ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਦਿਮਾਗ ਵੀ ਜਿੱਡਾ ਜਿਹਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਪਤਨੀ ਨੇ ਦਸਿਆ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰੀ ਉਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਹੋਰ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਬੋਲ ਦਿੰਦਾ ਜਿਵੇਂ ‘ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਬੁੜਾ, ਢੱਕਣ ਨੂੰ ਗਿਲਾਫ਼ਾ। ਮੈਂ ਚਾਦਰ ਤਾਣ ਕੇ ਪੈ ਗਿਆ। ਪਰ ਉਹੀ ਭੂਤ ਫਿਰ ਚਾਦਰ ਦੇ ਅੰਦਰ। ਉਠ ਕੇ ਦੇਖਿਆ, ਅੰਦਰ ਬਾਹਰ ਘੋਰ ਸੰਨਾਟਾ, ਅਰਬਦ ਨਰਬਦ ਧੂੰਦੁਕਾਰਾ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਾ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਹੁਣ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਮੇਰਾ ਚੱਲਾ ਛੱਡ ਚੁਕਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮੇਰੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਲੁੱਟ ਗਏ ਹਨ। ਮੈਂ ਮਰ ਜਾਵਾਂਗਾ, ਮੇਰਾ ਸਿਵਾ ਬਲੇਗਾ ਤੇ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਾਟਾਂ ਦੁਆਲੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਤਾਂਡਵ ਨਾਚ ਕਰੇਗਾ। ਮੈਂ ਮੰਜੇ ਤੋਂ ਉਤਰ ਕੇ ਟੱਪਣ ਲੱਗਾ। ਸਿਰ ਝੰਜੋੜਿਆ, ਮਨ ਚਿਤਕਿਆ ਪਰ ਦਿਮਾਗੀ ਭੂਤ ਸੋਚਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਉਤਰਦੇ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਤੁਕ ‘ਸੋਚੇ ਸੋਚ ਨਾ ਹੋਵਈ ਜੇ ਸੋਚੇ ਲੱਖ ਵਾਰ’ ਗੂੰਜਣ ਲੱਗੀ। ਮਾਰ ਗੋਲੀ ਇਸ ਮਾਇਆਵੀ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ, ਇਕ ਨਿਕਾਰੇ ਸ਼ਬਦ ਖਾਤਰ ਅਨਮੋਲ ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਗੁਆਉਣਾ, ਔਰ ਭੀ ਦੁਖ ਹੈ ਜ਼ਮਾਨੇ ਮੈਂ। ਮਨ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਸੁਹਾਣੀ ਨੀਂਦ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦਬੋਚ ਲਿਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨ ਨੂੰ ਸਮਝੋਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਂਦਿਆਂ ਮੈਂ ਹਫ਼ਤੇ ਕੁ ਵਿਚ ਤਾਬੇ ਆ ਗਿਆ।

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਮਾਨਸਿਕ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦੌਰੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਕੁਝ ਦੇਰ ਲਈ ਪੈਣੇ ਹਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸ਼ਾਇਦ ਏਹੀ ਗੱਲ ਹੋਈ। ਹੋਰ ਹਫ਼ਤਾ ਕੁ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਲੰਘਿਆ ਕਿ ਇਕ ਰਾਤ ਫਿਰ ਸ਼ਬਦ ਵਿਗੋਚੇ ਨੇ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਮੈਨੂੰ ਹੌਲ ਪੈਣ ਲੱਗੇ, ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਨਿਰਾ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਕੋਈ ਪੂਰਾ ਖਿਆਲ ਹੋਵੇਗਾ, ਕੋਈ ਬਾਨੁਣ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਔੜਤੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਾਰਥਕ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਕ ਵਾਰੀ ਫਿਰ ਇਸ ਦੀ ਭਾਲ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਜਤਨ ਹੋਣ ਲੱਗੇ। ਅੰਤਰੇ ਵਿਚ ਝਾੜ ਮਾਰੀ ਪਰ ਦੁਰਦਰਾਜ਼ ਤਕ ਫਿਰ ਘੁਪ ਹਨੇਰਾ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਫੰਨ ਕਰਕੇ ਪੁੱਛਾਂ, ਕੋਈ ਕੋਸ਼ ਦੇਖਾਂ, ਪਰ ਕੀ ਫਾਇਦਾ? ਘੇਰ ਬੈਠੀ ਵਿਚ ਮੇਰਾ ਸਰੀਰ ਅਜੀਬ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ, ਕਦੇ ਡੰਡ ਬੈਠਕਾਂ, ਕਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਹਵਾ 'ਚ ਆਇਆਂ ਵਾਂਗ ਘੁਮਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਤਰਬੱਲੀ ਮਚ ਗਈ ਜਿਸਨੇ ਸੁੱਤੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਜਗਾ ਦਿੱਤਾ। “ਕੀ ਕਰਨ

ਡਰੇ ਹੋਏ ਹੋ, ਤੜਕਸਾਰ ਉਠ ਕੇ, ਸੌਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇਸ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਚੈਨ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ?” ਪਤਨੀ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਝਿੜਕਾਂ ਨੇ ਮੇਰੇ ਵਿਚ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਕਰੰਟ ਵਾਂਗ ਝਰਨਾਹਟ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ। ਮੈਂ ਚੌਕਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਸੁਰਾਗ ਮਿਲਿਆ ਹੁੰਦਾ। ਪਤਨੀ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੌੜੇ ਕੁਬੋਲਾਂ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਗੁਆਚੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦਿਸਣ ਲੱਗੇ।

ਮੈਂ ਸਿਰ ਝੰਜੋੜਿਆ, ਹਾਂ, ਪਤਨੀ ਨੇ ‘ਤੜਕਸਾਰ’ ਬੋਲਿਆ ਸੀ। ਅੱਖਾਂ ਮੀਚ ਕੇ ਮੈਂ ਕਈ ਵਾਰ ‘ਤੜਕਸਾਰ ਤੜਕਸਾਰ’ ਦੁਹਰਾਇਆ। ‘ਤੜਕਸਾਰ’ ਨੂੰ ਛੱਜ ਵਿਚ ਛੁੱਟਦਾ ਉਲਟਾ ਸਿਧਾ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਤੇ ਅੰਤ ਜੋ ਹਾਸਿਲ ਹੋਇਆ ਉਹ ਸੀ ‘ਤਕੜਾ’। ਹਾਂ, ‘ਤਕੜਾ’ ਹੀ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਸੀ ਜੋ ਹੁਣ ਤੀਕ ਮੈਨੂੰ ਚਕਮੇ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਤੇ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਸੰਗ: ‘ਮੋਹਣਾ’, ਮੋਹਣਾ ਮੇਰੇ ਇਕ ਗ੍ਰਾਈਂ ਦਾ ਨਾਂ। ਤਕੜਾ ਤੇ ਮੋਹਣਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਕ ਹੀ ਤੱਤ ਸੀ, ਇਕ ਹੀ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਦੋ ਪਾਸੇ, ਮੋਹਣਾ ਇਸ ਸਿੱਕੇ ਦੇ ਸਿਰ ਵਾਲਾ ਪਾਸਾ ਤੇ ਤਕੜਾ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਾਲਾ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਤਾਂ ਲੱਗਾ, ਬੱਸ ਹੁਣ ਸਭ ਚਾਨਣ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਕੋਈ ਭਟਕਣ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ। ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ ਪਾਗਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਵੇਲੇ ਮੈਂ ਤਕੜਾ ਤਕੜਾ ਦਾ ਸਿਮਰਣ ਕਰਦਾ ਐਵੇਂ ਹੀ ਚਾਹ ਬਣਾ ਲਿਆਇਆ। ਸ਼ੇਰ ਬਣ ਗਿਆ ਮੈਂ, ਪਤਨੀ ਦੀ ਬੁੜ ਬੁੜ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਾ ਕੀਤੀ।

ਧੰਨ ਧੰਨ ਹੋ ਗਿਆ ਮੈਂ, ਤਕੜਾ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਕਮਾਈ ਨਾਲ ਪਰ ਪਾਠਕ ਜ਼ਰੂਰ ਭੰਬਲਭੂਸੇ ਵਿਚ ਪੈ ਗਏ ਹੋਣਗੇ, ਇਹ ਤਕੜਾ ਕੀ ਹੋਇਆ? ਇਹ ਕੀ ਕੋਈ ਲਟੈਣ ਹੈ, ਕੋਈ ਕਰਤਾਰ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ਅਸਲੋਂ, ਜਾਂ ਕੁਝਿਆਰ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਰੂਪ? ਜੀ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਕਿਸੇ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਮਹਾਨ ਹੋਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਦਰਅਸਲ ਇਹ ਹੈ ਹੀ ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਲਫ਼ਜ਼, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸ਼ਬਦ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਭਰੇ ਪਏ ਸਨ ਸਾਡੇ ਮੁਕ ਜਜ਼ਬਾਤ। ਤੇ ਮੋਹਣਾ ਸੀ ਮੇਰਾ ਗ੍ਰਾਈਂ, ਸਾਡੀ ਲੰਮੀ ਬੀਹੀ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਘਰ ਦਾ ਵਾਸੀ। ਅਧਖਤ ਉਮਰ ਦਾ, ਲੰਮਾ ਲੰਬਾ ਬਾਹਮਣ, ਮਾਮੂਲੀ ਜਿਹਾ ਕੁੱਝ ਨਿਕਲਿਆ ਹੋਇਆ। ਕਰਤਬਰਤੀ ਦਾਹੜੀ ਵਾਲੇ ਇਸ ਬੰਦੇ ਦਾ ਮੇਰੇ ਮਨ ਵਿਚ ਇਕ ਹੀ ਬਿੰਬ ਹੈ: ਮੂੰਹ 'ਚ ਸਿਗਰਟ ਬੀੜੀ ਸੁਲਗਾਈ ਗਲੀ 'ਚੋਂ ਤੇਜ਼ ਤੇਜ਼ ਲੰਘ ਰਿਹਾ। ਮੈਂ ਇਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਘਟ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸੁਣਿਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਗਲੀ 'ਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰਦਿਆਂ ਇਸਨੂੰ ਜੇ ਦੂਰੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਦਿਸ ਪੈਂਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਗਲੀ ਦੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਇਕ ਨਿੱਕੀ ਮੋਟੀ ਦੁਕਾਨ ਸੀ ਜਿਥੇ ਮੈਂ ਕਦੇ ਕੋਈ ਗਾਹਕ ਨਹੀਂ ਤੱਕਿਆ। ਘਰ 'ਚ ਬੱਝੀ ਹੋਈ ਇਕ ਗਾਂ ਸੀ ਜਿਸ ਲਈ ਪੱਠੇ ਲਿਆਉਣੇ, ਘਾਹ ਖੋੜਣਾ ਇਸ ਦਾ ਮੁਖ ਰੁਝੋਵਾਂ ਸੀ। ਪੀਲੀ ਭੂਕ ਪਤਨੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਪਦਿਕ ਸੀ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਯਾਦ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੇ ਮੇਰੀ ਮੋਹਣੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਬੋਲਚਾਲ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਜਦ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਹੁੰਦੇ, ਇਕ ਜਣਾ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪੁਛਦਾ, “ਤਕੜਾ?” ਦੂਜਾ ਉਤਰ ਦਿੰਦਾ, “ਤਕੜਾ!” ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਯਾਦ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਉਂ ਅਸੀਂ ‘ਤਕੜਾ ਏ?’ ਤੇ ‘ਹਾਂ, ਤਕੜਾ ਹਾਂ’ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਤਕੜਾ ਸ਼ਬਦ ਕਹਿਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸ਼ਹਿਰ ਚਲੇ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਵੀ ਜਦ ਮੈਂ ਕਦੇ ਪਿੰਡ ਆਉਣਾ ਤੇ ਸਾਡਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਭੇੜ ਹੋਣਾ, ਸਾਡਾ ਆਪਸ ਵਿਚ

ਇੰਨੀ ਕੁ ਬਾਤ

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ

ਫੋਨ: 734-454-4958

ਬੱਸ ਇਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੁੰਦਾ। ਨਾ ਮੈਨੂੰ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਜਾਗਦੀ ਸੀ ਤੇ ਨਾ ਉਸਨੂੰ ਜਗਿਆਸਾ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਮੈਂ ਕਿਹੜੀ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਰਹਿੰਨਾ। ਮੈਥੋਂ ਤਾਂ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਇਕ ਪੁਸ਼ਤ ਵੱਡਾ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਸਾਡਾ ਇਕ ਗੁਝਾ, ਇਕ ਅਗੰਮੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸੀ।

ਮੈਂ ਅਮਰੀਕਾ ਆ ਗਿਆ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਸਨੂੰ ਇਕ ਦਮ ਖਬਰ ਹੋਈ ਕਿ ਨਹੀਂ। ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਾਲ ਗਿੜ ਗਏ, ਮੈਂ ਪਿੰਡ ਨਾ ਮੁੜਿਆ। ਉਸ ਦਿਨ ਗੁਰਦਵਾਰੇ ਵੀ ਕੀ ਭਾਣਾ ਵਰਤਿਆ। ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਏਹੀ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਮੋਹਣੇ ਦੇ ਘਰ ਜਾਵੀਂ ਤੇ ਮੇਰੇ ਵਲੋਂ ਬੱਸ ਏਨਾ ਕਹਿ ਦੇਵੀਂ, “ਤਕੜਾ” ਤੇ ਉਹ ਜੋ ਉਤਰ ਦੇਵੇ ਮੈਨੂੰ ਦੱਸਣਾ। ਪਰ ਮੌਕੇ ਤੇ ਯਾਦ ਸ਼ਕਤੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਗਈ। ਤਕੜਾ ਯਾਦ ਆਉਂਦਾ ਤਾਂ ਮੋਹਣਾ ਯਾਦ ਆਉਣਾ ਸੀ। ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪਿੰਡ ਚਲੇ ਗਿਆ ਪਰ ਕਈ ਦਿਨ ਮੈਂ ਇਸ ਤਕੜਾ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ ਜੁਝਦਾ ਰਿਹਾ। ਆਖਰ ਪਤਨੀ ਦੇ ‘ਤੜਕਸਾਰ’ ਕਹਿਣ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਸ਼ਬਦ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ। ਪਰ ਹੁਣ ਸੁਖਦੇਵ ਇੰਡੀਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਮੁੜ ਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਏਹੀ ਹੋਇਆ, ਸ਼ਾਮ ਹੋਈ ਤਾਂ ਫੋਨ ਖੜਕਿਆ, ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੀ। ਸਾਡੀਆਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਹੋਈਆਂ:

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ: ਹੈਲੋ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ, ਮੈਂ ਸੁਖਦੇਵ ਬੋਲ ਰਿਹਾ, ਕੀ ਹਾਲ ਏ?

ਮੈਂ: ਠੀਕ ਠਾਕ ਹਾਂ, ਕਦੋਂ ਮੁੜਿਆ ਇੰਡੀਆ ਤੋਂ?

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ: ਬੱਸ ਕੱਲ ਹੀ ਮੁੜਿਆ, ਕੋਈ ਹੱਜ ਹੈ ਕੁੱਤੇ ਦੇਸ 'ਚ ਰਹਿਣ ਦਾ...

ਮੈਂ: ਯਾਰ ਤੂੰ ਚਲੇ ਏਹੀ ਗਿਆ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਇਕ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਨੇਹਾ ਦੇਣਾ ਸੀ ਪਰ ਸਾਲਾ ਚੇਤਾ ਜਿਹਾ ਹੀ ਜਵਾਬ ਦੇ ਗਿਆ।

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ: ਹਾਂ, ਤੂੰ ਉਦੋਂ ਉਖੜਿਆ ਜਿਹਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਕੈਮ ਐਂ? ਪਰ ਯਾਰ ਇਕ ਮਾੜੀ ਖਬਰ ਐਂ?

ਮੈਂ: ਫਟਾਫਟ ਦੱਸ, ਕੀ ਹੈ ਮਾੜੀ ਗੱਲ?

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ: ਤੇਰਾ ਯਾਰ ਬੇਲੀ ਮੋਹਣਾ

ਚੱਲ ਗਿਆ, ਕੈਂਸਰ ਸੀ ਉਸਨੂੰ।

ਮੈਂ: ਹੈਂ, ਮੋਹਣਾ ਚੱਲ ਗਿਆ?

ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ: ਹਾਂ, ਉਸਦੇ ਸੀਰੀਅਸ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਖਬਰ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਦੇਖਣ ਗਿਆ। ਤੇਰੇ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਪੁਛਦਾ ਸੀ, ਕਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਤੈਨੂੰ ਕਹਿ ਦੇਵਾਂ “ਤਕੜਾ” ਮੇਰੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਪਿੜ ਪੱਲੇ ਨਾ ਪਿਆ, ਇਹ ਤਕੜਾ ਕੀ ਹੋਇਆ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, ਬੱਸ ਤੂੰ ਕਹਿ ਦੇਵੀਂ ਤਕੜਾ, ਆਪੇ ਸਮਝ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੱਸ ਮੇਰੇ ਏਧਰ ਮੁੜਨ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਿਆ ਮੋਹਣਾ ਮੁੱਕ ਵੀ ਗਿਆ...

ਉਹ ਅਜੇ ਹੋਰ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਮੇਰੇ ਹੱਥੋਂ ਫੋਨ ਡਿਗ ਪਿਆ।

ਪ੍ਰਧਾਨ

ਫੋਟੋ ਹੋਵੇ ਲੱਗੀ ਉਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਦੇ ਹੱਥ ‘ਚੋਂ ਮੋਬਾਈਲ, ਜਾਂਦਾ ਹੋਵੇ ਕਾਰ ‘ਤੇ ਟੰਗਣਾ ਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੋਵੇ ਭਾਵੇਂ ਲੜ ਪੱਗ ਦਾ ਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਭਾਲੇ ‘ਪ੍ਰਧਾਨ’ ਲੱਗਦਾ।

ਕਹੇ ਮੈਂਬਰ ਕਮੇਟੀ ਵਾਲਾ ਕਿਥੇ ਭੱਜਣਾ ਲੰਗਰ ਕਰਾ ਬਈ ਹੁਣ ਤੂੰ ਵੀ ਸੱਜਣਾ ਤਿੰਨ ਸੌ ਦਾ ਸਾਰਾ ਹੀ ਸਾਮਾਨ ਲੱਗਦਾ...

ਇਕ ਸੌ ‘ਕਵੰਜਾ ਦੇ ਕੇ ਦੇਗ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਘੋਟ ਕੇ ਗੁੰਬੀ ਕੋਲੋਂ ਨਾਂ ਹੈ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਰੱਬ ਹੱਸਦਾ ਹੋਣਾ ਏ ਕਿਥੇ ਦਾਨ ਲੱਗਦਾ...

ਚਾਰ ਕੁ ਲਿਜਾ ਕੇ ਨਾਲ ਗੁਰੂ ਘਰ ‘ਚ ਸਾਮ ਨੂੰ ਕਬਾਬ ਹੁੰਦਾ ਸੁਰੂ ਘਰ ‘ਚ ਚਲਦੀ ਗਲਾਸੀ ਜਦ ਖਾਣ ਲੱਗਦਾ...

ਦੇਵੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਖੜਾ ‘ਗੁਰੂ ਬਾਣੀ ਹੈ’

ਖਾਰੇ ਸੋਢੇ ਨਾਲੋਂ ਕਹੇ ਚੰਗਾ ਪਾਣੀ ਹੈ ਗੈਸ ਜੁੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਬੜੀ ਜਾਨ ਕੱਢਦਾ...

ਹੱਸਦੇ ਆ ਉਚੀ-ਉਚੀ ਮਾਰ ਤਾੜੀਆਂ ਕਰੀ ਜਾਣ ਚੁਗਲੀਆਂ ਕਹਿਣ ਮਾੜੀਆਂ ‘ਰਾਜ’ ਬੰਦਾ ਆਖਦੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਲੱਗਦਾ...। ਨਾਂ ਪਿੱਛੇ ਭਾਲੇ ‘ਪ੍ਰਧਾਨ’ ਲੱਗਦਾ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਬੁੱਢਾ ਪਤੀ

ਪਤਨੀ:ਵੇ ਤੂੰ ਬੁੱਢਿਆ ਜਵਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਗਾਲਦਾ ਨਵੇਂ ਨਿੱਤ ਮੁਕਲਾਵੇ ਰਹੇ ਭਾਲਦਾ। ਚਾਰ ਡਾਲਰਾਂ ਨੇ ਤੇਰੀ ਮੱਤ ਮਾਰੀ, ਵੇ ਦੰਦ ਵੀ ਲਵਾਏ ਨਕਲੀ। ਤੇਰੀ ਉਤੇ ਨੂੰ ਹੈ ਜਾਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ, ਵੇ ਦੰਦ ਵੀ ਲਵਾਏ ਨਕਲੀ।

ਪਤੀ:ਕਾਹਦਾ ਲੈ ਲਿਆ ਲਸੰਸ ਨੀਂ ਤੂੰ ਕਾਰ ਦਾ ਭੇਦ ਲਾ ਲਿਆ ਹੈ ਮਾੜਾ-ਮੋਟਾ ਬਾਹਰ ਦਾ

ਕਾਵਿ-ਮੰਚ

ਉਦੋਂ ਫਿਰਦੇ ਸੀ ਮਗਰੇ ਸਾਰੇ, ਨੀ ਅੱਜ ਹੀ ਤਲਾਕ ਕਰ ਲੈ ਪੈਣ ਸਾਲ ਨੀ ਮੈਂ ਦੇਣਾ ਨਾਰੇ ਨੀ ਅੱਜ ਹੀ ਤਲਾਕ ਕਰ ਲੈ।

ਪਤਨੀ:ਪੱਟੀਆਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਹੁਣ ਰੋਂਦੀਆਂ ਮਰ-ਮਰ ਕੇ ਵੇ ਅਸੀਂ ਹਾਂ ਜਿਉਂਦੀਆਂ ਬੇਰੀ ਤੌਤਦੀਆਂ ਕਰੀਏ ਦਿਹਾੜੀ ਵੇ ਦੰਦ ਵੀ ਲਵਾਏ ਨਕਲੀ...

ਪਤੀ:ਪਾਇਆ ਮੋਢੇ ‘ਚ ਪਰਸ ਪਿਆਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਸਮਝੀ ਨਾ ਕਿਤੇ ਮੈਂ ਨਕਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੈਨੂੰ ਦਿਨੇ ਹੀ ਵਖਾਢੂੰ ਤਾਰੇ ਨੀ ਅੱਜ ਹੀ ਤਲਾਕ ਕਰ ਲੈ...

ਪਤਨੀ:ਜਾਣਦੀ ਹਾਂ ਮੈਂ ਹੀ ਕਿਵੇਂ ਦਿਨ ਕੱਟਦੀ

ਮਾਪਿਆਂ ਦੀ ਪੱਗ ਦੀ ਮੈਂ ਲਾਜ ਰੱਖਦੀ ਕਿਹੜਾ ਜੱਗ ਉਤੇ ਆਇਆ ਦੇ ਵਾਰੀ ਵੇ ਦੰਦ ਤੋਂ ਲਵਾਏ ਨਕਲੀ...

ਪਤੀ:ਜਾਊ ‘ਚੀਮਨੇ’ ਲਿਆਇਆ ਨਵਾਂ ਕੋਟ ਨੀ ਆਹ ਪਿਆ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲਾ ਏਅਰਪੋਰਟ ਨੀ ਪਹੁੰਚ ‘ਰਾਜ’ ਦੀ ਬੜੀ ਸਰਕਾਰੇ ਨੀ ਅੱਜ ਹੀ ਤਲਾਕ ਕਰ ਲੈ...

—ਸੁਖਰਾਜ ਪਾਲੀਵਾਲ
ਟੈਫਟ ਜੇਲੂ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ।

ਵੇਖਦਾ ਹਾਂ

ਦਿਨ ਬੀਤ ਗਿਆ ਕੰਮ ਦੇ ਹੁੰਗਾਰਿਆਂ ਵਿਚ। ਰਾਤ ਬੀਤ ਗਈ ਚੰਨ ਤੇ ਸਿਤਾਰਿਆਂ ਵਿਚ।

ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਸਾਹਾਂ ‘ਚ ਭਰੀਆਂ ਰੰਗੀਨ ਖ਼ਾਹਿਸ਼ਾਂ, ਝੱਟ ਉਮਰ ਬੀਤ ਜਾਂਦੀ ਇਥੇ ਖਿਲਾਰਿਆਂ ਵਿਚ।

ਜਿੰਦਾਂ ਦੀ ਆਬ-ਹਵਾ, ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੋਚ ਹੋ ਜਾਂਦੀ, ਦਿਲਾਂ ‘ਚ ਪਿਆਰ ਭਰੇ, ਬੈਠ ਪਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚ।

ਸਾਇੰਸ ਯੁੱਗ ਦੌੜ ਲੱਗੀ ਐਟਮਾਂ ਮਿਜ਼ਾਇਲਾਂ ਦੀ, ਇਨਸਾਨ ਦਾ ਸਕੂਨ ਗੁੰਮ ਰਿਹੈ ਹਥਿਆਰਿਆਂ ਵਿਚ।

ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸਮੇ ਬੜੇ ਮਹਾਨ ਤੇ ਸ਼ੈਤਾਨ ਨੇ, ਦਰਿਆ ਦੇ ਛਲ ਠੱਲੂ ਨਾ ਹੁੰਦੇ ਕਿਨਾਰਿਆਂ ਵਿਚ।

ਇਕ ਪਾਸੇ ਮਹਿਲ ਤੇ ਅੱਯਾਸੀਆਂ ਨੇ ਰੱਜ ਕੇ, ਲੱਖਾਂ ਗੁਰਬਤ ਮਾਰੇ, ਕੁੱਲੀਆਂ-ਢਾਰਿਆਂ ਵਿਚ।

ਹੁਣ ਮੁਹੱਬਤ ਵੀ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਬਦਲ ਗਈ, ਹੀਰਾਂ-ਰਾਂਝੇ ਨਕਲੀ ਹੁਣ ਤਖ਼ਤ ਹਜ਼ਾਰਿਆਂ ਵਿਚ।

ਰਾਤ ਵੀ ਮੁੱਕਣ ‘ਤੇ ਆ ਗਈ ਹੈ ‘ਕਮਲ’ ਚਾਨਣੀ ਵੀ ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਵਿਚ।

—ਕਮਲ ਬੰਗਾ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ
ਫੋਨ:916-525-2570

ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ, ਅਤਿਵਾਦ ਤੇ ਭਾਜਪਾ

ਦੁਖਦੀ ਰਗ

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰੋਮਾਣਾ

ਲੰਘੀ 24 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਮੁਲਕ ਭਰ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲਾਂ ਤੇ ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਜਨਰਲਾਂ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਖਤਰੇ ਤੋਂ ਵੀ ਚੌਕਸ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ 'ਭਗਵੇਂ ਅਤਿਵਾਦ' ਦਾ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਖਤਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪ੍ਰੋ. ਰੋਮਾਣਾ

ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਵਲੋਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਭਗਵੇਂ ਅਤਿਵਾਦ' ਦੇ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਤੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਅਦਾਰੇ ਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਭਾਜਪਾ, ਸ਼ਿਵ ਸੈਨਾ, ਬਜਰੰਗ ਦਲ, ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ, ਅਖਿਲ ਭਾਰਤ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭਨਾਂ ਦੀ ਮਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਨੇ ਤਾਂ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਆਸਮਾਨ ਹੀ ਸਿਰ 'ਤੇ ਚੁੱਕ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਭਗਵਾਂ ਰੰਗ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ, ਸਭਿਆਚਾਰਕ, ਤਿਰੰਗੇ, ਨੈਤਿਕਤਾ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਵਾਦ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਅਤਿਵਾਦ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਾਸਘਾਤ ਹੈ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਬੇਹੁਰਮਤੀ ਹੈ। ਜੇ ਭਾਜਪਾ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਸਾਥੀ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ ਹਥਿਆਉਣ ਲਈ ਬੇਲੋੜਾ ਰੋਲਾ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵੀ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ ਖੁੱਸਣ ਦੇ ਡਰੇਂ ਚਿਦੰਬਰਮ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਤੋਂ ਪੱਲਾ ਬਚਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਜਨਾਰਦਨ ਦਿਵੇਦੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਤਿਵਾਦ ਦਾ ਕੋਈ ਰੰਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜੇ ਕੋਈ ਰੰਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੈ ਕਾਲਾ। ਦਿਗਵਿਜੇ ਸਿੰਘ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਬੋਲੀ ਹੀ ਬੋਲੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਗਵਾਂ ਰੰਗ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ ਅਤਿਵਾਦ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਗਲਤ ਹੈ। ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਲੋਂ ਵਰਤੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਤਾਈਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਰੰਗ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪਾਰਟੀ ਜਾਂ ਗੁੱਟ ਦਾ ਪੇਟੈਂਟ ਨਹੀਂ, ਦੂਜਾ ਉਸ ਨੇ 'ਭਗਵੇਂ ਅਤਿਵਾਦ' ਮੁਹਾਵਰੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸੱਜੇ ਪੱਖੀ ਧਾਰਮਿਕ ਗੁੱਟਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਤੀਜੀ ਗੱਲ ਇਹ ਮੁਹਾਵਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਤੇ ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ 2005 ਦੇ ਮਾਲੇਗਾਓਂ ਧਮਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਹੁਤ ਲੀਡਰਾਂ ਨੇ ਇਸੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਸੋ ਮੁਹਾਵਰੇਬਾਜ਼ੀ ਤੇ ਦੁਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਾਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨੀ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੁੱਲ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਤੇ ਖੱਬੇ ਪੱਖੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ ਵੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤਤਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਆਮ ਅਰਥ ਉਹੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਕ੍ਰਿਆ ਨਾਲ ਉਹ ਸ਼ਬਦ ਜੁੜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 'ਜਿਹਾਦ' ਜਾਂ 'ਹਰਾ ਅਤਿਵਾਦ' ਸ਼ਬਦ ਬੇਰੋਕ ਟੋਕ ਮੁਸਲਿਮ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦੀ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਇਸਲਾਮ ਅਨੁਸਾਰ ਹਰਾ ਰੰਗ ਤੇ 'ਜਿਹਾਦ' ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਤੇ ਹੱਕ-ਸੱਚ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਲੋਕ ਜਾਂ ਗਰੁਪ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ, ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਤਾਂ-ਮਹਾਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸੱਚੇ-ਸੁੱਚੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਦੂਜੇ ਧਰਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਨਫਰਤ ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਵੀ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਸੌਖਾ ਤੇ ਮੇਚ ਦਾ ਸ਼ਬਦ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਤੇ ਦਿੱਖ ਨੂੰ ਸਹੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਨੇ 'ਭਗਵਾਂ ਅਤਿਵਾਦ' ਦਾ ਮੁਹਾਵਰਾ ਵਰਤ ਕੇ ਕੋਈ ਗੁਨਾਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਜੇ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ 'ਚ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਏਜੰਡੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਜਾਂ ਗਰੁਪਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਇਹ ਭਾਵੇਂ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ

ਹਿੰਸਾ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰਦੇ ਜੋ ਅੱਜ ਇਕ ਆਮ ਰੁਝਾਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਂਸਭਾ' ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸੀ ਜੋ 1915 'ਚ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਈ। ਇਹ ਜਥੇਬੰਦੀ ਜਿਥੇ ਹਿੰਦੂ ਰਾਸ਼ਟਰ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਕੌਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਉਥੇ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਸਭ ਭਾਰਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤੀ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ 'ਚ ਵਿਰੋਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਿਰ 1925 'ਚ 'ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਵੈਮ ਸੇਵਕ ਸੰਘ' (ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ.) ਹੋਂਦ 'ਚ ਆ ਗਈ ਇਸ ਨੇ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਹਿੰਸਾ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਰੀਰਕ ਵਰਜਿਸ਼, ਫੌਜੀ ਕਵਾਇਦ ਤੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਤੇ ਹੀ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਮੁੱਦੇ ਹਥਿਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਿਵੇਂ ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ 'ਚ ਹਿੰਦੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਗਰਿਹ-ਹੱਤਿਆ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾ ਦੇਣਾ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਵਿੰਗ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਜਨ-ਸੰਘ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਹੋਂਦ 'ਚ ਆਇਆ ਤੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਸੋ ਫੀਸਦੀ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਡੰਡੇ ਬੋਲੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਭਗਵੇਂ ਏਜੰਡੇ ਤੋਂ ਇਕ ਇੰਚ ਵੀ ਪਰ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ ਤੇ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਖੇਡਣ ਲਈ ਇਸ ਏਜੰਡੇ ਨੂੰ ਐਲਾਨੀਆ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਹਿੰਦੂ ਮੂਲਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਦੇ ਸਿੱਧੀ ਤੇ ਕਦੇ ਲੁਕਵੀਂ ਹਮਾਇਤ ਵੀ ਕਰਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਆਮ ਕੌਮੀ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰਦੀ ਵਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮੁੱਖ ਰੂਪ 'ਚ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਹੀ ਇਸਦਾ ਅਸਲ ਏਜੰਡਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਲੋੜ ਪੈਣ ਤੇ ਆਪਣਾ ਫਾਸਿਸਟ ਚਿਹਰਾ ਨੰਗਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਝਿਜਕਦੀ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ 1992 'ਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਕਰਨ 'ਚ ਇਸਦਾ ਰੋਲ ਅਤੇ ਅਗਵਾਈ ਦੇ ਚਮਤਕਾਰ ਵੇਖੇ ਹਨ ਜਿਸ 'ਚ 2000 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ 2002 'ਚ ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਹੋਏ ਦੰਗਿਆਂ 'ਚ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਲੀਡਰਾਂ ਤੇ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਨੇ ਤਾਂਡਵ ਨਾਚ ਨੱਚਿਆ। ਸੋ ਭਾਜਪਾ ਧਾਰਮਿਕ ਮੂਲਵਾਦੀਆਂ ਵਾਲੀ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਵੀ ਧਾਰਨੀ ਹੈ ਤੇ ਇਕ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਅਲਾਮਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ, ਬੇਈਮਾਨੀ, ਅਨੈਤਿਕਤਾ ਆਦਿ ਨਾਲ ਵੀ ਲੁਪਤ ਹੈ। ਇਹ ਮਧੂ ਕੌਂਡਾ, ਸ਼ਿਬੂ ਸੋਰੇਨ ਜਾਂ ਮਾਇਆਵਤੀ ਨਾਲ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਗਲੇ ਪਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਵਾਇਦਾ ਮੁਆਫ਼ ਗਵਾਹ ਵੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਸਾਬਕਾ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦਾ ਮੁਜੱਸਮਾ ਐਲ.ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਕੰਧਾਰ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਝੂਠ ਬੋਲਣ ਲੱਗਾ ਮਿੰਟ ਨਹੀਂ ਲਾਉਂਦਾ।

ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਵਲੋਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਇਸ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਲਕਸ਼ਮਨ ਆਪਣੀ ਹਕੂਮਤ ਵੇਲੇ ਇਕ ਸਟਿੰਗ ਅਪਰੇਸ਼ਨ 'ਚ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲਾ ਕੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਨੋਟ ਗਿਣਦਾ ਟੀ ਵੀ ਤੋਂ ਸਭ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਕੰਧਾਲ 'ਚ ਇਸਾਈਆਂ ਖਿਲਾਫ ਦੰਗਿਆਂ ਦੇ 12 ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮਨੋਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਅਫਸਰ ਅਸ਼ੋਕ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਟਿਕਟ 'ਤੇ ਚੋਣ ਲੜੀ ਸੀ। ਬੀ.ਜੇ.ਪੀ. ਦੇ ਇਸ ਐਮ.ਐਲ.ਏ. ਮਨੋਜ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਲੰਘੀ 8 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ 6 ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸਰਿੰਜਾਂ ਵਰਤ ਕੇ ਗੁਜਰਾਤ 'ਚ ਹੈਪੋਟਾਈਟਸ ਬੀ. ਫੈਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੌਹਾਨ ਵੀ ਗੁਜਰਾਤ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਦਾ ਖਾਸ ਉਮੀਦਵਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ, ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦਾ ਸਬਕ ਸਿਖਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਡਕਰੀ ਖੁਦ ਸੋਨੀਆ, ਲਾਲੂ, ਮੁਲਾਇਮ ਸਿੰਘ ਜਾਂ

ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਾਰੇ ਐਸੇ ਅਪਸ਼ਬਦ ਬੋਲਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸਦੀ ਆਪਣੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਰਮਸ਼ਾਰ ਹੋਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਭਗਵੇਂ ਏਜੰਡੇ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਦਾ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹੈ ਤਾਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨਾਲ ਦਲੀਲ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਥਿਆਰ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਸੁਭਾਅ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਵਾਲਾ ਨੱਥੂ ਰਾਮ ਗੋਡਸੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਂ ਸਭਾ ਦਾ ਕਾਰਕੁੰਨ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਫਿਰ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦਾ। ਇਕ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਇਸਾਈ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਬੀਵੀ ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਜਿੰਦਾ ਸਾੜਨ ਵਾਲਾ ਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਬਜਰੰਗ ਦਲ ਦਾ ਕਰਤਾ-ਧਰਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਏਜੰਡੇ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿਉਂਤਬੱਧ ਤੇ ਬਾਕਾਇਦਾ ਜਥੇਬੰਦਕ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਦੌਰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਤੇ ਉਥੇ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਿਥੇ ਭਾਜਪਾ ਜਾਂ ਸ਼ਿਵ-ਸੈਨਾ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਈ ਭਾਵੇਂ ਉਤੀਸਾ 'ਚ ਕੰਧਮਾਲ ਦੇ ਇਸਾਈਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਅਜਮੇਰ ਸ਼ਰੀਫ 'ਚ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਗੁਜਰਾਤ ਦਾ ਗੋਧਰਾ ਕਾਂਡ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਹੋਵੇ। ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਵਾਜਪਾਈ ਸਰਕਾਰ ਵੇਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਜਬੂਤ ਤੇ ਜਥੇਬੰਦ ਕੀਤਾ। ਹਿੰਦੂ

ਅਹਿਲੀਅਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ 8 ਸਤੰਬਰ, 2006 ਦੇ ਦਿਨ, ਮਾਲੇਗਾਓਂ ਦੇ 'ਬੜਾ ਕਬਰਸਤਾਨ' 'ਚ ਤਿੰਨ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਹੋਏ ਜਿਥੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮੁਸਲਮਾਨ 'ਸ਼ਬ-ਏ-ਬਰਾਤ' ਮਨਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਮਾਕਿਆਂ 'ਚ 37 ਜਣੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਕੋਈ 200 ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ। ਹਾਲਾਂ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਈਕਲਾਂ ਤੇ ਬੰਬ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਨਾਮ ਸਾਫ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਸਨ ਪਰ ਬੰਬਾਂ 'ਚ ਆਰ.ਡੀ.ਐਕਸ. ਦੀ ਹੋਈ ਵਰਤੋਂ ਕਾਰਨ ਸ਼ੱਕ ਮੁਸਲਿਮ ਦਹਿਸ਼ਤਪਸੰਦਾਂ ਤੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਐਲਾਨ ਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਕਬਰਸਤਾਨ 'ਚ ਹੋਏ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਪਿੱਛੇ ਸਿਮੀ ਦੇ ਨੂਰ ਉਲ ਹੁਡਾ ਤੇ ਲਸ਼ਕਰ-ਏ-ਤੋਇਬਾ ਦੇ ਸਬੀਰ ਬੈਟਰੀ ਵਾਲਾ ਦਾ ਹੱਥ ਹੈ।

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਈ 2007 'ਚ ਹੈਦਰਾਬਾਦ 'ਚ ਚਾਰਮਿਨਾਰ ਨੇੜੇ ਮੱਕਾ ਮਸਜਿਦ 'ਚ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸ 'ਚ 14 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ ਤੇ ਫਿਰ ਅਕਤੂਬਰ 2007 'ਚ ਹੀ ਦਰਗਾਹ ਅਜਮੇਰ ਸ਼ਰੀਫ 'ਚ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ ਜਿਸ 'ਚ ਤਿੰਨ ਜਣੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਕੋਈ 30 ਮੁਸਲਮਾਨ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਸਨ। ਪੁਲਿਸ ਇਨ੍ਹਾਂ ਧਮਾਕਿਆਂ 'ਚ ਮੁਸਲਿਮ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦਾਂ ਦੇ ਹੱਥ ਦੀ ਭਾਲ 'ਚ ਲੱਗੀ ਰਹੀ

ਤੇ ਮੁਸਲਿਮ ਸ਼ੱਕੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਨਾਂਦੇਤ 'ਚ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਕਾਰਕੁੰਨ ਦੇ ਘਰ ਹੋਏ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇ ਏ.ਟੀ.ਐਸ. ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਉਸਦਾ ਸੱਚ ਉਦੋਂ ਬਾਹਰ ਆਇਆ ਜਦੋਂ 29 ਸਤੰਬਰ, 2008 ਨੂੰ ਮਾਲੇਗਾਓਂ 'ਚ ਦੁਬਾਰਾ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਹੋਏ ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਮੂਲਵਾਦੀ ਗਰੁਪ ਅਭਿਨਵ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਰਕੁੰਨ ਸਾਧਵੀ ਪ੍ਰਗਿਆ ਸਿੰਘ, ਸਵਾਮੀ ਦਯਾ ਨੰਦ ਪਾਂਡੇ, ਲੈਫ. ਕਰਨਲ ਸ਼੍ਰੀਕਾਂਤ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਤੇ ਹੋਰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਐਲ. ਕੇ. ਅਡਵਾਨੀ ਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਦੇ ਭਾਜਪਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਨਾਥ ਸਿੰਘ ਇਹੋ ਦੁਹਾਈ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਏ.ਟੀ.ਐਸ. ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਤਾਂ ਤੇ ਬਹਾਦਰ ਫੌਜੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਲਪੇਟ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਜਦ ਨਾਰਕੋ ਟੈਸਟ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਾ ਸੱਚ ਉਗਲ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵੱਡੇ ਨੇਤਾ ਬੀ.ਐਲ. ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਸਵਾਮੀ ਦਯਾ ਨੰਦ ਪਾਂਡੇ ਤੇ ਲੈਫ. ਕਰਨਲ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਨਾਲ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਤਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਨੇਤਾ ਚੁੱਪ ਹੀ ਵੱਟ ਗਏ ਜਦੋਂਕਿ ਪੂਰੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਡਵਾਨੀ ਖੁਦ ਪ੍ਰਗਿਆ ਸਿੰਘ ਤੇ ਕਰਨਲ ਪ੍ਰੋਹਿਤ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਵੀ ਆਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਤਫ਼ਤੀਸ਼ੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ 'ਚ ਹਿੰਦੂ ਮੂਲਵਾਦੀ ਗਰੁਪਾਂ ਦੀ ਪੁਣ-ਛਾਣ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ।

ਸਾਲ 2010 'ਚ ਦਵਿੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਰਾਮ ਜੀ ਕਲਸੰਗਰਾ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਅਭਿਨਵ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਬਰੋੜ ਦੇ ਲੋਕਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਵੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਏ ਗਏ। ਇਹ ਸਭ ਮਾਲੇਗਾਓਂ, ਅਜਮੇਰ ਸ਼ਰੀਫ ਅਤੇ ਮੱਕਾ ਮਸਜਿਦ 'ਚ ਹੋਏ ਧਮਾਕਿਆਂ 'ਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ

ਸਨ ਤੇ ਧਮਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਵਲੋਂ ਹੀ ਪਨਾਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ। ਇਸੇ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਸੂਸੀਲ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਨਾਮ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਤਿਵਾਦੀ ਗਰੁਪਾਂ ਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਵਿਚਕਾਰ ਲਿੰਕ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਪਿੱਛੇ ਉਸਨੂੰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਭੇਦਭਰੀ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਨਬਾਨ ਸੰਸਥਾ, ਹਿੰਦੂ ਜਾਗਰਣ ਮੰਚ ਅਤੇ ਸੈਫਰਨ ਬਰਗੋਡ ਵਰਗੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਜੋ ਅਭਿਨਵ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੇਧ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਸੋਨਬਾਨ ਸੰਸਥਾ ਤਾਂ ਗੋਆ 'ਚ ਇਸਾਈਆਂ ਦੀ ਭੀੜ ਨਾਲ ਭਰੇ ਇਕ ਟਰੱਕ 'ਚ ਬੰਬ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ।

ਇੰਨਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ 'ਚ ਆਮ ਨੁਕਸ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਮ ਸੈਨਾ ਮੁਖੀ ਪਰਮੇਂਦ ਮੁਖੱਲਕ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਜਦੋਂ ਇਕ ਕਲੱਬ 'ਚ ਬੈਠੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ, ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੁੱਟਿਆ-ਮਾਰਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਤੇ ਹਿੰਸਕ ਤੇ ਫਾਸਿਸਟ ਹੋਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਹਰ ਪਾਸਿਉਂ ਉਸ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਨਿੰਦਿਆਂ ਹੋਈ। ਪਰ ਉਸਨੇ ਇਕ ਚੈਨਲ ਨੂੰ ਮੁਲਾਕਾਤ 'ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਤੇ ਮਰਿਯਾਦਾ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਤਾਈਦ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਭਾਜਪਾ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਪਰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਇਕ ਸਟਿੰਗ ਅਪਰੇਸ਼ਨ 'ਚ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗੇ ਭੜਕਾਉਣ ਬਦਲੇ 60 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਸਕੀਮਾਂ ਦੱਸਦਾ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗੇ ਭੜਕਾਉਣ ਦਾ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕਾ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਉਸ ਕੋਲ ਕਿੰਨੇ ਬੰਦੇ ਤਿਆਰ ਹਨ? ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਗਲੋਰ ਅਤੇ ਬੰਗਲੌਰ ਦੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਸੋਂ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ 'ਚ ਉਹ ਬੜੀ ਸੋਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫਿਰਕੂ ਦੰਗੇ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਹੈਡਲਾਈਨਜ਼ ਟੂਡੇ ਨੇ ਇਕ ਸਟਿੰਗ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਦਿਖਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਅਜਮੇਰ ਸ਼ਰੀਫ ਤੇ ਮੱਕਾ ਮਸਜਿਦ ਵਿਚ ਹੋਏ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ ਨਾਲ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੀ ਸੈਫਰਨ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਦਾ

ਸਿੱਧਾ ਸੰਬੰਧ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹਮੀਦ ਅਨਸਾਰੀ ਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਹੋਇਆ। ਇਸੇ ਵੀਡੀਓ 'ਚ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਨੇਤਾ ਇੰਦਰੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਕਾਰਕੁੰਨਾਂ ਨੇ ਚੈਨਲ ਦੇ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚਲੇ ਦਫਤਰ 'ਤੇ ਧਾਵਾ ਬੋਲ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਸਾਰਾ ਫਰਨੀਚਰ, ਬੂਹੇ, ਬਾਰੀਆਂ ਚਕਨਾਚੁਰ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਈ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਲਾਈਵ ਵਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ 'ਚ ਇਹ ਲੋਕ ਲਾਨੀਆਂ ਤੇ ਰਾਡਾਂ ਨਾਲ ਲੈਸ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨੇਤਾ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਇਹ ਲੋਕ ਤਾਂ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਆਪਣਾ ਵਿਰੋਧ ਜਤਾਉਣ ਗਏ ਸਨ, ਤੋੜ-ਭੰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਝੂਠਾ ਹੈ।

ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਗਰੁਪਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਮਿਲਣਾ ਬੜਾ ਖਤਰਨਾਕ ਸਿੱਧ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਵਰਗੀ ਵੱਡੀ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਇਸਦੀ ਨਿੰਦਿਆ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਨ 'ਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਨਿੰਦਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਧਮਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਿੰਸਾ ਪਸੰਦ ਅਨਸਰਾਂ ਤੋਂ ਪਾਕ ਹਨ। ਭਾਵੇਂ ਕਾਂਗਰਸ ਹੈ ਜਾਂ ਬਸਪਾ ਜਾਂ ਲਾਲੂ, ਮੁਲਾਇਮ, ਕਰੁਣਾਨਿਧੀ, ਮਮਤਾ ਆਦਿ ਵਰਗੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਭ 'ਚ ਹਿੰਸਾ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣਾ ਉਲੂ ਸਿੱਧਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਾ ਭਾਜਪਾ ਵਰਗੀ ਖੁੱਲ੍ਹਮ-ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਹਮਾਇਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਹਿੰਸਕ ਗਰੁਪਾਂ 'ਚ ਜਥੇਬੰਦ ਹਨ ਜੋ ਅਤਿਵਾਦੀ ਸੰਗਠਨਾਂ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲੈਣ।

ਜ਼ਾਲਮੇ ਕਿਉਂ ਸਾੜਿਆ ਮੇਰੀ ਧੀ ਨੂੰ

ਕਣਕ ਦੀ ਕਟਾਈ ਤੇ ਕਢਾਈ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਸੀ। ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਰੌਣਕ ਸੀ। ਹਰ ਕੋਈ ਹਾੜੀ ਦਾ ਕੰਮ ਛੇਤੀ ਨਿਬੇੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਰੱਬ ਦਾ ਕੀ ਪਤਾ ਕਦੋਂ ਜਲ-ਥਲ ਕਰ ਦੇਵੇ, ਜੱਟ ਨੂੰ ਕਦੇ ਸੋਕਾ ਮਾਰਦਾ, ਕਦੇ ਡੋਬਾ। ਮੀਂਹਾਂ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਆਪੋ-ਧਾਪੀ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਲੋਕਾਂ ਵਾਂਗ ਸਾਡਾ ਸਾਰਾ ਲਾਣਾ ਵੀ ਇਸ ਜਦੋਜਹਿਦ ਵਿਚ ਜੁਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਸੁੱਕੇ-ਸੁੱਕੇ ਦਾਣੇ ਛੱਤ ਥੱਲੇ ਆ ਜਾਣ। ਅਗੇਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਥਰੈਸ਼ਰ ਚਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਆਲਸੀ ਬੰਦੇ ਅਜੇ ਭਈਏ ਲੱਭ ਰਹੇ ਸਨ ਜਾਂ ਤਰਖਾਣਾਂ ਕੋਲੋਂ ਦਾੜੀਆਂ ਦੇ ਦੰਦੇ ਕਢਵਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੀ ਅਕਲ ਮੁਤਾਬਿਕ ਅਸੀਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ-ਛੇ ਕਿੱਲੋ ਕਣਕ ਆਪਣੇ ਹੱਥੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਵੱਢਦੇ, ਪੰਜ ਬੰਦੇ ਘਰ ਦੇ ਤੇ ਦੋ ਸਾਂਝੀ ਹੁੰਦੇ, ਖੇਤ ਵਾਹਵਾਂ ਰੌਣਕ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਖੇਤ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਅਨੰਦ ਆਉਂਦਾ। ਸੂਰਜ ਛਿਪਣ ਵੇਲੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਗੁੜ ਖਾਣ ਦਾ ਜਿਹੜਾ ਅਨੰਦ ਆਉਂਦਾ ਸੀ, ਉਹ ਕਦੇ ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਮਠਿਆਈਆਂ ਵਿਚੋਂ ਲੱਭਿਆ ਨਹੀਂ, ਸਾਰੇ ਦਿਨ ਦਾ ਥਕੇਵਾਂ ਗੁੜ ਹੀ ਲਾਹ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਦਾਦਾ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਕਿ ਸਿਆਲਾਂ ਵਿਚ ਖੋਆ, ਪੰਜੀਰੀ, ਸਾਗ ਤੇ ਚੱਬੀ ਹੋਈ ਮੂੰਗਫਲੀ ਹਾੜੀ ਵੇਲੇ ਅਰਥ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੰਦਾ ਹੱਥੀਂ ਹਾੜੀ ਵੱਢ ਕੇ ਸ਼ੱਕਰ-ਘਿਉ ਖਾਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਚਾਚਾ ਜੀ ਦਾ ਲੜਕਾ ਮਨਜੀਤ (ਜੋ ਵਿਚਾਰਾ ਹੁਣ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ) ਦੁਪਹਿਰ ਦੀ ਰੋਟੀ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ। ਰੋਟੀ ਆਈ ਵੇਖ ਕੇ ਸਾਨੂੰ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਥਰੈਸ਼ਰ ਰੁਕੇਗਾ, ਮੋਟਰ 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ, ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ ਆਰਾਮ ਕਰਾਂਗੇ। ਸਾਡਾ ਕੰਜੂਸ ਲਾਣਾ ਇਕ ਮਿੰਟ ਵੀ ਆਰਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਨ ਦਿੰਦਾ। ਅਸੀਂ ਥਰੈਸ਼ਰ ਰੋਕ ਕੇ ਮੋਟਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਮੂੰਹ ਹੱਥ ਧੋ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਲੱਗੇ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਮਨਜੀਤ ਦਾ ਲਟਕਿਆ ਮੂੰਹ ਵੇਖ ਕੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਜਵਾਨਾ, ਕਿਵੇਂ ਮੂੰਹ ਲਟਕਾਈ ਫਿਰਦਾ, ਮਾਂ ਨੇ ਕੁੱਟਿਆ ਜਾਂ ਘੁਰਿਆ ਤਾਂ ਨਹੀਂ।” ਸਾਡੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦਸਵੀਂ ਤੱਕ ਚੰਗਾ ਕੁੱਟਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਪਰ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਬੱਚੇ ਇਕ ਬੱਪੜ ਵੱਜੇ ਤੋਂ ਹੰਗਾਮਾ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ

ਦਿੰਦੇ ਨੇ।

“ਬਾਪੂ ਜੀ, ਤਾਏ ਸਿਆਮ ਕੀ ਗਗਨੇ ਮਰ ਗਈ ਏ,” ਕਹਿ ਕੇ ਮਨਜੀਤ ਅੱਖਾਂ ਭਰ ਆਇਆ ਤੇ ‘ਮਾਂ ਨੇ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ’ ਕਹਿ ਕੇ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। “ਕਿਵੇਂ ਮਰ ਗਈ” ਦਾਦਾ ਜੀ ਹੱਥੋਂ ਦਾਲ ਵਾਲੀ ਕੋਲੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਡਿੱਗ ਪਈ, “ਉਹ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰੀ ਅਜੇ ਦੋ ਕੁ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਆਹੀ ਸੀ” ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਹੈਰਾਨਗੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ।

“ਗਗਨੇ ਦੇ ਸਹੁਰਿਆਂ ਤੋਂ ਬੱਸ ਇੰਨੀ ਖਬਰ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਰ ਗਈ ਹੈ”, ਮਨਜੀਤ ਨੇ ਪਰਨੇ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਪੂੰਝਦਿਆਂ ਉਤਰ ਦਿੱਤਾ।

ਸਾਡੀ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਭੁੱਖ ਮਰ ਗਈ। ਦਿਹਾੜੀ ਆਏ ਭਈਏ ਇਸ ਅਨਿਆਈ ਮੌਤ ਦੀ ਖਬਰ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਹੋ ਕੇ ਰੋਟੀ ਖਾ ਰਹੇ ਸਨ ਪਰ ਸਾਡੇ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੇ ਅੰਨ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਨਾ ਪਾਇਆ। ਸਾਡੀ ਮੋਟਰ 'ਤੇ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਰੌਣਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡੀ ਮੋਟਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਵਲੋਂ ਪਾਣੀ ਵਾਲਾ ਨਲਕਾ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨਲਕੇ ਤੋਂ ਦੂਰੋਂ-ਦੂਰੋਂ ਹਾੜੀ ਵੱਢਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਭਰ ਕੇ ਲਿਜਾਂਦੇ ਸੀ। ਜੇ ਵੀ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਆਉਂਦਾ, ਸੰਘਣੇ ਤੂੜਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਮਾਣ ਕੇ ਜਾਂਦਾ। ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਹਰ ਇਕ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦੇ ਦੀ ਸੁਲ੍ਹਾ ਮਾਰਨੀ। ਅੱਜ ਦਾਦਾ ਜੀ ਵੀ ਚੁੱਪ ਸਨ, ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਾਂਮਾਤਰ ਹੀ ਸਮਝਦੇ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਕੱਢੀ ਹੋਈ ਕਣਕ ਟਰਾਲੀ ਵਿਚ ਪਾ ਲਈ, ਭਈਏ ਤੂੜੀ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲੱਗ ਗਏ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਘਰ ਆ ਗਏ। ਵੇਖੋ-ਵੇਖ ਲੋਕ ਹੱਥੋਲੇ ਕੰਮ ਛੱਡ ਕੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਮੁੜਨ ਲੱਗੇ। ਤਾਏ ਸਿਆਮ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਹੜਾ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰ ਗਿਆ। ਇਹ ਗਗਨੇ ਕੌਣ ਸੀ? ਜਿਸ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਲੋਕ ਸੋਗ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਗਏ।

ਕਣਕ ਦੀ ਕੱਢ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਵੱਢ-ਵੱਢ ਖਾ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਮੇਰਾ ਨਹਾਉਣ ਨੂੰ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦਾ। ਮੈਂ ਵੀ ਗਗਨੇ ਕੇ ਵਿਹੜੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ। ਰੋਣਾ-ਕੁਰਲਾਉਣਾ ਸੁਣ ਕੇ ਪੱਥਰ ਦਿਲ ਅਤੇ ਕੰਧਾਂ ਵੀ ਰੋ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਤਾਈ ਜਗੀਰੋ ਪਿੱਟ-ਪਿੱਟ ਕੇ ਬੁਰਾ ਹਾਲ ਕਰੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਚਾਰ ਬੰਦੇ ਗਗਨੇ ਦੇ ਸਹੁਰੀਂ ਭੇਜੇ ਹੋਏ ਸਨ ਕਿ ਪਤਾ ਕਰਨ

ਮੌਤ ਕਿਵੇਂ ਤੇ ਕਦੋਂ ਹੋਈ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ।

ਗਗਨੇ ਤਾਏ ਸਿਆਮੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਧੀ ਸੀ, ਛੋਟੀ ਧੀ ਰਾਜ ਅਜੇ ਕਾਲਜ ਪੜ੍ਹਦੀ ਸੀ। ਇਕ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਕਿਸਾਨ ਸਿਆਮਾ ਬਹੁਤ ਸਿਆਣਾ ਤੇ ਸਮਝਦਾਰ ਸੀ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦਾ ਮਾਹਰ ਹੁੰਦਿਆਂ ਦੋ ਕਿੱਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਚਾਰ ਕਿੱਲਿਆਂ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ। ਪੰਜ-ਛੇ ਮੱਝਾਂ ਰੱਖ ਕੇ ਡੇਅਰੀ ਦੁੱਧ ਪਾ ਲੈਂਦਾ। ਮੱਝਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਗਗਨੇ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕਰਦੀਆਂ। ਕਾਲਜ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗੋਹਾ-ਕੂੜਾ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾਂ ਚੋ ਕੇ, ਦੁੱਧ ਡੇਅਰੀ ਪਾ ਕੇ ਆਉਂਦੀਆਂ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਕਾਲਜੋਂ ਆ ਕੇ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ। ਤਾਏ ਸਿਆਮੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਪੁੱਤ ਦੀ ਘਾਟ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ। ਦੋਵਾਂ ਭੈਣਾਂ ਵਿਚ ਸਾਦਗੀ, ਨਿਮਰਤਾ ਤੇ ਸਾਊਪੁਣਾ ਰੱਬ ਨੇ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਹੀ ਅੱਜ ਗਗਨੇ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖਬਰ ਸੁਣ ਕੇ ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਰੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕੰਮ ਦੀ ਰੁੱਤ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਗਗਨੇ ਉਚ-ਵਿੰਦਿਆ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਲੈਕਚਰਾਰ ਲੱਗ ਗਈ। ਸਿਆਮੇ ਤੇ ਜਗੀਰੋ ਨੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਲੱਖ-ਲੱਖ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਗਗਨੇ ਲਈ ਵਰ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਹੋਣ ਲੱਗੀ। ਰਾਏਕੋਟ ਲਾਗੇ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਦੱਸ ਪਈ, ਜੋ ਪੜ੍ਹ-ਲਿਖ ਕੇ ਨੌਕਰੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਮੁੰਡਾ ਨਸੀਬ, ਉਸਦੀ ਭੈਣ ਤੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ, ਚਾਰਾਂ ਜਣਿਆਂ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸੀ। ਗਗਨੇ ਦੀ ਨਸੀਬ ਨਾਲ ਮੰਗਣੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਕ ਸਾਲ ਪਿੱਛੋਂ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਤਾਏ ਸਿਆਮੇ ਨੇ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ। ਵਿੱਤ ਮੁਤਾਬਕ ਦਾਜ ਦਿੱਤਾ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਗਗਨੇ ਦੀ ਡੋਲੀ ਤੁਰੀ, ਸਾਰਾ ਪਿੰਡ ਹੀ ਰੋਂਦਾ ਸੀ। ਗਗਨੇ ਵਰਗੀ ਕੁੜੀ ਪਰਮਾਤਮਾ ਸਭ ਨੂੰ ਦੇਵੀ, ਵਿਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਅੱਖੀਆਂ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਬੋਲਦੀਆਂ।

ਨਸੀਬ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਕੇ ਗਗਨੇ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨਸੀਬ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਹੁਣ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣ ਲੱਗੇ। ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਸੀ। ਪਰ ਆਹ ਭਾਣਾ ਕਿਵੇਂ ਵਾਪਰ ਗਿਆ।

ਗਗਨੇ ਦੇ ਸਹੁਰੀਂ ਗਏ ਬੰਦੇ ਵਾਪਿਸ ਆ ਗਏ। ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਗਗਨੇ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਕੇ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ। ਹਸਪਤਾਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਰ ਗਈ। ਇਹ ਗੱਲ ਜਦੋਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸੁਣੀ ਤਾਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਅੱਗ-ਭਬੂਕੇ ਹੋ ਗਏ। ਕਹਿੰਦੇ ‘ਚਲੋ, ਹਰਾਮੀ ਦਾ ਘਰ-ਬਾਰ ਫੂਕ ਸੁੱਟੀਏ, ਸਾਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚੇ ਹੀ ਸਾੜਾਂਗੇ।’ ਸਿਆਣੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਸਾਂ ਟਿਕਾਇਆ। ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਹੋਈ, ਪੋਸਟ ਮਾਰਟਮ ਹੋਇਆ ਤੇ ਗਗਨੇ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪਿੰਡ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ। ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਦੇਹ ਤਾਂ ਰਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਰ ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇਕੱਠ ਗਗਨੇ ਦਾ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਚਿਹਰਾ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

ਲੋਕ ਬੰਦੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਨੇ, ਮੌਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਪਿੰਡ ‘ਚ ਬਥੇਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਐਨਾ ਸੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦਾ। ਗਗਨੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜਿੰਦ-ਜਾਨ ਸੀ। ਗਗਨੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਤਾਈ ਜਗੀਰੋ ਦਾ ਮਮਤਾ ਵਾਲਾ ਬੰਨ੍ਹ ਟੁੱਟ ਗਿਆ। ਤਾਈ ਦੇ ਕੀਰਨੇ ਸੁਣ ਪੰਡੀ ਤੇ ਜਾਨਵਰ ਵੀ ਰੋਂਦੇ ਸਨ, “ਮੇਰਿਆ ਗਗਨਿਆ, ਉਠ ਪੁੱਤ, ਮੇਰੇ ਸੀਨੇ ਲੱਗ ਜਾ। ਪੁੱਤ ਮਾਂ ਨਾਲ ਦੇ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਲੈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੇਰੇ ਕਦੇ ਉਂਗਲ ਦਾ ਫੁੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਾਇਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ। ਗੱਗੂ ਪੁੱਤ, ਗੱਗੂ ਉਠ ਜਾ, ਵੇਖ ਤੇਰੀ ਭੈਣ ਤੈਨੂੰ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਪੁੱਤ ਤੇਰੀ ਤਾਂ ਮਹਿੰਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੱਭੀ, ਤੇਰੇ ਤਾਂ ਅਜੇ ਚਾਅ ਵੀ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਏ। ਪੁੱਤ ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਡੋਲੀ ਵਿਚ ਤੋਰਿਆ ਸੀ, ਹੁਣ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਤੈਨੂੰ ਅਰਬੀ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ। ਵੇਖ ਗੱਗੂ ਆਪਣੇ ਬਾਪੂ ਵਲ, ਵੇਖ ਆਹ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲ, ਜੋ ਤੈਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਆਏ ਨੇ। ਪੁੱਤ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਕੀ ਕਸੂਰ ਹੋ ਗਿਆ, ਸਾਨੂੰ ਰੋਂਦਿਆਂ ਛੱਡ ਕੇ ਤੁਰ ਗਈ। ਪੁੱਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਦਾ ਬੇੜਾ ਗਰਕ ਹੋਊ। ਜ਼ਾਲਮਾਂ ਦਾ ਕੱਖ ਨਹੀਂ ਬਚਣਾ।” ਤਾਈ ਨੂੰ ਗਗਨੇ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਤੋਂ ਮਸਾਂ ਲਾਹਿਆ।

ਗਗਨੇ ਵੀ ਦਾਜ ਦੀ ਬਲੀ ਚੜ੍ਹ ਗਈ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਚੱਲੇ। ਧੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪੇ ਕਦੇ ਕੋਰਟਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੱਸ ਕੇ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ, ਹੁਣ ਕਸੂਰਵਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਘੁੰਮਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਦੁਨਿਆਵੀ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਬਰੀ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਕੇਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਫਿਰ ਵੇਖਿਓ ਕੀ ਬਣਦਾ। ਇਕ ਸਾਲ ਵੀ ਨਾ ਲੰਘਿਆ,

ਮੂੰਹ
ਆਈ
ਬਾਤ

ਮੇਜਰ ਕੁਲਾਰ ਬੋਪਾਰਾਏਕਲਾਂ
ਫੋਨ: 916-273-2856
www.boparaikalan.com

ਨਸੀਬ ਦੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਅਧਰੰਗ ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਹੜੀ ਮੰਜੇ ਨਾਲ ਹੀ ਚੁੰਬਤ ਗਈ। ਬੇ-ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਤਤਵ-ਤਤਵ ਕੇ ਮਰੀ। ਨਸੀਬ ਨੇ ਜਿੱਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਸਕੂਟਰ 'ਤੇ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਜਾਨ ਤਾਂ ਬਚ ਗਈ ਪਰ ਬਾਕੀ ਸਾਰਾ ਸਰੀਰ ਨਕਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਮਾਂ ਵਾਲਾ ਮੰਜਾ ਮੱਲ ਲਿਆ। ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਆਪਣੇ ਅੱਖੀਂ ਵੇਖਿਆ, ਆਪਣੇ ਵਾਲ ਪੁੱਟ-ਪੁੱਟ ਕੇ ਸੁੱਟਦਾ ਸੀ। ਜਿਸ ਦਿਨ ਮਰਿਆ, ਤਾਈਆਂ ਸਿਆਮਾ ਤੇ ਤਾਈ ਜਗੀਰੋ ਗਏ, ਉਸ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਖੁੱਕਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ, “ਰੱਬ ਤੇਰੇ ਵਰਗੇ ਲਾਲਚੀਆਂ ਨਾਲ ਏਦਾਂ ਹੀ ਕਰੇ, ਕੋਈ ਫਿਰ ਦਾਜ ਨਾ ਮੰਗੇ।” ਤਾਈ ਨੇ ਜਿਵੇਂ ਗਗਨੇ ਦਾ ਬਦਲਾ ਲੈ ਲਿਆ ਹੋਵੇ।

ਰਾਜ ਦਾ ਵਿਆਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਬੇਟੀ ਹੋਈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਂ ਗਗਨਜੋਤ ਰੱਖਿਆ। ਗਗਨ ਦੀ ਜੋਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜਗਦੀ ਰਹੀ। ਦਾਜ ਦੇ ਲੋਭੀਆਂ ਦਾ ਅੰਤ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਪਰ ਬੋੜੀ ਸਿੱਖਿਆ ਜ਼ਰੂਰ ਮਿਲ ਗਈ। ਕਿਸੇ ਮਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਢਿੱਡ ਦੇ ਅੰਡੇ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਕਰਵਾਵੇ। ਇਹ ਦਾਜ ਦੇ ਲੋਭੀਆਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਮਾਵਾਂ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਮੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਲੇਟਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਓ, ਆਪਾਂ ਵੀ ਅਲਟਰਾ ਸਾਊਂਡਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਪਿੰਡੇ ਨਾ ਭੱਜੀਏ। ਦਾਜ ਦੇ ਲੋਭ ਤੇ ਲਾਲਚ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰੀਏ। ਫਿਰ ਕੋਈ ਗਗਨ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਨਾ ਸੜੇ। ਲਾਲਚੀਆਂ ਨੇ ਪੱਗ ਤਾਂ ਸੋਹਣੀ ਬੰਨ੍ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰੇ ਤੇ ਬੇਸ਼ਰਮੀ ਵਾਲੇ ਪਿੰਨ ਲਾਉਣੇ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦੇ। ਰੱਬ ਰਾਖਾ।

Law Office of Navdeep S. Jhaj

Immigration Law Attorney

General Legal Practice

Navdeep S. Jhaj

Member, American Immigration
Lawyers Association

Estate Planning Personal Injury Bankruptcy

ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ
ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਦੇ ਹਾਂ

- ਇਮੀਗਰੇਸ਼ਨ
- ਜਨਰਲ ਲਾਅ
- ਪਰਸਨਲ ਇੰਜਰੀ
- ਬੈਂਕਰਪਸੀ
- ਐਸਟੇਟ ਪਲਾਨਿੰਗ

1930 W Hubbard, 2nd Floor, Chicago, IL 60622

Voice: 312.404.8893, Fax: 312.243.2277

email: navjhaj@me.com

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਗੰਧਰਬ ਕੌਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫ਼ਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਹਿਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ

ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ

ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ

ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਬੜ੍ਹਨਾ

ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ

ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੌਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਚਬਰਾ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਚਰਨ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੈੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੌਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)

MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS

25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.

Contact : Dr. Shweta Oberoi E-mail : shweta077@yahoo.com

Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

ਖੋਜ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਜੌਹਲ

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ

ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਆਸਥਾਵਾਂ, ਇਸ ਦੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਅਤੇ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਖੋਜ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇਣ ਦੇ ਮਨੋਰਥ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਖੋਜ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਹੀ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਨੂੰ ਉਹ ਪਹਿਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੋ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵੱਲ ਖਾਸ ਤਵੱਜੋਂ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ-ਪਰੋਖੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਣਗਹਿਲੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਸਟਾਫ਼ ਭਰਤੀ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦੋਂ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ ਵਗੈਰ ਰੰਗ-ਬਰੰਗੀਆਂ ਭਰਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਇਕ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਆਪ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਰਦੇ, ਦੂਸਰੇ ਉਹ ਵਿਹਲੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਘਟੀਆ ਕਿਸਮ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਰ ਵਕਤ ਦੂਸਰਿਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਘੜਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਇਹ ਕੁਦਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਚੋਰ-ਮੋਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੇ ਬੰਦੇ ਆਏ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਹ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਵੀ ਤਰੱਕੀਆਂ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲਾਹਾ ਲੈਣ ਲਈ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਰਵੱਈਏ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਯੋਗ ਸਟਾਫ਼ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਬਿਨਾਂ ਕਸੂਰ ਤੋਂ ਭਾਰੀ ਕੀਮਤ ਤਾਰਨੀ ਪਈ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬੇਰੁਖੀ ਕਾਰਨ ਟੀਚਿੰਗ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਇਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਹੋ ਸਕੇ ਦੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੀ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਜਦੋਂਜਹਿਦ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਟੀਚਿੰਗ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਦੀ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਪੀਰੀਅਡ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਤੱਕ ਹੀ ਮਹਿਦੂਦ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਖੋਜ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਨਾਮ ਕੌਰ

ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਅੱਜ ਜੇ ਨਾਮ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਇਸ ਦੇ ਖੋਜ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਖੋਜ ਦੇ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਛਪਣ ਕਾਰਨ ਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਥੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਵਿਸ਼ੇ ਪੜ੍ਹਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਜਾਂ ਸਨਮਾਨਯੋਗ ਥਾਂ ਇਸ ਦੇ ਖੋਜ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਹੋਏ ਕੰਮ ਕਾਰਨ ਹੀ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਸ ਦੇ ਇਕ ਖੋਜ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕੁੱਲ ਬਜਟ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਜਿੰਨਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਅਸਲੀ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਰੋਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਡਾ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਜਦੋਂ ਡੀਨ ਵਜੋਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਣੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਡੀਨ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦਾ ਸਮਾਂ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਛੇਤੀ ਹੀ ਵਾਰੀ ਆਉਣ 'ਤੇ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਡੀਨ ਅਤੇ ਮੁਖੀ ਬਣ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਮੀਕਰਨ ਵੀ ਬਦਲ ਗਏ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਟਾਇਰ ਪਰ ਸੇਵਾਕਾਲ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਵਾਲੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਫੈਲੋ ਨੂੰ ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਤ੍ਰਿਕਾ ਦਾ ਸੰਪਾਦਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਉਹੀ ਸਖਸ਼ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਦਾ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਸੰਪਾਦਕ ਬਣਨ 'ਤੇ ਡਾ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਉਪਰ ਅਕਾਦਮਿਕ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚੋਂ ਤੁਕਾਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰਕੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਅੰਕ ਆਪਣੇ ਇਕੱਲੇ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਛਾਪ ਲਿਆ ਜਦਕਿ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ

ਸਾਰੇ ਖੋਜ ਅਮਲੇ ਦੇ ਖੋਜ ਲੇਖ ਛਾਪੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅੰਕ ਦੀ ਕਾਪੀ ਹਰ ਅਧਿਆਪਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸਾਇੰਸ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦੇ ਡਰੋਂ। ਇਹ ਹੈ ਅਕਾਦਮਿਕ ਇਮਾਨਦਾਰੀ। ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕਿਸਮ ਦੀ ਧੜੇਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਨੂੰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੈਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਤੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜਿਹੜੇ ਕਲਰਕ ਜਾਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਧੜੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਰਹੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਸ ਨੇ ਬਦਲੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਕੁੱਝ ਅਰਸੇ ਵਿਚ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਹੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਬਣਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚੋਂ ਸਾਡੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਇਕ ਤਾਂ ਪੱਕਾ ਮੁਖੀ ਮਿਲ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਸੁਧਾਰ ਹੋ ਗਿਆ। ਦੂਸਰੇ ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਸੁਭਾ ਬਹੁਤ ਸ਼ਾਂਤ, ਮਿਲਾਪਤਾ ਅਤੇ ਮਿਹਨਤੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਰ ਇਕ ਨਾਲ ਸਹਿਚਾਰ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਧੜੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਲਰਕਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਬਦਲੀ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਬਹੁਤ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਅਟਕੇ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਅਰਸੇ ਬਾਅਦ ਵਾਪਸ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ। ਡਾ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾ. ਸਰਦਾਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਬਣੇ। ਡਾ. ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫਿਰ ਉਹੀ ਪ੍ਰੋਫਸਰ ਸਾਹਿਬ ਫੇਰ ਡੀਨ ਮੁਖੀ ਬਣ ਗਏ। ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਸਭ ਕੁੱਝ ਲੁਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਬੀਸਸ ਹਾਲੇ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਇਆ ਪਰ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਬੀਸਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਆਉਣ ਹੀ ਵਾਲਾ ਸੀ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਬਾਹਰੋਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਲਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਡੀਨ-ਮੁਖੀ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਬੀਸਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਲੀ ਪਈ ਰੀਡਰ ਦੀ ਅਸਾਮੀ ਭਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵੀ ਪੱਕੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇਕ ਹੋਰ ਇੰਟਰਵਿਊ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਅਈ.ਏ.ਐਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਏ ਹੋਏ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਇਲਮ ਡਾ. ਜੀ.ਐਸ. ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸੈਕਟਰੀ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕੇ ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਇੰਟਰਵਿਊ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਮੰਗ ਲਿਆ। ਕੋਈ ਪੱਕਾ ਮੁਖੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸਾਰੇ ਖੋਜੀ ਅਧਿਆਪਕ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਖਿਸਕ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਤਿੰਨ ਕੁ ਵਜੇ ਸੈਕਟਰੀ ਦਾ ਫੋਨ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਰੇ ਖੋਜ ਅਮਲੇ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਮੇਰਾ ਕਮਰਾ ਮੁਖੀ ਦੇ ਖਾਲੀ ਪਏ ਕਮਰੇ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਇਸ ਲਈ ਫੋਨ ਮੈਂ ਚੁੱਕਿਆ। ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਡਾ. ਅਨੰਦ ਅਤੇ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰ ਮਿਲਣ ਤੁਰ ਪਏ। ਸਾਨੂੰ ਮੁਲਾਕਾਤ ਲਈ ਸਿਡੀਕੋਟ ਰੂਮ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਵਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਡਾ. ਅਨੰਦ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਿਸਟਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ 'ਤੇ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿੱਖ ਰਹੱਸਵਾਦ ਦੇ ਬੀਸਸ ਹੋ ਚੁਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਨਤੀਜਾ ਆ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਵਾਰੀ ਆਉਣ 'ਤੇ ਮੈਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੈਂ 'ਰੀਜਨ ਐਂਡ ਰੈਵੇਲੇਸ਼ਨ ਇਨ ਸਿੱਖਇਜ਼ਮ' ਉੱਤੇ ਬੀਸਸ ਲਿਖ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਉਹ ਸਾਡੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਸੁਣ ਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ ਹੋਏ ਅਤੇ ਬੋਲੇ, "ਤੁਸੀਂ ਵਿਸ਼ੇ ਬਹੁਤ ਕਮਾਲ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹਨ।" ਮੈਂ ਇਕ ਦਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਫੜ ਕੇ ਬੋਲੀ, "ਸਰ! ਇਹੀ ਤਾਂ ਅਫਸੋਸ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਏਨੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਹਟ ਕੇ ਐੱਥੇ ਫਿਲਾਸਫੀਕਲ ਵਿਸ਼ੇ ਚੁਣੇ ਹਨ। ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸਾਡੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਸੀਨੀਅਰਮੈਂਬਰ ਲੈਕਚਰਰ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਰੱਖ ਲਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਤਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਹੱਕ ਮਾਰਨ ਵਰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਕੁ ਦਿਨ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਖਾਲੀ ਪਈ ਰੀਡਰ ਦੀ ਅਸਾਮੀ ਦੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਹੈ। ਵੀ.ਸੀ ਸਾਹਿਬ ਨਵੇਂ

ਨਵੇਂ ਆਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾ ਸਕਦੇ।" ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਦਮ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੱਸ ਕੇ ਜਾਵਾਂਗਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਆਉਣ ਤੱਕ ਇੰਟਰਵਿਊ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਵੀ ਕਰਾਂਗਾ।"

ਜੌਹਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਵਿਭਾਗ ਨਾਲ ਵਧੀਕੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦੇਣਗੇ ਅਤੇ ਨਤੀਜਾ ਆਏ ਤੋਂ ਹੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਕਰਨਗੇ। ਦਰਅਸਲ ਸ. ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਆਪ ਵੀ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪੀ

ਰੰਗ-ਬੇਰੰਗ

ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰਹੱਸਵਾਦੀ ਅਨੁਭਵ ਵਿਚੋਂ ਹੀ 'ਸਰਬ ਰੋਗ ਕਾ ਅਰੁਖਪ ਨਾਮ' ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਅਨੁਭਵ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਾ. ਐਸ.ਐਸ. ਜੌਹਲ ਨੇ ਸਿਰਫ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ ਸਗੋਂ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਬਹੁਤ ਮਦਦ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਜਦੋਂ ਇੰਟਰਵਿਊ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸੀਨੀਅਰਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਡਾ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਇਕ ਨੰਬਰ 'ਤੇ, ਡਾ. ਜੀ.ਐਸ ਅਨੰਦ ਨੰਬਰ ਦੋ ਅਤੇ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਨੰਬਰ ਤਿੰਨ 'ਤੇ ਰੀਡਰ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਕੋਟਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬਲਬੀਰ ਕੌਰ ਨੂੰ ਕੋਟਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ 1984 ਦੀ ਥਾਂ ਪੋਸਟ 1986 ਤੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਡਾ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਇਥੇ ਹੀ ਨਹੀਂ

ਡਾ. ਸਰਦਾਰਾ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ

ਮੁੱਕ ਗਈਆਂ ਸਗੋਂ ਹੈਡਸ਼ਿਪ ਦੀ ਈਰਖਾ ਕਾਰਨ ਹੋਰ ਵੱਧ ਗਈਆਂ ਪਰ ਡਾ. ਜੌਹਲ ਨੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਵਰਕ ਕਲਚਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਫਲ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਘੁੰਮ ਫਿਰ ਕੇ ਪਾਲਿਟਿਕਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ, ਜੋ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲਾਰ ਸੁਭਾ ਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਇਕ ਸਹਿਯੋਗੀ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਵੀ ਕਰ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਦੂਸਰੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਖਤ ਰੁੱਖ ਅਪਨਾ ਕੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਹੋਰ ਕੰਮਕਾਜੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਟੀਚਿੰਗ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਲੈ ਜਾਣ ਲਈ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ ਲਈ ਵਿਦਿਅਰਥੀਆਂ ਦੀ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਦਿੱਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਵਿਭਾਗ ਵੀ ਵੱਖ ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਖੋਜ ਵਾਸਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਧਰਮ ਅਧਿਐਨ ਦੀ ਐਮ.ਫਿਲ ਦਾ ਡੇਢ ਸਾਲ ਦਾ ਕੋਰਸ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਟੀਚਿੰਗ ਵਿਭਾਗ ਬਣ ਗਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕੋਈ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲਦੀ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਇਸੇ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਹੁੰਦਾ। ਮਸਲਨ ਮੈਂ ਇਕ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਬਣਾ ਕੇ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਮੈਂ 'ਕੰਸੈਪਚੁਅਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਆਫ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ' ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ। ਕਮੇਟੀ ਵਿਚ ਉਦੋਂ ਦੇ ਭਵਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੇ ਇਹ

ਕਹਿ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ "ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿੱਖ ਇਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਾਂ", ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਵੱਖਰੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਇਥੇ ਫਿਰ ਉਹੀ ਗੱਲ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਸੈਪਚੁਅਲ ਡਿਕਸ਼ਨਰੀ ਅਤੇ ਇਨਸਾਈਕਲੋਪੀਡੀਆ ਵਿਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੈ। ਡਾ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਣ ਜਾਣ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਵਿਰੋਧਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਭਾਗ ਕੁਝ ਹੀ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਮੁੜ ਲੀਹ 'ਤੇ ਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਜਿਥੇ ਡਾ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਯੋਗਤਾ ਤੇ ਡਾ. ਅਨੰਦ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ, ਉਥੇ ਹੀ ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਡਾ. ਐਸ.ਐਸ ਜੌਹਲ ਦੀ ਹੱਲਾਸ਼ੇਰੀ ਅਤੇ ਹਾਂਮੁਖੀ ਰਵੱਈਆ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਪੀ. ਐਚ.ਡੀ ਲਈ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਕੁਲੀਗ ਮੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੇਵ ਕੌਰ ਡਾ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਰਜਿਸਟਰ ਹੋਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬੀਸਸ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ ਦੀਆਂ ਡਿਗਰੀਆਂ ਲਈਆਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਬਿਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਡਾ. ਜੌਹਲ ਨੇ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਮਸਲਨ ਮੇਰੇ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ ਦੇ ਪ੍ਰੀਖਿਅਕ ਲਾਉਣ ਦਾ ਮਸਲਾ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲੈਣਾ। ਮੈਂ 1985 ਵਿਚ ਪੀ.ਐਚ ਡੀ ਦਾ ਬੀਸਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਦਾਖਲ ਕੀਤਾ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਰੀਡਰ ਦੀ ਖਾਲੀ ਪਈ ਅਸਾਮੀ ਭਰਨ ਲਈ ਅਰਜੀਆਂ ਮੰਗ ਕੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਰੱਖ ਲਈ ਗਈ। ਸ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਬਤੌਰ ਸਿਡੀਕੋਟ ਇੰਟਰਵਿਊ ਵਿਚ ਬੈਠੇ। ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਫੀ ਚਲਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਵੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਇਕ ਕਾਲਜ ਲੈਕਚਰਾਰ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਪੀ. ਐਚ. ਡੀ ਸੀ ਅਤੇ ਮੇਰਾ ਰਿਜਲਟ ਆਉਣ ਨੂੰ ਹਾਲੇ ਸਮਾਂ ਲਗਣਾ ਸੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ। ਮੈਂ ਡਾ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਸਾਂ, ਕਿਥੋਂ ਮਾਰ ਖਾਣ ਵਾਲੀ ਸੀ? ਕਮੇਟੀ ਮੇਰੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੋ ਗਈ। ਸ. ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿੰਧੂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤਾਂ ਕੋਈ ਰਸਤਾ ਮਿਲਿਆ ਨਾ ਅਤੇ ਬੋਲੇ, "ਬੀਬੀ ਹਾਲੇ ਪੀ. ਐਚ. ਡੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਤੀਜਾ ਹਾਲੇ ਆਉਣਾ ਹੈ।" ਇਸ ਤੋਂ ਗਿਆਨੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਆਨਰੇਰੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵੀ ਸਨ, ਬੋਲੇ, "ਫਿਰ ਕੀ ਹੈ? ਨਤੀਜਾ ਉਡੀਕ ਲਵੋ। ਬੀਬੀ ਪਿਛਲੇ ਸੋਲਾਂ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਪੋਸਟ ਦੇ ਉਹ ਯੋਗ ਵੀ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਹੱਕ ਕਿਉਂ ਮਾਰਨਾ ਹੈ?" ਵਾਈਸ ਚਾਂਸਲਰ ਜੌਹਲ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਇਹ ਗੱਲ ਫੜ ਲਈ, ਕਹਿੰਦੇ, "ਮੈਂ ਪੋਸਟ ਖਾਲੀ ਰੱਖਣੀ ਹੈ। ਬੀਬੀ ਦਾ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਡੀਕਣਾ ਹੈ।" ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪੋਸਟ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਡਾ. ਭਗਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਭਰੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮੈਂ ਰੀਡਰ ਬਣ ਗਈ ਪਰ ਮੈਂ ਸਮਝਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਮੇਰੀ ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪਿੱਛੇ ਸਵਰਗੀ ਗਿਆਨੀ ਲਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੂਰ-ਅੰਦੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਡਾ. ਜੌਹਲ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਹੀ ਸੀ। ਡਾ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਣਨ ਤੇ ਹੀ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ ਸੈਮੀਨਾਰ, "ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ" ਕਰਾਇਆ। ਇਹ ਵੀ ਯੂ.ਜੀ.ਸੀ. ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਵਿਭਾਗ ਸੈਮੀਨਾਰ ਕਰਵਾਉਂਦਾ ਰਿਹਾ। ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਛਿਮਾਹੀ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ "ਨਾਨਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਤ੍ਰਿਕਾ" ਦੇ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅੰਕ ਛਾਪਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ ਜਿਵੇਂ ਸੰਗਤਿ, ਅਰਦਾਸ, ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਆਦਿ ਆਦਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਪਾਦਕੀ ਦਾ ਕੰਮ ਡਾ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਪਰਫੁਡ ਰੀਡਿੰਗ ਦਾ ਕੰਮ ਸ. ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜੋ ਅਹੁਦੇ ਵਜੋਂ ਭਾਵੇਂ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਕਲਰਕ ਸਨ ਪਰ ਯੋਗਤਾ ਪੱਖੋਂ ਐਮ.ਏ, ਐਮ.ਫਿਲ ਸਨ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਵਿਚ ਹੀ ਪਿਛੋਂ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਗੁਆਚੀ ਹੋਈ ਮਹੱਤਤਾ ਫਿਰ ਬਹਾਲ ਹੋ ਗਈ। ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਭਾਗ ਡਾ. ਤਾਰਨ ਸਿੰਘ ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਹੁਣ ਡਾ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਭਾਗ ਕਰਕੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ।

(ਚਲਦਾ...)

ਸਿਆਣਿਆਂ ਦਾ ਕਿਹਾ

(1) ਆਪਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਛੁਹ ਕੇ ਦੇਖਣਾ, ਜੀਭ ਨਾਲ ਚੱਖ ਕੇ ਦੱਸਣਾ, ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੇਖਣਾ, ਨੱਕ ਨਾਲ ਸੁੰਘਣਾ, ਕੰਨਾਂ ਨਾਲ ਸੁਣਨਾ, ਪਰ ਸਫਲ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਛੇਵੀਂ ਗਿਆਨ ਇੰਦਰੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

(2) ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਵਫਾਦਾਰੀ ਸੱਚੇ ਸਿੱਖ ਵਾਸਤੇ ਫਰਜ਼ ਹੈ।

(3) ਗਿਆਨ ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਝਦਾਰੀ ਇੱਕ ਸੱਚੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ।

(4) ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰਕ ਮੁਰਖ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਅਤੇ ਉਹ ਨਾ ਹੀ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਅੰਨਿਆਂ ਵਾਂਗ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਹਨ।

(5) ਜਦੋਂ ਆਪਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅੰਦਰੋਂ ਚੰਗਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵੀ ਚੰਗਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

(6) ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਧਰਮ ਅਤੇ ਸਿਆਸਤ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਸਿੱਖ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਉਪਰ ਕੰਟਰੋਲ, ਗੁਰੂ ਘਰ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਵਿਚ ਦਖਲ, ਸਿੱਖਾਂ ਉਪਰ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਜਾਂ ਹਿੰਦੂ ਕਲਚਰ ਠੋਸਣਾ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਬਾਰੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਕੇਸ, ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੈਸ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ ਚੌਧਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਜਮਾਤਾਂ ਬਾਰੇ ਬਿਆਨ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿਚ ਭਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਧਾ ਦਖਲ-ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖੀ ਉੱਪਰ ਸਿੱਧੇ ਹਮਲੇ ਹਨ।

(7) ਜਦੋਂ ਵੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਫਲਸਫੇ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਯਕੀਨਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਵਫਾਦਾਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਨਾਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਸਿੱਖ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਧਿਰ ਨਾਲ ਖੜਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹਰਕਤ ਪੰਥ ਨੂੰ ਬੇਦਾਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੋਵੇਗੀ।

(8) ਸਿੱਖ ਨੇ ਸ਼ਸਤਰ ਚੁੱਕਣੇ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਸਾਰੇ ਹੀਲੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਣ। ਸ਼ਸਤਰ ਸਿਰਫ ਹਮਲੇ ਵਾਸਤੇ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਇਨਸਾਫ ਅਤੇ ਧਰਮ ਦੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਵਾਸਤੇ ਹਨ।

(9) ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਚੌਧਰੀਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਨਅਤੀ ਝਗੜਿਆਂ ਦੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੇ ਸਾਲਸ ਦਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਜਾਂ ਤਾਂ ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਬੈਠ ਜਾਣ ਤੇ ਜੇ ਬਹੁਤਾ ਪੰਥ ਦਾ ਦਰਦ ਹੈ ਤਾਂ ਤਖਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੰਥ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ। ਭਾਈ ਮਨੀ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਬਖਸ਼ ਸਿੰਘ, ਅਕਾਲੀ ਫੂਲਾ ਸਿੰਘ ਵਰਗੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਕੇ ਕੌਮ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰੀਏ।

(10) ਜਿਵੇਂ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ ਚੰਗੇ ਭੋਜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਗੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

(11) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ 'ਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਆਉਂਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਦੂਜਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਤਾਂ ਜਾਣਦਾ ਹੈ ਪਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਨਹੀਂ।

(12) ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕੁਝ ਕਰੋ ਜਿਹੜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਦਲੇ ਵਿਚ ਨਕਦ ਜਾਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼, ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ।

(13) ਕਿਸੇ ਦਾ ਚਰਿਤਰ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਸ ਦੇ ਚਰਿਤਰ ਉਪਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਉਹ ਦੂਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

(14) ਵਿਜੇਤਾ ਇਕ ਥਰਮੋਸਟੇਟ ਵਰਗੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਆਪਣੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਮਾਪ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਵਧਾ ਘਟਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ।

(15) ਅਸਾਧਾਰਣ ਬੰਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਮੌਕੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸਾਧਾਰਣ ਬੰਦਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਵਿਚ।

(16) ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਬਿਠਾ ਕੇ ਰੱਖੀਏ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਬਜਾਏ ਇਸ ਦੇ ਕਿ ਕੀ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ।

(17) ਸਫਲਤਾ ਇੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਅਹਿਸਾਸ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਬਾਹਰੀ ਅਹਿਸਾਸ।

(18) ਸਫਲਤਾ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਰ ਕੋਈ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਏ।

(19) ਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਹੱਥ ਵਿਚ ਹੱਥ ਪਾਈ ਚਲਦੀਆਂ ਹਨ।

(20) ਤੁਸੀਂ ਜੋ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਉਸਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹੈ।

(21) ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿਚ ਲਿਆਉ।

ਪੇਸ਼ਕਾਰ-ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾਖਾ

ਚਿੰਤਨ ਨੂੰ ਨਿਜ਼ਾਮ ਹੇਠ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ ਦੈਰੀਦਾ

ਜੈਕ ਦੈਰੀਦਾ ਨੂੰ ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਚਰਚਿਤ ਚਿੰਤਕ ਹੋਣ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਰਚਨਾ ਵਿਧੀ ਦਾ ਉਹ ਜਨਮਦਾਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੀ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਦੇ ਅਕਾਦਮਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਚਰਚਾ ਹੈ। ਸਾਇੰਸ ਹੀ ਕੋਈ ਚਿੰਤਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਬੂਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ। ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਨਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਸਨਾਤਨੀ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਨੂੰ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਖਾਤ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਸੰਰਚਨਾਵਾਦ ਦਾ ਮੱਤ ਸੀ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ ਖਾਸ ਸੰਰਚਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵੀ ਸੰਰਚਨਾ ਦੀ ਲਖਾਇਕ ਹੈ। ਧਰਤੀ-ਆਕਾਸ਼, ਅੰਗ-ਪਾਣੀ, ਔਰਤ-ਮਰਦ, ਕਾਲਾ-ਗੋਰਾ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਰ ਪੂਰਕ ਜੁੱਟ ਸੰਬੰਧਤ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਤਰ-ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ ਹੀ ਤੱਥ ਸੱਚ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਖਾਤਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮੂਹਤ ਕਰਦੇ ਚਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣਨਾ-ਪਛਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਦੈਰੀਦਾ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤੀ ਵਿਰਚਨਾ-ਵਿਧੀ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਇਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਵਿਰੁਧ ਹੈ। ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤੱਥ ਸੱਚ ਨੂੰ ਉਘਾਤਨ ਦਾ ਬੀੜਾ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਇਹ ਅੰਤਰ-ਕਿਰਿਆ ਨਿਰਾਧਾਰ ਹੈ। ਕਾਰਨ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਚਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤੱਥ ਸੱਚ ਉਘਾਤਨ ਖਾਤਰ ਅਟੱਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸਥਿਰਤਾ ਨਾਮ ਦਾ ਕੋਈ ਗੁਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸੋ ਅੰਤਰ-ਕਿਰਿਆ ਕੋਲ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਮੂਲੋਂ ਹੀ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ। ਤੱਥ ਸੱਚ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਰਚਨਾ ਨੂੰ ਉਘਾਤਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣਾ, ਇਸ ਨੂੰ ਟਾਲਣਾ, ਭੁਲਾ ਦੇਣਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਰਚਨਾ ਦੀ ਸੂਰਤ ਤੱਥ ਸੱਚ ਦਾ ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਬਣਨ ਤੋਂ ਉਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਸ਼ੀਏ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਤ੍ਰੇਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਅੰਸ਼ਕ ਦੀਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਵਿਕੇਂਦ੍ਰਿਤ, ਵਿਸਥਾਪਿਤ, ਭਿੰਨ ਤੇ ਵਿਖਮ ਬਣੇ ਰਹਿਣਾ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਝਾਤੀ ਪੁਆਉਣ ਦਾ

ਅਸੀਂ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਚਿੰਤਕ ਫਰੈਡਰਿਕ ਨੀਤਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ। 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਇਕ ਜਗਿਆਸੂ ਪਾਠਕ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਠ ਦੀ ਮੰਗ ਤੇ ਅਸੀਂ ਨੀਤਸ਼ੇ ਦੇ 20ਵੀਂ ਸਦੀ 'ਚ ਹੋਏ ਜਗਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪੈਰੋਕਾਰ ਜੈਕ ਦੈਰੀਦਾ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਗਲੇ ਦਿਨੀਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਪੈਰੋਕਾਰ ਮਿਸ਼ੈਲ ਫੂਕੋ ਬਾਰੇ ਲੇਖ ਵੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰਾਂਗੇ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਕੰਮ ਵਿਰਚਨਾ ਵਿਧੀ ਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਦੇ ਵੀ ਸਥਾਈ, ਸਥਿਰ ਤੇ ਅੰਤਿਮ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਵਿਰਚਨਾ ਵਿਧੀ ਸੱਠਵਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਹੋਈ ਜਦੋਂ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਉਪਰੋਥਲੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਵੀਅਤਨਾਮ ਦੀ ਜੰਗ 'ਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਝਾਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਰੋਸ 'ਚ ਸਾਰਾ ਪੱਛਮੀ ਸੰਸਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਿਦਰੋਹ ਤੋਂ ਆਵਾਜ਼ਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਵਿਦਰੋਹ ਦੀ ਮੁਢਲੀ ਮੰਗ ਦਾ ਸਬੰਧ ਤਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸੀ ਪਰ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਕਾਮ, ਲਿੰਗ, ਦੇਹ ਆਦਿ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਮੁੱਖ ਭੂਮੀ 'ਚ ਆ ਗਏ ਸਨ। ਜੇ ਚੀਨ 'ਚ ਮਾਓ-ਜੋ-ਤੁੰਗ ਤੋਂ ਸ਼ਹਿ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਲੈ ਕੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਇਨਕਲਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਕਾਰਕੁੰਨ ਸਥਾਪਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਸੋਵੀਅਤ ਰੂਸ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਮ੍ਹਦ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਭਾਰਤ 'ਚ ਵੀ ਨਕਸਲੀ ਅੰਦੋਲਨ ਅਰੰਭ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਜੋ ਕੁਰੱਪਸ਼ਨ, ਲੁੱਟ-ਖਸ਼ੁੱਟ ਅਤੇ ਜਬਰ ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਵਾਹਨ ਬਣ ਗਏ ਲੋਕਰਾਜੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਕਰ ਦੇਣ ਦਾ ਇੱਛੁਕ ਸੀ।

ਗੱਲ ਕੀ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਅਸਥਿਰਤਾ, ਟੱਕਰ-ਟਕਰਾਉ, ਵੈਰ-ਵਿਰੋਧ ਅਤੇ ਉਪਰੋਥਲੀ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਸੀ। ਦੈਰੀਦਾ ਦੀ ਵਿਰਚਨਾ-ਵਿਧੀ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਦੇ ਸਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਸਮੋਂਦੀ ਸੀ। ਉਪਰੋਥਲੀ ਛੁਪਣ ਵਾਲੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿਚ ਦੈਰੀਦਾ ਨੇ ਹਰ ਖੇਤਰ, ਹਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਸਮਾਈ ਅਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਇਕ ਵਾਰ ਤਾਂ ਬੇਨਕਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੱਤਵ ਉਸ ਨੂੰ ਛੁਟਿਆਉਣਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਵਡਿਆਉਣਾ ਸੀ।

ਉਸ ਦੇ ਯਤਨ 'ਚ ਮਨ ਚਿੰਤ, ਵਰਤਾਰੇ, ਅਨੁਭਵ ਖੇਤਰ ਤੇ ਭਾਵ-ਜਗਤ ਨੂੰ ਦੁਰਗਮ ਬੋਝ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦੇਣ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ

ਸਾਰ ਨੂੰ ਧਾਰਨ ਵਾਲੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ, ਵਰਤਾਰੇ ਤੇ ਚਿੰਤਨ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਅਗਮ ਅਗੋਚਰ ਮੰਨਣਾ ਅਸੁਭਾਵਕ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਸ਼ਕ, ਅਸਥਿਰ ਤੇ ਛਿਣ ਭੰਗੁਰ ਦਰਸਾਉਣ ਤੋਂ ਅਗਾਂਹ ਇਸ ਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਰਤਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਿਰਚਨਾ-ਵਿਧੀ ਵੀ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕੀ। ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਸਾਕਾਰਤਮਕ ਪੱਖ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪੱਖ ਨਾਲੋਂ ਨਿਖੇੜਨਾ ਅਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਦੁਸ਼ਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵ ਦੈਰੀਦਾ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦਾ ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ।

ਜੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਕਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਰਵਾਇਤ, ਮਾਨਤਾ, ਰਹੁ-ਰੀਤ ਤੇ ਹੋਰ ਅਨੇਕ ਪਰਦਾਪੋਸ਼ੀਆਂ ਅਧੀਨ ਜਿਵੇਂ ਪੁਰਬਲੇ ਚਿੰਤਨ, ਸਾਹਿਤ, ਕਲਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਉਦਾਲੇ ਪ੍ਰਭ-ਮੰਡਲ ਉਸਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਲੋਪ ਕਰਨ ਵਿਚ ਦੈਰੀਦਾ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹੱਥ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਵੱਖਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬੋਝਲ ਜਿਹਾ ਪ੍ਰਭ-ਮੰਡਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਪ੍ਰਤੀ-ਪ੍ਰਭਮੰਡਲ ਕਹਿ ਲਿਆ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸਾਰਨ ਤੋਂ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਗੁਰੇਜ਼ਾ ਨਾ ਕੀਤਾ। ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਤੰਕ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਅੰਤਰੀਵ ਚੀਰਫਾਤ ਨੇ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਣ-ਉਚਿਤ ਚਿੰਤਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਕ ਦਰਸਾਉਣ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਾ ਛੱਡੀ। ਇਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉਘੜਵੀਂ ਮਿਸਾਲ ਹਾਈਡਰਗ ਦੀ ਸੀ ਜੋ ਜਬਰ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸ੍ਰੋਤ, ਹਿਟਲਰ ਦੇ ਨਾਜ਼ੀਵਾਦ ਦਾ ਵੱਡਾ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਸੀ। ਦੈਰੀਦਾ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਨਾਜ਼ੀਵਾਦੀ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੱਚ ਨੂੰ ਇਸ ਮਨ ਇੱਛਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ

ਉਸ ਦੇ ਲੱਗੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵਿਰਚਨਾ ਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਤੱਥ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ ਸਨ।

ਕੀ ਇਸ ਵਿਰਾਟ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸ ਲਈ ਉਸ ਦੇ ਚਿੰਤਨ ਨੂੰ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇ? ਕੀ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਨੁਭਵ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਚਿਤਾਰਨਾ ਵੀ ਏਥੇ ਪ੍ਰਸੰਗੀਕ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦਾ। ਦੈਰੀਦਾ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਮੂਲ ਦਾ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਅਲਜੀਰੀਆ ਸੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਅਲਜੀਰੀਆ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਫੌਜੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲਹੂ-ਲਹਾਣ ਜੰਗ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਉਸ ਵਕਤ ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਦਾ ਮਹਾਂ ਪੰਡਤ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਅਲਬੂਸਰ ਵਾਂਗ ਦੈਰੀਦਾ ਦਾ ਆਪਣੀ ਮਾਤਭੂਮੀ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲਗਾਵ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜੇ ਕੋਈ ਮਨੋਭਾਵ ਉਠਦੇ ਵੀ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣਾ ਹੀ ਉਚਿਤ ਜਾਪਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਲਈ ਅੰਤਰੀਵ ਚੀਰ-ਫਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਿਧੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਵਿਰਚਨਾ-ਵਿਧੀ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ, ਬੜਾ ਕਾਰਗਰ ਸਾਧਨ ਸੀ। ਮਾਤਭੂਮੀ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ 'ਤੇ ਜੋ ਦੁਸ਼ਵਾਰੀਆਂ ਵਾਰਿਦ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਵਿਰਚਨਾ-ਵਿਧੀ ਦੀਆਂ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਤੇ

ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੀ ਤਾਕਤ

ਭੁੱਲ-ਭੁੱਲਈਆਂ ਵਿਚ ਖੁੱਭੇ ਰਹਿਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

ਸੰਤੋਖ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਪਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ, ਉਦਾਰੀਕਰਨ ਤੇ ਨਿਜੀਕਰਨ, ਦੀ ਭਾਵੀ ਆ ਮੰਡਰਾਉਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਕੁੱਲ ਪੇਚੀਦਗੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਦੈਰੀਦਾ ਨੇ ਭੁੱਲ-ਭੁੱਲਈਆਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਸਿਰਤੋਤ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਸਪੈਕਟਰਜ਼ ਆਫ ਮਾਰਕਸ (ਮਾਰਕਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਤ) ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਜੀਵਨ-ਮਾਰਗ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਸ ਚਿੰਤਨ-ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪੁਨਰ-ਸਿਰਜਣਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਪਰ ਫੈਲ ਰਹੀ ਹਨੇਰਗਰਦੀ ਵਿਰੁਧ ਚਿਤਾਵਨੀ ਖਾਤਰ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਜਤਨਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕਸਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਾਰਲ ਮਾਰਕਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਵਿਚ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀਆਂ ਨੂੰ ਡੋਲਦੀਆਂ ਦਰਸਾਇਆ ਸੀ ਏਵੇਂ ਇਸ ਭਾਵੀ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਤਦ ਹੀ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਦੇ ਵਾਸੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਉੱਤੇ ਵਿਸ਼ਵੀਕਰਨ ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਵਰਤਣ ਵਾਲੀ ਭਾਵੀ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇਗਾ।

ਧਰਮ ਦਾ ਵਿਵੇਚਨ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਕੁੱਝ ਇਸੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ। ਤਰਕੀਬ ਨੂੰ ਤਦਬੀਰ ਵਿਚ ਬਦਲਣ ਖਾਤਰ ਉਹ ਮਸੀਹੀਅਤ ਦੀ ਆਸ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹਾਮੀ ਸੀ। ਅਸਤਿਤਵਵਾਦੀ-ਨਾਜੀ ਪੱਖੀ ਜਰਮਨ ਦਾਰਸ਼ਨਿਕ ਮਾਰਟਿਨ ਹਾਈਡੇਗਰ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਮੋੜ ਕੇ ਨਵ-ਮਾਰਕਸਵਾਦ ਦੇ ਮਿਸਾਲੀ ਪ੍ਰਵੱਕਤਾ, ਵਾਲਟਰ ਬੈਂਜਾਮਿਨ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਆਸ ਨਾ ਪੁੱਗਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਸੀਹਾ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਤੇ ਢੋਹ ਬਣਾਉਣੀ ਉਚਿਤ ਹੈ। ਗਿਆਰਾਂ ਸਤੰਬਰ ਵਾਲੇ ਖੋਫਨਾਕ ਦਿਨ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਰਬ ਮੂਲ ਦੇ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਚਾਲਕਾਂ ਨੇ ਆਤਮਘਾਤੀ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਪਾਰ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਬਹੁਮੰਜ਼ਲੇ ਭਵਨ ਨੂੰ ਢਹਿ ਢੇਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਆਤੰਕ ਦਾ ਕੁਕਰਮ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਦੈਰੀਦਾ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਖੋਫਨਾਕ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਬਦਲਵਾਂ ਨਾਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤੱਥ ਸੱਚ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਉਸ ਨੇ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਸ਼ਕਤੀਮਾਨ ਨਿਜ਼ਾਮ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਚਿੰਤਨ ਨੂੰ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੇ ਰੋਹਬ ਹੇਠ ਲਿਆਉਣ ਦਾ ਉਹ ਕਤੌਰੀ ਵਿਰੋਧੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸੇ ਵਿਚ ਹੀ ਉਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਸਾਰਥਿਕਤਾ ਹੈ।

ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਸੂਫੀ ਕੁੜੀ ਜਿਸ ਨੇ ਨਾਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਹਰਾਮ ਕਰ ਦਿੱਤੀ

ਸਤਿੰਦਰ ਆਰ. ਸੁਕਲਾ

ਨੂਰ ਇਨਾਇਤ ਰੂਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਮਾਸਕੋ ਵਿਚ ਜਨਮੀ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਪੈਰਿਸ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੀ ਤੇ ਜਵਾਨ ਹੋਈ ਪ੍ਰੰਤੂ ਦਿਲੋਂ ਮਨੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਨਾਲ ਗਹਿਰੀ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਆਪਣੀ ਖੁਫੀਆ ਸੇਵਾ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ ਜਰਮਨੀ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਗੈਸਟਾਪੋ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਹਰਾਮ ਕਰ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਇਸ ਲੜਕੀ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਜਾਂ ਮੁਰਦਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਰਮਨ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਇਨਾਮ ਰੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ ਪਰ ਇਹ ਹਰ ਵਾਰ ਗੈਸਟਾਪੋ ਦੇ ਏਜੰਟਾਂ ਤੋਂ ਬਚ ਕੇ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਇਸ ਦੀ ਆਪਣੀ ਹੀ ਇਕ ਸਾਥਣ ਨੇ ਧੋਖਾ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤਾ।

ਬਰਤਾਨੀਆ ਤੇ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਖੁਫੀਆ ਸੇਵਾ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਚ ਉਸ ਦਾ ਨਾਂ ਮੈਡੇਲੀਨ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਅਸਲ ਨਾਂ ਸੀ ਨੂਰ ਇਨਾਇਤ। ਕਮਿਸ਼ਨਡ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਆਰਮੀ ਬੋਰਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਜਪਾਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤੀ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਲੜੇਗੀ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਸਾਮਰਾਜ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੱਥੇ 'ਤੇ ਕਲੰਕ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਜੁਆਬ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਿਲ ਸਕਦਾ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਰਹੀ। ਉਸ ਦੀ ਇਮਾਨਦਾਰ ਸੇਵਾ ਬਦਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਚੋਟੀ ਦੇ ਸਨਮਾਨ (ਮਰਨ-ਉਪਰੰਤ) ਮਿਲੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਸਨਮਾਨ ਬਰਤਾਨੀਆ ਵਲੋਂ ਸੀ ਤੇ ਦੂਸਰਾ ਫਰਾਂਸ ਵਲੋਂ।

ਨੂਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀ ਇਨਾਇਤ ਖਾਨ, ਜੋ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਮੈਸੂਰ ਦੇ ਸ਼ਾਸਕ ਟੀਪੂ ਸੁਲਤਾਨ ਦਾ ਵੰਸ਼ਜ ਦੱਸਿਆ ਕਰਦਾ ਸੀ ਪਰ

ਨੂਰ ਇਨਾਇਤ ਖਾਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੀ, ਆਤਮਿਕ ਸੁਰੱਪਣ ਤੇ ਸਾਹਸ ਦਾ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸੁਮੇਲ। 11 ਸਤੰਬਰ 1944 ਦੇ ਦਿਨ ਨਾਜ਼ੀਆਂ ਹੱਥੋਂ ਉਸ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਜੀਵਨੀ ਸਾਲ 1952 'ਚ ਜੀਨ ਓਵਰਟਨ ਫੁਲਰ ਵਲੋਂ 'ਨੂਰ-ਓ-ਨਿਸਾ ਇਨਾਇਤ ਖਾਨ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਗਈ ਸੀ। ਲੌਰੈਂ ਜੋਡਰਿਨ ਨੇ ਉਸਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਆਧਾਰਤ 'ਦਾ ਫਾਰਗਾਟਨ ਪ੍ਰਿੰਸੈਸ' ਨਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਨਾਵਲ ਲਿਖਿਆ ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਉਪਰ ਫਿਲਮਾਂ ਵੀ ਬਣੀਆਂ। ਸਾਲ 2006 ਵਿਚ ਸ਼ਰਾਬਾਨੀ ਬਾਸੂ ਨਾਂ ਦੀ ਬੰਗਾਲੀ ਮੂਲ ਦੀ ਲੇਖਿਕਾ ਨੇ ਉਸਦੀ ਨਵੀਂ ਜੀਵਨੀ 'ਸਪਾਈ ਪ੍ਰਿੰਸੈਸ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਜਿਸ ਦਾ ਪੇਪਰ ਬੈਕ ਐਡੀਸ਼ਨ ਰੌਲੀ ਬੁੱਕਸ ਵਲੋਂ ਹੁਣੇ ਜਿਹੇ ਹੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਾਥੀ ਰਣਜੀਤ ਰਾਹੀਂ ਦੁਆਰਾ ਰੁਪਾਂਤਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ 'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਗਵਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। -ਸੰਪਾਦਕ

ਉਹ ਤਲਵਾਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ, ਆਪਣੀ 'ਤਸਬੀ' ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਉਹ ਸੂਫੀ ਸੀ ਤੇ ਇਸ ਮੱਤ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਉਹ ਦੋਸ਼-ਵਿਦੋਸ਼ ਘੁੰਮ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਮਰੀਕਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇਕ ਈਸਾਈ ਲੜਕੀ ਓਰਾ ਰੇਅ ਬੇਕਰ ਨੂੰ ਦਿਲ ਦੇ ਬੈਠਾ। ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਲੜਕੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਜੋੜੀ ਰੂਸ ਦੇ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਜਨਵਰੀ 1914 'ਚ ਨੂਰ ਦਾ ਜਨਮ ਹੋਇਆ। ਕਰੈਮਲਿਨ 'ਚ ਉਹ ਰੂਸ ਦੇ ਆਖਰੀ ਸ਼ਾਸਕ ਜ਼ਾਰ ਨਿਕੋਲਸ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਰਹੇ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਕਮਿਊਨਿਸਟਾਂ ਨੇ ਜ਼ਾਰ ਦਾ ਤਖਤਾ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ।

ਨੂਰ ਦੇ ਜਨਮ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਫਰਾਂਸ 'ਚ ਟਿਕਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੈਰਿਸ ਦੇ ਬਾਹਰਵਾਰ ਉਸ ਨੇ ਸੁਰਸੇਨਜ਼ ਵਿਖੇ ਸੂਫੀ ਮੱਤ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਪੰਡਤ ਨਹਿਰੂ ਵੀ ਇਸ ਕੇਂਦਰ 'ਚ ਗਏ ਸਨ। ਉਦੋਂ ਨੂਰ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਬੱਚੀ ਸੀ, ਪਰ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਦਾ ਉਸ ਦੇ ਬਾਲ ਮਨ 'ਤੇ ਅਮਿੱਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਉਕਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਖੁਫੀਆ ਸੇਵਾ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਨਹਿਰੂ ਦੀ ਸਵੈ-ਜੀਵਨੀ ਪੜ੍ਹੀ। ਉਸ ਦਾ ਪਿਤਾ ਇਨਾਇਤ ਖਾਨ ਆਪਣੇ ਦੋਸਤਾਂ, ਮਿੱਤਰਾਂ ਤੇ ਸਬੰਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਅਕਸਰ

ਭਾਰਤ ਜਾਂਦਾ-ਆਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਫੇਰੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਵਾਰ ਨੂਰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਇਕ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ 1927 'ਚ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਇਨਾਇਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਉਦੋਂ ਨੂਰ ਸਿਰਫ 13 ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੀ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਇਨਾਇਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤਕ ਇਨਾਇਤ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਧੀ ਤੇ ਪੁੱਤਰ ਵੀ ਜਨਮ ਲੈ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਪਿਤਾ ਦੀ ਮੌਤ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿੱਲੀ ਆਈ ਤੇ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਆਖਰੀ ਰਸਮਾਂ ਕਰਨ ਪਿੱਛੋਂ ਫਿਰ ਫਰਾਂਸ ਪਰਤ ਗਈ।

ਸੂਫੀ ਮੱਤ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਸਿੱਖੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਫਰਾਂਸੀ ਵੀ ਸਿੱਖੀ। ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਉਸ ਨੇ ਸਕੂਲ ਤੋਂ ਸਿੱਖੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ। ਨੂਰ ਵੀਣਾ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਵਜਾਉਂਦੀ। ਬਾਅਦ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਹੋਰ ਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਜਾਉਣ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਈ। ਧਰਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਣ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਬਾਈਬਲ, ਕੁਰਾਨ ਤੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਗ੍ਰੰਥ ਗੀਤਾ ਤੇ ਜਾਤਕ ਕਥਾਵਾਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹੀਆਂ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਅਧਿਆਪਕਾ ਬਣ ਗਈ। ਉਸ ਨੇ ਜਾਤਕ ਕਥਾਵਾਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ 'ਚ ਅਨੁਵਾਦ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਦੂਸਰੇ

ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਪੈਰਿਸ ਰੇਡੀਓ ਤੋਂ ਅਕਸਰ ਪ੍ਰਸਾਰਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਭਗਵਦ ਗੀਤਾ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਉਸ 'ਤੇ 'ਕਰਮ ਕਰਨ ਤੇ ਫਲ ਦੀ ਇੱਛਾ ਨਾ ਕਰਨ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਬੜਾ ਗਹਿਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ।

ਫਰਾਂਸ ਉਤੇ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਪਿੱਛੋਂ ਇਸ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਫਰਾਂਸ ਛੱਡਣਾ ਪਿਆ ਪਰ ਨੂਰ ਨੂੰ ਵੇਮੈਨਜ਼ ਆਗਜ਼ਿਲਰੀ ਏਅਰ ਫੋਰਸ ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਫਿਰ ਫਰਾਂਸ ਆਉਣਾ ਪਿਆ। ਨੂਰ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੀ 'ਚ ਵਾਇਰਲੈਂਸ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫਿਸਟ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਿਆ, ਪਰ ਬਾਅਦ 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਤੇ ਲਗਨ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਖੁਫੀਆ ਸੇਵਾ 'ਚ ਭਰਤੀ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਖੁਫੀਆ ਸੇਵਾ ਫਰਾਂਸ 'ਚ ਫਰਾਂਸੀਸੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਸੰਗਰਾਮੀਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਨਾਜ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਲੜਦੀ ਸੀ।

ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰ ਮੈਡਮ ਐਟਕਿਨਜ਼ ਦਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂਰ ਨਾਲ ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨ ਲੱਗਾ ਤੇ ਨੂਰ ਵੀ ਉਸ ਵਲ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਪਰ ਜਦੋਂ ਨੂਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਮੰਗੇਤਰ ਨੂੰ ਧੋਖਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਮੰਗੇਤਰ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਏ। ਆਪਣੇ

ਸੇਵਾ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਰੂਪੋਸ ਫਰਾਂਸੀਸੀਆਂ ਦੇ ਨਾਜ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁਧ ਸੰਘਰਸ਼ 'ਚ ਬੇਹੱਦ ਮਦਦਗਾਰ ਸਾਬਤ ਹੋਈ। ਜਰਮਨ ਖੁਫੀਆ ਸੇਵਾ ਗੈਸਟਾਪੋ ਲਈ ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਊਆ ਬਣੀ ਰਹੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਜਾਂ ਮੁਰਦਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਇਨਾਮ ਰੱਖੇ ਗਏ। ਨਾਜ਼ੀ ਫੌਜਾਂ ਨਾਲ ਇਕ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੌਰਾਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਹੀ ਬਚਾਈ ਸਗੋਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ ਪਾਸੇ ਕਈਆਂ ਦੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਵੀ ਲੈ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਬਹਾਦਰੀ ਬਦਲੇ ਫਰਾਂਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਰਨ ਉਪਰੰਤ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ।

ਉਸ ਦੀ ਪੇਸ਼ੇਵਾਰਾਨਾ ਚੜ੍ਹਤ ਤੇ ਢੇਰ ਸਾਰੇ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨਾਂ ਤੋਂ ਚਿਤ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਹੀ ਇਕ ਸਾਥਣ ਨੇ ਧੋਖਾ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੈਸਟਾਪੋ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਫੜਾ ਦਿੱਤਾ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਪਿੱਛੋਂ ਜਰਮਨੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਕੋਈ ਵੀ ਭੇਤ ਨਾ ਦਿਤਾ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਰਲਿਨ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਦੋ ਵਾਰ ਬਚ ਕੇ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਜਰਮਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੋਰ ਵੀ ਚੌਕਸ ਹੋ ਗਏ। ਜਰਮਨੀ ਪੁੱਜ ਕੇ ਵੀ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਅਡੋਲ ਰਹੀ। ਜਰਮਨੀ 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਫੋਰੀਜ਼ਲਮ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਇਕੱਲਿਆਂ ਕੈਦ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥਾਂ ਤੇ ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਸੰਗਲ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਹਾਲਤ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਤੀਸਰੀ ਵਾਰ ਬਚ ਕੇ ਨਿਕਲਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਸ ਦਾ ਕੋਰਟ ਮਾਰਸ਼ਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਫਾਇਰਿੰਗ ਸਕੁਐਡ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਨੂਰ ਨੇ ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਪੂਰੇ ਹੌਸਲੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ। 13 ਸਤੰਬਰ 1944 ਨੂੰ ਫਾਇਰਿੰਗ ਸਕੁਐਡ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗੋਲੀਆਂ ਨਾਲ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ।

ਅਨੁਵਾਦ: ਰਣਜੀਤ ਰਾਹੀ

ਸੁਰਿੰਦਰ ਨੀਰ

ਬਾਰਸ਼ ਦੀ ਤਾੜ-ਤਾੜ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਅੱਧ-ਕੱਚੀ ਨੀਦਰੋਂ ਜਗਾ ਦਿੱਤਾ। ਅੰਭੜਵਾਹੇ ਉਨ ਖਿੜਕੀ ਖੋਲ ਉਸ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਮੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਗੜ੍ਹੇ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਵਰ੍ਹ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਸਮਾਨ ਕਾਲਾ ਸਿਆਹ। ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ ਗਾੜ੍ਹਾ ਹਨੇਰਾ ਵੇਖ ਉਸ ਦੀ ਤਾਂ ਜਾਨ ਹੀ ਨਿਕਲ ਗਈ। ਜੇ ਬਾਰਸ਼ ਪੈਣ ਲੱਗ ਪਈ ਤਾਂ ਅੱਜ ਦਾ ਕੰਮ ਤਾਂ ਰਹਿ ਜਾਏਗਾ।

ਗੜ੍ਹੇ ਕੁਝ ਦੇਰ ਵਰ੍ਹ ਕੇ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਬਾਰਸ਼ ਵੀ ਹਲਕੀ-ਹਲਕੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰ ਕੀਤਾ। ਘੜੀ ਵੇਖੀ ਸਵੇਰ ਦੇ ਪੰਜ ਵੱਜ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਧਿਆਨ ਆਇਆ ਕੱਲ੍ਹ ਰਾਤ ਟੱਬ ਭਰ ਕੇ ਕੱਪੜੇ ਭਿਉਂ ਰੱਖੇ ਸਨ ਉਸਨੇ। ਰਾਤੀਂ ਹੀ ਧੋ ਲੈਂਦੀ ਪਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੁਆਂਢਣ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਲਈ ਆ ਗਈ। ਉਹ ਗੱਲਾਂ ਵਿਚ ਏਨੀ ਛਿੜ ਪਈ ਕਿ ਰੁਕਣ ਦਾ ਨਾਂ ਹੀ ਨਾ ਲਵੇ। ਜਦ ਉਸ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਭੋਗ ਪਿਆ, ਰਾਤ ਦੇ ਨੌਂ ਵੱਜ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਤ ਦੇ ਖਾਣੇ ਤੇ ਹੋਰ ਖਲਜਗਣਾਂ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਏਨਾ ਥਕਾ ਮਾਰਿਆ ਕਿ ਸੁਧ-ਬੁਧ ਹੀ ਗੁਆ ਬੈਠੀ। ਕੱਪੜੇ ਵੀ ਉਜ ਹੀ ਅਣਧੋਤੇ ਪਏ ਰਹਿ ਗਏ।

ਉਹ ਬਿਸਤਰੇ 'ਚੋਂ ਅੰਭੜਵਾਹੇ ਉਨ ਖੜੋਤੀ। ਕੱਪੜੇ ਹੁਣੇ ਹੀ ਧੋ ਕੇ ਸੁੱਕਣੇ ਪਾ ਦੇਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੁਣ ਪਤੀ ਦੇਵ ਜਾਗ ਪੈਣਗੇ, ਫਿਰ ਪੁੱਤਰ ਮਹਾਰਾਜ ਉਨ ਖੜੋਵੇਗਾ। ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਦੋ ਤਿੰਨ ਘੰਟੇ ਬਾਥਰੂਮ ਮੱਲੀ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਉਧਰੋਂ ਮਿਸਤਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਆ ਜਾਣ ਦਾ ਵਕਤ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਦੌੜ ਭੱਜ ਕਰਨ ਵਿਚ ਤਾਂ ਉਸਦੀ ਜਾਨ ਹੀ ਨਿਕਲਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਜਿਹੜਾ ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਪਲ ਭਰ ਉਸਦੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਨਿਹਾਰਦਿਆਂ ਅਫਸੋਸ ਜਿਹੇ ਨਾਲ ਕਹਿ ਦੇਂਦਾ ਹੈ, 'ਕੀ ਗੱਲ ਤੂੰ ਤਾਂ ਬੜੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ... ਔ ਨਿੱਕਾ ਜਿਹਾ ਮੂੰਹ ਨਿਕਲ ਆਇਆ। ਕੀ ਗੱਲ ਬਿਮਾਰ-ਸਮਾਰ ਤਾਂ ਨਹੀਂ...?'

ਹੁਣ ਉਹ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੀ ਬਿਮਾਰੀ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਟੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕੋਈ ਬਿਮਾਰੀ ਥੋੜੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਾਲੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਟੈਨਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਦੱਸੇ ਤਾਂ ਦੱਸੇ ਕੀ? ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਥੋੜੇ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਨਿੱਕੀਆਂ-ਨਿੱਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਹੀ ਮਛਲੀ ਦੇ ਬਰੀਕ ਕੰਡਿਆਂ ਵਾਂਗ ਜਦ ਹਲਕ ਵਿਚ ਚੁਭਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਰਦ ਉਹ ਹੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਦ ਭੋਗਦਾ ਤੇ ਸਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਉਸਦਾ ਅੱਗ ਅੱਗ ਟੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਤੀਂ ਕੰਮ ਕਾਜ ਖਤਮ ਕਰਦਿਆਂ ਸਾਢੇ ਗਿਆਰਾਂ ਵੱਜ ਗਏ ਸਨ। ਜਦ ਤਕ ਉਹ ਬਿਸਤਰੇ 'ਤੇ ਆਈ ਸੀ, ਪਤੀ ਦੇਵ ਘੁਰਾੜੇ ਮਾਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਅਲਸਾਈ ਜਹੀ ਬਾਥਰੂਮ 'ਚ ਵੜ ਗਈ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਥਰੂਮ ਵਾਸ਼ਬੋਸਨ, ਕਮੋਡ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਹੈ ਉਸਦੀ। ਵਾਇਪਰ ਹੱਥ 'ਚ ਫੜੀ ਉਹ ਨਲਕਾ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਪਾਣੀ ਤਾਂ ਨਦਾਰਦ ਹੈ। ਸੁੱਕਾ, ਮੂੰਹ ਟੱਡੀ ਨਲਕਾ ਜਿਵੇਂ ਉਸਨੂੰ ਚਿੜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਪਤੀ ਵਾਂਗ। ਖਿਝ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸਨੂੰ। ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਮੋਟਰ ਦੇ ਵਾਲਵ ਸੈਟ ਕਰਕੇ ਸਵਿੱਚ ਦਬਾਂਦੀ ਹੈ। ਤਦ ਤਕ ਉਹ ਬਰੱਸ਼ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੰਦ ਸਾਫ਼ ਕਰ ਲੈਣ ਬਾਅਦ ਚੂਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ਨਲਕੇ ਹੇਠਾਂ ਹੱਥ ਰੱਖ ਟੂਟੀ ਖੋਲ੍ਹਦੀ ਹੈ ਪਰ ਟੂਟੀ 'ਚੋਂ ਫਿਰ ਉਹੀ ਡੱਕ-ਡੱਕ ਜਹੀ ਆਵਾਜ਼ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਕੋਈ ਬੂੰਦ ਨਹੀਂ ਆਂਦੀ। ਉਹ ਮੁੜ ਸਾਰੇ ਵਾਲਵ ਚੈਕ ਕਰਕੇ ਵੇਖਦੀ ਹੈ। ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਦਾ। ਤਾਂ ਕੀ ਮੋਟਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਨੁਕਸ ਆ ਗਿਆ?

ਉਸਨੂੰ ਘਬਰਾਹਟ ਹੋਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਸਾਢੇ ਪੰਜ ਵੱਜ ਗਏ ਨੇ। ਹੁਣੇ ਹੀ ਦੋਵੇਂ ਪਿਉ ਪੁੱਤਰ ਬਿਸਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਉਠ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਧੱਕਦੇ ਪਛਾੜਦੇ, 'ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ' ਕਰਦੇ ਬਾਥਰੂਮ ਵਲ ਦੌੜਨਗੇ। ਪਰ ਪਾਣੀ?

ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਸੀਮਿੰਟ ਬੱਜਰੀ ਹੀ ਮਿਕਸ ਕਰਕੇ ਮਸਾਲਾ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ, ਉਹ ਵੀ ਕੀ ਕਰਨਗੇ? ਤਿੰਨ ਸੌ ਰੁਪਏ ਇਕ ਮਿਸਤਰੀ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਦੋ ਸੌ ਰੁਪਏ ਮਜ਼ਦੂਰ। ਦੋ ਮਿਸਤਰੀ ਤੇ ਤਿੰਨ ਮਜ਼ਦੂਰ ਯਾਨੀ ਛੇ ਸੌ ਜਮ੍ਹਾ ਛੇ ਸੌ ਕੁਲ ਬਾਰਾਂ ਸੌ ਰੁਪਏ। ਉਸਦਾ ਜਿਹਨ ਪਲ ਦੀ ਪਲ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਗਿਣਤੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਅੱਜ ਦਿਹਾੜੀ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਸੌ ਰੁਪਏ ਗਏ ਖੁਹ ਵਿਚ?

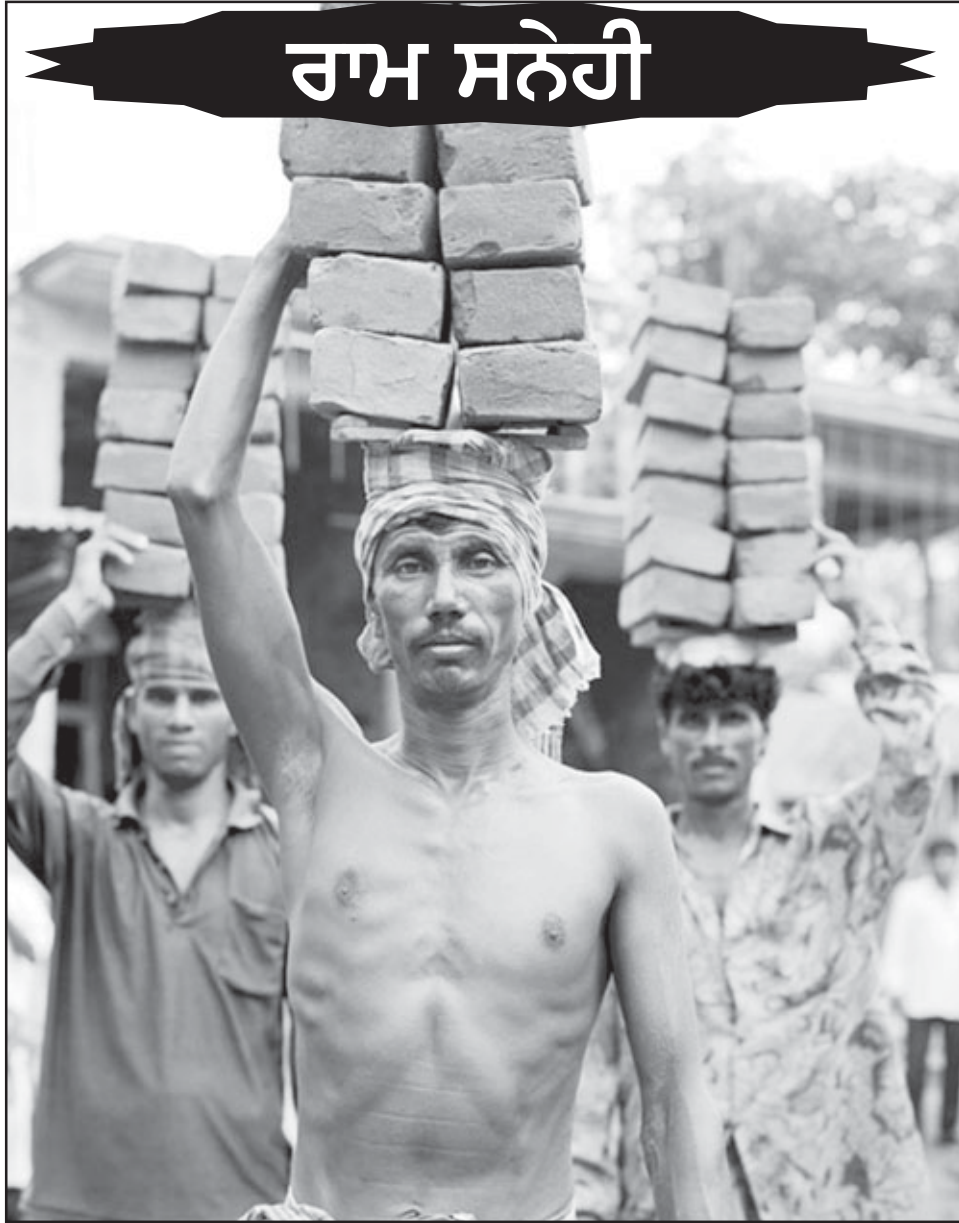
ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪਤੀ ਨੂੰ ਜਗਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਜਾਣਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੇ ਸਵੇਰੇ ਸੌ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਾ ਦੇਣੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਹੁਣ ਤਾਂ ਜਾਗਣ ਦਾ ਵੇਲਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਤਾਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਆਫਿਸ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਪਾਣੀ?

ਉਸਦੇ ਹਿਲਾਉਣ ਤੇ ਪਤੀ ਪਾਸੇ ਜਹੇ ਮਾਰਦਾ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ, "ਕੀ ਹੈ?"

"ਉਠੋ! ਛੇ ਵੱਜਣ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਆਫਿਸ ਜਾਣਾ ਹੈ ਤੁਸੀਂ।"

"ਹਾਂ, ਪਰ ਆਫਿਸ ਅੱਠ ਵਜੇ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਸੌਣ ਦੇ...ਇਕ ਤੇ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਤਕ ਤੇਰੇ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦੀ ਠੱਕ-ਠੱਕ ਹੀ ਨੀਂਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਂਦੀ। ਹੁਣ ਸਵੇਰੇ ਸਵੇਰੇ..."

"ਮੋਟਰ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਖਿੱਚ ਰਹੀ। ਉਨ ਕੇ ਦੇਖੋ ਪਲੀਜ਼। ਮੈਂ ਕੱਪੜੇ ਧੋਣ ਲੱਗੀ ਸਾਂ ਪਰ ਨਲਕੇ ਖੁਸ਼ਕ ਹੋਏ ਪਏ ਨੇ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋ ਗਿਆ ਏ ਮੋਟਰ ਨੂੰ?" ਪੂਰੀ ਟੈਨਸ਼ਨ ਵਿਚ

ਹੈ ਉਹ।

"ਖੁਸ਼ਕ ਨਲਕਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਤੇਰਾ ਦਿਮਾਗ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਵੇਰੇ-ਸਵੇਰੇ ਰੋਲਾ ਪਾ ਰੱਖਿਆ ਖਾਹਮਖਾਹ।" ਨੀਂਦਰ ਟੁੱਟਣ ਕਾਰਨ ਪਤੀ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਅਸਮਾਨ ਛੂਹ ਰਿਹਾ ਹੈ।

"ਰੋਲਾ ਪਾ ਰਹੀ ਹਾਂ ਮੈਂ? ਘੰਟੇ ਭਰ ਬਾਅਦ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ, ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਨੇ ਆ ਜਾਣਾ। ਪਾਣੀ ਬਿਨਾਂ ਕੀ ਕਰਨਗੇ ਉਹ? ਐਵੇਂ ਠੱਕ-ਠਾਹ ਕਰਕੇ ਦਿਹਾੜੀ ਸਾਡੇ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹਾ ਤੁਰ ਜਾਣਗੇ। ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਆਖ ਰਹੇ ਹੋ ਮੈਂ ਖਾਹ-ਮ-ਖਾਹ..." ਰੋਣਹਾਕੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਹ।

"ਨਾ, ਮੈਂ ਕੋਈ ਪਲੰਬਰ ਹਾਂ?"

"ਪਲੰਬਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਤਾਂ ਪਲੰਬਰ ਫੁੰਡ ਲਿਆਓ। ਸਾਢੇ ਛੇ ਵੱਜ ਚੁੱਕੇ ਨੇ। ਅਜੇ ਸਾਰੇ ਕਾਰੀਗਰ ਆਪਣੇ ਘਰੀਂ ਹੀ ਹੋਣਗੇ। ਉਠੋ। ਬਾਹਰ ਨਿਕਲੋ। ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਪੁੱਛ ਕੇ ਪਤਾ ਚਲ ਹੀ ਜਾਏਗਾ।"

"ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਇਹ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਮਿਸਤਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਆਉਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਖੀਂ ਆਪੋ ਲੱਭ ਲਿਆਉਣਗੇ। ਮੈਂ ਮੋਟਰ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਨਹਾਂ-ਧੋ ਆਉਂਦਾ ਹਾਂ।" ਉਹ ਤੌਲੀਆ, ਸਾਬਣ, ਬਰੱਸ਼, ਪੇਸਟ ਚੁੱਕ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

"ਰਾਜੂ! ਉਠ ਬੇਟਾ ਸਕੂਲ ਦੇਰ ਹੋ ਜਾਏਗੀ।" ਦਸਵੀਂ ਪੜ੍ਹਦੇ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਜਗਾਉਂਦੀ ਹੈ।

"ਮਮਾ! ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਲੀਆਂ ਨੇ। ਜੇ ਪਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਿਵੇਂ ਨਹਾਵਾਂਗਾ? ਬਿਨਾਂ ਨਹਾਏ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਮੌਜੂ ਬਣ ਜਾਵਾਂਗਾ।"

"ਫਿਰ?"

"ਫਿਰ ਅੱਜ ਸਕੂਲੋਂ ਛੁੱਟੀ।" ਆਖ ਉਹ ਹੋਰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਸਰ ਕੇ ਸੌ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਉਸਨੂੰ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਤਣਾਓ ਕਾਰਨ ਉਸਦਾ ਸਿਰ ਫਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਮਰਦਾਂ ਦੀ ਜਾਤ ਏਨੀ ਲਾਪਰਵਾਹ ਕਿਉਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਕੀ ਕਮਾਉਣ ਖੱਟਣ ਵਾਲੀ ਔਰਤ ਦੀ ਇਹੋ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਚੱਕੀ ਦੇ ਦੋਹਾਂ ਪੁੜਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਆ ਜਾਵੇ ਤੇ ਪਿਸੀ ਜਾਵੇ ਦਿਨ ਰਾਤ। ਘਰ ਕੀ ਤੇ ਬਾਹਰ ਕੀ? ਕੀ ਹੁਣ ਪਾਣੀ ਤੇ ਪਲੰਬਰ ਲਈ ਵੀ ਉਸੇ ਨੂੰ ਹੀ ਨੱਠ-ਭੱਜ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ? ਰੋਣਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਉਸਨੂੰ। ਪਰ ਰੋਣ ਦਾ ਵੀ ਕੀ ਫਾਇਦਾ। ਹਰ ਵਾਰ ਵਾਂਗ ਪਤੀ ਦੇਵ ਨੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਵੀ ਉਹੋ ਰਟੇ ਰਟਾਏ ਸੰਵਾਦ ਦੁਹਰਾ ਦੇਣੇ ਹਨ, "ਤੈਨੂੰ ਹੀ ਤਾਂ ਪੰਗਾ ਲੈਣ ਦਾ ਚਾਅ ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੀ। ਕਰ ਤਾਂ ਰਿਹਾ ਸੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਕੰਮ। ਅਖੇ ਨਹੀਂ ਜੀ ਮੈਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਿਆਣੀ ਹਾਂ। ਭਈ ਸਿਆਣੀ ਹੈਂ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸੰਭਾਲ ਆਪੋ। ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਤਾਂ ਇਹ ਖਲਜਗਣ ਨਹੀਂ ਸੰਭਾਲੇ ਜਾਂਦੇ। ਤਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਦੇ ਕੇ ਸਿਆਪਾ ਮੁਕਾਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਨਹੀਂ ਜੀ..."

ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਪੱਕੀ ਇੱਟ ਵਾਂਗ ਉਹ ਇਹੀ ਤਾਅਨਾ ਉਸਨੂੰ ਮਾਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਤਾਂ ਕੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਹੁੰਦੀ ਵੇਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ

ਅਣਗੋਲਿਆਂ ਕਰ ਛੱਡਦੀ? ਤੇ ਜੋ ਜਿਵੇਂ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਉਸਨੂੰ ਉਵੇਂ ਹੀ ਹੋਣ ਦੇਂਦੀ?

ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਖਾਤਰ ਹੀ ਤਾਂ ਉਹ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਮਹਿੰਗੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਰਗੀ ਦਬੀ ਸੁੰਗਤੀ ਤੇ ਦਬੂ ਜਹੀ ਹੋ ਗਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਤਾਂ ਚਲੇ ਜਿਵੇਂ ਤਿਵੇਂ ਨਿਭ ਹੀ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਦਸਵੀਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਜਵਾਨ ਹੁੰਦੇ ਮੁੰਡੇ ਉਤੇ ਸੌ ਸੌ ਬੰਦਸ਼ਾਂ? ਗੱਲ ਗੱਲ ਉਤੇ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਟੋਕਾ-ਟਾਕੀ। ਬਿਨਾਂ ਵਜ੍ਹਾ ਝਿੜਕ ਦੇਣਾ। ਟੇਡੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਤਾੜਨਾ, ਖਿੜਾਣਾ। ਇਹ ਸਭ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਤਾਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰ ਹੀ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁਖੀ ਕਰ ਦੇਂਦਾ। ਚਾਰ ਜਗ੍ਹਾ ਉਹ ਟਿਊਸ਼ਨ ਪੜ੍ਹਨ ਜਾਂਦਾ। ਪੜ੍ਹਨ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਉਸ ਕੋਲ ਦੋਸਤਾਂ, ਸਹਿਪਾਠੀਆਂ ਨੇ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਹੀ ਹੁੰਦਾ। ਪਰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦਾ ਹਰ ਗੱਲ ਉਤੇ ਕਿੰਤੂ-ਪ੍ਰੰਤੂ।

"ਅਵਾਰਾ ਹੋ ਗਿਆ ਤੁਹਾਡਾ ਲੜਕਾ। ਫਜ਼ੂਲ ਜਿਹੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਘਰ ਵਾੜੀ ਰੱਖਦਾ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੀਆਂ ਜਵਾਨ ਕੁੜੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪਉਂਦਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾਓ, ਘਰੇ ਕੁੜੀਆਂ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਲਿਆਇਆ ਕਰੋ..."

ਉਹ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਪਲਟ ਕੇ ਕੋਰਾ ਖਰਵਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦਾ ਸੋਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਘਰ ਬੰਦੋਬਸਤ ਕਰ ਸਕਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਕੇ ਚੁੱਪ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਕੋ-ਐਡ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਭਲਾਂ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਚਲਾ ਫਰਕ ਕੀ ਮਾਅਨੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ? ਉਹ ਤਾਂ ਬਸ ਸਹਿਪਾਠੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਦੋਸਤ। ਅੱਜ ਦਾ ਵਕਤ ਪੁਰਾਣੇ ਵਾਲਾ ਕਿਥੇ ਰਿਹਾ?

ਹੁਣ ਤਾਂ ਟੀ.ਵੀ. 'ਤੇ ਇਕ ਮਾਂ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਦਾ ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਫੋਨ ਸੁਣ ਕੇ ਬਾਥਰੂਮ ਵਿਚ ਵੜ ਅੰਦਰੋਂ ਕੁੰਡੀ ਲਗਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਮੋਬਾਈਲ ਵਿਚ ਉਹ ਫੁਸਫੁਸਾਂਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ ਪੁੱਛਦੀ ਹੈ, "ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਦੇ? ਕਬ? ਕਿਤਨੀ ਬਾਰ? ਪਾਗਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਯਾ? ਅਗਰ ਪ੍ਰੈਗਨੈਂਟ ਹੋ ਗਈ ਤੇ? ਜਾਨਤੀ ਹੈ ਸੀਧਾ ਅਬਾਰਸ਼ਨ....? ਤੁਮ ਇਤਨੀ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹ ਕੈਸੇ ਹੋ ਗਈ?"

ਫਿਰ ਸੁਘੜ ਤੇ ਮਾਡਰਨ ਮਾਂ ਕਿਸੇ ਦਵਾਈ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਜਿਹੜੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀ ਅਣਚਾਹਿਆ ਗਰਭ ਨਹਿਰਣ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅੱਜ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਹੈ। ਸਭ ਕੁਝ ਸਵੀਕਾਰਿਤ। ਘਰ, ਪਰਿਵਾਰ, ਸ਼ਹਿਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਦੂਜੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਦੇ, ਨੌਕਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਬੱਚੇ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਵੇਂ ਟੀ.ਵੀ. ਉਤੇ ਪਰੋਸੇ ਜਾ ਰਹੇ ਆਕ੍ਰਸ਼ਕ ਸੈਕਸ ਐਡਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕਿੰਨਾ ਸੰਜਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਣਗੇ? ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਹੁਣ ਬਹੁਤਾ ਵਿਚਾਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ।

ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਕਾਲ ਸੈਂਟਰਾਂ ਤੇ ਹੋਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਦਿਨ ਰਾਤ ਤਣਾਓ ਭਰਪੂਰ ਜੋਬ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ,

ਤਣਾਓ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਕੀ ਤਰੀਕੇ ਅਪਨਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਹੁਣ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਏਨੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਕੰਪੀਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿਚ ਮਿਹਨਤ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਕਰਦਿਆਂ ਲਾਈਫ਼ ਇੰਜੁਆਏ ਕਰਨੀ ਤਾਂ ਠੀਕ ਹੈ ਪਰ ਸਹੀ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਕਾਸ਼ਨਜ਼ ਨਾਲ। ਹੁਣ 'ਹਾਇ ਕਿਊ?' ਵਰਗੇ ਸੁਆਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ 'ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ' ਤੇ 'ਪ੍ਰੀਕਾਸ਼ਨਜ਼' ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਐਡ ਵਾਲੀ ਮਾਂ ਆਪਣੀ ਮਾਡਰਨ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਤੇ ਇਹ ਬੁੱਢਾ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਹਰ ਵੇਲੇ ਆਪਣਾ ਰਾਗ ਅਲਾਪਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦਾ ਹੈ, ਅਖੇ ਤੁਹਾਡੇ ਪੁੱਤਰ ਨਾਲ ਘਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸਤਾਂ ਕਾਰਨ ਸਾਡੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਉਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਪਤਾ ਕਿ ਅੱਠਵੀਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਬੱਚੇ ਜਦ ਬਾਇਓਲੋਜੀ ਪੜ੍ਹਨੀ ਤੇ ਪ੍ਰੋਕਟੀਕਲ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਡਰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਚੋਂ ਉਦੋਂ ਹੀ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਤੀ ਦੇਵ ਨੂੰ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰਨਾ ਪਹਾੜ ਕੱਟ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਹਿਰ ਵਗਾਉਣ ਜਿਹਾ ਦੁਸ਼ਵਾਰ ਕੰਮ ਸੀ। ਖ਼ੈਰ... ਦੋਸਤਾਂ ਮਿਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਹਿ ਕਹਾ ਕੇ 'ਸਾਹਬ' ਨੂੰ ਇਸ ਮਹਾਨ ਕੰਮ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਤਾਂ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਖ ਦਿੱਤਾ, "ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਇਹ ਝੰਜਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ। ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਸੀਮਿੰਟ ਲਿਆਓ, ਸਰੀਆ ਲਿਆਓ, ਮਿਸਤਰੀ ਲੱਭੋ ਜਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਆਏ। ਇਹ ਕੰਮ ਮੇਰੇ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਜੇ ਮਕਾਨ ਬਣਾਉਣਾ ਤਾਂ ਸਿੱਧਾ ਕਿਸੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਉਸਨੂੰ ਇਕ ਨਕਸ਼ਾ ਬਣਵਾ ਕੇ ਪੁੱਛਦੇ ਹਾਂ ਐਸਟੀਮੇਟ। ਪੈਸਾ ਉਸਨੂੰ ਪੇਅ ਕਰ ਦਿਆਂਗੇ। ਫਿਰ ਉਹ ਜਾਣੇ ਤੇ ਉਸਦਾ ਕੰਮ ਜਾਣੇ। ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਿਕ ਘਰ ਬਣਿਆ ਮਿਲ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਬਸ, ਠੀਕ ਹੈ..."

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਏਨੀ ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰਾਨਾ ਤਕਰੀਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਪਤਨੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੋ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਦੋਸਤ ਵੀ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਪਤੀ ਨੇ ਇਸ ਉਮੀਦ ਨਾਲ ਸਭ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ ਵਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀ ਕਿ ਉਹ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਹੁਣੇ ਤਾੜੀਆਂ ਮਾਰਨੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਗੇ।

"ਠੇਕੇ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ਆਸਾਨ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਉਤੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸਾਲੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੀ ਅਸਲੀ ਚੂਨਾ ਲਗਾ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਖਤਮ ਕਰ, ਪੈਸੇ ਵੱਟ ਨਿਕਲ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਭਾਵੇਂ ਦੀਵਾਰਾਂ ਡਿੱਗਣ ਜਾਂ ਢੱਠਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੌਣ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ?" ਇਕ ਦੋਸਤ ਨੇ ਰਾਇ ਦਿੱਤੀ।

"ਭਈ ਮੈਂ ਤਾਂ ਆਫਿਸ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੀ ਹੈ ਬਈ ਇਹ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨਾ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਨਾ? ਇਹੋ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਸਾਰੇ ਸਾਲ ਦਾ 'ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ' ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਰਨਾ ਪੂਰਾ ਸਾਲ ਤਾਂ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿਚ ਝੱਖ ਹੀ ਮਾਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸੋ ਮੈਂ ਇਹ ਰਿਸ਼ਕ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ। ਮੈਂ ਸੋਚ ਲਿਆ ਭਈ ਜੇ ਕੰਮ ਕਰਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਿੱਧਾ ਠੇਕੇ ਉਤੇ ਦੇ ਕੇ..."

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਉਹ ਅਗੇ ਕਹਿ ਦੇਂਦਾ, "ਵਰਨਾ..." ਪਤਨੀ ਅੰਦਰ ਕਿਚਨ ਵਿਚ ਚਾਹ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਠ ਗਈ ਸੀ।

ਮਕਾਨ ਦਾ ਕੰਮ ਇਕ ਭਈਏ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹੀ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਪਲਾਟ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਚੌੜਾਈ ਮਾਪਣ ਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦਿਨ ਹੀ ਰੇਤ, ਬਜਰੀ, ਸੀਮਿੰਟ, ਸਰੀਆ, ਪੱਥਰ, ਇੱਟਾਂ ਟਰਾਲੀਆਂ ਵਿਚ ਲੱਦਿਆ ਆ ਗਿਆ। ਪਲਾਟ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ ਘਰ ਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੁ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰਹਿ ਸਕੇ।

ਪਤਨੀ ਆਪ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰੇਡੀਓ ਦੀ ਹੋਸਟ ਹੈ। ਕਦੀ ਸਵੇਰ ਦੀ ਡਿਊਟੀ, ਕਦੀ ਦੁਪਹਿਰ ਤੇ ਕਦੀ ਦੇਰ ਸ਼ਾਮ ਤਕ ਦੀ। ਹਾਂ, ਸ਼ਾਮੀਂ ਅੱਠ ਵਜੇ ਫਰਮਾਇਸ਼ੀ ਫੋਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਰੋਤੇ ਉਸਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦੇ ਕੀਲੇ ਆਪਣੇ ਫੋਨ ਮਿਲਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਵਿਚ ਨੰਬਰ ਮਿਲਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜਦੋਂ ਤਾਂ ਮਕਾਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਡਿਊਟੀ ਕਰਦੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਹਰ ਵੇਲੇ ਘਰ ਵਲ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਤਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਸਨੂੰ ਵਹਿਮੀ ਕਰ ਛੱਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਡਿਊਟੀ ਕਰਦੀ ਦਾ ਜ਼ਿਹਨ ਵੀ ਕਈ ਵਾਰ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਜਿਹਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ।

"ਕੁਝ ਦਿਨ ਛੁੱਟੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਲੈਂਦੇ, ਤੁਸੀਂ ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਬਦਲ-ਬਦਲ ਕੇ। ਕੁਝ ਦਿਨ ਤੂੰ ਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਤੇਰੇ ਸਾਹਬ। ਇੰਜ ਕੰਮ ਆਪਣੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੋਢੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਉਤੇ ਭਰੋਸਾ ਥੋੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਹ ਬੈਗ ਸੀਮਿੰਟ ਦੱਸਣਗੇ ਤੇ ਵੀਹ ਹੀ ਲਾਉਣਗੇ।" ਕੁਲੀਗ ਸਲਾਹ ਦੇਂਦੇ ਹਨ।

"ਹਾਂ ਭਈ ਐਵੇਂ ਤਾਂ ਨਈਂ ਏਡੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲ ਬਣਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ..." ਦੂਜਾ ਹਾਮੀ ਭਰਦਾ ਹੈ।

"ਮਕਾਨ ਕੋਈ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਥੋੜੇ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਬਣ ਗਿਆ, ਸੋ ਬਣ ਗਿਐ।"

ਉਹ ਘਰ ਆ ਕੇ ਝਿਜਕਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਪਤੀ ਨੂੰ ਆਖਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਤਾਂ ਖਿਝ ਹੀ ਗਿਆ ਸੀ।

"ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਲੀਅਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਆਸ ਨਾ ਰੱਖੀ। ਤੈਨੂੰ ਸੌਂਕ ਹੈ ਤਾਂ ਬੇਸ਼ਕ ਘਰ

ਬੈਠ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਦੀ ਰਹਿ।”
ਨੀਂਹਾਂ ਪੈ ਗਈਆਂ। ਨਕਸ਼ੇ ਮੁਤਾਬਕ ਦੀਵਾਰਾਂ ਦੀ ਚਿਣਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਤੀ ਦੇਵ ਦਾ ਆਫ਼ਿਸ ਤਾਂ ਪੰਜ ਵਜੇ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਆਦਤ ਅਨੁਸਾਰ ਉਹ ਰਾਤੀਂ ਅੱਠ-ਨੌਂ ਵਜੇ ਹੀ ਘਰ ਪਰਤਦੇ। ਉਦੋਂ ਤਕ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੇ ਜਿਸਮਾਨੀ ਤੌਰ ਉਤੇ ਏਨਾ ਬੱਕ ਚੁੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਕੋਈ ਗੱਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮਨ ਹੀ ਨਾ ਕਰਦਾ।

ਮਕਾਨ ਇੰਜ ਹੀ ਉਸਰਦਾ ਚਲਾ ਗਿਆ।
“ਆਂਟੀ ਜੀ ਪੀਨੇ ਕੇ ਲੀਏ ਪਾਨੀ ਚਾਹੀਏ...” ਭਈਆ ਜੱਗ ਲੈ ਕੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਉਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਸਨੇ ਜੱਗ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਭਰ ਦਿੱਤਾ।

“ਆਂਟੀ ਜੀ, ਏਕ ਬਾਤ ਕਹੂੰ ਅਗਰ ਆਪ ਮੇਰਾ ਨਾਮ ਕਿਸੀ ਕੋ ਨਾ ਬਤਾਏ ਤੋ।”

“ਹਾਂ...ਹਾਂ... ਬਤਾਓ ਕਿਆ ਬਾਤ ਹੈ?”

“ਆਂਟੀ ਜੀ, ਆਪ ਲੋਗ ਜ਼ਰਾ ਖੁਦ ਠੇਕੇਦਾਰ ਪਰ ਨਜ਼ਰ ਰਖਾ ਕੀਜੀਏ। ਬੜੀ ਗਤਬੜੀ ਕਰਤਾ ਹੈ। ਬੀਸ ਬੋਰੀ ਸੀਮਿੰਟ ਬਤਾ ਕਰ ਦਸ ਹੀ ਲਗਵਾਤਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਗਤਬੜੀ ਕਰਤਾ ਹੈ।” ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਖਦਾ ਭਈਆ ਜੱਗ ਚੁੱਕ ਤੁਰ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਸਨੂੰ ਫੇਰ ਟੈਨਸ਼ਨ ਨੇ ਘੇਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਕਰੇ ਉਹ? ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਹੇ? ਪਤੀ ਨੂੰ? ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ।

ਸੋਚ ਸੋਚ ਕੇ ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਤਾਬਕ ਆਫ਼ਿਸ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਲਈ ਅਰਨ ਲੀਵ ਅਪਲਾਈ ਕਰ ਲਈ ਹੈ ਤੇ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਤੋਂ ਉਹ ਘਰ ਅਤੇ ਪਲਾਟ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਚਕਰਾਈ ਫਿਰਨ ਲੱਗੀ।

“ਆਪ ਕੀ ਆਵਾਜ਼ ਕਿਸੀ ਸੇ ਮਿਲਤੀ ਹੈ ਆਂਟੀ ਜੀ।” ਇਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਝਕਦੇ ਝਕਦੇ ਆਖਦਾ ਹੈ।

“ਕਿਸ ਸੇ?” ਉਹ ਵੀ ਮੁਸਕਰਾ ਪਈ ਹੈ।

“ਵੇ ਰੇਡੀਓ ਪਰ ਆਤਾ ਹੈ ਨਾ ਸ਼ਾਮ ਕੋ ਫੋਨ ਫਰਮਾਇਸ਼। ਵੇ ਜੇ ਮੈਡਮ ਫੋਨ ਪਰ ਬਾਤ ਕਰਤੀ ਹੈ, ਬਿਲਕੁਲ ਉਸਕੋ ਜੈਸੀ ਹੈ।”

“ਅੱਛਾ ਤੁਮ ਸੁਨਤੇ ਹੋ ਵੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ?”

“ਹਾਂ ਜੀ, ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਬਕਾਵਟ ਹੋਤਾ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ਾਮ ਕੋ ਬਸ ਰੇਡੀਓ ਹੀ ਸੁਨ ਕਰ ਹਮ ਲੋਗ ਅਪਨੇ ਮਨ ਕੋ ਖੁਸ਼ ਕਰ ਲੇਤੇ ਹੋ।”

“ਤੁਮ ਨੇ ਕੜੀ ਫੋਨ ਨਹੀਂ ਕੀਆ?” ਉਹ ਹੱਸਦੀ ਹੈ।

“ਮੈਡਮ ਜੀ... ਹਮ ਅਨਪਤ ਲੋਗ...

ਕਿਆ ਜਾਨੇ ਕੈਸੇ ਕਰਤੇ ਹੈ ਇਤਨੇ ਬੜੇ ਲੋਗੋਂ ਸੇ ਬਾਤ... ਹਮਾਰੀ ਬਾਤ ਕੌਨ ਸੁਣੇਗਾ।”

“ਅਰੇ ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ... ਵੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸਭ ਕੇ ਲੀਏ ਹੋਤਾ ਹੈ। ਤੁਮ ਚਾਹੋ ਤੇ ਤੁਮ ਭੀ ਫੋਨ ਕਰ ਸਕਤੇ ਹੋ। ਹਮ ਤੁਮਾਰੀ ਕਾਲ ਪਰ ਫਰਮਾਇਸ਼ੀ ਗੀਤ ਜ਼ਰੂਰ ਸੁਨਾਏਗੇ...”

“ਆਪ...?” ਉਹ ਸਚਮੁਚ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣ ਕੇ ਬਾਕੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮਿਸਤਰੀ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲ ਵੇਖਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ।

“ਮੈਂ ਹੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਤੀ ਹੂੰ ਵੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ।”

“ਤੇ ਫਿਰ ਮੈਡਮ ਜੀ ਹਮ ਜ਼ਰੂਰ ਫੋਨ ਕਰੇਗੇ। ਆਪ ਹਮਾਰੀ ਫਰਮਾਇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਪੂਰੀ ਕਰਨਾ...। ਹਮ ਸਭ ਸਾਥ ਮੈਂ ਸੁਨਤੇ ਹੈਂ ਬੈਠ ਕਰ ਰੇਡੀਓ।” ਬਾਕੀ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵੀ ਚਹਿਕ ਉਠੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਨਪਸੰਦ ਅਨਾਊਸਰ ਇਸ ਵੇਲੇ ਮਿੱਟੀ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਹੋਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਠੇਕੇਦਾਰ ਵਲੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਬੇਈਮਾਨੀ ਬਾਰੇ ਸੁਣ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤਾਂ ਹੋਈ ਹੈ ਪਰ ਹੁਣ ਚਿੰਤਾ ਕਾਰਨ ਉਸਦਾ ਤਣਾਓ ਵੀ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਘਾਗ ਬੰਦਾ ਹੈ। ਹੋਰਾਫੇਰੀਆਂ ਤੋਂ ਉਸ ਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦ ਕੋਈ ਮਰਦ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਿਰ ‘ਤੇ ਖੜੋਤਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਤਾਂ ਕੀ ਹੁਣ ਉਸਨੂੰ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਸੰਭਾਲ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?

“ਹਰ ਰੋਜ਼ ਦੇ ਪੈਸੇ ਖਰਚੇ ਮੁਤਾਬਕ ਲੈ ਲਿਆ ਕਰੋ। ਹਰ ਸ਼ਾਮ ਕੰਮ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਕੇ ਤੇ ਖਰਚਾ ਦੱਸ ਕੇ ਹਿਸਾਬ ਮੁਤਾਬਕ ਪੈਸੇ ਮਿਲ ਜਾਣਗੇ। ਮਟੀਰੀਅਲ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਕ ਲਿਆਵਾਂਗੇ।” ਜਿਸ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਮੂੰਹ ‘ਤੇ ਇਹ ਗੱਲ ਆਖੀ, ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਰਹਿ ਗਈਆਂ। ਉਸ ਨੂੰ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆ ਰਿਹਾ ਕਿ ਦੁਬਲੀ ਪਤਲੀ ਜਿਹੀ ਇਹ ਔਰਤ ਇੰਨੇ ਸਖਤ ਤੇਵਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

“ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਐਸੇ ਨਹੀਂ ਹੋਤੀ ਮੈਡਮ ਜੀ। ਪਹਿਲੇ ਠੇਕੇਦਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤਰੀਕੇ ਜਾਨੀਏ, ਫਿਰ ਕੁਝ ਕਹੀਏ। ਹਮ ਦਿਹਾਤੀਦਾਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰੋਜ਼ ਹਥੇਲੀ ਫੈਲਾ ਕਰ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਮਾਂਗੇ। ਹਮ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੈ ਠੇਕੇਦਾਰ। ਪੈਸਾ ਲੈ ਔਰ ਕਾਮ ਕਰੋ। ਯਹੀ ਫੰਡਾ ਹੈ ਹਮਾਰਾ। ਜਚਤਾ ਹੈ ਤੇ ਕਾਮ ਕਰਵਾਈਏ, ਨਹੀਂ ਤੇ ਕਿਸੀ ਔਰ ਸੇ ਕਰਵਾ ਲੀਜੀਏ, ਮੇਰਾ ਹਿਸਾਬ ਕਿਤਾਬ ਬਰਾਬਰ ਕਰਕੇ।”

ਭੜਕ ਹੀ ਤਾਂ ਪਿਆ ਸੀ ਭਈਆ ਠੇਕੇਦਾਰ।

“ਆਪ ਕਹਾਂ ਕੇ ਰਹਿਨੇ ਵਾਲੇ ਹੋ?”

ਬੇਤੁਕਾ ਜਿਹਾ ਸੁਆਲ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਉਸਨੇ।

“ਰਾਂਚੀ ਕੇ।” ਫੁੱਲੇ-ਫੁੱਲੇ ਮੂੰਹ ਨਾਲ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਜੁਆਬ ਦਿੱਤਾ।

“ਯੇ ਸਾਰੇ ਮਿਸਤਰੀ ਮਜ਼ਦੂਰ?”

“ਯੇ ਭੀ ਹਮਾਰੇ ਦੇਸ ਗਾਵ ਕੇ ਹੀ ਹੈ?”

“ਔਰ ਕਲ ਜਬ ਪੇਂਟ, ਪੀ ਓ ਪੀ, ਮਾਰਵਲ ਵਗੈਰਾ ਕਰਨਾ ਹੋਗਾ ਤੇ ਭੀ ਤੁਮਾਰੇ ਗਾਵ-ਦੇਸ਼ ਕੇ ਹੀ ਲੋਗ ਕਰੇਗੇ?”

“ਤੇ...? ਇਸ ਮੇਂ ਆਪ ਕੇ ਕਿਆ ਤਕਲੀਫ ਹੈ?” ਉਹ ਖਿਝ ਗਿਆ ਸੀ।

“ਨਹੀਂ ਨਹੀਂ, ਮੁਝੋ ਕੋਈ ਤਕਲੀਫ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਤੇ ਯੇ ਸੋਚ ਰਹੀ ਹੂੰ ਕਿ ਆਪ ਲੋਗ ਅਪਨੇ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਛੱਡ ਕਰ ਕਿਤਨੀ ਕਿਤਨੀ ਦੇਰ ਘਰ ਸੇ ਬੇਘਰ ਹੁਏ ਰਹਿਤੇ ਹੋ। ਘਰ ਮੇਂ ਬੀਵੀ...ਬੱਚੇ...। ਬਈਆ...?”

ਉਹ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਸ ਸੰਵੇਦਨਾ ਨਾਲ ਪੁੱਛ ਰਹੀ ਸੀ। ਪਰ ਬਈਆ ਠੇਕੇਦਾਰ ਤਾਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਹੀ ਸਮਝ ਰਿਹਾ ਸੀ।

“ਹਾਂ ਮੈਡਮ, ਹਮ ਅਪਨਾ ਘਰ ਪਰਿਵਾਰ ਛੱਡ ਕਰ ਆਪ ਲੋਗੋਂ ਕੇ ਸ਼ਹਰ ਮੇਂ ਕਾਮ ਨਾ ਕਰੋ ਤੇ ਆਪ ਲੋਗੋਂ ਕਾ ਕਿਆ ਹੋਗਾ? ਕਹੀਂ ਆਪਨੇ ਅਪਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਮੇਂ ਲੋਕਲ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇਖੇ ਹੈ? ਸਭ ਕੇ ਸਭ ਯੂ ਪੀ, ਬਿਹਾਰ, ਮਧਯਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਔਰ ਜਾਨੇ ਕਹਾਂ ਕਹਾਂ ਸੇ ਹੈ। ਜਿਨਕੋ ਆਪ ਬਈਆ ਬੁਲਾਤੇ ਹੋ।”

“ਬਈਆ” ਉਸ ਨੇ ਏਨੇ ਵਿਅੰਗਾਤਮਕ ਤੇ ਕੌੜੇ ਲਹਿਜੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਜਿਵੇਂ ਉਸਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ‘ਬਈਆ’ ਪੁਕਾਰਦੇ ਤੇ ਹੀਣ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਦਰਅਸਲ ਉਹੋ ਤੁਹਾਡੇ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਵਸੀਲਾ ਹਨ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਇਹ ‘ਲੋਕਲ’ ਲੋਕ ਕਿਸ ਕੰਮ ਦੇ ਹਨ। ‘ਲੋਕਲ’ ਉਸਨੇ ਏਨੇ ਵਿਅੰਗ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਜਿਵੇਂ ‘ਲੋਕਲ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਅਸਲ ਵਿਚ ‘ਨਿਪੁੰਸਕ’ ਜਿਹਾ ਕੁਝ

ਨੌਕਰੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਖਾਤਰ ਹੀ ਤਾਂ ਉਹ ਪਿੰਡ ਛੱਡ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਦਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਮਹਿੰਗੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਹੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਰਗੀ ਦਬੀ ਸੁੰਗੜੀ ਤੇ ਦਬੂ ਜਹੀ ਹੋ ਗਈ ਹੋਈ ਹੈ।

ਕਹਿਣਾ ਚਾਹ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ।

ਠੇਕੇਦਾਰ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਨ ਜਾਂ ਜ਼ਰਦਾ ਚਬਾਉਂਦਾ ਤੁਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੋਂਠ, ਦੰਦ, ਜੀਭ ਸਭ ਲਾਲ। ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਖੁੰਘਾਰ ਜਾਨਵਰ ਕਿਸੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜਾਨਵਰ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਕਰਕੇ ਜੁਗਾਲੀ ਕਰ ਰਹਿ ਹੋਵੇ।

ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਉਸਦੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿਚ ਘੁੰਮਣਘੇਰੀ ਜਿਹੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਉਸਨੂੰ ਯਾਦ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਬੜੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੇ ਕਿਸੇ ਪੇਪਰ ਵਿਚ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੇ ਘਰ-ਬਾਰ ‘ਭਈਆ’ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਛੱਡ, ਆਪ ਭਾਲਰ ਪੌਂਡ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਘਰ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਖੇਤੀ। ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖਭਾਲ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮਾਲਿਕ ਬਿਨਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਘਰ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਉਜੜ-ਪੁੰਜੜ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਲੁੱਟ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤਾਂ ਭਈਆ ਨੇ ਸੰਭਾਲ ਲਈਆਂ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਰਦਾਂ ਦੀਆਂ ਤ੍ਰੀਮਤਾਂ ਦਾ ਕੀ ਬਣਿਆ ਜਿਹੜੇ ਡਾਲਰਾਂ-ਪੌਂਡਾਂ ਦੀ ਚਕਾਚੌਂਧ ਵਿਚ ਘਰ ਵਾਪਸੀ ਦੇ ਰਾਹ ਹੀ ਭੁੱਲ ਗਏ ਜਾਂ ਪਰਤੇ ਵੀ ਤਾਂ ਉਮਰ ਦੇ ਉਸ ਮੋੜ ‘ਤੇ ਜਦ ਅੱਖਾਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਨਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਹੀ ਗੁਆ ਬਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਭਈਆ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਪਰ ਨਵੀਂ ਨਸਲ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ਾਂ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ, ਰੰਗ ਤੇ ਅੰਸ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣਗੇ।

ਉਸ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਲ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਾਂਗ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵੀ ਤਾਂ ਆਤੰਕਵਾਦ ਦੀ ਮਾਰ ਝੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫੌਜੀ, ਪੁਲੀਸ, ਐਸ.ਪੀ.ਓ., ਮੁਜਾਹਿਦ, ਅਫਗਾਨੀ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ, ਬਿਹਾਰੀ, ਦੱਖਣ ਭਾਰਤੀ, ਬੰਗਾਲੀ, ਪੰਜਾਬੀ, ਕਾਬਲੀ...ਕਿਥੋਂ ਕਿਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕ ਤਾਂ ਇਸ ਧਰਤੀ ਉਤੇ ਆ ਘੇਰਾ ਪਾਈ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਲਾਲ ਸੂਰਾ (ਕਾਚਰਾ) ਬੰਦਾ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪੈਦਾ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰ ਕੋਈ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਸੈਲਾਨੀ ਇਥੋਂ ਜਾਂਦੇ-ਜਾਂਦੇ ਆਪਣਾ ਬੀਜ ਛੱਡ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਥੇ ਹਰ ਰੰਗ, ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੇ ਬੀਜ ਤੁਰੇ ਫਿਰੇ ਦਿਸਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਜਗ੍ਹਾ ਰਲਗੱਡ ਸਭਿਆਚਾਰ। ਰਲਗੱਡ ਨਸਲ...। ਉਸ ਦੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਭਟਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਪਤੀ ਨਾਸ਼ਤਾ ਕਰਕੇ ਆਫ਼ਿਸ ਤੁਰ ਗਏ ਹਨ। ਉਹ ਕਿਚਨ ‘ਚੋਂ ਵਿਹਲੀ ਹੋ ਕੇ ਮਕਾਨ ਵਲ ਗੇਤਾ ਮਾਰਦੀ ਹੈ।

ਠੇਕੇਦਾਰ ਤੋਂ ਕੰਮ ਛੁਡਵਾ ਕੇ ਹੁਣ ਦਿਹਾਤੀਆਂ ‘ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਤੀ ਭਾਵੇਂ ਬੜਾ ਖਿਝਿਆ, ਕ੍ਰਿਝਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉਸਨੇ ਰਿਸਕ ਨਾ ਲੈਣ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਹੀ ਤਪਾ-ਖਪਾ ਛੱਡਣਾ ਬਿਹਤਰ ਸਮਝਿਆ।

“ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਕਿਸੀ ਪਲੰਬਰ ਕੋ ਬੁਲਾ ਸਕਤੇ ਹੋ? ਮੋਟਰ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪਾਨੀ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹ ਰਹਾ।” ਉਸਨੇ ਵੱਡੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਇਹੋ ਹੁਣ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਾਜ਼ਾਰ ਦਾ, ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣ ਦਾ, ਬਾਕੀ ਹੋਰ ਸਭ। ਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਉਹ ਦਿਨ ਭਰ ਹੋਇਆ ਖਰਚਾ ਮੈਡਮ ਨੂੰ ਲਿਖਵਾਂਦਾ। ਸਵੇਰੇ ਜੋ ਕੁਝ ਮੰਗਣਾ ਹੈ, ਉਸਦੀ ਲਿਸਟ ਦਸਦਾ। ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਮਿਸਤਰੀਆਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦੇਂਦਾ ਹੈ।

ਪਰ ਉਸਨੂੰ ਦੁਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਨਾਜ਼ੁਕ ਜਹੀ ਇਸ ਔਰਤ ਦਾ ਇੰਝ ਮਿੱਟੀ ਵਿਚ ਮਿੱਟੀ ਹੋ ਕੇ ਰੁਲ ਜਾਣ ਦਾ। ਇਕ ਘਰ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਇਹ ਔਰਤ ਕਿੰਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਦਿਨ ਰਾਤ ਦਾ ਹੋਸ਼ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਸ ਨੂੰ।

ਉਹ ਮੋਬਾਈਲ ‘ਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਆਉਣ ਲਈ ਆਖਦਾ ਹੈ।

“ਆ ਜਾਏਗਾ ਪਲੰਬਰ ਅਭੀ। ਆਪ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਮਤ ਹੋਈਏ।” ਆਖਦਿਆਂ ਉਹ ਫਿਰ ਸੀਮਿੰਟ ਰੋਤ ਮਿਕਸ ਕਰਕੇ ਮਸਾਲਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਰੁੱਝ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਘਰ ਪਰਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਬੇਟਾ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਪਿਆ ਹੈਡ ਫੋਨ ਲਾ ਕੇ ਗਾਣੇ ਸੁਣਨ ‘ਚ ਮਗਨ ਹੈ। ਉਸਨੂੰ ਗੁੱਸਾ ਚੜ੍ਹ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਾਦਰ ਖਿੱਚ ਕੇ ਉਸਨੂੰ ਝੰਜੋੜਦਿਆਂ ਉਠਣ ਲਈ ਆਖਦੀ ਹੈ।

“ਮਾਮ... ਪਾਣੀ ਬਿਨਾਂ ਮੈਂ ਕੀ ਕਰਾਂ? ਮੈਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਅਟੈਨਸ਼ਨ ਡਾਈਵਰਟ ਕਰਨ ਲਈ ਹੀ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਸੁਣ ਰਿਹਾ ਹਾਂ...”

ਪੁਤਰ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਉਸ ਨੂੰ ਅੰਤਾਂ ਦੇ ਤਣਾਓ ਵਿਚ ਵੀ ਹਾਸਾ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹੈ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਇੰਟਰਨੈਟੀ ਔਲਾਦ। ਪੇਟ ਦਾ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਭੁਲਾਣ ਲਈ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਵਿਚ ਡੁਬਣ ਵਾਲੀ ਜਨਰੇਸ਼ਨ।

ਕੱਪੜਿਆਂ ਦਾ ਟੱਬ ਮੁਸ਼ਕ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਿਚਨ ਵਿਚ ਭਾਂਡਿਆਂ ਦਾ ਅੰਬਾਰ ਲੱਗਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਰ ਚੀਜ਼ ਅਸਥ-ਵਿਅਸਥ। ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਾਂਗ। ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਉਹ ਵੀ ਨਾ ਨਹਾਤੀ ਹੈ, ਨਾ ਕੱਪੜੇ ਬਦਲੇ ਹਨ।

ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਪਲੰਬਰ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸਨੇ ਆਉਂਦਿਆਂ ਹੀ ਮੋਟਰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਪੁਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਢੇਰ ਲਗਾ ਮਾਰਿਆ ਹੈ। ਕੁਝ ਦੇਰ ਦੀ ਮੁਸ਼ੱਕਤ ਬਾਅਦ ਮੋਟਰ ਦਾ ਨੁਕਸ ਪਲੰਬਰ ਦੇ ਹੱਥ ਆ ਗਿਆ ਹੈ।

“ਐਮ ਸੀਲ ਔਰ ਏਕ ਵਾਲਵ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸੇ ਲਾਨਾ ਪੜੇਗਾ।” ਪਲੰਬਰ ਦੇ ਆਖਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਫਿਰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਹੁਣ ਕੌਣ ਬਾਜ਼ਾਰੋਂ ਸਾਮਾਨ ਲਿਆਏ? ਮਜ਼ਦੂਰ ਖਾਣਾ ਖਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਬੇਟਾ ਪੇਟ ਦੇ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦਾ ਮਾਰਿਆ ਹਿਲੇਗਾ ਨਹੀਂ।

ਤਦੇ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਪਲੰਬਰ ਨੂੰ ਪੁੱਛਦਾ ਹੈ, “ਹੋ ਗਿਆ ਕਾਮ?”

“ਨਹੀਂ ਭਈਆ! ਐਮ ਸੀਲ ਔਰ ਏਕ ਵਾਲਵ ਲਾਨਾ ਪੜੇਗਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਸੇ।”

ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਚੁੱਪ ਚਾਪ ਸਾਈਕਲ ਫੜ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਲ ਤੁਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਮੋਟਰ ਠੀਕ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਨਲਕਿਆਂ ‘ਚੋਂ ਪਾਣੀ ਫਰ ਫਰ ਵਗ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਹ ਫਟਾਫਟ ਨਹਾ ਕੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਲੰਬਰ ਨੇ ਤਦ ਤਕ ਆਪਣਾ ਸਾਮਾਨ ਸਮੇਟ ਲਿਆ ਹੈ।

“ਸੋ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦੀਜੀਏ ਇਸ ਕੋ ਮੈਡਮ।” ਉਸਨੇ ਵੇਖਿਆ ਪਲੰਬਰ ਨਾਖੁਸ਼ ਜਿਹਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਹ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੰਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਸੌ ਉਤੇ ਰਾਜ਼ੀ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਪਲੰਬਰ ਚਲਾ ਗਿਆ।

“ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਚਾਏ ਪੀਓਗੇ?” ਉਹ ਕਿਚਨ ਵਲ ਜਾਂਦੀ ਉਸਨੂੰ ਸੁਲਾਹ ਮਾਰ ਦੇਂਦੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਨਹਾਉਣ ਬਾਅਦ ਉਸਨੂੰ ਆਪ ਚਾਹ ਦੀ ਤਲਬ ਜਾਗੀ ਹੈ। ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਛੱਡ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੌੜ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੋ ਉਸਨੇ ਸੋਚਿਆ ਇਕ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਦੋ ਕੱਪ ਚਾਹ ਹੀ ਸੀ।

ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਬਰਾਂਡੇ ‘ਤੇ ਪਈ ਬੈਂਤ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ‘ਤੇ ਬੈਠ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਕੁਝ ਗਹਿਰੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਵਿਚ ਡੁੱਬਿਆ ਹੋਇਆ। ਉਹ ਚਾਹ ਲੈ ਕੇ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

“ਕਿਆ ਸੋਚ ਰਹੇ ਹੋ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ?” ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਪੁੱਛਦੀ ਹੈ।

“ਸੋਚ ਰਹਾ ਹੂੰ ਕਿ ਇਤਨੇ ਦਿਨੋਂ ਸੇ ਮੈਨੇ ਮਾਲਿਕ ਕੋ ਏਕ ਬਾਰ ਭੀ ਘਰ ਕਾ ਕਾਮ ਦੇਖਨੇ ਆਤੇ ਕੋ ਨਹੀਂ ਦੇਖਾ।”

“ਉਨਕੋ ਪਾਸ ਵਕਤ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ।” ਉਹ ਬੂਠ ਜਿਹਾ ਬੋਲ ਦੇਂਦੀ ਹੈ।

“ਫਿਰ ਆਪ ਕਿਉਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈਂ ਯੇ ਸਭ ਅਕੇਲੇ?” ਅੱਜ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਉਸਨੇ ਕਿਵੇਂ ਹਿੰਮਤ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਰਨ ਦੀ।

“ਯੇ ਮੇਰਾ ਘਰ ਹੈ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ। ਮੈਂ ਅਪਨੇ ਘਰ ਕੇ ਲੀਏ ਕਰ ਰਹੀ ਹੂੰ ਸਭ ਕੁਝ।”

“ਪਰ ਘਰ ਤੇ ਆਪ ਕੋ ਪਤੀ ਕਾ ਭੀ ਹੈ। ਆਪ ਨੇ ਅਪਨੀ ਸਿਹਤ ਦੇਖੀ ਹੈ? ਆਪ ਕੋ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿਤਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਆਪ?”

ਉਹ ਹੈਰਾਨੀ ਨਾਲ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਵਲ ਵੇਖਦੀ ਹੈ। ਖੁਦ ਆਪ ਉਹ ਦੁਬਲਾ ਪਤਲਾ ਹੱਡੀਆਂ ਦਾ ਪਿੰਜਰ ਜਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕੰਮ ਕਾਜ਼ ਵਿਚ ਇਨਾ ਫੁਰਤੀਲਾ ਕਿ ਦੋ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਉਹ ਇਕੱਲਾ ਹੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਤੋਂ ਕੰਮ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਨੇ ਹੀ ਕਿੰਨਾ ਕੁਝ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ‘ਤੇ ਸੰਭਾਲ ਲਿਆ। ਵਰਨਾ ਉਹ ਇਕੱਲੀ। ਨਾਤਜਰਬੇਕਾਰ। ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਲ ਸਕਦੀ ਸਾਰਾ ਕੁਝ।

“ਔਰ ਕੌਨ ਕਰੇਗਾ ਬਈਆ। ਮੈਂ ਭੀ ਨਾ ਕਰੂੰ ਤੇ ਫਿਰ ਕੋਈ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦਸ ਕੀ ਜਗ੍ਹਾ ਚਾਰ ਬੋਰੀ ਸੀਮਿੰਟ ਮਿਲਾ ਕਰ ਮਕਾਨ ਬਨਾ ਕਰ ਚਲਾ ਜਾਏਗਾ। ਫਿਰ ਚਾਹੇ ਉਸ ਮਕਾਨ ਕੇ ਨੀਚੇ ਹਮ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਦਬ ਜਾਏ...”

“ਹਮ ਅਪਨੀ ਬੀਵੀ ਕੋ ਸਰ ਆਖੋ ਪਰ ਬਿਨਾ ਕਰ ਰਖਤੇ ਹੈਂ। ਹਮਾਰੇ ਸਾਥ ਕੜੀ ਕੜੀ ਵੇ ਭੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕੇ ਲੀਏ ਆ ਜਾਤੀ ਥੀ। ਲੇਕਿਨ ਅਬ ਉਸਕੀ ਸਿਹਤ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਆਪਕੀ ਤਰਹ। ਹਮਨੇ ਉਸਕੋ ਕਾਮ ਕਰਨੇ ਸੇ ਮਨਾ ਕਰ ਦੀਆ। ਵੇ ਅਬ ਘਰ ਪਰ ਆਰਾਮ ਕਰਤੀ ਹੈ। ਏਕ ਆਪ ਹੈਂ ਕਿ ਹਰ ਵਕਤ ਭਾਗ ਦੌੜ... ਔਰਤੋਂ ਕੇ ਕਾਮ...ਮਰਦੋਂ ਕੇ ਕਾਮ...”

ਅਚਾਨਕ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਜਿਵੇਂ ਉਹ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਬੋਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਡਮ ਚੁੱਪਚਾਪ ਚਾਹ ਪੀ ਰਹੀ ਹੈ।

“ਸੋਰੀ ਮੈਡਮ...ਪਰ ਦੁਖ ਹੋਤਾ ਹੈ ਆਪਕੋ ਦੇਖ ਕਰ...ਔਰ ਯੇ ਸਾਲੇ ‘ਮਰਦ’...”

ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਨੇ ਮਰਦ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਪਰ ਕੱਪ ਫਰਸ਼ ‘ਤੇ ਰੱਖ ਉਹ ਬਟਕੇ ਨਾਲ ਉਠ ਕੇ ਬਰਾਂਡੇ ਤੋਂ ਉਤਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਾਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਉਸਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੀ ਪਰ੍ਹੇ ਗਮਲੇ ਵਲ ਖੁੱਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਉਹ ਸੁੰਨ ਜਹੀ ਬਰਾਂਡੇ ‘ਤੇ ਖੜੀ ਜਾਂਦੇ ਹੋਏ ਰਾਮ ਸਨੇਹੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸਦਾ ਬੋਲਿਆ ਲਫਜ਼ ‘ਮਰਦ’ ਤੇ ਅਖੀਰ ਖੁੱਕ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਜਿਵੇਂ ਕਿਸੇ ਚਕਰਵਾਤ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਗਿਆ ਹੈ।

#

ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸੇਖਾ

ਮੈਂ ਬਾਗੋ-ਬਾਗ ਸੀ। ਇਕ ਘੰਟੇ ਵਿਚ ਹੀ ਸੱਤਰ ਡਾਲਰ ਬਣ ਗਏ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਵਾਰੀ ਨੂੰ ਏਅਰਪੋਰਟ ‘ਤੇ ਲਾਹ ਕੇ ਮੈਂ ਵੀਡਸ ਵਲ ਟੈਕਸੀ ਮੋੜ ਲਈ। ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਭਾਵੇਂ ਏਅਰਪੋਰਟ ਤੋਂ ਟਿਪ ਦੀ ਕੁਝ ਉਡੀਕ ਵੀ ਕਰਨੀ ਪੈ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਚੱਕਰ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਇਹ ਚੰਗਾ ਟਿਪ ਨਾ ਲੱਗਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਏਅਰਪੋਰਟ ‘ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਰੁਕਦਾ। ਡਾਊਨ-ਟਾਊਨ ਨੂੰ ਮੁੜ ਜਾਂਦਾ। ਏਅਰਪੋਰਟ ‘ਤੇ ਕਈ ਵਾਰੀ ਉਡੀਕ ਕੁਝ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਲੰਬੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਓਨੇ ਚਿਰ ‘ਚ ਅਗਲਾ ਡਾਊਨ-ਟਾਊਨ ਵਾਪਸ ਮੁੜ ਕੇ ਵੀ ਦੇ ਟਿਪ ਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਜਦੋਂ ਇਕ ਟਿਪ ਨੇ ਧੰਨ ਧੰਨ ਕਰਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿਉਂ ਵਾਧੂ ਦੀ ਭੱਜ-ਨੱਠ ਕਰਨੀ ਆ। ਵੀਡਸ ‘ਚ ਜਾ ਕੇ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਦੇ ਆ ਇਹ ਸੋਚ ਕੇ ਮੈਂ ਉਥੇ ਹੀ ਰੁਕ ਗਿਆ। ਇਹ ਟਿਪ ਬਰਾਡਵੇ ਤੇ ਓਕ ਸਟਰੀਟ ਨੇੜਿਉਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਟੈਕਸੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਵਾਲੇ ਆਰਬਰਲੇਇੰਗ ਬ੍ਰਿਜ ‘ਤੇ ਪੁੱਜੀ ਤਾਂ ਸਵਾਰੀ ਜੇਬਾਂ ਟਟੋਲਣ ਲੱਗੀ। ਮੈਨੂੰ ਉਹ ਕੁਝ ਘਬਰਾਇਆ ਲੱਗਾ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਾਲੇ ਬੈਲੇ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਦੇਖਿਆ। “ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਪਾਸਪੋਰਟ ਘਰ ਭੁੱਲ ਆਇਆ” ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਮੇਰੇ ਚਿੱਤ ‘ਚ ਇਕਦਮ ਆਇਆ, ਬਣਗੀ ਗੱਲ। ਉਹ ਫਿਰ ਬੋਲਿਆ, “ਮੇਰੀ ਉਡਾਣ ‘ਚ ਡੇਢ ਘੰਟਾ ਹੀ ਰਹਿੰਦੈ, ਏਨੇ ਚਿਰ ‘ਚ ਆਪਾਂ ਪਾਸਪੋਰਟ ਲਿਆ ਸਕਦੇ ਆ?”

“ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰੋ” ਆਖਦਿਆਂ ਮੈਂ ਟੈਕਸੀ ਤੋੜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਟੈਕਸੀ ਮੈਂ

ਟਿੱਪ

ਵਾਪਸ ਉਸ ਦੇ ਟਿਕਾਣੇ ਵਲ ਮੋੜ ਦਿੱਤੀ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਟੈਕਸੀ ਕਿਸੇ ਲਾਲ ਬੱਤੀ ‘ਤੇ ਰੁਕਦੀ, ਉਸ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵਧ ਜਾਂਦੀ। ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਧਰਵਾਸਾ ਦਿੰਦਾ ਤੇ ਬੱਤੀ ਦੇ ਰਹੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਮੈਂ ਟੈਕਸੀ ਨੂੰ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਦੀ ਦੂਜੇ ਵਾਹਨਾਂ ਤੋਂ ਮੂਹਰੇ ਕੱਢਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦਾ ਦਿਖਾਵਾ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਚਿੱਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਾਹਲਾ ਨਾ ਪਵੇ। ਕਿਰਾਏ ਵਾਲਾ ਮੀਟਰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਹਿੰਦਸੇ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਚੋਰੀ ਉਸ ਵਲ ਵੇਖ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ। ਇਕ ਵਾਰ ਮੇਰੀ ਨਜ਼ਰ ਮੀਟਰ ਤੋਂ ਝੱਟ ਬਾਅਦ ਉਸ ਵਲ ਹੋਈ। ਉਸ ਦਾ ਚਿੰਤਾਗ੍ਰਸਤ ਚਿਹਰਾ ਦੇਖ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਕਮੀਨਗੀ ਲੱਗੀ। ਸ਼ਾਇਦ ਮੈਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਹੀ ਦੁਬਾਰਾ ਉਠਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਮੈਂ ਕਿਹਾ, “ਟੈਕਸੀ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦਾ ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰੀ। ਜੇ ਤੂੰ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਹ ਡਾਲਰ ਹੋ ਗਏ ਮੈਂ ਮੀਟਰ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਆਂਗਾ।” ਮੇਰਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸੀ ਕਿ ਮੀਟਰ ਤੇ ਪੰਜਾਹ ਤੋਂ ਸੱਠ ਡਾਲਰ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਚੱਲਣਗੇ।

“ਓਹ, ਧੰਨਵਾਦ। ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨਹੀਂ। ਮੇਰਾ ਫਿਕਰ ਤਾਂ ਉਡਾਣ ਖੁੰਝਣ ਦਾ ਹੈ।”

“ਫਿਕਰ ਨਾ ਕਰ। ਮੈਂ ਪੂਰੀ ਵਾਹ ਲਾਉਂਗਾ ਕਿ ਤੈਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਏਅਰਪੋਰਟ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚਾ ਦੇਵਾਂ।”

ਤੇ ਜਦੋਂ ਟੈਕਸੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ‘ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਉਡਾਣ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਪੌਣਾ ਘੰਟਾ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਮੀਟਰ ‘ਤੇ ਚਰਵੰਜਾ ਡਾਲਰ ਤੇ ਕੁਝ ਸੈਂਟ ਚੱਲੇ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਸੱਤਰ ਡਾਲਰ ਦੇ ਕੇ ਘੁੱਟ ਕੇ ਹੱਥ ਮਿਲਾਇਆ ਤੇ ਤਿੰਨ-ਚਾਰ ਵਾਰ, “ਥੈਕ ਯੂ” ਕਿਹਾ।

ਚੰਗੇ ਟਿਪ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਟਿੱਪ ਵਜੋਂ ਮਿਲੇ ਪੰਦਰਾਂ-ਸੋਲਾਂ ਡਾਲਰ ਮ

ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਕੌਰ

ਮੌਨਸੂਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫੇਰੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦਾ ਜੋ ਹਾਲ ਕੀਤਾ, ਉਸਨੂੰ ਕੀ ਰੱਬ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਰੱਬ ਦੇ ਬਣਾਏ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਕਰਤੂਤ? ਇਹ ਸੋਚਣ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਮੀਂਹ ਦੀ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਨਹੀਂ, ਅਸਲੋਂ ਇਹ ਸਾਡੀ ਆਪ ਸਹੇਤੀ ਹੈ। 'ਸਾਡੀ' ਤੋਂ ਭਾਵ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਸਾਡੇ ਰਖਵਾਲੇ ਹਨ। ਹੜ੍ਹ, ਮੀਂਹ ਨਾਲ ਐਨੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਸਗੋਂ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਹਿਰਾਂ ਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਬੰਨ੍ਹ ਟੁੱਟਣਾ ਹੈ। ਬੰਨ੍ਹ ਟੁੱਟਣ ਨਾਲ ਪਾਣੀ ਦਾ ਜਿਸ-ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਵਹਾਅ ਸੀ, ਉਸ ਪਾਸੇ ਉਹ ਵਹਿ ਤੁਰਿਆ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਪਿੰਡ, ਖੇਤ, ਪਸ਼ੂ, ਲੱਖਾਂ ਮਣ ਅਨਾਜ ਇਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਗਏ। ਉਮਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮਿਹਨਤਾਂ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਘਰ ਤੇ ਸਾਮਾਨ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਗਿਆ। ਕਿੰਨੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਗਈਆਂ, ਕਿੰਨੇ-ਕਿੰਨੇ ਦਿਨ ਲੋਕ ਭੁੱਖੇ-ਪਿਆਸੇ ਕੋਠੀਆਂ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜਿਥੇ ਵੀ ਠਾਹਰ ਮਿਲੀ, ਫਸੇ ਰਹੇ। ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਤੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਬੰਨ੍ਹ ਦੇਖਣ-ਸੰਭਾਲਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਜਿਸ ਸਰਕਾਰੀ ਮਹਿਕਮੇ ਦੀ ਹੈ, ਕੀ ਇਸ ਸਾਰੇ ਜਾਨ ਮਾਲ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਉਹ ਮਹਿਕਮਾ ਨਹੀਂ? ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕੌਣ ਕਰੇ? ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਜਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਇਸ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਭਾਗ ਤਾਂ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਕੰਡੇ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਪਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਠੀਆਂ ਵਿਚ ਭਰਤ ਪਵਾਉਣ, ਆਪਣੀਆਂ ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਕੋਠੀਆਂ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਲਗਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਬੰਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਪੰਡਿਤ ਜੀ ਚੌਂਕ ਪੂਰਦੇ ਆਟਾ ਪਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਦੁਸਰਾ ਕਾਰਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਿੱਟੀ ਬੈਠ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਬੰਨ੍ਹ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਬਹਿ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਉਹ ਹੈ ਦਰੱਖਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ। ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਾਣਦੇ ਹੋ ਕਿ ਅੱਗੇ ਨਹਿਰਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਕਿੰਨੇ ਰੁੱਖ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵੀ। ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਮਿੱਟੀ ਨੂੰ ਬੰਨ ਕੇ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਥੱਲੇ ਜਾਲ ਵਿਛਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਨਾ ਤਾਂ ਮਿੱਟੀ ਬਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਪਾੜ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਰੁੱਖ ਸਭ ਕੱਟੇ ਗਏ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਤਾਂ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿੰਨੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਵਣ ਮਹਾਉਤਸਵ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਲੱਖਾਂ ਪੌਦੇ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੀਡਰਾਂ ਦੀਆਂ

ਹਰਾ ਬੂਟ

ਫੋਟੋਆਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿਚ ਛਪਦੀਆਂ ਹਨ। ਗੱਲ ਇਥੇ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਦੀ ਇਹ ਨਹੀਂ ਛਪਿਆ ਕਿ ਬੀਤੇ ਵਰ੍ਹੇ ਲਗਾਏ ਰੁੱਖਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਜਦ ਉਸ ਪੌਦੇ ਦੇ ਮੂੰਹ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਛਿੱਟ ਨਹੀਂ ਪੈਣੀ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਇਥੇ ਵੀ ਬੇਹਿਸਾਬ ਸਰਕਾਰੀ ਖਰਚ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਈ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਕਾਰਾਂ-ਜੇਵਰ ਆਦਿ ਆਏ ਹੋਣਗੇ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੇਣ ਲਈ ਟੈਂਕਰ ਤੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵੀ ਵਿਚੇ ਪਾਏ ਹੋਣ। ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਜਿਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਗੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣੇ ਸਕਿਆ-ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਉਮਰ ਦੀ ਅਰਦਾਸ ਹੁੰਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬੂਟਿਆਂ-ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹੜ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤਬਾਹ ਹੋਣ ਵਾਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਕੀ ਹੈ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਉਹੀ ਜਾਣਦੇ ਨੇ। ਸਰਕਾਰੀ ਐਲਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵੰਡਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਵੰਡਣ ਵਾਲੇ ਭੀ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਭਰਾਂਗੇ। ਇਹ ਥੱਲੇ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਤੰਗ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟਵਾਰੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਰਪੰਚ ਦੀ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਘਰ ਤੇ ਖੇਤ ਦੋਵੇਂ ਉਜੜ ਗਏ, ਘਰ ਦੇ ਜੀਅ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਦੱਸੇ ਉਹ ਕਿਧਰ ਦੌੜੇਗਾ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਮਾਲ-ਪਸ਼ੂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲੇਗਾ?

ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸੀ। ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਰੁੱਖ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਬੋਹੜ, ਪਿੱਪਲ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਟਾਹਲੀਆਂ, ਫਲਾਹੀਆਂ ਆਦਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਕਿਤੇ ਸੜਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤੇ ਕਿਤੇ ਕਾਲੋਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ। ਅਸੀਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਭੀ ਪੂਜਦੇ ਸੀ। ਦਰਿਆ ਕੀ, ਪਿੰਡ ਦੇ ਖੂਹ 'ਤੇ ਵੀ ਅਸੀਂ ਖਵਾਜ਼ੇ ਦਾ ਦਲੀਆ ਬਣਾ ਕੇ ਵੰਡਦੇ ਸੀ। ਉਸ ਦਲੀਏ ਨਾਲ ਖੂਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਦਰਿਆਵਾਂ ਕੰਡੇ ਦੀਪ ਜਲਾਉਣ ਨਾਲ ਦਰਿਆ ਦਾ ਵੀ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਪਰ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤੇ ਵਰਤਮਾਨ ਆਬਾਦੀ ਵਿਚ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਦਾ ਚਿੰਨ੍ਹ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੋਮੇ ਸਾਡੀ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ

ਸਾਡਾ ਵੀ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰੀਏ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਆਪਾਂ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕੁੜੀਆਂ-ਮੁੰਡੇ ਕਿਸੇ ਦਿਨ, ਕਿਸੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਦੌੜਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਇਹ ਕੈਂਸਰ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਲਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੋਰ ਦੌੜਨ ਨਾਲ ਕੈਂਸਰ ਨੇ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹਟ ਜਾਣਾ।

ਅਸੀਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣੇ ਖਿਆਲ ਤੇ ਦਕੀਅਨੁਸੀ ਗੱਲਾਂ ਕਹਿ ਛੱਡਦੇ ਹਾਂ। ਕੀ ਕਦੇ ਸੋਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਗੱਲ ਐਨੀ ਪੁਰਾਣੀ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸਦਾ ਕੁਝ ਤਾਂ ਅਰਥ ਹੋਵੇਗਾ?

ਅੱਜ ਕਦੇ ਹੜ੍ਹ ਤੇ ਕਦੇ ਅੱਤ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਹੈ ਕਿ ਮੀਂਹ ਦੇ ਵਰ੍ਹਨ ਤੇ ਨਾ ਵਰ੍ਹਨ ਵਿਚ ਰੁੱਖਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਵੀ 'ਅੰਨ ਦੇਵਤਾ ਪਾਣੀ ਦੇਵਤਾ' ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਨ ਲੱਖਾਂ ਮਣ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਢਿੱਡ ਭੁੱਖੇ ਵਿਲਕ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਕੀ ਆਸ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ?

ਅਸਲ ਵਿਚ ਅੱਜ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਰੱਬ ਜਾਂ ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਜਿਸਨੇ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਸਭ ਕੁਝ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਉਸਨੂੰ ਦਿਮਾਗ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਤੂੰ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ, ਉਹ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁਣ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਜਿੱਤ ਲਈ ਹੈ। ਸਾਇੰਸ ਦੇ ਜੋਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਸਭ ਦੇ ਪਿਆਰੇ ਮਾਮੇ ਚੰਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰਾਂ ਥੱਲੇ ਲੈ ਕੇ ਉਸ 'ਤੇ ਸੈਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਗਦੇ ਦਰਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਰੁੱਖ ਵੀ ਮੌਤ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁਖ ਮੌਤਨੇ ਤਾਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਤਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਕੁੱਜੇ ਵਿਚ ਕੀਲ ਕੇ ਪਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਇਹ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਕਿ ਜੇ ਰੱਬ ਦੇ ਬਣਾਏ ਮਨੁੱਖ ਮਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਬਣਾਇਆ ਕੁੱਜਾ ਕਦੇ ਫਟ ਵੀ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤੇੜਾ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਉਹ ਮਨੁੱਖ ਹਨ ਜੋ ਪੱਕੇ ਬੇਈਮਾਨ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸੀਮੈਂਟ, ਰੇਤ ਚੁਰਾ ਕੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮਹਿਲ ਬਣਾਉਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਕਿਉਂ ਫਿਕਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਡੈਮ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਿੰਨੇ ਰਾਜ ਵਹਿ ਜਾਣਗੇ। ਇਸੇ ਬੇਈਮਾਨੀ ਦੇ ਪੈਸੇ ਖਾਣ ਵਾਲੇ

ਆਪ ਪੱਕੀਆਂ-ਉਚੀਆਂ ਮਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਨਹਿਰਾਂ ਟੁੱਟਣ ਨਾਲ ਆਮ ਜਨਤਾ ਮਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਹ ਮੌਤ ਦਾ ਅਰਥ ਵੀ ਭੁੱਲ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਗੜੇ ਕਾਕੇ ਨਿੱਤ ਨਵੇਂ ਚੰਦ ਚੜ੍ਹਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਇਹ ਮਾਂ ਬਾਪ ਲਈ ਮੌਤ ਨਹੀਂ? ਸ਼ਰਾਫਤ ਨਾਂ ਦੀ ਚੀਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਚੀਆਂ ਮਾਤੀਆਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇਕ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਕੋਈ ਪੁਲ ਬਣਾਇਆ। ਸੀਮਿੰਟ, ਲੋਹਾ ਚੋਰੀ ਕੀਤਾ। ਪੁਲ ਬਣਦਾ-ਬਣਦਾ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਉਸ ਥੱਲੇ ਆ ਕੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਮਰ ਗਏ। ਬਾਕੀ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਨੇ ਹਾਲ ਦੁਹਾਈ ਕੀਤੀ। ਅੰਤ ਫੈਸਲਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹਰ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਦਾ ਕੰਮ ਤਾਂ ਚਲਦਾ ਰਿਹਾ ਕਦੇ ਕਿਤੇ, ਕਦੇ ਕਿਤੇ। ਉਸ ਦੇ ਜ਼ੁਆਨ ਹੋ ਰਹੇ ਬੇਟਿਆਂ ਨੇ ਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ-ਕੱਲ੍ਹ ਨੂੰ ਕਾਰ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸੀ, ਸੋ ਉਸਨੂੰ ਕਿਤੇ ਵੱਡਾ ਕੰਮ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਉਸਨੇ ਖੂਬ ਹੋਰਾਫੇਰੀ ਕੀਤੀ। ਦੋਹਾਂ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਰਾਂ ਲੈ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਬੇਟੇ ਭੀ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਗਏ ਤੇ ਬੀਵੀ ਵੀ। ਕੋਈ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਕੀ ਹੋਇਆ ਕਿ ਛੋਟਾ ਲੜਕਾ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ ਕਾਰ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਕਾਰ ਦਰਖਤ ਨਾਲ ਵੱਜੀ ਤੇ ਮੁੰਡਾ ਉਥੇ ਹੀ ਪੂਰਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਹਾਲ ਦੁਹਾਈ ਪਈ। ਸਾਰੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਵੀ ਗਮ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਆਏ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਬਹੁਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜਦ ਮਜ਼ਦੂਰ ਜਾਣ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਇਕ ਬੁੱਢੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੇ ਬੜੀ ਹਮਦਰਦੀ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, "ਸਾਬੂ ਬੋੜਾ ਹੋਸਲਾ ਕਰੋ, ਹਮ ਲੋਗ ਜਲਦੀ ਪਚਾਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਆਪਕੋ ਦੇਂਗੇ।" ਤਾਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਲਾਲ-ਪੀਲਾ ਹੋ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਤੁਮ ਮੁਝੇ ਕਿਉਂ ਦੇਂਗੇ।"

"ਸਾਬੂ ਜਬ ਮੇਰਾ ਬੇਟਾ ਮਰਾ ਬਾ ਤੋ ਆਪ ਨੇ ਕਹਾ ਬਾ ਅਬ ਮਤ ਰੋ, ਮੈਨੇ ਪਚਾਸ ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਦੇ ਦਿਏ, ਇਸ ਲੀਏ।" ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ

ਫਿਰ ਬੋਲਿਆ, "ਸਾਬੂ, ਛੋਟਾ ਮੂੰਹ ਬੜੀ ਬਾਤ। ਅਗਰ ਆਪ ਠੀਕ ਸਾਮਾਨ ਲਗਾਤੇ ਤੋ ਹਮਾਰੇ ਬੇਟੇ ਲੈਂਟਰ ਕੇ ਨੀਚੇ ਨਹੀਂ ਆਨੇ ਬੇ। ਆਪਕੇ ਪਾਸ ਪੈਸਾ ਫਾਲਤੂ ਨਹੀਂ ਹੋਤਾ ਤੋ ਆਪ ਆਪਨੇ ਬੇਟੇ ਕੋ ਕਾਰ ਨਾ ਲੋਕਰ ਦੇਤੇ। ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਸੇ ਦੇਨੋ ਬੇਟੇ ਬਚ ਸਕਤੇ ਬੇ।" ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਠੇਕੇਦਾਰ ਉਚੀ-ਉਚੀ ਰੋਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕੋਲ ਆ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, "ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਚੁੱਪ ਕਰਾਉਂਦੇ

ਪਾਠਕਾਂ ਦਾ ਪੰਨਾ

ਹੋ, ਆਪ ਹੁਣ ਐਨਾ ਰੋ ਰਹੇ ਹੋ।" ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਮੈਨੂੰ ਹੁਣ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਦਾ ਕਾਤਲ ਮੈਂ ਹਾਂ।" ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੇ ਅਜੇ ਵੀ ਇਹ ਬੇਈਮਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੋਚਣ ਕਿ ਇਸ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਉਹ ਹਨ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਬਚ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮੇਰੇ ਦਾਦੀ ਜੀ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਦਾ ਆਦਮੀ ਸ਼ਰਾਬੀ-ਕਬਾਬੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਘਰਵਾਲੀ ਸਿਆਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਹ ਔਖੀ-ਸੌਖੀ ਟੱਬਰ ਪਾਲ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਘਰ ਬਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪ ਵੀ ਮਲਾਈ ਚੱਟ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਝੁੱਗਾ ਚੌੜ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਹਾਲ ਸਾਡੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਥੱਲੇ ਵਾਲੇ ਹੀ ਵੱਢੀ ਲੈਣ ਵਾਲੇ, ਬੇਈਮਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੁੰਦੇ ਪਰ ਵੱਡੇ ਅਫਸਰ, ਖਾਸ ਕਰ ਸਾਡੇ ਮੰਤਰੀ, ਨੇਕ ਹੋਣ ਜਾਂ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਸੰਭਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ 'ਕਲਿ ਕਾਤੀ ਰਾਜੇ ਕਾਸਾਈ' ਵਾਲਾ ਹਾਲ ਹੈ। ਆਸ ਕਿਸ 'ਤੇ ਰੱਖੇ ਬੰਦਾ? ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬੰਦਾ ਆਸ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਹੀ ਜਿਉਂਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਵੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

ਮੈਂ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤੋਂ ਆਸ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰਨ ਲਈ। ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਕਦੇ ਸਰਵਨਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਕੋਈ ਹਰਿਆ ਬੂਟ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਂ ਪਏ ਤਾਂ ਉਹ ਲਹਿਲਹਾਉਂਦੇ ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਰੁਪ ਧਾਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁੱਤਰੋ! ਉਠੋ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਗੋ। ਜਿਵੇਂ ਤੁਸੀਂ ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆ ਕੇ ਭੁੱਖੇ ਮਰਦੇ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਦੇ ਅੰਨ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਭਰ ਦਿੱਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਸਫੈਦ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਏ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ 'ਆਚਰਣ' ਦੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਵੋ। ਲਾਹ ਦਿਓ ਆਪਣੇ ਗਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਜੰਜਾਲ ਤੇ ਲਾਹ ਦਿਓ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਲੋਂ ਬੇਈਮਾਨੀ, ਵੱਢੀਖੋਰੀ, ਕੁਨਬਪ੍ਰਸਤੀ ਦਾ ਜੰਜਾਲ। ਸੱਚੇ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣਾਓ, ਪਹਿਲਾਂ ਸੁੱਚੇ ਆਪ ਹੋਵੋ। ਹਿੰਮਤੀ ਹੋਵੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲਾਹਨਤ ਹੈ।

ਫਿਰ ਸੁਚੱਜੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਦਗਾ ਨਹੀਂ, ਮੋਹ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਜਨਤਾ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਸਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਫਿਰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਬੰਨ੍ਹ ਨਹੀਂ ਟੁੱਟਣਗੇ।

#

ਆਮ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਅਖੌਤੀ ਬਾਬੇ

ਇਹ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਲੋਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਵੱਡੇ ਦਾ ਛੋਟੇ ਨੂੰ, ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਔਲਾਦ ਨੂੰ। ਪੁਲਿਸ, ਫੌਜ, ਅਫਸਰਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ ਜਾਂ ਨਾ ਕਰੇ ਜਾਂ ਨੀਵੀਂ ਪਾ ਕੇ ਸੁਣ ਲੈਣਾ, ਕਰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਨਾਲ। ਇਹ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਅੱਖੀਂ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਜਾਂ ਜ਼ਬਾਨੀ, ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ, ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵਲੋਂ ਜਾਬਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹੁਕਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ, ਉਥੇ ਰੋਲਾ-ਘਬੇਰਾ ਪੈਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਿਤੇ ਧੱਕੇ ਨਾਲ ਵੀ ਹੁਕਮ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਕੁਝ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੀ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੁਕਮ ਚਾੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕੱਟੜਤਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਬਣਦੇ ਹਨ। ਦੰਗੇ, ਫਸਾਦ, ਨਫਰਤ ਇਹ ਸਭ ਹੁਕਮਾਂ ਕਰਕੇ ਹੀ ਵਾਪਰਦੇ ਹਨ। ਆਪੋ-ਆਪਣੀ ਚੌਧਰ ਤੇ ਧੌਸ ਜਮਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ-ਕੱਲ੍ਹ ਜਗ੍ਹਾ-ਜਗ੍ਹਾ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਧਰਮ ਬਣਾ ਕੇ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਜਾਂ ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬੇ ਕਹਾਉਂਦੇ, ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਰਕ ਸਵਰਗ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲੁੱਟ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਧੀਆ ਜਗ੍ਹਾ ਬਣਾ ਕੇ ਉਥੇ ਡੇਰੇ ਉਸਾਰਨੇ 'ਤੇ ਫਿਰ ਅੱਯਾਸ਼ੀ ਕਰਨੀ ਆਮ ਗੱਲ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਆਪਣੇ ਚੇਲਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਭੋਲੇ-ਭਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਜੋੜਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਅੱਖਾਂ ਮੀਟ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਕੇ ਡੇਰਿਆਂ 'ਤੇ ਆਉਣ ਲੱਗ ਜਾਣ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸੂਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੰਗੀਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ।

ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਮਰਨ-ਜਿਊਣ, ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ, ਕਿਸਮਤ ਦਾ ਚੱਕਰ ਤੇ ਤਕਦੀਰਾਂ ਦੇ ਸਬਜ਼ਾਗ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਲੁੱਟ ਕੇ ਅੱਗੇ ਆਰਾਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ-ਭੈਣਾਂ ਨਾਲ ਅੱਯਾਸ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਕੇ ਬਾਹਰਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੱਕ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਹਿ ਕੇ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਕੇ ਕਿਲਾਨੁਮਾ ਕੋਠੀਆਂ

ਪਾ ਕੇ, ਏ.ਸੀ. ਗੱਡੀਆਂ ਵਿਚ ਘੁੰਮਣਾ, ਚੰਗੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਨੰਦ ਮਾਣਨਾ, ਏਹੋ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ। ਗੁਰੂਆਂ-ਪੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾ ਕੇ, ਲੋਭ-ਮੋਹ ਤਿਆਗੇ ਦੱਸ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਲੁੱਟਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਆਪ ਕਦੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਨਹੀਂ ਤੁਰਦੇ। ਮਹਿੰਗੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਤਾਂ ਕੀ ਹੁਣ ਤਾਂ ਕਈਆਂ ਨੇ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਵੀ ਖਰੀਦ ਲਏ ਨੇ।

ਗਰੀਬੀ ਤੋਂ ਤੰਗ, ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਦੀ ਪੀੜ ਵਿਚ ਗੁਸੇ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਮੂੰਹ 'ਚੋਂ ਖੋਹ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚ ਢੇਰੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਬਾ ਕੇ ਅਰਮਾਨਾਂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਫੇਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਵਿਚ ਸੁੱਖ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਰਗੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਸਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਰਤ ਦਾ ਦਸਵੰਧ ਦੱਸ ਕੇ ਆਮਦਨੀ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਕਿਸੇ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਦਾਜ ਬਾਝੋਂ ਹੋਏ ਕਤਲ, ਬਲਾਤਕਾਰ, ਪੁਲਿਸ ਵਧੀਕੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਵਿਰੁਧ ਧਰਨੇ ਰੈਲੀਆਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਗੱਡੀਆਂ ਦੇ ਫਾਫਲੇ ਤੇ ਬਾਡੀਗਾਰਡਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਲੈ ਕੇ ਹਰਲ-ਹਰਲ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਖੁਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਰਮ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ। ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਲੰਗਰ ਨਹੀਂ ਛੱਕਦੇ ਤੇ ਹੋਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਬੱਸ ਕਿਰਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਤੇ ਅੱਯਾਸ਼ੀ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਅੱਜ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਂ ਕੱਢ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਜ਼ਹਿਨੀਅਤ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਦਿਵਾਉਣ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਾਖੰਡੀ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਇਥੋਂ ਹੀ ਪੈਂਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ, ਸਾਡੀਆਂ ਸਾਂਝਾਂ ਵਿਚ ਫੁੱਟ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਲੋਕ ਸਿਆਣੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦਾ ਰਹੇਗਾ। ਸੋ ਸਭ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਖੌਤੀ ਸਵਰਗ ਦਾ ਲਾਲਚ ਤੇ ਨਰਕ ਦਾ ਡਰ ਤਿਆਗ ਦਿਓ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨਕ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਬਣੋ ਤਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਕ ਸੋਹਣੇ ਤੇ ਨਰੋਏ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਕਰ ਸਕੀਏ।

—ਬੌਬ ਬੈਰਾਰ, ਮਿਸ਼ੀਗਨ

ਫੋਨ: 734-925-0177

ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ

ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ, ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਿਹ॥

ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਮਨ ਨੂੰ ਬੜਾ ਦੁੱਖ ਲੱਗਾ ਕਿ ਗੁਰੂ ਦੀ ਸੰਗਤ ਗੁਰੂ ਘਰੋਂ ਬੜੇ ਦੁਖੀ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਮੁੜੀ। ਕੁਝ ਗਲਤ ਅਨਸਰਾਂ ਨੇ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਚ ਉਲੀਕੇ ਗਏ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਜਿਥੇ ਬਾਬਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੰਡਰੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰਨੀ ਸੀ, ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਪਾਈ। ਇਹ ਲੋਕ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਕਥਾਵਾਚਕ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ। ਗੁਰੂਘਰ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਤ ਜੋ ਵੀ ਮਿੱਠੀ ਚੀਜ਼ ਲੈ ਕੇ ਆਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਦੇਣਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਵਿਚ ਮਿੱਠੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਵਰਤ ਸਕਦੇ। ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਭੁੱਲ ਗਏ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਘਰ ਸੱਚਖੰਡ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਜੋ ਸ਼ਹੀਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨਾਲ ਇਹ ਦਾਤ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਪਾਸੋਂ ਅਰਦਾਸਾਂ ਕਰਕੇ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਸਦਕਾ ਉਹ ਸ਼ਹੀਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਸੱਚਖੰਡ ਨਿਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਣ ਦੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਪ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਇਦ ਯਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੰਘਾਂ ਨੇ ਜੋ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ, ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖਾ ਅਤੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜ਼ਿੰਦਾ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਜੱਜ ਨੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੂਰਮਿਆਂ ਨੇ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣ ਕੇ ਆਪਣੀ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਲੱਭੂ ਖੁਆਏ।

ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਭੁੱਲ ਗਏ। ਇਹ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਕੱਟੜਵਾਦੀ ਅਤੇ ਰਹਿਤਵਾਦੀ ਅਖਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦੀ ਤੱਕ (ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮਰ ਦੇ ਹੋਣ) ਗੁਰੂ ਮਰਿਆਦਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿਚ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਤਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਮਿੱਠਾ ਹੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲੋਕ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਭੰਗ 'ਤੇ ਮਿੱਠਾ ਨਹੀਂ ਵਰਤਾ ਸਕਦੇ। ਜਦੋਂ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਰਦਾਸੀਆ ਸਿੰਘ ਅਰਦਾਸ ਵਿਚ ਪੰਜਵੇਂ ਪਿਤਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਸੱਚੇ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ 'ਅਨਿਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਭੋਜਨ ਬਹੁ ਕੀਏ ਬਹੁ ਬਿੰਜਨ ਮਿਸਟਾਏ। ਕਰੀ ਪਾਕਸਾਲ ਸੋਚ ਪਵਿਤ੍ਰਾ ਹੁਣ ਲਾਵਹੁ ਭੋਗੁ ਹਰਿ ਰਾਇ॥ (ਅੰਗ 1266, ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ) ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਕ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਭੋਗ ਲਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਮੁੱਚੇ ਸਿੰਘਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਆਪ ਹਾਜ਼ਰ-ਨਾਜ਼ਰ ਹੋ ਕੇ ਛਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸੀਤ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਨਹੀਂ?

ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਗਰੀਨਵੁੱਡ ਸਿਟੀ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੰਡਰੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਦੀਵਾਨ ਸਮੇਂ ਜੋ ਵਾਪਰਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਿਲ 'ਤੇ ਬੜੀ ਡੂੰਘੀ ਸੱਟ ਲਾਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੱਜਣਾਂ ਨੇ ਬਾਬਾ ਵੰਡਰੀਆਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਗਰੀਨਵੁੱਡ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ। ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਤੀ (ਕਿ ਉਹ ਕੱਚੀ ਬਾਣੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ) ਸ਼ੰਕਾ ਹੈ, ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਨਾਲ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਕਰ ਲੈਣ, ਨਾ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਰੁਕਾਵਟ ਬਣਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਘਰ ਤੋਂ ਬੜੇ ਦੁਖੀ ਹਿਰਦੇ ਨਾਲ ਵਾਪਸ ਮੁੜਨਾ ਪਵੇ। ਸੰਗਤਾਂ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਸਫਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਤੋੜਨ ਲਈ। ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਜਿੰਡਾ ਪੁੰਨ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਤੇ ਤੋੜਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਢੇਰੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣੀ।

ਸਾਡੀ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਮਰਿਆਦਾ ਮੰਨੀਏ, ਨਾ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਰੰਜਿਸ਼ਾਂ ਕੱਢੀਏ। ਇਹ ਸਾਰਾ ਕੁਝ ਵਾਪਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਰੀਨਵੁੱਡ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਸਹੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬੱਜਰ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲ ਤੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਦਾਸਰੇ-ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਉੱਕਾਰ ਸਿੰਘ

ਕੁੜੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸੋਚ ਦਾ ਹੋਕਾ ਇਕ ਕੁੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ

ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮੇ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਜੀਵਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ (ਮਨ ਜੀ) ਦੀ ਅੱਠਵੀਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ 'ਇਕ ਕੁੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ 17 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਗਾਰ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਪਹਿਲੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਾਂਗ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਕੁੜੀਆਂ ਵਲੋਂ ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ 'ਚ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਖੜ੍ਹਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਢੁਕਵਾਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੜਕੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸੋਚ ਅਪਨਾਉਣ ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

'ਇਕ ਕੁੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ' ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ 'ਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਵਰਗੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਵਲੋਂ ਔਰਤ ਨੂੰ ਜੱਗ ਜਨਣੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਅਜੋਕੇ ਯੁੱਗ 'ਚ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਅਖਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਵੀ ਨਾਰੀ ਨੂੰ

ਢੁਕਵਾਂ ਸਤਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਜਸਪਿੰਦਰ ਚੀਮਾ ਇਕ ਬੀਏਟਰ ਅਦਾਕਾਰ ਅਤੇ ਸੁਲਤਾਨ ਹੋਈ ਮੁਟਿਆਰ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਉਭਰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਉਸ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਉਹ ਨਾਇਕਾ ਅਮਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਧੜੱਲੇ ਨਾਲ ਨਿਪਟਦੀ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰੇਗੀ। ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਪੰਜਾਬੀ ਬੀਏਟਰ (ਰੰਗਮੰਚ) ਨੂੰ ਵੀ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਵੇਗੀ।

ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨੇੜਲੇ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਫਿਲਮ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਮਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਤੇ ਜਸਪਿੰਦਰ ਚੀਮਾ ਨਾਇਕ-ਨਾਇਕਾ ਵਜੋਂ ਵੱਡੇ ਪਰਦੇ 'ਤੇ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ

ਅਮਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ, ਸੁਖਸ਼ਿੰਦਰ ਛਿੰਦਾ ਤੇ ਅਮਰਦੀਪ ਗਿੱਲ ਦੀ ਤਿਕਤੀ ਗਾਇਕ, ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਤੇ ਗੀਤਕਾਰ ਵਜੋਂ ਮਿਆਰੀ ਗੀਤ-ਸੰਗੀਤ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਮਨ ਜੀ ਨੇ ਖੁਦ ਲਿਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਾਦ ਲਿਖਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਰਾਣਾ ਰਣਬੀਰ ਨੇ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ ਰਾਹੀਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਗੁੱਗੂ ਗਿੱਲ ਰੋਮਾਂਟਿਕ ਤੇ ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਲਹਿਜ਼ੇ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਨਵਨੀਤ ਨਿਸ਼ਾਨ ਨਾਲ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਦਾਕਾਰ ਦੀਪ ਢਿੱਲੋਂ ਤੇ ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ ਤੇ ਰਾਣਾ ਰਣਬੀਰ, ਰੰਗਮੰਚ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਹਰਿੰਦਰ ਭੁੱਲਰ, ਗਗਨ ਗਿੱਲ, ਪ੍ਰਿੰਸ ਕੇ.ਜੇ. ਸਿੰਘ, ਕਰਮਜੀਤ ਸਿਰਸਾ ਤੇ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਰਾਜ ਨਾਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਅਠਖੇਲੀਆਂ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣਗੇ। ਫਿਲਮ ਵਿਚ ਅਮਨ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਨੈਗੇਟਿਵ ਰੋਲ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ।

—ਅਰਜੁਨੀਪ ਸਿੰਘ ਮੰਦਰਾਂ

ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਤੇਰੇ ਇਸ਼ਕ ਨਚਾਇਆ'

ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ 'ਚ 'ਬੋਬੀ', 'ਏਕ ਦੂਜੇ ਕੇ ਲੀਏ', 'ਕੁਛ ਕੁਛ ਹੋਤਾ ਹੈ' ਜਿਹੀ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਫਿਲਮ, ਜਿਸ 'ਚ ਹਰਮਨਪਿਆਰੇ ਗਾਣੇ ਹੋਣ ਦੇ ਵਾਅਦੇ ਨਾਲ, ਲੇਖਕ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ ਨੇ 'ਤੇਰੇ ਇਸ਼ਕ ਨਚਾਇਆ' ਨਾਂ ਦੀ ਫਿਲਮ ਤਿਆਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਇਹ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਪ੍ਰੇਮ-ਤ੍ਰਿਕੋਣ ਵਾਲੀ ਸੰਗੀਤਕ ਫਿਲਮ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰਿਲੀਜ਼ ਲਈ ਫਿਲਮ ਮੰਡੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਵੇਗੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪਰਲਜ਼ ਕੰਪਨੀ

ਜਿਸ ਨੇ ਕਬੱਡੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸੰਸਾਰ ਕੱਪ ਕਰਵਾਇਆ, ਉਸ ਵਲੋਂ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਫਿਲਮ ਬਣਾ ਕੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਣ 'ਚ ਕਦਮ ਧਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਥੋਂ ਹੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਲਜ਼ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਰੋਸ਼ਮੀ ਜੁਲਫਾਂ ਵਰਗੀ ਪਿਆਰੀ ਤੇ ਹਾਈ ਫਾਈ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਣੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਨੇਮੇ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਹੋਰ ਖਾਸ ਗੱਲ ਕਿ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ ਨੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤਿਭਾਵਾਨ ਸਪੁੱਤਰ ਨਵਰਾਜ ਹੰਸ ਨੇ ਵੀ ਸੰਗੀਤ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਦੀਪ ਢਿੱਲੋਂ, ਅਮਰ ਨੂਰੀ ਤੇ ਸਰਬਜੀਤ ਮਾਂਗਟ ਜਿਹੇ ਕਾਮਯਾਬ ਸਿਤਾਰੇ ਜਿਥੇ ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਚ ਦਿਸਣਗੇ, ਉਥੇ ਗੈਵੀ ਚਾਹਲ, ਮੰਨਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਦਕਸ਼ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਿਕਤੀ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਲੀਡ 'ਚ ਜੋਬਨ ਦੀ ਭਰੀ ਪਟਾਰੀ ਜਿਹਾ ਆਕਰਸ਼ਨ ਫਿਲਮ 'ਚ ਭਰਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆਏਗੀ। ਪ੍ਰਮੋਦ ਪੱਬੀ, ਹਰਦੀਪ ਗਿੱਲ ਤੇ ਮਨੀਕਾਂਤ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੇ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਕਲਾਕਾਰ ਹਨ। ਉਦਿਤ ਨਾਰਾਇਣ, ਸੁਨਿਧੀ ਚੌਹਾਨ, ਕੈਲਾਸ਼ ਖੇਰ,

ਜਸਪਿੰਦਰ ਨਰੂਲਾ, ਲਾਭ ਜੰਜੂਆ, ਰਿਚਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਮੀਕਾ, ਨਵਰਾਜ ਹੰਸ ਤੇ ਹੰਸ ਰਾਜ ਹੰਸ ਨੇ ਰਾਜ ਕਾਕੜਾ ਦੇ ਲਿਖੇ ਗੀਤ ਇਸ ਫਿਲਮ ਲਈ ਗਾ ਕੇ

ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਖਿੜੀ ਕਿਆਰੀ ਵਰਗੀ 'ਤੇਰੇ ਇਸ਼ਕ ਨਚਾਇਆ' ਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਬਾਈਲੈਂਡ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਨਸ਼ਿਆਉਂਦੀਆਂ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਫਿਲਮਾਈ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਚੁਸਤ ਪਟਕਥਾ ਤੇ ਸੰਵਾਦ ਰਵਿੰਦਰ ਰਵੀ ਤੇ ਪਾਲੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਨੇ ਲਿਖੇ ਹਨ। 'ਗਜਨੀ', 'ਬ੍ਰੀ ਈਡੀਅਟਸ' ਜਿਹੀ ਤਕਨੀਕ ਨਾਲ ਬਣੀ, ਅਕਰਮ ਸ਼ੇਖ ਦੀ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਵਾਲੀ, ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਇਹ ਫਿਲਮ ਸੁਪਰਹਿੱਟ ਹੋਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨੁਸਖਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ। —ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਵਾਰ

ਸਾਇਰਾ ਲਿਖੇਗੀ ਦਲੀਪ ਦੀ ਜੀਵਨੀ

ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਾਲ ਨਵੇਂ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਫੂਹਣ ਵਾਲਾ ਦੇਵਦਾਸ ਯਾਨਿ ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਕਿਸੇ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਦਾ ਮੁਥਾਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੌਰ 'ਚ ਬੰਗਾਲੀ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਿੰਦੀ ਸਿਨੇਮਾ ਜਗਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦਾ ਤੋਹਫਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਅੱਜ ਵੀ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਹੁਣ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਸਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਜ਼ਰੀਏ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਸਨਮੁੱਖ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਸ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਨੀਤਾ ਲਾਂਬਾ, ਸੰਨਜੀਤ ਨਾਰਵੇਕਰ ਅਤੇ ਲੌਰਡ ਮੇਘਨਾਦ ਦੇਸਾਈ ਨੇ ਲਿਖਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਉਸਦੀ ਪਤਨੀ ਸਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਜੀਵਨ ਗਾਥਾ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਹੋਈਆਂ ਜੀਵਨ ਗਾਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਅਲੱਗ ਹੈ। ਸਾਇਰਾ ਬਾਨੋ ਨੇ ਇਸ ਵਿਚ ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਮੁਢਲੇ ਜੀਵਨ ਸੰਘਰਸ਼, ਸਿੱਖਿਆ, ਬਚਪਨ ਤੇ ਕੈਰੀਅਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਸੰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੜੀ ਖੁੱਲ੍ਹਦਿਲੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਦਲੀਪ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਦੇਵਦਾਸ, ਆਨ, ਆਜ਼ਾਦ, ਕੋਹਿਨੂਰ, ਜੋਗਨ, ਦਾਗ, ਫੁਟਪਾਥ ਵਰਗੀਆਂ ਹਿੱਟ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਲੋਹਾ ਮੰਨਵਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 7 ਦਹਾਕੇ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਵਿਚ ਛਾਇਆ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿਚ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ, ਮੋਤੀ ਲਾਲ, ਬਲਰਾਜ ਸਾਹਨੀ, ਪੀ. ਸਪੰਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਕਲਾਕਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਕੁਦਰਤੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ, ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਅਤੇ ਤੱਬੂ ਨੂੰ ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਕਲਾਕਾਰ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਕਾਰੀ ਤੋਹਫੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਿਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੱਤਿਆਜੀਤ ਰੇਅ ਵਰਗੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਹੇਠ ਕੋਈ ਫਿਲਮ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦਾ ਮਲਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਤਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੁਚਿੱਤਰਾ

ਸੇਨ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਅਤੇ ਦੇਵਦਾਸ ਫਿਲਮ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸ ਦੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿਚ ਤਾਜ਼ਾ ਹਨ। ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ, ਨਰਗਿਸ, ਵਹੀਦਾ ਰਹਿਮਾਨ ਅਤੇ ਵੈਜੰਤੀ ਮਾਲਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ 'ਚ ਵਧੀਆ ਅਦਾਕਾਰਾ ਹਨ। ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਵਿਚੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੈਥਰੀਨ ਹੈਪਬਰਨ, ਇਨਗਰਿਡ ਬਰਗਮਨ, ਗਰੇਟਾ ਗਾਰਬੋ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਹਨ। ਡਾਇਲਾਗ ਬੋਲਣ ਵੇਲੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹ ਅਦਾਕਾਰ ਇਸ ਵਜ੍ਹਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਬਣਾਈ ਗਾਇਕੀ 'ਚ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ

ਸੰਜੋਗ ਹੀ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਦਾਕਾਰਾ ਬਣ ਕੇ ਵੀ ਗਾਇਕਾ ਹੀ ਬਣੀ ਰਹੀ। ਅਸੀਂ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਬਾਗ ਦੀ ਕੋਇਲ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਦੀ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ 'ਰਾਮਰਾਜ', 'ਭਗਤ ਸੂਰਦਾਸ', 'ਪੰਨਾ', 'ਹਲਚਲ', 'ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਕੀ ਨਾਜ਼ਨੀਨ', 'ਸੁਹਾਗਰਾਤ', 'ਬਾਵਰੇ ਨੈਨ', 'ਮਹਲ', 'ਨੌਬਹਾਰ' ਵਰਗੀਆਂ ਆਪਣੇ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਸਫਲ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇਖੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲ ਸਕਦੇ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗਾਇਕਾ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰਾ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਦੇ ਗਾਏ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ। ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਦੇ ਗਾਏ ਗੀਤਾਂ 'ਚ 'ਵੀਣਾ ਮਧੁਰ-ਮਧੁਰ ਕੁਝ ਬੋਲੇ', 'ਕਦਮ ਚਲੇ ਆਗੇ ਮਨ ਪੀਛੇ ਭਾਗੇ', 'ਜੋ ਹਮ ਪੇ ਗੁਜ਼ਰਤੀ ਹੈ, ਹਮ ਕੈਸੇ ਬਤਾਏ', 'ਕੋਈ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਉਲਫਤ ਛੁਪਾਏ', 'ਨਜ਼ਰੋ ਮੈਂ ਸਮਾਨੇ ਸੇ ਕਰਾਰ ਆ ਨ ਸਕੇਗਾ', 'ਸੁਨ ਬੈਰੀ ਬਲਮ ਸਚ ਬੋਲਕੇ ਇਬ ਕਯਾ ਹੋਗਾ', 'ਕਜ਼ਰਾਹੀ ਮਤਵਾਰੀ ਰੰਗ ਭਰੀ ਦੇ ਆਖੇ' ਵਰਗੇ ਇਕ ਤੋਂ ਇਕ ਮਧੁਰ ਗੀਤ ਅੱਜ ਵੀ ਕੰਨਾਂ 'ਚ ਗੂੰਜਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਨ ਨੂੰ ਮੋਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ 1930 ਅਤੇ 1940 ਦੇ ਦਹਾਕੇ

ਦੀ ਹਰਮਨਪਿਆਰੀ ਗਾਇਕਾ ਅਤੇ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਸੀ। ਫਿਲਮੀ ਦੁਨੀਆਂ 'ਚ ਉਹ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਰਸ ਵਾਲੀ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਣੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਉਸ ਦਾ ਜਨਮ 1922 ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਬਨਾਰਸ 'ਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦਸ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਉਹ ਮੁੰਬਈ ਆ ਗਈ ਜਿਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਮੌਕਾ ਨਿਰਮਾਤਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਰੂਪ ਕੇ. ਸ਼ੇਰੀ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਰਾਧੇ ਸ਼ਿਆਮ ਉਰਫ ਜੁਲਮ-ਏ-ਕੰਸ' 'ਚ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਚ ਉਸ ਦੀ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਭੂਮਿਕਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਣ ਸ਼ੰਕਰ ਆਚਾਰੀਆ ਦੀ 'ਹਿੰਦ ਬੀਏਟਰੀਕਲ' ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਦਾਨਾ ਦੁਸਮਣ' ਅਤੇ 'ਖੁਸ਼ ਅੰਜਾਮ' 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਬਤੌਰ ਨਾਇਕਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪਿਕਚਰਜ਼ ਦੇ ਮਾਲਕ ਵਿਜੇ ਭੱਟ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹੋਈ। ਭੱਟ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਫਿਲਮ 'ਸੰਸਾਰ ਲੀਲਾ' 'ਚ ਮੁੱਖ ਨਾਇਕਾ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸੌਂਪੀ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਸਫਲ ਰਹੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 'ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆ', 'ਬੰਬਈ ਕੀ ਸੇਠਾਨੀ', 'ਸਨੇਹਲਤਾ', 'ਸ਼ਮਸ਼ੀਰ-ਏ-ਅਰਬ', 'ਰੈਡ ਲੇਟਰ' ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਬਣੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ

ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਅਭਿਨੈ ਸਗੋਂ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦਾ ਵੀ ਲੋਹਾ ਮੰਨਵਾਇਆ। ਇਸ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਭਿਨੈ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਚੰਗੀ ਤੇ ਸਫਲ ਅਦਾਕਾਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕ ਪਲੇਅਬੈਕ ਸਿੰਗਰ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ। ਲਗਭਗ 150 ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਗੀਤ ਗਾਉਣ ਵਾਲੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਨੇ 1950 ਤੱਕ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਬਤੌਰ ਗਾਇਕਾ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਗਾਉਣਾ ਘੱਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਗਾਇਕਾ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਉਸ ਨੇ 1970 ਦੇ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਵਾਪਸੀ ਕੀਤੀ ਪਰ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਗੀਤ ਗਾਏ। ਇਹ ਫਿਲਮਾਂ ਸਨ 'ਪਾਕੀਜਾ', 'ਅਮਰ ਪ੍ਰੇਮ' ਅਤੇ 'ਕਿਤਾਬ'। ਫਿਲਮ 'ਕਿਤਾਬ' ਦਾ ਭਜਨ 'ਹਰਿ ਦਿਨ ਤੋਂ ਬੀਤਾ ਸ਼ਾਮ ਬੀਤੀ, ਰਾਤ ਪਾਰ ਕਰਾ ਦੇ' ਬਹੁਤ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਹੋਇਆ ਪਰ ਇਹ ਵਾਪਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਸ ਨਾ ਆਈ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਆਕਾਸ਼ਵਾਣੀ ਦਾ ਪੌਲਾ ਫਤ ਲਿਆ ਜਿਥੇ ਕਈ ਸਾਲ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤਿਆ। ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਚ. ਐਮ. ਵੀ. 'ਚ ਵੀ ਨੌਕਰੀ ਕੀਤੀ।

ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਕ ਲੇਬਲ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੀਤ ਨੂੰ ਹੀ ਗਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਸਾਰੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਗਾਉਣ 'ਚ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਜਰੀ, ਬਿਰਹਾ ਅਤੇ ਚੈਤੀ ਗੀਤਾਂ 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਆਨੰਦ ਆਉਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਾ ਮਖਮਲੀਪਨ ਗਾਇਕੀ ਨੂੰ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਦਿੰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਐਸੇ ਦੌਰ 'ਚ ਵੀ ਛਾਈ ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਅਮੀਰ ਬਾਈ ਕਰਨਾਟਕੀ, ਖੁਰਸ਼ੀਦ, ਜੋਹਰਾਬਾਈ ਅੰਬਾਲੇਵਾਲੀ, ਸ਼ਮਸ਼ਾਦ ਬੇਗਮ ਅਤੇ ਸੁਰੱਈਆ ਵਰਗੀਆਂ ਮੰਨੀਆਂ-ਪ੍ਰਮੋਨੀਆਂ ਗਾਇਕਾਵਾਂ ਦਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਰਾਜਕੁਮਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਸਥਾਨ ਗਾਇਕੀ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਬਣਾਇਆ। ਸਾਲ 2000 'ਚ 18 ਮਾਰਚ ਨੂੰ 78 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਇਸ ਮਹਾਨ ਗਾਇਕਾ ਨੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਲਏ।

—ਧਨੰਜਯ ਕੁਮਾਰ

ਪੰਜਾਬੀ ਬੜੀ ਪਿਆਰੀ ਭਾਸ਼ਾ-ਕੰਗਨਾ

ਮਹੇਸ਼ ਭੱਟ ਦੀ ਫਿਲਮ 'ਗੈਂਗਸਟਰ', 'ਵੇ ਲਮਹੇ', 'ਸਾਕਾ ਲਾਕਾ ਬੂਮ ਬੂਮ', 'ਫੈਸ਼ਨ' ਤੇ 'ਕਾਈਟਸ' ਆਦਿ ਫਿਲਮਾਂ 'ਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਭਿਨੈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਕੰਗਨਾ ਰਾਣਾਵਤ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ 'ਤਨੂੰ ਵੈਡਜ਼ ਮਨੂੰ' ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਆਈ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਮੈਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ 'ਚ ਪੜ੍ਹੀ ਹਾਂ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੜੀ ਪਿਆਰੀ ਲਗਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਦਿੱਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਛੁਕ ਹਾਂ। ਭਾਵੇਂ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕਈ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਮੈਂ ਵਧੀਆ ਕਹਾਣੀ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਕੰਗਨਾ ਨੇ ਅੱਗੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਪਿੱਠਭੂਮੀ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ 'ਤਨੂੰ ਵੈਡਜ਼ ਮਨੂੰ' ਫਿਲਮ ਕਰਕੇ ਮੈਨੂੰ ਬੜਾ ਮਜ਼ਾ ਆਇਆ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਬੜਾ ਪਿਆਰ ਮਿਲਿਆ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨਨਿਵਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੈਂ ਕਾਇਲ ਹਾਂ। ਕੰਗਨਾ ਰਾਣਾਵਤ ਇਨ੍ਹੀਂ ਦਿਨੀਂ ਕਈ ਵਧੀਆ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

ਵਧਾਈਆਂ

ਧੰਨਵਾਦ

ਵਧਾਈਆਂ

ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਬਾਦਲ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਵਿੰਗ ਵਲੋਂ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ 'ਕੋਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ' ਵਿਚ ਸ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ ਨੂੰ ਚੀਫ ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਟਰ, ਸ: ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ ਨਿਊਯਾਰਕ, ਸ: ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਸ: ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਅਤੇ ਸ: ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਨੂੰ ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਈਆਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਪਾਰਟੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਕੋਟਿਨ ਕੋਟਿ ਧੰਨਵਾਦ

ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ
ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ

ਸ. ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ
ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪੰਜਾਬ

ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ
ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ
ਬਾਦਲ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਵਿੰਗ

ਸ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ
ਚੀਫ ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਟਰ

ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ
ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਟਰ

ਸ. ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ
ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਟਰ

ਸ. ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ
ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਟਰ

ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਟਰ

ਕੋਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਹੁਦੇਦਾਰ

ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ

- 1) ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਟ ਕਰੇਗੀ।
- 2) ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਖੇ ਸਾਰੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਪੈਦਾ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਮਤਭੇਦਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰੇਗੀ।
- 3) ਐਨਆਰਆਈ ਵਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਕੇ ਬਾਈਲਾਜ਼ ਬਣਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਬਾਈਲਾਜ਼ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ।
- 4) ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰ ਜਾਂ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚਲੇਗਾ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
- 5) ਬਿਨਾਂ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਵਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਲਾਹ ਮਸ਼ਵਰੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਜਾਂ ਵਰਕਰ ਪ੍ਰੈਸ ਰਲੀਜ਼ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।
- 6) ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੋਨੇ ਕੋਨੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਹੋਰ ਇਕਾਈਆਂ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਵਧਾਉਣ ਵਿਚ ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰੇਗੀ। ਇਹ ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਖੇ ਪਾਰਟੀ ਮੈਂਬਰਸ਼ਿਪ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵੀ ਕਰੇਗੀ।
- 7) ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ, ਵਰਕਰਾਂ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ, ਫੋਨ ਨੰਬਰ, ਈਮੇਲ ਐਡਰੈਸ, ਫੈਕਸ ਅਤੇ ਪਤੇ ਆਦਿ ਹੋਣਗੇ।
- 8) ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਹਲਕੇ ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਵੇਗੀ।

ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਵਿੰਗ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ ਚੀਫ ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਟਰ ਨਾਲ ਯੂ ਐਸ ਏ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਅਹਿਮ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਡੂੰਘੀਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਵਲੋਂ

ਦੀਦਾਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਸਰਪ੍ਰਸਤ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ (ਹੈਰੀ) ਗਿੱਲ ਰੇਅਰਸੈਨ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਮੀਤ ਸਰਪ੍ਰਸਤ, ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਣੀਆਂ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੰਘੇੜਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਮਰੀਕਾ, ਮਨਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਅਮਰੀਕਾ, ਰਣੋਕ ਸਿੰਘ ਸੀ: ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਾਓ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਖਜ਼ਾਨਚੀ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਰੋਤਾ ਖਜ਼ਾਨਚੀ, ਨੰਛਤਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਸਕੱਤਰ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਸਕੱਤਰ, ਰਾਣਾ ਸੰਧੂ ਸਕੱਤਰ, ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਭੁੱਲਰ ਸਕੱਤਰ, ਗੁਰਸਰਨ ਸਿੰਘ ਨੱਤ ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ, ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਫਿਲੋਂ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਅਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯੂਥ ਵਿੰਗ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਰਾ ਮੀਤ ਖਜ਼ਾਨਚੀ, ਕੈਨੀ ਵਿਰਕ, ਦਿਲ ਨਿੱਬਰ, ਜੋਬਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੀਰ ਹੇਅਰ, ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਕੂਨਰ, ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕੰਗ ਨਿਊਯਾਰਕ, ਮੋਹਣ ਸਿੰਘ ਖਟੜਾ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਯੂ ਐਸ ਏ,, ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਊਜਰਸੀ, ਰਾਘੁਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਿਊਯਾਰਕ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਬਲੇਵਾਲ, ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬੱਲ, ਹੈਰੀ ਘੁਮਾਣ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸੱਲਾ ਇੰਡੀਆਨਾ, ਮੁਖਤਿਆਰ ਸਿੰਘ ਹੀਰ ਸ਼ਿਕਾਰੋ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਮਝੈਸਟੋ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਵਾਈਸ ਰੇਅਰਸੈਨ ਅਮਰੀਕਾ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਸੈਕਰਸੈਟੋ, ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ ਓਹਾਇਓ।

PIND PRODUCTIONS PROUDLY PRESENTS

TRADITIONAL PUNJABI CULTURAL & MUSICAL EVENT

ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸਾ

Kamal Heer

Manmohan Waris

Sangtar

Punjabi Virsa 2010

OCT. 3RD, SUNDAY (6PM TO 9PM)

MILLENNIUM THEATER

15600 J L HUDSON DR SOUTHFIELD, MI

Tickets: \$25, \$50 and \$ 100 VIP

MORE INFORMATION:

BIKRAM SANDHU : 313.523.9696 AKBAL CHAHIL : 519.945.4512
DAVINDER GREWAL: 734.560.2886 NAVDEEP GILL : 734.846.7675

BUY TICKETS ONLINE @

WWW.PINDPRODUCTIONS.NET

INNYX
Incorporated

SINGH
A TRADITION OF EXCELLENCE

SNP
SVAN VIDEO PRODUCTIONS

Sarna Gill
Sarna Gill

World Wide Travel
World Wide Travel

UNITY HOME CARE
KARMIR SINGH

RAJ NIJJAR

GURBACHAN MANN
SUCCESS
MORTGAGE PARTNERS, INC.

COMPLETE FAMILY
DENTAL

GRACE MEDICAL SUPPLIES
RAJ JAMARAI

ਆਪਣੀ ਵਿਆਹ-ਸ਼ਾਦੀ ਜਾਂ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਮੌਕੇ
ਦੀ ਅਗਲੀ ਪਾਰਟੀ ਨਵੇਂ-ਨਕੋਰ ਕਰਾਊਨ
ਪਲਾਜ਼ਾ ਮਿਲਵਾਕੀ ਏਅਰਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਰੋ

Book your wedding or social event at the
brand new Crowne Plaza Milwaukee Airport.
Fresh from a comprehensive renovation;
194 beautifully appointed guest rooms and
24,000 sq. ft. of banquet space. We work
with local & Chicago Indian caterers.
Ample complimentary parking available.

ਅਸੀਂ ਮਿਲਵਾਕੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਕਾਗੋ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ
ਖਾਣੇ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਮ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਾਂ।
ਖੁੱਲ੍ਹੀ-ਭੁੱਲੀ ਮੁਫਤ ਪਾਰਕਿੰਗ

**Call our expert sales and
catering staff today at:**

414-563-4075 or visit us at:

www.cpmilwaukeeairport.com

CROWNE PLAZA®

MILWAUKEE AIRPORT

The Place To Meet

Crowne Plaza Milwaukee Airport

6401 S. 13th Street Milwaukee, WI 53221

Tel : 414-764-5300

Designed by QUIK SIGNS 661-703-8795, 661-900-7357
www.quiksigns.us

*New Location
Opening On
10-1-2010*

OPEN

8:00 AM TO
MIDNIGHT

Fast & Friendly Service

WASH, TIRE & REPAIR

**ਪੰਜਾਬੀ
ਢਾਬਾ**

☞ Tractor Wash	\$ 29.99
☞ Full Service Oil Change...	\$189.99
☞ Flat Repair	\$ 35.00
☞ Mount & Dismount	\$ 25.00
☞ Hourly Labor Rate	\$ 60.00

*We are a full service repair shop, From a simple
seal to a new transmission, We have you covered.*

OKLAHOMA CITY HWY 40 EXIT 140 NEXT TO **TA**

Call Jassi : 916-470-5520